بەخت، مۇۋەپپەقىيەت ۋە ساغلام تۇرمۇشقا يېتەكلىگۈچى دەستۇر

سىنجاڭلىق مەنزىللىرى

شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى نەشرىياتى

شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى نەشرىياتى

ئىبنا تاشى مەنزىللىرى

ISBN 978-7-5631-2896-9

سنجاتلىق مەنزىللىرى

تۈزگۈچىلەر: راخمانجان مۇھەممەت
ئىبراھىم ئالىپ تېكىن

شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى نەشرىياتى

مەسئۇل مۇھەررىرى: خېلىل مۇھەممەت
مەسئۇل كوررېكتورى: ئابدۇرېھىم ئابلىمىت
مۇقاۋا لايىھەلىگۈچى: نۇرمۇھەممەد ئۆمەر ئۇچقۇن

نىجاتلىق مەنزىللىرى

تۈزگۈچىلەر: راخمانجان مۇھەممەد
ئىبراھىم ئالىپ تىكىن

شىنجاڭ ئۇيغۇرئاپتونوم رايونلۇق خەلق نەشرىياتى نەشر قىلدى
(ئۈرۈمچى شەھىرى غالىبىيەت يولى 666 №، پوچتا نومۇرى: 830046)
شىنخۇا كىتابخانىلىرىدا سېتىلىدۇ
بېيجىڭ شۇنچېڭ رەڭلىك مەتبەئەچىلىك چەكلىك شىركىتىدە بېسىلدى
فورماتى: 880 mm × 1230 mm 1/32 باسما تاۋىقى: 9.75
2015 ـ يىلى 12 ـ ئاي 1 ـ نەشرى
2015 ـ يىلى 12 ـ ئاي 1 ـ بېسىلىشى

ISBN 978 ـ 7 ـ 5631 ـ 2896 ـ 9
باھاسى: 40.00 يۈەن

راخمانجان مۇھەممەد 1973 ـ يىلى بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستىنىڭ باغراش ناھىيەسىدە تۇغۇلغان. باشلانغۇچ ۋە تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپنى باغراشتا ئوقۇغان. ئائىلە-سىنىڭ خىزمەت ئالمىشىش مۇناسىۋىتى بىلەن خوتەن ۋىلايىتى گۇما ناھىيەسىگە كۆچۈپ كەلگەن. 1990 ـ يىلىدىن 1995 ـ يىلغىچە قەشقەر پېداگوگىكا ئىنستىتۇتىنىڭ فىزىكا فاكۇلتېتىدا ئوقۇغان، 1995 ـ يىلىدىن 1996 يىلغىچە گۇما ناھىيە مۇجى بازارلىق ئوتتۇرا مەكتەپتە ئوقۇتقۇچى بولغان. 1996 ـ يىلىدىن 2012 ـ يىلغىچە گۇما ناھىيەلىك مال باھا ئىدارىسى، ئىسلاھات ـ تەرەققىيات كومىتېتى، مال باھا تەكشۈرۈش ئىدارىسى، خەلق ئىشلار ئىدارىسى قاتارلىق ئورۇنلاردا رەھبەرلىك ۋەزىپىسى ئۆتىگەن. 2012 ـ يىلىدىن ھازىرغىچە گۇما ناھىيەلىك مائارىپ ئىدارىسىنىڭ باشلىقلىق ۋەزىپىسىنى ئۆتەپ كەلمەكتە. ئۇ خىزمەتتىن سىرتقى ۋاقىتلاردا ئەدەبىي تەرجىمە ئىشلىرى بىلەن شۇغۇللىنىپ، «بوكسيۇر ھەققىدە ساۋات»، «مال باھا ھۆججەتلەر توپلىمى» قاتارلىق كىتابلارنى تۈزۈپ ۋە تەرجىمە قىلىپ نەشر قىلدۇرغان. ئۇ ھازىر «ئوقۇتقۇچىلار ئۈچۈن ئاقىلانە كۆرسەتمىلەر» ناملىق كىتابىنى نەشرگە تەييارلاۋاتىدۇ.

ئىبراھىم ئالىپ تېكىن 1968 ـ يىلى ئاتۇشتا تۇغۇلغان. شىنجاڭ ساقچى ـ ئوفىتسېرلار مەكتىپىنى پۈتكۈزگەندىن كېيىن ئاتۇش شەھەرلىك جامائەت خەۋپسىزلىكى ئىدارىسىدا ئىشلىگەن. 1996 ـ يىلىدىن ھازىرغا قەدەر يېزىقچىلىق بىلەن شۇغۇللىنىپ كەلمەكتە. ئۇنىڭ ھازىرغا قەدەر ئاپتونوم رايونىمىز تەۋەسىدىكى ھەر قايسى نەشرىيات ۋە مەتبۇئاتلاردا «جاننان بىلەن ئېيتىقان ناخشىلار»، «جەننەت يولى»، «ئاتا ــ بىر تۇپ سۆيگۈ دەرىخى»، «مۇھەببەت تەلقىنلىرى»، «مەمتىلى ئەپەندى شېئىرلىرى»، «ئاتۇش مائارىپى»، «يېڭىشەھەر مائارىپى»، «بۇيۇك تىلچى ــ مەھمۇد كاشغەرىي»، «ئاتۇش خەلق ئېغىز ئەدەبىياتىدىن جەۋھەرلەر» قاتارلىق 20 نەچچە پارچە كىتابى نەشر قىلىنغان.

مۇندەرىجە

بىرىنچى باب ئائىلە تەربىيەسى 1
ئىككىنچى باب مائارىپ ۋە مەكتەپ تەربىيەسى 18
ئۈچىنچى باب ئىلىم - مەرىپەت تەربىيەسى 39
تۆتىنچى باب ئەدەپ - ئەخلاق تەربىيەسى 94
بەشىنچى باب ۋەتەنپەرۋەرلىك تەربىيەسى 97
ئالتىنچى باب غايە - ئېتىقاد تەربىيەسى 103
يەتتىنچى باب پەزىلەت ۋە خىسلەت تەربىيەسى 108
سەككىزىنچى باب جىسمانىي تەربىيە ۋە ساغلاملىق تەربىيەسى 147
توققۇزىنچى باب گۈزەللىك تەربىيەسى 160
ئونىنچى باب ئەمگەك تەربىيەسى 171
ئون بىرىنچى باب ئوقۇتقۇچى - ئۇستازلارنى ھۆرمەتلەش تەربىيەسى 184
ئون ئىككىنچى باب ئىرادە تەربىيەسى 212
ئون ئۈچىنچى باب ۋاقىت تەربىيەسى 219
ئون تۆتىنچى باب كىتاب ۋە كىتاب ئوقۇش تەربىيەسى 229
ئون بەشىنچى باب تىل ۋە ئانا تىل تەربىيەسى 245
ئون ئالتىنچى باب جەمئىيەت تەربىيەسى 251
ئون يەتتىنچى باب قانۇن - تۈزۈم تەربىيەسى 263
ئون سەككىزىنچى باب دوستلۇق - ئىتتىپاقلىق تەربىيەسى 278

بىرىنچى باب ئائىلە تەربىيەسى

ئەڭ چوڭ ئىنتىزام مەكتىپى ـــ ئائىلە.
ئائىلە ھاياتىنىڭ مۇددىئاسى ۋە مەقسىتى بالىلار تەربىيەسىدۇر.

ۋ. ئا. سوخوملىنسكى

ئىنسان تەبىئىتىگە بالىلىقتا سىڭدۈرۈلگەن پەزىلەتلەر مۇستەھكەم ۋە ئىشەنچلىكتۇر.

يا. كومېنسكى

پەرزەنتىگىزنى تەلەيسىز قىلىشىگىزنىڭ تەجرىبىدىن ئۆتكەن ئۇسۇلى قايسى ئىكەنلىكىنى بىلەمسىز؟ ھالا نېمە دېسە ھەممىسىگە ماقۇل دېيىشتۇر.

ژ. ژ. روسسو

بالىگىزغا يان بېسىۋەرسىگىز ئۇ سىزگە ھۆكۈمران بولىدۇ، ھەتتا ئۇنى ئىتائەت قىلدۇرۇش ئۈچۈنمۇ ھەممە ۋاقىت ئۇنىڭ ئېيتقىنىغا قوشۇلۇشىگىزغا توغرا كېلىدۇ.

ژ. ژ. روسسو

دەل ئاشۇ ئۆز پەرزەنتلىرىنى ناچار تەربىيەلەيدىغان ئاتا ـ ئانىلار، ئومۇمەن پېداگوگىكىنىڭ چېگرالىنى مۇتلەق بىلەلمەيدىغان كىشىلەر پېداگوگىكىلىق سۆھبەتلەرنىڭ ماھىيىتىنى ھەددىدىن تاشقىرى كۆپىتۈرۈۋېتىدۇ.

ئا. س. ماكارېنكو

ئائىلىۋى تەربىيە ئاتا - ئانىلار ئوچۇن ئەڭ ئاۋۋال ئۆزىنى ئۆزى تەربىيەلەش دېمەكتۇر.

ن. ك. كروپسكايا

ئىنسانىنى ھەممە نەرسە — ئادەملەر، نەرسىلەر ۋە ھادىسىلەر، بولۇپمۇ ئەڭ ئاۋۋال ئادەملەر تەربىيەلەيدۇ. بۇلار ئارىسىدا ئاتا-ئانىلار بىلەن ئوقۇتقۇچىلار بىرىنچى ئورۇندا تۇرىدۇ.

ئا. س. ماكارېنكو

باللارنىڭ يۈمران قەلبىگە ھېچبىر نەرسە ئاتا - ئانا ئۇلگىسىدەك كۈچلۈك تەسىر قىلمايدۇ ۋە ھەممە ئۇلگىلەر ئىچىدە ئاتا - ئانا ئۇلگىسىدىنمۇ ئالاھىدە، چوڭقۇرراق ۋە مۇستەھكەمرەك ئورۇن ئالىدىغان ئۇلگە يوق.

ن. ئى. نەۋ چېنكوف

ئاتا - ئانا ئىززەت - ئابرۇيىنىڭ ئاساسى پەقەت ئۇلارنىڭ يۇرۇش-تۇرۇشى، ئادىمىيلىك قىياپەتلىرى ۋە خۇلق - مىجەزىدىدۇر.

ئا. س. ماكارېنكو

باللارنىڭ گۇناھىمۇ، خىرەمتلىرىمۇ تۇيۇپ تەرەپتىن ئاتا - ئانىلار زىممىسىگە چۈشىدۇ ۋە ئۇلارنىڭ ۋىجدانىغا ھاۋالە قىلىنىدۇ.

ف. ئە. دزېرژىنسكى

ئادەملەرنىڭ باللىرىنىڭ ھەققىدە يامان گەپلەرنى قىلىشقانلىرى، ئەمەلىيەتتە ئۇلارنىڭ سەندىن يامانلاۋاتقانلىقى.

ۋ. ئا. سوخوملىنسكى

بالىلارنى ئۆستۈرۈش ۋە تەربىيەلەش ئۇلۇغ، جىددىي ۋە ئالاھىدە مەسئۇلىيەتلىك خىزمەت.

ئا. س. ماكارېنكو

خەلقنىڭ بەخت ـ سائادىتى بالىلارنى توغرا تەربىيەلەشكە باغلىق.

ۋ. ل. لوكىك

بالىگىز بىلەن سۆزلىشۈاتقان، ئۇنىڭغا بىرەر نەرسە ئۆگىتىۋاتقان ياكى بىرەر ئىش تاپشۇرۇۋاتقان چېغىڭىزدىلا تەربىيەلەۋاتىمەن، دەپ ئويلىماڭ. سىز ئۇنىڭغا ھاياتىڭىزنىڭ ھەربىر مىنۇتىلىرىدا تەربىيە بېرىسىز. سۆزىڭىزدىكى تېرىقتەك ئۆزگىرىشىنىمۇ ئۇلار سېزىپ ياكى ھېس قىلىپ تۇرىدۇ. پىكىرلىرىڭىزدىكى ئازراق بۇرۇلۇشىمۇ كۆرۈنمەس يوللار بىلەن بالىگىزغا تەسىر كۆرسىتىدۇ. بۇنى ئۆزىڭىز سەزمەي قالىسىز.

ئا. س. ماكارېنكو

بالىلار بىزنىڭ كېلەچىكىمىز! ئۇلار مەقسەت ۋە غايىلىرىمىز يولىدا كۈرەش قىلىش ئۈچۈن ياخشى قوراللانغان بولۇشلىرى كېرەك.

ن. ك. كروپىسكايا

بالىلار ئەتىكى كۈنىمىزنىڭ خوجايىنلىرى. قاراشلىرىمىز، ئىشلىرىمىزنىڭ تەنقىدچىلىرىدۇر. ئۇلار يېڭى تۈرمۇش فورمۇلالىرىنى بەرپا قىلىش ئۈچۈن، ئۇلۇغ ئىشلارغا تەييارلىنىپ، دۇنياغا كەلگەن كىشىلەردۇر.

ماكسىم گوركىي

بالا تەربىيەسى ئۇچۇن دۆلەتنى باشقۇرۇشتىنمۇ ئالاھىدە چوڭقۇرراق بولغان تۇزۇم تۇزۇش كېرەك..

ئو. جېننىڭ

بالىسنى ياخشى كۆرۈشنى ئوخۇمۇ بىلىدۇ. بالىلرىنى تەربىيەلەپ يېتىشتۇرۇش قابىلىيەت ۋە كەڭ ھايالتي بىلىملەرنى تەلەپ قىلىدىغان دۆلەت خاراكتېرلىك ېۋېۋك ئىش.

ماكسىم گوركىي

مۇنبەردە تۇرۇپ ۋەز ئېيتىش، مۇنبەردە ھەممىنى ئاغزىغا قارىتىش، ئوتتۇرىغا چىقىپ دەرس بېرىش بىر بالىنى تەربىيەلەپ يېتىشتۇرۇشكە قارىغاندا خېلىلا يېنىك ئىش.

ئا. ئى. گېرتسېن

ئاتا - ئانىلار كۆپىنچە «تەربىيە» بىلەن «مەلۇمات»نى ئارىلاشتۇرۇپ قويىدۇ ۋە بالىغا مەلۇم پەنلەرنى ئۆگىتىش بىلەن ئۇنىڭغا تەربىيە بەردۇق دەپ ئويلايدۇ. يىلالر ئۆتۈپ ئاتا - ئانىلرىنىڭ ئەپسۇسلىنىشلىرىنىڭ سەۋەبىمۇ مانا مۇشۇنىڭدا.

ئا. ئى. روبىنشتېين

مېنىڭ پىكرىمچە، تەربىيەدىكى ھەممە تەپەككۇرلار تەربىيەنى زاكىدىن باشلاش كېرەك دېگەن خۇلاسىگە كەلگەن.

م. ئى. پىروگوف

ئىنسان تەربىيەسى ئۇ تۇغۇلۇشى بىلەنلا باشلىنىدۇ، بوۋاق تېخى سۆزلىمەيدۇ، سۆزگە قۇلاق سالمايدۇ، ئەمما ئۆگىنىشكە باشلايدۇ. بىلىش ئەمەلىيەتتىن كېلىپچىقىدۇ.

ژ. ژ. روۇسسو

بېسىلغان قەدەم ئادەتكە، ئادەت خاراكتېرگە، خاراكتېر بولسا قىسمەتكە ئايلىنىدۇ.

تېككېرىي

ئادەمگە بالىلىقتىن سىڭدۈرۈلگەن ئادەتلەر ياش دەرەخ غولىغا ئويۇپ يېزىلغان ھەرپلەرگە ئوخشايدۇ. دەرەخ غولىغا يېزىلغان ھەرپلەر دەرەخ بىلەن بىللە ئۆسۈپ، ئۇنىڭ ئايرىلماس قىسمىغا ئايلىنىپ قالىدۇ.

ۋېكتور گيۇگو

بالىلاردا ئۆز - ئۆزىنى ئەمەس، ئادەملەرنى ياخشى كۆرۈش تۈيغۇسىنى يېتىلدۈرۈش كېرەك. بۇنىڭ ئۈچۈن ئاتا - ئانىنىڭ ئۆزى ئادەملەرنى ياخشى كۆرۈشى كېرەك.

ف. ئە. دزېرژىنسكى

باللىرىڭىزغا ياخشىلىقنى سىڭدۈرۈپ ئۆستۈرۈڭ، ئۇنىڭغا بەختنى شۇ بېرىدۇ.

ل. بېتخوۋېن

بالىلىق باشتىن - ئاخىر بايرامدىن ئىبارەت بولۇپ قالماسلىقى كېرەك. بالىلاردا كۈچىگە يارىشا ئەمگەك شىجائىتى بولمىسا، ئۇ ھالدا ئەمگەكنىڭ بەخت ئىكەنلىكىنى چۈشىنەلمەيدۇ.

ۋ. سوخوملىنسكى

بالىلار ئەمگەك قىلىشقا ئۈندەلمىگەندە، ساۋاتلىق بولۇشنىمۇ مۇزىكا، گىمناستىكا، ھەتتا ئىنساندا ياخشى خىسلەتلەرنى مۇستەھكەملىگۈچى نومۇسنىمۇ ئۆگەنمىگەن بولاتتى. نومۇس ئەنە شۇ مەشغۇلاتلارنىڭ يېتەرلىك دەرىجىدە بولۇشىدىن دۇنياغا كەلگەن.

دىموكرىت

ھەممىدىن مۇھىمى دەسلەپكى تەربىيە بولۇپ، ئۇ شۇبھىسىز ھالدا ئالدى بىلەن ئاياللار زىممىسىگە چۈشىدۇ.

ژ. ژ رۇسسو

ئائىلە باشلىقلىرىنىڭ پەرزەنتلەر ئۈچۈن قىلىپ بېرەلەيدىغانلىرىنىڭ ھېچقايسىسى ئۆزى ياخشى ئۇلگە بولۇپ بېرىشتىن مۇھىم ئەمەس.

ئاللىن گىۋېرنىسكى

بالىلار بۇ دۇنياغا ئۆزىنىڭ نېمە ئۈچۈن كېلىپ قالغانلىقىنىمۇ ھېس قىلالمايدۇ.

ۋاڭ جىنجىي

ئوغلۇم دائىم تارىخنى ئۆگىنىپ ۋە تەتقىق قىلىپ تۇرسۇن. بىردىنبىر، ھەقىقىي پەلسەپە دېگەن ئاشۇ.

ناپولېئون

مىللەتنىڭ كېلەچىكى ئانىلار قولىدا.

ئو. بالزاك

بالىنىڭ سۆز - ھەرىكىتى ئاتا - ئانا ۋە ئائىلىنىڭ روھىنى ئەكس ئەتتۈرۈپ بېرىدىغان ئەينەك.

گوك ياچىسىن

بالىدىكى ئىقتىدارنى پىششىقلاپ ئىشلىمىگەن بىرىلىانتقا ئوخشاتساق، ئۇنىڭ سىرتىدىن پاقىرىمغانلىقىغا قارىماي ئومىدنى ئۈزۈۋەتسەك بولمايدۇ. ئىلھام ئارقىلىق جارى قىلدۇرۇش كېرەك.

گوك ياچىسىن

ئوغلۇڭنى داۋاملىق سۈرۈشتە قىلىپ تۇر، بىكار يۈرۈشكە يول قويما، ئۆز مەيلىگە قويۇۋەتمە، بىكار يۈرگەن بالا ئۆز بېشىمچى، ئالدىراڭغۇ بولىدۇ.

يۈسۈف خاس ھاجىپ

ئوغۇل - قىزىڭغا بىلىم ۋە ئەدەپ ئۆگەتكىن، ھەر ئىككى دۇنيا ئۈلار ئۈچۈن پايدىلىق بولىدۇ.

يۈسۈف خاس ھاجىپ

ئوغۇل - قىزغا كىچىك چېغىدىن باشلاپ بىلىم ئۆگەت، كىچىكىدە بىلىم بىلسە قولى ئۇستۇن بولىدۇ. ئايما، ئوغۇل - قىزغا قامچا تەگكۈز، قامچا ئوغۇل - قىزغا بىلىم ئۆگىتىدۇ، ئوغۇل - قىز كىچىكىدە نېمىنى بىلسە، قېرىپ ئۆلگۈچە ئۇنى ئۇنتۇلمايدۇ.

يۈسۈف خاس ھاجىپ

ئوغۇلغا ھەر خىل ھۈنەر - پەزىلەتلەرنى ئۆگەت، بۇ ھۈنەر - سەنئەت بىلەن مال - دۇنيا يىغالايدۇ.

يۈسۈف خاس ھاجىپ

ئاتا - ئانىلارنىڭ گۇناھىدىن ئۇچىنچى ۋە تۆتىنچى ئەۋلادلارمۇ قۇتۇلالمايدۇ.

ئالىبكساندىر دىيۇما

ئوغۇل - قىزنىڭ بۇزۇلۇشى ياكى تۈزۈلۈشىنىڭ سەۋەبى ئاتا - ئانىدۇر، ئۇلارنى چىڭ تۇتسا بەختكە ئېرىشىدۇ.

يۈسۈف خاس ھاجىپ

بالىغا ئاتىنىڭ ئەمگىكى سىڭگەن بولسا، ئوغلىنىڭ مىجەز - خۇلقى ئوبدان بولۇپ يېتىشىدۇ، ئانا ئوغلىغا قاتتىق قول بولسا، ئوغلى ياخشى بولىدۇ، ئاتا - ئانىسىنىڭمۇ يۈزى يورۇق بولىدۇ. ئوغلى بار ئاتا ئالىم، زېرەك بولسا ئوغلىنى دائىم قاتتىق تۇتۇشى كېرەك، ئىشىنىڭ چارىسى مۇشۇ.

كىمنىڭ ئوغۇل - قىزى ئەركە بولسا، ئۇ يىغلايدۇ ۋە قايغۇ - ھەسرەتكە قالىدۇ. ئاتا بالىنى كىچىكىدىنلا بوش قويۇۋەتكەن بولسا، ئەيىب ئاتىدا، ئوغۇلدا گۇناھ يوق. ئوغۇلنىڭ مىجەزى - خۇلقى يامان بولسا، بۇ ئوغۇلنى ياخشىلىقتىن مەھرۇم قىلغان ئاتىسى. ئاتا ئوغلىغا قاتتىق قول بولۇپ ئۇنى ئوقۇتسا ئۇ يېتىلىپ چوڭ بولغاندا سۆيۈنىدۇ.

يۈسۈف خاس ھاجىپ

بالىنىڭ سۆز - ھەرىكىتى ئاتا - ئانا ۋە ئائىلىنىڭ روھىنى ئەكس ئەتتۈرۈپ تۇرىدىغان ئەينەك، شۇڭا بالىلىرىمىزنى ياخشى ئادەم بولسۇن دەيدىكەنمىز، ئالدى بىلەن ئۆزىمىز نەمۇنىلىك رول ئوينىشىمىز كېرەك. ئاتا - ئانا ياكى تەربىيەلىگۈچىنىڭ كۈندىلىك سۆز - ھەرىكىتى بالىلارنىڭ خاراكتېرىنى يېتىلدۈرۈشتە كۈچلۈك قايىل قىلىش كۈچىگە ئىگە.

گوك ياچىسىن

ئۇرۇش، زىيادە چىڭ تۇتۇش ۋە قاتتىق ھۆكۈمرانلىق قىلىشلار ھەرگىزمۇ قەلبىگە تەسىر قىلىشنىڭ، ئۇلاردا ياخشى تۇيغۇلارنى ئويغىتىشنىڭ كۆڭۈلدىكىدەك چارىسى بولالمايدۇ.

ق. ئە. دزېرژىنسكى

بالىلىققا بۇيۇك ھۆرمەت - ئېھتىرام بىلەن قاراش لازىم.

يۇڭبىنال

ئۇرۇش پەقەت ۋاقتىلىقلا رول ئوينايدۇ. ئالا چوڭ بولغاندىن كېيىن، تاياق يېيىشتىن قورقمايدىغان، بەلكى يەنە ۋەجدانىنى يوقتىپ، چۈشكۈنلىشىپ، يامان ئادەملەرگە يولۇقۇپ قالسا، ئۇلار بىلەن بىللە جىنايەت يولىغا ماڭدىغان بولۇپ قالىدۇ. دۇنيادا بالىغا تەن جازاسى بېرىشتەك يامان ئىش يوق.

ف. ئە دزبرژىنسكى

بالا ئۆزىنگە كۆيۈنگەن ئادەمگە ئامراق ... بالىنى پەقەت كۆيۈنۈش بىلەن ئادەم قىلغىلى بولىدۇ. بالا ئاتا - ئانىسىنىڭ ئۆزىنگە كۆيۈنۈۋاتقانلىقىنى ھېس قىلغاندىلا، ئۇلارنىڭ گېپىگە كىرىدۇ. ئۇلارنى خالا قىلمايدۇ.

ف. ئە. دزبرژىنسكى

ئاتا - ئانىلار، بالىلىرىڭلارنى ئانچە - مۇنچە جاپا تارتقۇزۇپ چوڭ قىلىڭلار. ھېچبولمىغاندا ئۇلارنىڭ مۇستەقىل تۇرمۇش كەچۈرۈش ئىقتىدارىنى يېتىلدۈرۈشكە بولسىمۇ دىققەت قىلىڭلار. بالىلارنى ھەممە ئىشتا ئۆزۈڭلەرگە يۆلىنىدىغان قىلىپ قويماڭلار، ئاپتاپ چۈشسە بېشىدا سايىۋەن بولۇپ، سوغۇق بولسا ئۇلارغا ئوچاق بولۇپ يۈرۈۋەرسەڭلار، ئاۋۇال ئۇلارنىڭ قولى كۈچسىزلىنىدۇ، كېيىن ئۇلار پۇتىدىنمۇ كېتىدۇ. مۇنداق تەربىيەلەنگەن بالىلار بىر كۈنلەردە پاشىناھىدىن ئايرىلىپ قالسا، مۇقەررەر ھالدا شەپقەتسىز تەبىئەت تەرىپىدىن ئۆلتۈرۈلىدۇ.

ئىكىدا ئوساكۇ

ھۆرمەتلەنگەن بالا باشقىلارنى ھۆرمەتلەشنى بىلىدۇ.

ئىكىدا ئوساكۇ

بالىلىرى تۇرۇپ زېرىككەن ئايال نەپرەتكە لايىقتۇر.

ژان. پۇل

ئانا ــ «پەرزەنت دىلى ۋە تىلىدىكى تەڭرى» ، شۇڭا ئۇ ھەممەيلەن باش ئېگىدىغان ئۇلۇغ مېھىر - مۇھەببەت مۇئەككىلى، تۇنجى تەلىم - تەربىيە مۇئەككىلى.

ئابدۇشۇكۇر مۇھەممەتئىمىن

ئادەم ئۆز قەلبىدە پەقەتلا پەرزەنتى ۋە خىزمىتىنى سۆيىدۇ.

فېرىدرىخ نېتزى

كەلگۈسىدە ھەسرەت چەكمەي دېسەڭلار، بالىلارنىڭ ھەرقانداق ئۇششاق ھەرىكىتىگە سەل قارىماڭلار.

رىگان

بارلىق ئاتىلارنىڭ ھىر سەممي ئارزۇسى ــ ئۆزى ئورۇنلىيالمىغان ئىشلارنى ئوغلىنىڭ ئورۇنلىغانلىقىنى كۆرۈش ئارزۇسى بولىدۇ.

ئى. گيوتى

ئائىلىلەردە بالىلارنىڭ ئەڭ چوڭى بىلەن ئەڭ كىچىكى ئالاھىدە ئەتىۋارلىنىپ، قالغان بالىلار ئاسانلا ئۇنتۇلۇپ قېلىنىدۇ . لېكىن كۆپىنچە ھاللاردا ئەڭ ياراملىق بالا ئەنە شۇلارنىڭ ئىچىدىن چىقىدۇ.

ف. بىكۇن

ئائىلە باشلىقى پەرزەنتنىڭ ھاياتىدىكى ئەڭ قۇدرەتلىك كۈچ.

ئاللىن گۈبرىنسكى

بالىلارنىڭ ھەممىسىنىڭ ئالاھىدە قىزىقىشى بولىدۇ، ھېچكىممۇ ئۇلارنىڭ قىزىقىشىنى ئاتا - ئانىسىدەك بىلمەيدۇ.

ماريە كىيۈرى خانىم

ئادەمزاتنىڭ بىرىنچى تەربىيەچىلىرى ئانىلاردۇر.

ئو. گولدسمىت

بىرگە ياخشى ئانىلارنى بېرىڭلار، بىز ياخشى ئادەملەر بولۇپ يېتىشىمىز.

ژان. پۇل

ھەقىقىي ۋە ئۇلۇغ ئىنسانىي مەسئۇلىيەت بىلەن ياشىغان ئانىلار بالىلىرىنى ياخشى تەربىيەلەيدۇ. تەربىيەدە ئۆزى ئۇلگە كۆرسىتىدۇ ...

ئا. س. ماكارېنكو

ئاتا دۇنيادىن ئۆتكەندە بالىلىرى ئالدىدا ئاتا ئورنىنى باسالايدىغان ئاياللارلا ھەقىقىي ئانىدۇر.

ئى. گيوتى

ئاتا - ئانىلار ئۆز بالىلىرىنى تەشۋىشلىك، قەلب بىلەن ياخشى كۆرسە، ئۇ ھالدا بۇنىڭ بالا تەربىيەسىگە زىيىنى بولىدۇ. باشقىچە بىر زېرەكلىك، خاتىرجەملىك مۇھەببەتمۇ بارکى، ئۇ بالىلارنى ۋىجدانلىق قىلىپ تەربىيەلەيدۇ. ھەقىقىي ئاتىلىق مۇھەببەت دېگەن مانا مۇشۇنداق بولىدۇ.

د. دىدرو

تۇغدۇرغانلارلا ئاتا ئەمەس، بەلكى تەربىيەلىگەنلەرلا ئاتا ھېسابلىنىدۇ.

دىموكرىت

ياخشى ئاتىلارسىز ياخشى تەربىيە بولمايدۇ.

ن. م. كارامزىن

ئاتىنىڭ قاتتىق قوللۇقلۇقى ئاجايىپ دورا. ئاچچىقىدىن كۆرە تاتلىقى كۆپ.

ئېپىكتىت

بالىلارنى تەربىيەلەش جەريانىدا ئۇنىڭ ئالدىدا تۇرغان كەلگۈسى قېرىلىقنىمۇ ئويلاش كېرەك.

چ. چوبىر

ئاتا ـ ئانا مۇھەببىتىنىڭ پەقەت بالىغىلا قارىتىلىشى دەھشەتلىك.

ئا. س. ماكارېنكو

بالىغا چوقۇنماڭ. ئۇ چوڭ بولغاندا كۆپ قۇربانلىق بېرىشنى تەلەپ قىلىدۇ.

ب. بۇئاست

بالىلار بىلەن بولغان مۇئامىلىدە راستچىل، توغرا بول. بىرەر نەرسىگە ۋەدە قىلىدىكمۇ، ئورۇنلا. ئۇنداق قىلمىساڭ ئۇنى يالغانچىلىققا ئۆگىتىسەن.

ل. ن. تولستوي

ئاتا ۋە ئاندىن ئىبارەت بۇ مۇقەددەس ناملار ئالدىدا ھەممە مەدھىيەلەر ھېچ نەرسە ئەمەس.

ن. گ. چېرنىشېۋسكى

ئانا مۇھەببىتىدىن مۇقەددەسرەك ۋە خالىسراق ھېچ نەرسە يوق.

ۋ. گ. ببلىنسكى

ئانا قەلبى پۈتمەس - تۈگىمەس مۆجىزىلەر مەنبەسى.

پ. بېرانژې

قاراۋۇلدىن تارتىپ مىنىستىرغىچە خالىغان خادىمنى ئۆزىگە ئوخشاش ياكى ئۇنىڭدىنمۇ قابىلىيەتلىكرەكى بىلەن ئالماشتۇرۇش مۇمكىن. ئەمما ياخشى ئاتىنى ياخشى ئانا بىلەن ئالماشتۇرۇشقا بولمايدۇ.

ئانا بالىلارنى تېپىشى ۋە ئۇلارنى بېقىشى بىلەن ئۆز زىممىسىدىكى ۋەزىپىنىڭ ئۈچتىن بىرىنىلا ئورۇنلىغان بولىدۇ. مۇھىمى ئۇ بالىلارنى ئادەمزات قاتارىغا قوشۇشى، جەمئىيەتكە كېرەكلىك ھەقىقىي پۇقرا قىلىپ يېتىشتۇرۇپ بېرىشى كېرەك. بۇ مەجبۇرىيەتلەرنى ئادا قىلىش ئىمكانىيىتى تۇرۇپمۇ، ئۇلارنى ئورۇنلىمىغان ھەرقانداق كىشى ئەيىبلىكتۇر ... كىمكى ئۇستىدىكى ئاتلىق بۇرچىنى ئورۇنلىمىسا، ئۇ ئاتا بولۇش ھوقۇقىدىن مەھرۇم بولىدۇ.

ژ. ژ. روسسو

ئۆز ئوغلىنى ھېچقانداق پايدىلىق ئىشقا ئۆگەتمىگەن ئاتا پەقەت بالا باققۇچىلا ھېسابلىنىدۇ.

ت. فوللېر

يامان (ئەسكى) بالىلار ئۇچۇن ئاتا - ئانىلارنى جازالاش كېرەك.

ماكسىم گوركىي

ئاتا - ئانىلارنىڭ پەرزەنتىگە بولغان مۇھەببىتى قارىغۇلارچە بولماسلىقى كېرەك. بالىنىڭ ھەممە تەلىپىنى ئورۇنلاش، ئۇنى ھەممە

ۋاقىت كەمپۇت ۋە شۇنىڭغا ئوخشاش نەرسىلەر بىلەن مۇكاپاتلاش، ئۇنىڭ قەلبىنى مەجرۇھ قىلىپ قويۇشتىن باشقا نەتىجە بەرمەيدۇ.

ف. ئە. دزېرژىنسكى
جاھاندا ئۆزى ئۆلگە بولۇشتىن ياخشى تەربىيە يوق.

ئىندراگەندى خانىم

باللارغا بىلدۈرۈشكە تېگىشلىك بىر يىلىم بار. بۇ بىلىم ــ ئادەم بولۇشنىڭ يولى.

ۋ. ۋ. روسسو

ئانىنىڭ كۆڭلى بالىنىڭ دەرسخانىسى.

ئامېرىكا

كىچىك بالا نادان ئانا تەربىيەسىدە يامان خۇلۇق ــ نادانلىقنى كەسىپ قىلىدۇ. ئەگەر ئانىسى ئوقۇغان، بىلگەن بولسا بالىنى ياخشى ئەخلاق بىلەن تەربىيەلەيدۇ. كىچىكىدە تەربىيە كۆرگەن بالىنىڭ چوڭ بولغاندا كامالەت ھاسىل قىلمىقى ئاسان بولۇر.

ئابدۇقادىر ئەزىزى

ئاتا ـ ئانىنىڭ ئېسىل ئەخلاقىي پەزىلىتى ــ بالىغا قالدۇرۇلغان ئەڭ ياخشى مىراس.

بېلگىيە

ئاتا ـ ئانا قولىدا بالىلار ئەزىز ۋە ئامانەتتۇر. شۇڭا، ئۇلارنى ئالىيجانابلىق، ياخشى مەجەزلىك قىلىپ تەربىيەلىمەك، ئۇلاردا ئېسىل ئادەتلەرنى يېتىلدۈرمەك لازىمدۇر.

ئۆلبەنات خانىم

باللار ياخشى ئوقۇسسلا، ئىمتىهانىدىن ياخشى ئۆتسىلا كەلگۈسىدە ياراملىق ئادەم بولۇپ چىقىدۇ، بەختلىك تۇرمۇش كەچۈرىدۇ، دېيىش توغرا ئەمەس. دەرھەقىقەت. بالا ھەرقانچە ئەقىللىك بولسىمۇ، ئاتا - ئانىسىنىڭ گېپىگە كىرمەيدىغان، كۆڭلى قارا، كاززاپ بالا بولۇپ قالسا، ئۇنىڭدىن يامان ئىش يوق. باللارنى ياخشى تەربىيەلەش ئۈچۈن ئۇلارنى ئوقۇشتىلا ئەمەس، پەزىلەتتىمۇ يېتىلدۈرۈش كېرەك.

ۋاداكاتسۇ

ئادەم خۇدانىڭ بەندىلىرى، شۇڭا تۇغۇلۇشتىنلا ئۇنىڭغا ئىقتىدار ئاتا قىلىنغان. ئۇنى ئىقتىدارلىق قىلىپ يېتىشتۈرەلمەسلىك ئەسلىي ئاتا - ئانىنىڭ ئىشىنىڭ يولىنى بىلمىگەنلىكىدە.

گوك ياچسىن

مەجبۇرلاش بىلەن بېسىشتىن ئېغىزغا ئالغۇسىز قۇللۇقنىڭ پۇرىقى كېلىدۇ.

مۇنتەينى

كىچىكىدە چېچەن بالا ئىرادىلىك كېلىدۇ، مەيلىگە قويۇۋەتسە ئاخىر بېرىپ نابۇت بولىدۇ.

ئۇيغۇر

ئەڭ ۋەھشىي ھايۋانمۇ ئۆز بالىلىرىنى خەتىرىدىن سىلاپ - سىيپىغىنىنى كۆرگەندە، ياۋاشلاپ ئىتائەتچان بولۇپ قالىدۇ.

ۋېكتور ھيۇگو

بالا ئۆسۈۋېتىپ ئاتا - ئانىسىنى، ئاكا - ئۇكىلىرىنى ۋە ئاچا - سىڭىللىرىنى، ئۆز مەكتىپىنى، ۋەتىنىنى سۆيۈشىنى ئۆگەنمىگەنىكەن، ئۇنىڭ خاراكتېرىدە چوڭقۇر شەخسىيەتچىلىك بەلگىلىرى ئورۇن ئالىدۇ. ئۇ ھالدا ئۇنىڭ ئۆزى تاللىغان قىزنىمۇ ھەقىقىي سۆيەلمىگە ئىشىنىشكە بولمايدۇ.

ئا. س. ماكارېنكو

بالىلار ئۆز ئاتا - ئانىلىرىدىن ئۆتىمۈشىنى، ئاتا - ئانىلار ئۆز پەرزەنتلىرىدىن كېلەچەكنى كۆرىدۇ.

ئى. ئېۋېس

ئاۋۋال بىز بالىلىرىمىزغا ئۆگىتىمىز، كېيىن ئۆزىمىز ئۇلاردىن ئۆگىنىمىز، كىمكى بۇنى خالىمسا ئۆز دەۋرىدىن كېيىن قالىدۇ.

يا. راينىس

ئۆز پەرزەنتلىرىنى بەختلىك قىلىشقا ئىنتىلگۈچى مېھرىبان ئانا كۆپ ھاللاردا ئۆزىنىڭ تار قاراشلىرى، كەم ئەقىل - مۆلچەرلىرى، كېرەكسىز غەمخورلۇق ۋە مېھرىبانلىقلىرى بىلەن ئۇلارنىڭ پۈت - قولىنى چۇشەپ قويىدۇ.

د. ئى. پىسارېۋ

تەربىيە بىلەن بىر بالىنى ئالتۇنغا ئايلاندۇرۇش مۇمكىن بولغىنىدەك، تۇپراققا ئايلاندۇرۇشمۇ مۇمكىن، بۇلارنىڭ ھەر ئىككىسىگە ئاتا - ئانىلار سەۋەب بولىدۇ.

ئۆلبەنات خانىم

ئومۇمەن ، ھەممە ئەخلاقسىز مۇناسىۋەتلەر ئىچىدە باللارغا قۇللارچە مۇناسىۋەتتە بولۇش ئەڭ زور ئەخلاقسىزلىق.

گ. گېگېل

دۇنيادا ئەڭ قىممەتلىكى مىليون دوللارلىق، قىممەت باھالىق بۇيۇم بولماستىن، بەلكى ئاتا ـ ئانىنىڭ ئۆز پەرزەنتىنى ھەقىقىي سۆيۈشى ۋە ئۇنىڭغا كۆيۈنۈشىدىن ئىبارەت.

بېتجامىن ستەيىن

باللارغا كۆپ پۇل قالدۇرغان ئاتا ـ ئانا بالىنىڭ ئىجادچانلىقى ۋە ھاياتىي كۈچىنى قۇرۇتۇۋېتىدۇ.

ئاندرىۋ. گانېگ

ئۆز پەرزەنتىگە ئەقىدە تەربىيەسى ، گۈزەللىك تەربىيەسى ، ۋەتەنپەرۋەرلىك تەربىيەسى ، ئەمگەك تەربىيەسى ، غايە ـ ئېتىقاد تەربىيەسى ، قانۇن ـ نىزام تەربىيەسى ، ئەدەپ ـ ئەخلاق تەربىيەسى بەرمىگەن ئاتا ـ ئانا لايىقەتسىز ئاتا ـ ئانىدۇر.

ـــ پىداقول

ئىككىنچى باب مائارىپ ۋە مەكتەپ تەربىيەسى

مائارىپ ئىنسانلار مەدەنىيىتىنىڭ ئانىسى، تەرەققىياتنىڭ قامچىسى.
سوقرات

مائارىپ ھەربىي ئىشلاردىنمۇ مۇھىم.
گېرمان

مائارىپ ـــ ئەقىل ۋە ئېتىقادنى يېتىلدۈرىدىغان مۇنبەت تۇپراق.

مۇھەممەتئىمىن ئۆمەروف

ئۇرۇشتا مەغلۇپ بولغان مىللەت ھامانى بىر كۈنى باش كۆتۈرىدۇ، لېكىن مائارىپتا مەغلۇپ بولغان مىللەت مەڭگۈ باش كۆتۈرەلمەيدۇ.

«دانالار خەزىنىسى»دىن

مائارىپقا سەل قاراش ئەمەلىيەتتە ئۆز - ئۆزىنى ھالاك قىلىشتۇر.

چېخوف

مائارىپى يوق مىللەت كۆمتۇرۇپ قويغان قازانلىرىنىڭ ئاستىدىكى قوڭغۇزغا ئوخشايدۇ.

«مەمتىلى ئەپەندى»دىن

دۇنياۋى ئەقىل رىقابىتىدە غەلىبە قىلىشتىكى ئەڭ ئاساسىي ۋە ئەڭ ئاچقۇچلۇق مەسىلە ــ مائارىپنى زور كۈچ بىلەن راۋاجلاندۇرۇپ، كىشىلەرنىڭ ساپاسىنى ئۆستۈرۈشتىن ئىبارەت.

چىيەن شۆسىن

مائارىپ بىر خىل ئۇزاق مۇددەتلىك مۇھاكىمە پائالىيىتى، شۇنداقلا بىر خىل مۇرەككەپ ئىنچىكە تەپەككۇر پائالىيىتى، ئۇ تىنچ مۇھىت، مۇقىم تەرتىپكە، سەگەك مېڭە ۋە ئۇزۇنغىچە بوشاشمايدىغان يۈكسەك كەيپىياتقا موھتاج.

جياڭ لۈكجى

مائارىپ ئىجتىمائىي پايدىلىنىش قىممىتىگە ئىگە بولۇشى، مائارىپىنىڭ مەقسىتى بالىلارنى كەلگۈسى جەمئىيەتنىڭ ئېھتىياجىغا ماسلىشالايدىغان قىلىپ تەربىيەلەش بولۇشى كېرەك.

جون دېۋې

مائارىپ سەۋىيەسىنىڭ يۇقىرى - تۆۋەن بولۇشى، ئىنسانلار جەمئىيىتىنىڭ گۈللىنىشى ياكى خارابلىشىشى بىلەن بىۋاستە مۇناسىۋەتلىك.

ئىبنى خەلدۇن

مائارىپ مەڭگۈلۈك كاتېگورىيە.

كايروپ

مىللەتنى گۈللەندۈرۈشنىڭ ئۇمىدى مائارىپتا.

«جۇڭگو مائارىپ گېزىتى»دىن

مائارىپ كىشىلەرگە جەمئىيەت مۇھىتىغا ماسلىشالايدىغان ئىقتىدارنى ئۆگىتىش كېرەك.

ئىبنى خەلدۇن

پەقەت كىشىلەر تېخىمۇ غايىلىك بولسا، جەمئىيەت ئاندىن تېخىمۇ ئىناق بولىدۇ ۋە بىرلىككە كېلىدۇ. كىشىلەرنى تېخىمۇ غايىلىك قىلىپ ئۆزگەرتەلەيدىغان ۋاستە ــ مائارىپ.

مۇھەممەد ئەبرا

مائارىپتا مۇۋەپپەقىيەت قازىنىشنىڭ سىرى ــ ئوقۇتقۇچىغا ھۆرمەت تۇرغۇزۇشتا.

ر. ۋ. ئېمېرسون

دىن، پەن، ئەخلاقتا تەۋرىنىش يۈز بېرىپ، كىشىلەر تايىنىدىغان يۆلەنچۈك تاپالمىغاندا، ئادەم دۇنيادىن قول سىلكىپ ئۆزى بىلەنلا بولۇپ كېتىدۇ.

ف. نىتزى

تۇرمۇش ــ مائارىپ دېمەكتۇر، جەمئىيەت ــ مەكتەپ دېمەكتۇر.

تاۋ شىڭجۆ

مۇزىكا مائارىپى مۇزىكانت يېتىشتۈرۈشنى مەقسەت قىلغان بولماستىن، مۇھىمى ئادەم يېتىشتۈرۈشنى مەقسەت قىلىدۇ.

ۋ. ئا. سوخوملىنسكى

مەكتەپ ئادەمنى ھەقىقىي چېنىقتۇرىدىغان جاي. ئۇ ئادەمنى جىسمانىي ۋە پسىخىك جەھەتتىن تەكشى ئۆسۈش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىلىدۇ.

يا. كومىنسكى

مەكتەپ ئوقۇتۇش خىزمىتى ئېلىپ بېرىپلا قالماي، ئۇ يەنە ئېتىقاد، تەلىم ـ تەربىيەنىڭ مەركىزىگە ئايلىنىشى كېرەك.

ن. ك. كروپسكايا

ئوقۇغۇچىنىڭ ئىدىيەسى بىر پارچە ئەينەككە ئوخشايدۇ. بۇ ئەينەكتىن ھەم ئوقۇتقۇچىنىڭ پەزىلەتلىرىنى، ھەم جەمئىيەتنىڭ كەيپىياتىنى كۆرۈۋالغىلى بولىدۇ.

ئا. س. ماكارېنكو

مەكتەپ ــ ئەنئەنىۋى بايلىقنى بىر ئەۋلادتىن ئىككىنچى بىر ئەۋلادقا يەتكۈزۈپ بېرىدىغان مۇھىم ۋاستە.

ئېينىشتېين

خەلقنى ئاش ـ ناندىن قالسا، ئەڭ مۇھىمى مەكتەپ.

ج. رانتون

مەكتەپتىن بىرى قۇرۇلسا، تۈرمىدىن بىرى ئازىيىدۇ.

ۋېكتور ھيۇگو

مەكتەپ ئۆز سىستېمىسىدا مۇجەسسەملەنگەن ئاساسىي نەرسە ۋە پىرىنسىپلارغا قارىغاندا، خەلقلەر ۋە دۆلەتلەر تۈرمۇشى ھەم تەقدىرىنى بەلگىلەشتىكى ئاجايىپ زور كۈچتۇر.

ر. ئى. مېندېلېف

مەكـــــتەپ ۋايـــــگە يېتىۋاتقـــــان ئەۋلادلار تەپەككـــــۇرىنى شەكىللەندۈرىدىغان دەرسخانىدۇر. ئەگەر كىلەچەكنى قولدىن بېرىشنى خالىمىسا مەكتەپنى قولىدا مەھكەم تۇتۇشۇڭ كېرەك.

ئا. باربيوس

ھۆرمەتكە سازاۋەر بولغان ئۆي — يېتىملەر تەربىيە تاپقان ئۆيدۇر.

«ھايات ھەقىقەتلىرى»دىن

جان پىدالىق بىلەن ئۆگىنىشكە، پايدىلىق ئىش قىلىشقا، تىرىشىپ، تېخىمۇ تاكامۇللىشىشقا، يەنىمۇ غەيرەت قىلىپ يەنىمۇ تاكامۇللىشىشقا ئۆگەتكۈچى مەكتەپلا بەختىياردۇر.

يا. كومىنسكى

مەكتەپلەرنىڭ نىشانى — مۇستەقىل ھەربىكەت قىلالايدىغان ۋە مۇستەقىل پىكىر قىلالايدىغان كىشىلەرنى يېتىشتۈرۈپ چىقىشتىن ئىبارەت.

ئېينىشتېين

مەكتەپلەر كەسىپىي بىلىمگە ئىگە بولۇشنى ئالدىنقى ئورۇنغا قويماستىن، بەلكى مۇستەقىل پىكىر قىلىش ۋە مۇستەقىل ھۆكۈم قىلىشتىن ئىبارەت ئومۇمىي ئىقتىدارنى تەرەققىي قىلدۇرۇشنى باشتىن - ئاخىر ئالدىنقى ئورۇنغا قويۇش لازىم.

ئېينىشتېين

ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرى ئەڭ ياخشى چاقماق قايتۇرغۇچ.

بالزاك

ماتارىپچىلارنىڭ ۋەزىپىسى ـــ كىشىلەرگە باشقىلار ئۈچۈن ئەمگەك قىلىشنىڭ چەكسىز خۇشاللىق ئىكەنلىكىنى ھېس قىلدۇرۇشتىن ئىبارەت.
ۋ. ئا. سوخوملىنسكى

مەكتەپنىڭ ۋەيرانچىلىقى ـــ مىللەتنىڭ ۋەيرانچىلىقى؛ مىللەتنىڭ ۋەيرانچىلىقى ـــ پۈقرانىڭ قۇللۇقى.
چىلانى

ئۈستات، مۇئەللىمسىز قالسا گەر زامان،
نادانلىقتىن قاپقارا بولاتتى جاھان.
ئابدۇراخمان جامى

ئەگەر ئەل ئېلىنسا، قىلىچ بىلەن ئېلىنسا، ئەگەر ئەل ئىدارە قىلىنسا، قەلەم بىلەن ئىدارە قىلىنۇر.
يۈسۈف خاس ھاجىپ

قىلىچ ئەل تۇتقۇ ھەم خەلقنى قولغا كەلتۈرىدۇ،
قەلەم ئەل تۇزەيدۇ ھەم خەزىنە توپلايدۇ.
يۈسۈف خاس ھاجىپ

مەكتەپلەرنىڭ ئەڭ مۇھىم ۋەزىپىلىرىنىڭ بىرى ـــ ئوقۇغۇچىلارغا بىلىمنى ئىشلىتىشنى ئۆگىتىشتىن ئىبارەت.
ۋ. ئا. سوخوملىنسكى

رونىق تاپقان ئەلنىڭ ئالىمى كۆپ،
تۇگىشىۋاتقان ئەلنىڭ ھاكىمى كۆپ.
گېرمان

ياشلارنىڭ مەكتەپتە ئوقۇشى مەنئى قىلىنىپ، ئۇلارنىڭ يوللىرى توسۇلسا، شۇبھەسىزكى، چوڭلارنىڭ مەزھەپ ۋە ئېتىقاد دەۋرىمۇ يوقىلىدۇ.

ئەلىشىر نەۋائى

ھەركىم ئۇستاتتىن قاچقان زاماندا،
دۆلەت مۇراتتىن قاچار جاھاندا.

جالالىدىن رومى

ئاۋۋالقى خىشنى قىڭغىر قويسا گەر، مېمار،
يۇلتۇزغا يەتسىمۇ قىڭغىردۇر دىۋار.

ئابدۇقادىر بىدىل

ساۋات ـــ ئىلىم ئاساسى، ئىلىم ـــ ھايات كۆزى، ھايات تەلەپ قىلسا ك، بۇ ساۋات ئۆزى.

ئوبۇلقاسىم لاھوتى

سەنئەت گىرامماتىكا سەنئىتى بىلەن قوشكېزەكتۇر.

ئەبۇ نەسىر فارابى

بىز ھازىرقى زامان پەن ئۇتۇقلىرى ئاساسىغا قۇرۇلغان، كوللېكتىپ ئەمگەكنى ۋايىگە يەتكۈزۈش يولىنى كۆرسەتكۈچى مەكتەپنى ئىجاد قىلىشىمىز لازىم.

ن. ك. كوروپىسكايا

مەكتەپلەرنىڭ ۋەزىپىسى مۇئەييەن بىلىملەرنى بېرىشلا ئەمەس، بەلكى شۇ بىلىملەرنىڭ ئەمەلىي ھايات بىلەن چەمبەرچاس باغلىنىشلىق ئىكەنلىكىنى ۋە بۇ بىلىملەرنىڭ قانداق شەكىل بىلەن ھايانىي ئۆزگەرتەلىشىنى كۆرسىتىدۇ.

ل. كولۇمبىللا

دەرس بىلەن تەربىيە ئوتتۇرىسىدا ئازراق پەرق بولسىمۇ، ئىككىسى بىر - بىرىدىن ئايرىلمايدىغان، بىرىنىڭ ۋۇجۇدى بىلەن بىرىگە باغلانغان جان بىلەن تەن كەبىدۇر. چۈنكى دەرس ئالغۇچى — بىلگۈچى، تەربىيە ئالغۇچى — ئەمەل قىلغۇچى.

ئابدۇللا ئەۋلانى

ئوقۇغۇچىلارغا ئۆمۈر بويى كېرەك بولىدىغان نەرسىنى ئۆگىتىش لازىم. ئۇ نېمە؟ ئۇ ئوقۇتقۇچىنىڭ يېتەكچىلىكىدە يېتىلىدىغان ئۆزلۈكىدىن ئۆگىنىش قابىلىيىتى ۋە ئادىتىدىن ئىبارەت.

لېئو يىلۇن

ئەگەر ئوقۇغۇچىلار مەكتەپتە ئۆگەنگەنلىرى بىلەن ھېچقانداق نەرسىنى ئىجاد قىلىشنى بىلمىسە، ئۇ چاغدا ئۇنىڭ پۈتۈن ئۆمرى باشقىلارنى دوراش ۋە باشقىلارنىڭ نەرسىلىرىنى كۆچۈرۈپ ئوغرىلاش بىلەن ئۆتكەن بولىدۇ.

ل. ن. تولستوي

ھەرقانداق ۋاقىتتا بالىلارغا پەرۋاسىز قارىماسلىق لازىم.

ماكسىم گوركىي

بىز تۇرغان بۇ دەۋر ھەربىر كىشىدىن كەڭ ۋە چوڭقۇر بىلىم ھاجەتلىكلىكىنى تەلەپ قىلىپلا قالماي، بەلكى ئۇنىڭدىن ئەقىل - پاراسىتى، ئىرادىسى، ھېسسىياتى ۋە قابىلىيىتىنىمۇ راۋاجلاندۇرۇشنى تەلەپ قىلىدۇ.

زەنكوپ

ئىنسانغا بىلىمنىڭ زۆرۈرلۈكىنى ئۇقتۇرۇش، ئۇنىڭغا كۆرۈشنىڭ ئەھمىيىتىنى ئۇقتۇرۇش بىلەن باراۋەردۇر.

ماكسىم گوركىي

ھاجەتمەن زامان تەربىيەسىنىڭ ئەڭ جىددىي ۋەزىپىسى بالىلارنى كوللېكتىپ ئىشلەش ۋە ياشاشقا ئۆگىتىشتىن ئىبارەت.

ن. ك. كروپسكايا

مەكتەپتە ئىشلەپچىقىرىش جەريانىنى قانۇنلاشتۇرۇش تەرەپدارىمەن. چۈنكى، پەقەت ئىشلەپچىقىرىش قوينىدىلا ئىنسانىنىڭ ھەقىقىي خاراكتېرى، ئىشلەپچىقىرىش ئەزاسىنىڭ خاراكتېرى شەكىللىنىدۇ.

ئا. س. ماكارېنكوف

مەكتەپتە ئىشلەپچىقىرىش بىلەن باغلانغان ئەمگەكنىڭ يولغا قويۇلۇشى تەلىمنى يۇز ھەسسە جانلاندۇرىدۇ ۋە چوڭقۇرلاشتۇرىدۇ.

ئا. س. ماكارېنكوف

مەكتەپلەر تۆت خىل ۋەزىپىنى ئورۇنلىشى كېرەك.
بىرىنچى، قەتئىي ئىككىلەنمەستىن ئەخلاقىي ۋە ئىجتىمائىي

مىزانلارنى تۇزۇپ چىقىشى ھەم مۇشۇ ئاساستا ياش ئەۋلادلارغا ئەخلاق تەربىيەسى ئېلىپ بېرىشى لازىم.

ئىككىنچىسى، ئوقۇغۇچىلارنىڭ لوگىكىلىق تەپەككۇر قىلىش ئىقتىدارى، بەدىئىيلىكتىن ھۇزۇرلىنىش ئىقتىدارى ۋە ئىجادكارلىق قابىلىيىتى قاتارلىق مۇھىم ئەقلىي قابىلىيەتلىرىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشى، شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، ئوقۇغۇچىلارنىڭ تەن ساغلاملىقىنى ياخشىلىشى لازىم.

ئۇچىنچى، كۇندىلىك تۇرمۇشتا زۆرۈر بولغان ئادەتتىكى ھىلىمىلەرنى ۋە ئوقۇش، يېزىش، ھېسابلاش، سۆزلەش قاتارلىق ئاساسىي ماھارەتلەرنى ئوقۇغۇچىلارغا ئۆگىتىش لازىم.

تۆتىنچى، ئوقۇغۇچىلارغا ئىشقا ئورۇنلىشىشتا ھازىرلاشقا تېگىشلىك بولغان كەسپىي بىلىم ۋە ماھارەتلەرنى ئۆگىتىش لازىم.

ئىينىشتىين

ئادەم تىللاش ــ ئەدەپسىزلىك پىرىنسىپى.

فىرانسىيە

بىز نېمە ئۈچۈن ئادەمنى ئۆزگەرتىشكە ئۇرۇنغان چاغدا ئىتنى ئۆزگەرتكەن چاغدىكى ئۇسۇلنى قوللانمايمىز؟ نېمە ئۈچۈن قامچا ئورنىغا گۆش ئىشلەتمەيمىز؟ نېمە ئۈچۈن ئەيىبلەشنىڭ ئورنىغا ماختاشنى قويمايمىز؟ ئەگەر ئەرزىمەس ئىلگىرىلەشلەرنىمۇ ماختايلى، ئۇ كىشىلەرنىڭ ئۈزۈكسىز ئىلگىرىلىشىگە ئىلھام بېرىدۇ.

دېئىل كارنىگ

بالىلار ئالتە ياشقا كىرگەندە مەكتەپكە بارىدۇ، شۇ چاغدىن باشلاپ كۆزىتىش ئېلىپ بېرىپ، ئۇلارنىڭ خۇلق ـ مىجەزىنى تۈزىتىش لازىمدۇر.

ئۆلبەنات خانىم

بالىغا ئۆزىنىڭ زادى نېمە ئىشقا باب ئىكەنلىكىنى ھېس قىلالايدىغان

شارائىتنى يارىتىپ بېرىشنىڭ ئۆزىلا كۆپايە.

ۋالگ جېنجې

كۆڭۈلنى تازىلاش ـــ ھاجەتخانىنى تازىلاشتىن مۇشكۈل.

جالالىدىن رومى

بالىلارغا كەلگۈسىنىڭ ھەقىقەتەن كاپالەتكە ئىگە ئىكەنلىكىنى بىلدۈرۈش، ھۆرۈنلارنى يېتىشتۇرۇشنىڭ ئەڭ ئىشەنچلىك ئۇسۇللىرىدىن بىرى.

يۇڭ دۇ

ئوقۇغۇچىلارنى ئىناچقۇچلۇق مەسىلىلەرنى ئويلاشقا، نۇقتىلىق سوئاللارنى سوراشقا، مەسىلىلەرنى توغرا ئوتتۇرىغا قويۇشقا يېتەكلەش ـــ ئۇلارنىڭ تەپەككۇر قىلىش قابىلىيىتىنى يېتىشتۇرۇشتىكى مۇھىم ھالقا.

لى جىلىن

ئوقۇتۇشنىڭ ئەڭ ئاخىرقى ئەڭ يۇقىرى مەقسىتى ـــ بۇ ئۇقۇمنىڭ ئەخلاق، پەزىلەتنىڭ ئىچىگە ئېلىنغانلىقىدا.

فوربات

بىلىمنىڭ قىممىتى ئىگىلەشتە ئەمەس، ئىشلىتىشتە.

گىرېتسىيە

تەلەپچان ئۇستازنىڭ تىللىشى، مېھرىبان ئانىنىڭ پەپلىشىدىن ئەلا.

ئىسرائىلىيە

تەجرىبە گويىاكى بىر ئالىي مەكتەپكە ئوخشايدۇ، ئۇ سىزگە ئۆزىگىزنىڭ قانداق ئادەم ئىكەنلىكىگىزنى تونۇتىدۇ.

كوسمو ساردو

تەجرىبە ـــ تەلەپچان ئوقۇتقۇچى، ئۇ ئالدى بىلەن سىزدىن ئىمتىھان ئالىدۇ، ئاندىن سىزگە دەرس ئۆتىدۇ.

سپوت تېممۇس

بىر كىشىنىڭ گۈزەل ئەخلاقىنى ئۇنىڭ ئالاھىدە تىرىشچانلىقىدىن ئەمەس، بەلكى ئۇنىڭ ھەرىكىتىدىن ئۆلچەش كېرەك.

پاسكار

ئوقۇتۇش ـــ ئىككى ھەسسە ئوقۇش دېمەكتۇر.

ج. جوبىر

ياخشى تەربىيە ـــ بىزنىڭ بەختلىك قېرىلىقىمىز، يامان تەربىيە ـــ بولغۇسى غەم ئەلەملىرىمىز، كۆز ياشلىرىمىز، باشقىلار ۋە پۈتكۈل مىللەت ئالدىدىكى ئەيىبىمىز دېمەكتۇر.

ئا. س. ماكارېنكوف

بىر ئادەمنىڭ جاسارىتىنى تۇنجۇقتۇرۇشتا تەنقىدتىن يامان نەرسە يوق. مەن كىشىلەرنى تەنقىد قىلىپ باقمىدىم، مېنىڭچە، كىشىلەرگە ئىشلەش پۇرسىتى بېرىش كېرەك. شۇڭا، مەن ھەمىشە ماختاشقا ئالدىرايمەن. قۇسۇر تېپىشنى يامان كۆرىمەن. ئەگەر مەن بىرەر نېمىنى ياخشى كۆرۈپ قالسام، چىن قەلبىمدىن ھۆرۈرلىنىمەن، ئۇنى مەرداڭلىك بىلەن ماختايمەن.

چارلىز شۋاب

بىز ئوقۇغۇچىلارغا ئەمگەكنى سۆيۈش، ئەمگەكنى ھۆرمەتلەش تەربىيەسىنى بېرىشىمىز لازىم. ئەمگەكنى سۆيۈش ۋە ئەمگەكنى ھۆرمەتلەشنى بالىلارغا سىڭدۈرۈش ئوقۇتقۇچىغا باغلىق.

ئەخمەتجان قاسىمى

ئوقۇغۇچىلارنىڭ قىزغىنلىقىنى قوزغاتقاندىلا، ئۇلار مەكتەپ بەلگىلىگەن دەرسلەرنى بىر خىل سوۋغات سۈپىتىدە قوبۇل قىلىدىغان بولىدۇ.

ئېينىشتېين

سىلىقلىقتىن كۆپ دىل مەپتۇن رام بولۇر،
قوپاللىقتىن پىششىق قايتا خام بولۇر.

ناسىر خىسراۋ

قابىلىيەتلىككە تەربىيە بېرىش — نىجاسەتكە چۈشۈپ كەتكەن گۆھەرنى يۇغانغا ئوخشايدۇ.

ئەلىشىر نەۋائى

ئەيىبسىز كىشىنى تىل تىغى بىلەن رەنجىتىش ساق كىشىنى جاراھەتلەندۈرۈش بىلەن ئوخشاش.

ئەلىشىر نەۋائى

ئوقۇش ئالەمنى بىلىشنىڭ دېرىزىسى ۋە ئۆگىنىشتىكى ئەڭ مۇھىم قورال.

ۋ. ئا. سوخومىلىنسكى

ئوتتۇرا دەرىجىلىك مائارىپتا ماتېماتىكا جەھەتتىن تەربىيەلىنىش ئىنتايىن مۇھىم بىر ھالقا، شۇنداق دېيىش مۇمكىنكى، ماتېماتىكىنى ياخشى ئۆگىنىۋېلىش ــ ئىلىم - پەن خەزىنىسىنى ئېچىشنىڭ ئاچقۇچلىرىدىن بىرىنى ئىگىلىگەنلىك بولىدۇ.

خۇا لوگېن

ئەمەلگە ئاشۇرۇش مۇمكىن بولمىغان تاپشۇرۇقلار بىللارنى بۇزىدۇ ۋە ئۆز مەجبۇرىيەتلىرىگە مەسئۇلىيەتسىز مۇناسىۋەتتە بولۇشقا ئۆگىتىدۇ.

ن. ئى. پىساريف

تەربىيەدىكى ئەڭ چوڭ خاتالىق ــ ئالدىراڭغۇلۇقتۇر.

ژ. ژ. رۇسسو

يامان تەربىيە كۆرگەن ئادەمنى باشقىدىن تەربىيەلەشتىنمۇ ئېغىر ئىش يوق.

يا. كومىنسكى

بىللارنى ئوقۇتۇشتىكى ئاساسىي مەسىلە ــ ئۇلارغا نېمىلەرنى ئۆگىتىۋاتقانلىقتا ئەمەس، بەلكى قانداق ئۆگىتىۋاتقانلىقىدا.

ن. ئى. پروگوف

قېيىن پەنلەر يوق، ھەزىم قىلىش قېيىن بولغان ئىزاھلارلا بار.

ئا. ئى. گېرتسېن

تەربىيە غايەت مۇشەققەتلىك ئىش، «مانا ئەمدى ھەممىسى جايىدا بولدى» دەپ ئويلارسەن! قارىساڭ، ئىشلار باشقىچە، ھەممىسى ئەمدى باشلىنىۋاتقان بولىدۇ.

م. يو. لېرمونتوف

ئەگەر ئوقۇغۇچىلاردا تەشەببۇسكارلىق ۋە پائالىيەتچانلىق راۋاجلاندۇرۇلمايدىكەن، ھەرقانداق تەلىم جانسىز ھالەتتە قېلىۋېرىدۇ؛ ئوقۇغۇچىلارنى پەقەت پىكىر قىلىشقىلا ئەمەس، ئارزۇغىمۇ ئۆگىتىش كېرەك.

ن. ئا. ئوموف

پېداگوگىكىنى ئىنسان ھەققىدىكى ئەمەس، يالغۇزلا بالىلار ھەققىدىكىلا بىلىم دەپ ھېسابلاش قوپال خاتالىقلاردىن بىرىدۇر.

يا. كورچاك

ھەقىقىي تەلىم ئادەمنى ئادىمىيلىككە ئايلاندۇرىدۇ.

ن. ئى. پروگوف

مەكتەپنىڭ مەقسىتى ــ تەربىيە ۋە پەقەت تەربىيەدۇر.

ئى. پېستالوستىس

تەربىيە تەلىمدىن ئۈستۈن تۇرىدۇ. ئىنسانىنى تەربىيە ۋايىگە يەتكۈزىدۇ.

ئا. سېلت ــ ئېكىز پوپېر

تەربىيەنىڭ ئەڭ مۇھىم قىسمى ــ ئادەمنىڭ خاراكتېرىنى شەكىللەندۈرىدۇ.

ك. د. ئۇشىنسكى

ئىنسانغا ياخشى تەربىيە بېرىشنىڭ ئەڭ مۇھىم ئاساسى ئۇنىڭ خاراكتېرىنى شەكىللەندۈرۈشتىن ئىبارەت.

ئە. تېلمان

ئەڭ ئاۋۋال تەربىيەلىگۈچىنىڭ ھەقىقىي مەنىدىكى ئادەم بولۇپ يېتىشىشى ئۈچۈن غەمخورلۇق قىلىڭ.

ن. گ. چېرنىشۇسكى

ئىنسان تەربىيەسىنىڭ ئاساسىي يولى ئىشەنچتۇر.

ك. د. ئۇشىنسكى

چىرايلىق ھەيكەل ياساپ، ئۇنىڭغا ھايات بەخش ئېتىش ئەلۋەتتە ياخشى. شۇنىڭ بىلەن بىللە ئاشۇ ياش ئەقلىنى يېتىلدۈرۈش، ئۇنىڭدا ئۆزىگە خاس ياش قەلبىنى شەكىللەندۈرۈش، ئادالەت تۇيغۇسىنى جانلاندۇرۇش تېخىمۇ ياخشىدۇر.

ۋېكتور ھىيوگو

ئېتىقاد نەزەريە يولى بىلەن سىڭدۈرۈلىدۇ، خۇلۇق بولسا نەمۇنە كۆرسىتىش ئارقىلىق شەكىللەندۈرۈلىدۇ.

ئا. ئى. گېرتسىين

ھەقىقىي تەربىيە قائىدىلەردە ئەمەس، بەلكى مەشىقلەردىدۇر.

ژ. ژ. رۇسسو

ئالىيجاناب ئادەتلەر ئۇلگە ئارقىلىق يېتىلىدۇ.

ئا. فرانىس

بالىلارنى گەرچە ئەڭ يېقىملىق بولسىمۇ، ئەمەلدە ئىسپاتلانمىغان قۇرۇق سۆزلەر تەربىيەلىيەلمەيدۇ، بەلكىم، ھاياتنى كۆچكە ئىگە ئۇلگە تەربىيەلىيەلەيدۇ.

ئا. س. ماكارېنكو

پەند - نەسىھەتلەر ھەرقانچە ياخشى بولغان تەقدىردىمۇ، ئوقۇغۇچىنىڭ كۆز ئالدىدا ئۇلارنى قورشاپ تۇرغان پۈتۈن ۋەقەلىكلەرنى ئىزاھلاپ بېرەلمىسە، مىساللار ئارقىلىق تەستىقلىيالمىسا، ئەمەلىيەتتە بۇ پەند - نەسىھەتلەر پۈتۈنلەي پايدىسىز، ھەتتا زىيانلىق بولۇپ چىقىدۇ.

ۋ. گ. بىلىنىسكى

ئوقۇتۇش ۋە ھەممە نەرسىنى ئۆگىتىش ئۇلگە كۆرسىتىش، ئۆگەنگەننى ئەمەلىي ئىشلەش يولى بىلەن ئەمەلگە ئاشۇرۇلۇشى مەڭگۈلۈك قانۇنغا ئايلانسۇن.

يا. كومىنىسكى

ياخشى تەربىيە ھەرقانداق نادان ئادەمنىمۇ ئادەم قاتارىغا قوشىدۇ.

ۋ. گ. بېلىنىسكى

تەبىئەت ھەربىر كىشىنىڭ قەلبىگە دانىلىق ئاشلىق ياكى ياۋا ئوت - چۆپ ئۇرۇقىنى چاچىدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن دەل ۋاقتىدا بىرىنچىسىنى پەرۋىش قىلىپ، ئىككىنچىسىنى يوقىتىش كېرەك.

ف. بىكون

زېهنى ئۆتكۈر ۋە ھەممە نەرسىگە قىزىقىدىغان، ئەقىللىك، شوخ بالىلار بولىدۇ. مەكتەپتە ئادەتتە بۇنداقلارغا توغرا كۆز بىلەن قارالمايدۇ، شەپقەتسىزلىك قىلىنىدۇ. ۋاھالەنكى، ياخشى تەربىيە بېرىلسە ئۇنداقلاردىن بۈيۈك ئادەملەر چىقىدۇ.

يا. كومېنسكى

ئەڭ ئۇركۈگەك تايلاردىن ياخشى پەرۋىش قىلىش، ياخشىلاپ سۈرۈتۈلۈش ئارقىلىق ئەڭ يۈگۈرۈك ئاتلار چىقىدۇ.

پلوتارخ

ھەربىر ئادەم ئىككى خىل ئۇسۇل بىلەن تەربىيە ئالىدۇ. بىرىنچىسى، ئاتا - ئانىلارنىڭ ئۆز ھايات تەجرىبىلىرىنى سىڭدۈرۈش يولى بىلەن بېرىلىدۇ؛ ئىككىنچىسى، يەنىمۇ مۇھىمراقنى ئۇنىڭغا ھاياتنىڭ ئۆزى بېرىدۇ.

ئە. تىلمان

ئىلمىي تەلىم - تەربىيە كىشىنى بىلىمگە ۋە كىشىلىك ئەقىل - پاراسىتىنى تەرەققىياتقا ئېرىشتۈرۈپلا قالماي، بەلكى كىشىنىڭ ئالىيجانابلىق ھېسسىياتىنى يېتىلدۈرىدۇ.

ن. گ. چېرنىشۆسكى

ياشلارنىڭ ئوخشاش بولمىغان ھېسسىيات بىلەن دۇنيانى ئۆزگەرتىشىگە توسقۇنلۇق قىلىدىغان ئۇ خىل مەكتەپ تەربىيەسى پەنگە يۈرۈش قىلىشتىكى داغدام يول بولالمايدۇ.

ئۇينىشتىين

يالا ئۆزىنى ياخشى كۆرگەن ئادەمنى ياخشى كۆرىدۇ.

ف. ئە. د زېرژىنسكى

تىللاپ ئۇچتىن بىرگە، ھۆرمەت ۋە تەربىيەلەش بىلەن ھەممىسگە ئىگە بولغىلى بولىدۇ.

ژان. پول

بالا ھەققىدە ھەققانىي ۋە ئادالەتلىك پىكىر يۈرگۈزۈش ئۇچۇن بىز ئۇنى ئۆز ئالمىدىن يۇلۇۋۈلۈپ، ئۆزىمىز بىلەن تەڭ قويماسلىقىمىز، بەلكى بىز ئۇلارنىڭ روھىي ئالمىگە كىرىشىمىز كېرەك.

ن. ئى. پروگوف

بالىغا بالىلىق چاغلىردا پىشىپ يېتىلىش ئىمكانىيىتى بېرىڭ.

ژ. ف. رۇسسو

ئەگەر سىز بالىلارنىڭ شوخلۇقىغا يول قويمىسىڭىز، ئۇ چاغدا ھېچقانداق دانىشمەنلەرنى دۇنياغا كەلتۈرەلمەيسىز.

ژ. ژ. رۇسسو

قابىلىيەتنى كۆرسىتىش ئۇچۇن ئىمكانىيەت بولمىغان جايدا قابىلىيەتنىڭ ئۆزىمۇ يوق.

ل. فىيبرباخ

مەجبۇرىي ئۆگىتىش، بېسىم، زورلاش ئارقىلىق ئىگە بولغان ھەممە نەرسە ۋاقتىلىق، ناتوغرا ۋە ئىشەنچسىزدۇر.

يا. كورچاك

بەزى هاللاردا تەلىم - تەربىيە ۋە ئەقىل - پاراسەت قاباھەتلىكنى كۈچەيتىۋېتىش رولىنى ئويۇنشى مۇمكىن.

ۋ. ھيوگو

بىر ئادەمنى ئەڭ زور ئىقتىدارىنى جارى قىلدۇرۇش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىلىش ئۈسۈلى — ئۇنى مەدھىيەلەش ۋە ئۇنىڭغا ئىلھام بېرىش، سەمىمي مەدھىيەدىن ئۇنۇم ھاسىل بولىدۇ. تەنقىد ۋە مەسخىرە ئىشنى بۇزىدۇ.

«ھايات ھەقىقەتلىرى»دىن

بىر ئېغىز ماختاش سۆزنىڭ ئاڭلىسام، ئىككى ئاي خۇشال بولىمەن.

مارك تىۋېن

دەل ۋاقتىدا ئېيتىلغان بىر جۈملە ياخشى سۆز كۈمۈش تەخسىگە ئالتۇن ئالمىلارنى تىزىپ كىرگەندىن پايدىلىق.

«ئىنجىل»دىن

ياخشى ئەخلاق بىلەن ئەقلىي ئىقتىدارنىڭ ھەر ئىككىسى شۇنىڭ ئۈچۈن ئىنسانىنىڭ قەدىر - قىممىتى ھېسابلىنىدۇكى، ئىنسانىنىڭ ھەربىر ئىستىكى، پەزىلىتى ئۇنىڭ ئۆزىنىڭ ۋە پائالىيىتىنىڭ يۈكسەكلىكى ۋە كامالىتى تەرىپىدىن گەۋدىلەندۈرۈلگەن بولىدۇ.

ئەبۇ نەسىر فارابى

ئەمەلىيەت ۋە تەجرىبە مەنتىق ئىلمىگە قارىغاندا ئەخلاق ئىلمىدە تېخىمۇ قەدىرلىك.

ئەبۇ نەسىر فارابى

چۈشىنىش يادلاشتىن ياخشىراقتۇر، چۈنكى يادلاش نۇرغۇن پارچە ئىبارىلەر ۋە شەخسلەرنى يادىلىۋېلىشتىن ئىبارەت بولۇپ، بۇنىڭ چېكى يوق ... چۈشىنىش نەرسىلەرنىڭ ماھىيىتىنى ۋە ئومۇمىي قانۇن - قائىدىلىرىنى بىلىش بولۇپ، ئۇنىڭ چېكى ۋە ئومۇمىي قىممىتى بولىدۇ.

ئەبۇ نەسىر فارابى

مۇھەببىتىڭ بولمىغان كەسىپنى قىلما. بولمىسا ھىر ئۆمۈر ئېغىر يۈكتىن قۇتۇلالمايسەن.

پىداقول

ئۇچنچى باب ئىلىم - مەرىپەت تەربىيەسى

بەختنىڭ بەلگىسى بىلىم.

يۇسۇق خاس ھاجىپ

بىلىم ـــ كۆچ، كۆچ بولسا بىلىمدۇر.

ق. بىكون

ئىلىم-بىلىمدىن قۇدرەتلىك ھېچقانداق كۆچ يوق، ئىلىم - بىلىم بىلەن قوراللانغان كىشى ھامان غالىبتۇر.

ئەھمەد يۇكنەكى

ئالەمدە لەززىتى ئىلىمدىن ئارتۇق ھېچ نەرسە يوق.

مۇھەممەد ئىبنى ئابدۇللا خەراباتى

ئىلىم ـــ ئىنسان ئۈچۈن بىر گۆھەردۇر.

نورۇز زىيائىي

ئىلىم ـــ مال - مۈلكى يوق كىشىگە تۇگىمەس بايلىق،
نەسەبسىز كىشىگە ئۇزۇلمەس نەسەبتۇر.

ئەھمەد يۇكنەكى

بىلىم گويا ئادەم بەدىنىدىكى قانغا ئوخشاش قىممەتلىك.

گاۋ سىچى

ئىلىم ـــ ئىنسانىيەت گۆھىرىدۇر.

ئابدۇقادىر يەدىل

ئادەمنىڭ قىممىتى ئەمەس كۆمۈش زەر،
ئادەمنىڭ قىممىتى بىلىم ھەم ھۈنەر.

ئابدۇراخمان جامى

ئادەملەر ئەقلىنىڭ چىرىغى بىلىم،
بالادىن ساقلىنىش يارىغى بىلىم.
توقۇش - ئېگىرىشمۇ بىلىم بىلەندۇر،
دۇنيانى تېپىشمۇ بىلىم بىلەندۇر.

ئوبۇلقاسىم فىردەۋسى

بىلىم بايلىقىغا تويمايدۇ ئادەم،
كېمىمەس باشقىغا قانچە بەرسە ھەم.

ئەسەدى تۇسى

ئالەمدە بىلىمدۇر، بايلىق يىباھا،
كىم بىلىم ئىگىسى، ئاشۇ پادىشاھ.

ئەسەدى تۇسى

تەن تىرىك جان بىلەن، جان تىرىكلىكى ئىلىم،
قەلب قانى ئىچرە بىر گەۋھىرى جاندۇر بىلىم.

ناسىر خىسراۋ

ئىلىم بىلەن يېتىش مۇمكىن، بۇ دادەر،
زەررىلەردىن چىقىپ، قۇياشقا قەدەر.

ناسىر خىسراۋ

ئادەمنىڭ شەرىپى ئىلىمنىڭ مولى،
كىمكى دانا بولسا، مەن شۇنىڭ قۇلى.

خوسراۋ دېھلىۋى

قۇل ۋە ئازادقا بىردەك بىلىكتۇر،
تىرىكتۇر ئالىملار، نادان ئۆلۈكتۇر.

ئابدۇراخمان جامى

كىمنىڭ كىيگەن لىباسى بولسا گەر ئىلمۇ ھۇنەر،
ئۆيدىكى زىلچىسى بورا بولسا نى زەرەر.

پەرۋىن ئەتسامى

شۇبھىسىز، ئىلىمدىن تىرىكتۇر ئىنسان،
مۇشەققەت، مېھنەتنى يېڭىدۇ ئاسان.

ئوبۇلقاسىم فىردەۋسى

«بىلىم ياخشى» دېدى ئاڭا پىر بىر كۈن،
بىلىملىك ئالەمدە ھەممىدىن ئۇستۇن.

ئوبۇلقاسىم فىردەۋسى

بىلىم بىلەن بولار ئادەمدە ئىمان،
بىلىم بىلەن دۇنيا باغلىماق ئاسان.

ئوبۇلقاسىم فىردەۋسى

بىلىمسىز بولسا كىشى،
دۇرۇس چىقماس ھېچ ئىشى.

نىزامى گەنجەۋى

ئىلىم مەدىتى گەر بولسا سەندىن يىراق،
كېچە قاراڭغۇسىدا سەن، بى چىراغ.

خوسراۋ دېھلىۋى

ئەقىل ھەمراھى ھەم جان يارى ئىلىم،
ئىككى ئالەمدە جان ھېسسارى ئىلىم.

رۇكنىدىن ئەۋھادى

سۇدا ئېرىپ كەتمەس ئىلىم جەۋھىرى،
ئوتتا كۆيۈپ كەتمەس ئىلىم گەۋھىرى.

رۇكنىدىن ئەۋھادى

ئىلىم ــ يورۇقلۇقتۇر، جاھالەت ــ زۇلمەت،
ئىلىم بەخش ئېتەر دىلغا پاساھەت.

رۇكنىدىن ئەۋھادى

ئىلىم سېنى توغرا يولغا سالىدۇ،
چىراغ تۇتۇپ ئالغا باشلاپ بارىدۇ.

رۇكنىدىن ئەۋھادى

ئىلىم ــ ئېقىن سۇغا كېمە بولىدۇ.

رۇكنىدىن ئەۋھادى

ئىلىم ھەممە ھۇنەرنىڭ تاجى ــ بىباھا،
ئىلىم ھەممە قۇلۇپنىڭ ئاچقۇچى ــ ئەلا.

ئابدۇراخمان جامى

بىلىم ئۆتكۈر تىغ بېرەر،
جان بېرەر ھەم ئۆلتۈرەر.
ئىلىم ھەم باقىدۇر، ھەم ئەبەدىي ئۇ.

ئوبۇلقاسىم لاھوتى

ئىلىمدىن باشقىسى سېۋەتتىكى سۇ.

كامالىدىن بىنايى

ئىلىمسىز مىللەت نادان قالىدۇ، ئىلىمگە تىرىشقان مىللەتتىن دۇنياۋى ئالىملار چىقىدۇ.

ئەلىشىر نەۋائى

ئىلىم بىر ھۈنەردۇر، مۇشۇ ھۈنەرنى كەسىپ قىلغانىدا ئۇ دۇنيانىڭ نېمىتىنى ئۈندۈرگىلى بولىدۇ.

مۇھەممەد ئىبنى ئابدۇللا خەراباتى

بىلىمنى بۇيۇك، ئىدراكنى ئۇلۇغ بىل، بۇ ئىككىسى بەندىنىڭ مەرتىۋىسىنى ئاشۇرىدۇ.

يۈسۈف خاس ھاجىپ

بىلىم ــ ئاچچىق يىلتىزىدىن يېتىلىدىغان تاتلىق مېۋە.

داگاتو

كىمدە ئىدراك بولسا ئۇلۇغلۇققا ئېرىشىدۇ.
كىمدە بىلىم بولسا ئۇ بۇيۇكلۇككە ئىگە بولىدۇ.

يۈسۈف خاس ھاجىپ

ھەربىر پەزىلەتتە ئۇستۇنلۇك بار، ئەمما ئىلمىنى ھەممە پەزىلەتتىن ئۇستۇن تاپتىم. ئىلمدىن باشقىسىنى سەرمايە دەپ ھېسابلىما، چۈنكى ئىلىم دېگەن تۈگىمەس خەزىنە.

ئابدۇقادىر ئەزىزى

ئادەم بىلمەي بىلەن تونۇلىدۇ. بىلىمسىز ئادەم تېرىك تۇرسىمۇ ئۆلۈكتەكلا كۆزگە كۆرۈنمەيدۇ، بىلىملىك كىشى ئۆزى ئۆلسىمۇ، نامى ئۆلمەيدۇ، بىلىمسىزلەر تېرىك بولسىمۇ، نامى ئۆلۈك بولىدۇ.

يۈسۈف خاس ھاجىپ

ئىلىم - مەرىپەت ئابىھاياتقا ئوخشايدۇ، ئۇنى ئىچكەن ئادەم ئۆلۈمدىن نىجات تاپىدۇ.

مۇھەممەد ئىبنى ئابدۇللا خەراباتى

ئىلىم مەشئەللىرى كىشىلەرگە تۇغرا يولنى كۆرسىتىدۇ، قاراڭغۇ كېچىنى نۇرلاندۇرۇپ يولدىن ئازغانلارنى تۇغرا نىشانغا باشلايدۇ، نىجاتلىق، ئازادلىققا ئېلىپ بارىدۇ.

ئىمىر ھۈسەيىن سەبۇرى

بىلىمسىز كىشى قۇرۇق سۆلەت رەسىمدۇر، بىلىملىك كىشىنىڭ ئورنى كۆكتىنمۇ ئېگىزدۇر.

يۈسۈف خاس ھاجىپ

بىلىم گويا كىمىيادۇركى، پۈتۈن نەرسىنى ئەتراپىڭغا يېغىدۇ، ئۇ ئىدراك ئوردىسى، ھەممە نەرسە ئۇنىڭغا جەملىنىدۇ.

يۈسۈف خاس ھاجىپ

ھەممە ياخشىلىقلار ئىلىمنىڭ پايدىسى بىلەن بولىدۇ، ئىلىم بىلەن كۆككىمۇ يول ئېچىلىدۇ.

يۈسۈف خاس ھاجىپ

بىلىمنىڭ مەنىسىنى بىل، بىلىم ئېمە دەيدۇ؟ بىلىم بىلگەن ئەردىن ھامان كېسەل يىراقلىشىدۇ، بىلىمسىز كىشىلەرنىڭ بارچىسى كېسەلچان كېلىدۇ. كېسەلنى داۋالىمسا كىشى تېزلا ئۆلۈپ كېتىدۇ.

يۈسۈف خاس ھاجىپ

بىلىم ــ كۆڭۈل چاڭ ـ توزانىنى تازىلىغۇچىدۇر.

يۈسۈف خاس ھاجىپ

بىلىم ــ دوزاخ ئىشكىنى يېپىقتەيدىغان تامغا.

يۈسۈف خاس ھاجىپ

بىلىملىك بىلىمى بىلەن دوزاختىن يىراقلىشىدۇ.

يۈسۈف خاس ھاجىپ

بىلىم ــ ناھايىتى مېھرىبان قېرىنداشتۇر.

يۈسۈف خاس ھاجىپ

ئىپار بىلەن بىلىم بىر - بىرىگە ئوخشاش نەرسىدۇر، ئۇنى ئۆزۈڭدە يوشۇرۇپ ساقلاشقا بولمايدۇ، ئىپارنى يوشۇرساڭ ئۇنىڭ ھىدى بىلىنىپ قالىدۇ، بىلىمنى يوشۇرساڭ تىلىڭ ئاشكارا قىلىدۇ.

يۇسۇف خاس ھاجىپ

بىلىم بىر بايلىقتۇر، كىشى ئۇنىڭ بىلەن زادى كەمبەغەللەشمەيدۇ، ئۇنى ھېيلىگەر ئوغرىلارمۇ ئوغرىلاپ كېتەلمەيدۇ.

يۇسۇف خاس ھاجىپ

ئادەمدىكى بىلىم سۆزۈكەكنىڭ ئىچىدىكى يىلىكىكە ئوخشايدۇ، ئادەمنىڭ زىننىتى ئەقىل بولسا، سۆزۈكەكنىڭ زىننىتى يىلىكتۇر، بىلىمسىز ئادەمنىڭ يىلىكسىز سۆزۈكەكتەك ئىچى كاۋاك بولىدۇ، يىلىكسىز سۆزۈكەككە ھېچكىم قول ئۇزاتمايدۇ.

ئەھمەد يۈكنەكى

ئىلىم يۈرۈشى چىرايلىق بىر ئاتكى، كىمكى ئۇنىڭغا مىنەلىسە پېقىرلىق كۆرمەيدۇ.

مۇھەممەد ئىبنى ئابدۇللا خەراباتى

ئىلىم بىلەن ئەڭ بۈيۈك يۈكسەكلىككە چىققىلى، ئاسماندىن تارتىپ يەرنىڭ تەكتىگىچە سەير قىلغىلى بولىدۇ.

مۇھەممەد ئىبنى ئابدۇللا خەراباتى

ئىلمىنىڭ كۆپلۈكى كۆڭۈلنىڭ بېغىدۇر، ھاۋايى - ھەۋەسنىڭ كۆپلۈكى كۆڭۈلنىڭ دېغىدۇر.

مۇھەممەد ئىبنى ئابدۇللا خەراباتى

بەلگە بولسا يولدىن ئازماس، بىلىم بولسا سۆزدىن ئازماس.

مەھمۇد كاشغەرىي

ئادەم بىلەن ھايۋاننى بىلىم ئايرىدى، بىلىم بىلەن ئىنسانىنىڭ قولى ئۇزۇن بولدى.

يۈسۈف خاس ھاجىپ

بارلىق چىگىش تۇغۇلغاندا بىلىم بىلەن يېشىلىدۇ.

يۈسۈف خاس ھاجىپ

ئىلىمى يوق كىشى، جېنى يوق مۇردىغا ئوخشايدۇ.

مۇھەممەد ئىبنى ئابدۇللا خەراباتى

پەلسەپە كىشىنى چوڭقۇر پىكرلىك قىلىدۇ، ماتېماتىكا كىشىنى تەمكىن قىلىدۇ، تارىخ كىشىنى ئەقىللىك قىلىدۇ.

ف. بىكون

بىلىمنىڭ يۇقىرى پەللىسىگە قانچە ئۆرلىگەنسېرى كۆز ئالدىمىزدىكى مەنزىرە شۇنچە ئۇلۇغۋار بولۇپ كۆرۈنىدۇ.

رادىشۇ

بىلىمسىز ئادەم ئەركىن بولالمايدۇ، چۈنكى ئۇنىڭ ئالدىدا تۇرغىنى ناتونۇش دۇنيا.

گېيگېل

بىلىمسىز هايات ـــ پۇرىقى يوق گۈلگە ئوخشايدۇ.

ئەرەب

گويا ئۆتكۈر پولات يېڭىنگە ئوخشاش ئادەمنىڭ روهىي دۇنياسىغا تېگەلەيدىغان، ئۆچمەس ئىزنا قالدۇرالايدىغان بىلىملا قىممەتلىك بولىدۇ. جانسىز بىلىم قىممىتى يوق بىلىمدۇر.

ۋا. روجانوف

بارچە هاياتلىق بىلىم بىلەن ئۆز قەدرىنى تاپىدۇ.

يۈسۈف خاس هاجىپ

بىلىم گويا شېغىل تېگىدىكى بۇلاق، ئۇنى كولىغانسېرى سۈزۈلىدۇ.

دانىيە

ئادەمنىڭ پەقەت بىرلا دۈشمىنى بولىدۇ، ئۇ بولسىمۇ بىلىمسىزلىكتۇر.

ۋېكتور هىيوگو

بىلىمسىز هەممىدىن بەك ۋارقىرايدۇ.

رومىنىيە

بىلىمسىزلىك خۇراپاتلىقنىڭ ئانىسى.

رومىنىيە

بىلىم ئالماي ياخشىلىق قىلغىلى بولماس.

ناسىر خىسراۋ

بىر نەۋايى، بىر نىزامىي سەن ئەگەر بىلسەڭ تولۇق،
سەددى ئىسكەندەر ۋە «داۋۇت» قورغىنىدىن ھەم ئۇلۇغ.
مەرىپەتنىڭ، نەزمىنىڭ ھەر ۋاربقى، ھەر نەزمىسى،
يەرنى گۈمران قىلغۇدەك ئوت بىرلە توپاندىن ئۇلۇغ.

ئابدۇشۇكۇر مۇھەممەتئىمىن

ئىنسانىيەت پەقەت بىلىمنىڭ ھۆكۈمرانلىقىنىلا قوبۇل قىلىشى كېرەك.

ۋېكتور ھىيوگو

ئىلىم ئىگىلىرى ۋە ئىلىم يولىدا ماڭغان كىشىلەرنىڭ ھەممىسىنى تەڭلىك ۋە خارلىنىش بىلەن ئۆتۈپ كەتتى دېمە، ئىلىم ئارتقانىدا دۇشمەننىڭ ئاغزىنى توپىغا مىلىگىلى بولىدۇ.

ئابدۇقادىر ئەزىزى

كىمدە مەرىپەت بولىدىكەن، ئۇ ھەقىقىي ئىنساندۇر.

مۇھەممەد ئىبنى ئابدۇللا خەراباتى

پەننى سۆيۈشىمىز لازىم. ئىنسانلاردا پەندىنمۇ كۆچلۈك ۋە تەڭداشسىز كۈچ بولمايدۇ.

ئەھمەد يۈكنەكى

ئىنسان بىلىمى بىلەن ھەممىگە قول ئۇزىتالايدۇ.
يۇسۇف خاس ھاجىپ

شەرەپ ئەقىل بىلەن ھۇنەردىن، ئۇلۇغلۇق ئىلىم بىلەن پاراسەتتىن ھاسىل بولىدۇ.
مۇھەممەد سىدىق بەرشىدىي

پەن ئىنسانىنىڭ روھىنى بېيىتىشنىڭ ئەڭ ئوڭاي يولى.
ژ. برونو

پەن خالىس خىزمەت قىلغانلارغا ئاجايىپ ئىستىقبال ئاچىدۇ.

ف. ژولیوکتودی

پەن روھىي جەھەتتىن ھاكىملىق قىلغان جايدا ئاز نەرسىلەر بىلەنمۇ كاتتا ئىشلار ۋۇجۇدقا چىقىدۇ.

ن. ئى. پراگو

دۇنيادا ئۇچ چوڭ گۆھەر بار، ئۇ بولسىمۇ: بىلىم، ئاشلىق ۋە دوستلۇقتۇر.
ببرما

پەن ـ تېخنىكا بىرىنچى ئىشلەپچىقىرىش كۈچى.
دېڭ شياۋپىڭ

بىلىم خۇددى ئادەم بەدىنىدىكى قانغا ئوخشاش قىممەتلىك، ئادەمدە قان كەم بولسا، بەدىنى ئاجىزلاپ كېتىدۇ، ئادەمنىڭ بىلىمى كەم بولسا، مېڭىسى خوراپ كېتىدۇ.

گاۋ سىچى

ئىلىم ـــ شەيتانغا قارشى جەڭ قورالىدۇر.

شەيخ سەئدى

ئادەمنىڭ قىممىتى بىلىم ۋە ھۈنەردە.

ئابدۇراخمان جامى

ئىلىم بارلىق نەرسىلەرنىڭ بىباھا تاجى ۋە بارلىق قۇلۇپلارنىڭ ئاچقۇچىدۇر.

ئابدۇراخمان جامى

ئىلىم ھەر باقىدۇر، ئەبەدىي ئۇ،
ئىلىمدىن باشقىسى سېۋەتتىكى سۇ.
ئىلىمسىز كىشى نېمە، ھايۋان پەقەت،
جانسىز تەن، بېزەكلىك ئايۋان پەقەت.

كامالىدىن بىنايى

بىلىم كۈنلۈكى توپلىنىدىغان ئەمەلىيەت زەربىچىلىرىدىن تەركىب تاپىدۇ.

ر. ئى. پىسارىف

جاھان رەنالىرى ئىچرە بىلىمدەك بىر گۈزەل يار يوق،
بىلىمدىن ئۆزگە تۈتقان يار، بولۇر ئۇ گاھىدا بار - يوق.

نىمشىھىت ئارمىيە ئېلى

بىلىم ـــ ھەرقانداق بالايىئاپەتنى توسالايدىغان قالقان.

لۇ داجى

ھەرقانداق بىر بىلىمنى ئىگىلەش زېھنىي قابىلىيەت ئۇچۇن پايدىلىق، ئۇ كېرەكسىز نەرسىلەرنى چىقىرىۋېتىپ، پايدىلىق نەرسىلەرنى ساقلاپ قالىدۇ.

را. فېينخ

ھەربىر دۆلەتتە بىلىم ئومۇمنىڭ بەختى ئۇچۇن ئەڭ ئىشەنچلىك ئاساس.

ۋاشىنگتون

ئىنسانلار ئېھتىياجلىق بىلىم ئۇچ خىل، يەنى نەزەريە، ئەمەلىيەتتە ئىشلىتىش، پەرق ئېتىش.

ئارىستوتېل

بىلىمدىن قۇدرەتلىك كۈچ يوق، بىلىم بىلەن قوراللانغان كىشى يېڭىلمەستۇر.

ماكسىم گوركىي
ئىنسان قانچىلىك كۆپ بىلسە، ئۇ شۇنچىلىك قۇدرەتلىكتۇر.

ماكسىم گوركىي

ئەگەر ئېتىقادسىز ياشاش مۇمكىن ئەمەسلىكى ھەقىقەت بولىدىغان بولسا، ئۇ بىلىمنىڭ بۇيۇك قۇدرىتىگە ئىشىنىش ئېتىقادىدىن باشقا نەرسە بولۇشى مۇمكىن ئەمەس.

ئى. ئى. مېچنىكوف

مەنىۋى ھاياتتىمۇ خۇددى ئەمەلىي ھاياتتىكىدەك، كىمكى بىلىمگە تايىنىدىكەن ئۇنۇڭسىز كامال تاپىدۇ ۋە ئۇتۇقلارغا ئېرىشەلمەيدۇ.

ئۇ. چېمىس

بىلىم، پەقەت بىلىملا ئىنسانىنى ئازاد ۋە ئۇلۇغۋار قىلىدۇ.

ر. ئى. پىساريف

بىلىم بىلەن كۈچ - قۇدرەت ـــ قوشكېزەكتۇر.

ئا. دوراكى

بىلىم بىز ياشاۋاتقان دۇنيانىڭ تەڭداشسىز بايلىقىدۇر.

ماكسىم گوركىي

ئىلىمدىن بىر نۇر دىلغا چۈشكەن ھامان،
ئۇنىڭدىن بىلىسەنكى، ئىلىم بىپايان.

ئا. فىردەۋسى

ئىنسان دۇنيانى قانچىلىك بىلسە، ئۆزىنىمۇ شۇنچىلىك چۈشىنىدۇ.

ئى. گىيوتې

بىلىم ئىنسانىنىڭ ھەممە يوللىرىدىكى يولدىشىدۇر.

د. گۇ رامشۇيلى

ئىنسان يىلىمگە ئىنتىلىدۇ. قاچانكى ئىنساندا بىلىمگە بولغان تەشنالىق تۇغۇلىدىكەن، ئۇ ئىنسانلىقتىن مەھرۇم بولىدۇ.

ف. نانسېن

ھەرقانداق بىلىم بىزنى غەيرەتكە ئۈندىگەن ھالەتتىلا قىممەتلىكتۇر.

ئى. ئېۋېس

دۇنيادا ئەڭ ھەزەر قىلىنىدىغان ئىللەت جاھىلدۇر. مەن جاھىلغا ئېچىنغىنىمدەك كورغا ئېچىنمايمەن. چۈنكى ئۆز ئىختىيارى بىلەن قىلغان ھەربىكەتلىرى قارىغۇنىڭ ئىختىيارسىز قىلغان ھەربىكەتلىرىگە قارىغاندا تېخىمۇ خۇنۇكتۇر.

سوقرات

جاھىلنىڭ ياخشى نىيىتى پازىلنىڭ خۇسۇمتىدىن زەرەرلىكتۇر. ئىنسان خۇددى ئەڭ يۇقۇملۇق بىر كېسەلدىن قاچقاندەك جاھىلدىن ھەزەر قىلمىقى لازىمدۇر.

ئەپلاتون

ئىنسانىيەتنىڭ بىرلا كۈلپىتى بار، ئۇ بولسىمۇ جاھالەتتۇر. بۇ خىل كۈلپەتنىڭ بىردىنبىر داۋاسى — ئىلىمدۇر.

د. ئى. پىساربىف

جاھالەت ھامىلىرى ئەسلىدە ئىنسانىيەتنىڭ ئەڭ ئەشەددىي دۈشمەنلىرىدۇر.

گ. گېلىۋېنسىي

ئۇزۇكسىز جاھىللىقتىنمۇ دەھشەتلىك نەرسە يوق.

ئى. كيو

جاھالەتنىڭ ئۇچ خىل تۈرى بار. ئومۇمەن، ھېچ نەرسە بىلمەسلىك، بىلگەن نەرسىلەرنىمۇ چالا ـ بۇلا بىلىش، كېرەكسىز نەرسىلەرنى بىلىش.

ش. ديوكلو

جاھالەت ئەقىل ۋە تۇيغۇلار جەھەتتىكى مەجرۇھلۇقتۇر.
ھازىر ئۇ بىر خىل ئەخلاقىي ئىللەتكە ئايلانماقتا.

ۋ. ئا. سوخوملىنسكى

كىشىلەر قانچە ئاز نەرسىنى بىلسە، ئۇلارنىڭ بىلگەنلىرى ئۆزى ئۇچۇن شۇنچە كەڭ بىلىنىدۇ.

ژ. ژ. روُسسو

نەدە ئېنىق بىلىم بولمىسا، شۇ يەردە پەرەزلەر ھۆكۈم سۈرىدۇ، بۇنداق پەرەزلەردىن ھەر ئونىنڭ توققۇزى خاتا.

ماكسىم گوركىي

جاھالەت زىھنىنىڭ زۇلمىتى، ئايسىز ۋە يۇلتۇزسىز زۇلمەتتۇر.

تىستېرون

جاھالەت ـــ زۇلمەتتۇر. ئۇنىڭدا ياۋۇزلۇق ھۆكۈم سۈرىدۇ.

ۋېكتور ھىيۇگو

تولۇق بىلىمسىزلىك، تولۇق پەمسىزلىككە ئېلىپ بارىدۇ.

ك. گېلۇۋېتسي

جاھالەت ئىسكەنجىسىگە قالغان زېھىن ئوزۇق يېتىشمەسلىكتىن قۇرۇپ كېتىدۇ.

ك. گېلۇۋېتسي

جاھالەت ئادەمنى دۇنياغا پەرۋاسىز قىلىپ قويىدۇ. بىپەرۋالىق بولسا، چېكىنمەستىن ئاستا - ئاستا خۇددى راك ئۆسمىسىدەك ئۆسۈۋېرىدۇ.

ك. گ. پائوستوۋىسكى

جاھالەت شۇبھى ۋە گۇمانلارنىڭ بۇلىقىدۇر.

ئو. ئولژېر

خۇراپات ـــ جاھالەت مېۋىسىدۇر.

ئو. گېرلېتست

ئىنسانلار ھاياتىدا بىر زالىم پادىشاھ بار، ئۇ بولسىمۇ نادانلىق.

ۋېكتور ھىيوگو

مەڭگۈ نادانلىقتا قېلىشنىڭ مەخپىي رېتسىپى ئىنتايىن ئاددىي ۋە ئۇنۇملۇك بولىدۇ. ئۇ بولسىمۇ ئۆز پىكرىدىن مەمنۇن بولۇش ھەمدە ئۆزىنىڭ بىلىمىدىن قانائەتلىنىش.

ئىلبىرد ھۇببارە

ئۆزىنىڭ بىلىمسىزلىكىنى كۆرەلىگەن كىشىلا، ئۆز بىلىمىنى بېيىتالايدۇ.

بوكى

بارلىق ساختا بىلىملەردىن پەخەس بول، ئۇ بىلىمسىلىككە قارىغاندا تېخىمۇ خەۋپلىك.

شۇ بېرنا

ئۆزىنىڭ بىلىمەيدىغانلىقىنى بىلمەسلىك قوش بىلىمسىزلىكتۇر.

ئەپلاتون

بىلىم شۇ جايغا يېتىپ كەلدىكىم،
بىلىمسىزلىكىمنى ئەمدى چۈشەندىم.

ئابدۇشۇكۇر يەلخى

بىلىمدىن لاپ ئۇرۇش ئۇ بىر نادانلىق،
نادانلىق بىلەڭ شۇ بىلىمدانلىق.

ئەلىشىر نەۋائى

بىلىمگەنىنى بىلمەن دەۋېلىش، ئەڭ ئوسال ھالەتتىكى نادانلىقتۇر.

ئەپلاتون

نېمىلەرنى بىلىدىغانلىقىڭنى ۋە نېمىلەرنى بىلمەيدىغانلىقىڭنى بىلىش ــ بىلىش دېمەكتۇر.

«ئاقىللار سۆزى»دىن

بىلىمسىزلىكتىن ئەمەس، ساختا بىلەرمەنلىكتىن ھەزەر ئەيلەڭ، دۇنيادىكى ھەممە كۈلپەتلەر ئەنە شۇنىڭدىن كېلىدۇ.

ل. ن. تولستوي

بىلىمسىزلىكتىن ھەر ۋاقىت ماختانماسلىق كېرەك. بىلىمسىزلىك ئاجىزلىقتۇر.

ن. گ. چېرنىشۇسكى

بىلىمسىزلىك ــ ئالغا باسماسلىق، ھەرىكەتسىزلىك بىلەن باراۋەر.

ماكسىم گوركي

بىلىمسىلىك ئانچە قورقۇنچلۇق، زەرەرلىك ئەمەس، ھەرقانداق كىشىنىڭ ھەممىنى بىلىپ كېتەلمىشى مۇمكىن ئەمەس. بىراق، بىلىمەي تۇرۇپ بىلىدىغان قىياپەتكە كىرىۋىلىش قورقۇنچلۇق ۋە زەرەرلىك.

ل. ن. تولستوي
بىلىمسىز كىشىلەرنىڭ كۆڭلى خۇراپاتلىققا مايىلدۇر.

ئەبۇ رەيھان بىرونى

بىلىمسىز ئىش يۈرگۈزسە قوپاللىق بىلەن يۈرگۈزىدۇ، ھەممە ئىشلار بۇزۇلۇپ ئاسماننى تۇتۇن قاپلايدۇ.

يۈسۈف خاس ھاجىپ

نادانلىقتىن ئۇچ بىخ ئۆسۈپ چىققان. ئۇلار: قارا نىيەت، ساختا شۆھرەت ۋە ھاكاۋۇرلۇقتىن ئىبارەت.

شو پېنخائوئېر

ئەر كىشىنىڭ زىننىتى ئىلىم بىلەن.

ئەلىشىر نەۋائى

دۇنيادا بىلىمدىن ئەزىز يەنە نېمە بولسۇن؟ «بىلىمسىز» دېگەنلىك ئەر ئۇچۇن سەت ۋە ھاقارەتتۇر.

يۈسۈف خاس ھاجىپ

ئادەملەر ئۇچۇن ئەڭ ياخشى ئىش ـــ ئىلىم ئۆگىنىش، ئىلىم ئۆگەنسەڭ كىچىك بولساڭ چوڭ بولسەن، كەمبەغەل بولساڭ باي بولسەن.

نوشىرىۋان ئادىل

ساختىپەز ئادەم بىلىمنى مەنىستىمەيدۇ، ئەخمەق ئادەم بىلىمگە ھەۋەس قىلىپلا قويىدۇ، ئەقىللىك ئادەم بىلىمنى تەتبىق قىلىدۇ.

ف. بىكون

ئىنسانلار ھاياتىدا بىر زالىم پادىشاھ بار، ئۇ بولسىمۇ نادانلىق ۋە جاھالەتتۇر.

ۋېكتور ھىيۇگو

بىلىمدىن ياخشى دوست، كېسەلدىن يامان دۈشمەن يوق.

ھىندى

بىلىمسىزلىك خۇراپاتلىقنىڭ ئانىسى.

فىرانسۇز

بىلىمى يوقنىڭ تېگىمۇ قاراڭغۇ تۇندەك.

تووا

ھۇنىرىڭ ـــ ئۆز بىلىكىڭدىكى ئالتۇن بىلەزۈك.

ئەرەب

بىلىم جەننەتكە ئېلىپ بارىدىغان قانات.

ئەنگلىيە

ئىنسانىيەت پەقەت مۇستەقىل ئۆگىنىش ئارقىلىقلا تەرەققىي تاپقان.

گ. سېپنېر

بىرەر ئىشنى ئۆگىنىۋېلىشتا ئەڭ مۇھىمى ئۆگىتىدىغان كىشىنىڭ بولۇش-بولماسلىقى ئەمەس، بەلكى ئۆزۈڭدە شۇنداق ئاڭ ۋە ئىرادىنىڭ بولۇش-بولماسلىقى.

ژ. فابور

زېرەك كىشى ئۆگىنىشكە ئامراق، ئەخمەق ئۆگىتىشكە.

ك. د. ئۇشىنسكى

بەرداشلىق ئازابلىنارلىق، ئەمما ئۇنىڭ نەتىجىسى شېرىن، تاتلىق.

ژ. د رۇسسو

بىلىم ئۆگەنگەندە پىكىر يۈرگۈزۈش، پىكىر يۈرگۈزۈش، يەنە پىكىر يۈرگۈزۈشكە ماھىر بولۇش كېرەك.

ئىينىشتىين

ئۆزلۈكىدىن ئۆگەنگەن دانا بولۇر، تامچە - تامچە يىغىلسا دەريا بولۇر.

ئەلىشىر نەۋائى

ئىلىم - ھېكمەت كۆپ سۆزلىشىش، كۆپ ئۆگىنىپ كۆپ ئىشلىتىش بىلەن كامالەتكە يېتىدۇ.

نەجىب مەھپۇز

ئۆتۈۋاتقان ئۆمرۈڭدىن خەۋەرسىز بولما، ئۇنى ئوقۇش ۋە ئۆگىنىشكە سەرپ قىل.

ئەبۇ ئەھمەد ئىبىن مۇھەببەت

ئۆگەنمەك كېرەك ۋە ئۆگەنگەننى تەكرارلاپ تۇرماق كېرەك.

كۇڭزى

ئىنسانىنىڭ ھايۋانىدىن پەرقى ئون تۈرلۈك بولىدۇ، ئۇنىڭ بەشى ئىنسانىنىڭ ئىچىدە، بەشى تېشىدا. ئىچىدىكىسى: سۆز سۆزلىمەك، ئۆگەنمەك، ئېھتىياتچان بولماق، ئەستە ساقلىماق، خىيال ۋە تەپەككۇر قىلماق؛ تېشىدىكىسى: ئاڭلىماق، كۆرمەك، پۇرىماق، سىلىماق، ئېيتماق. ئەنە شۇ سەۋەبتىن ئىنسان پۈتۈن مەخلۇقاتلاردىن ئۈلۈغدۇر.

مۇھەممەد سىدىق بەرشىدىي

باشقىلاردىن كېيىن قالارمەنمۇ دەپ بەسلىشىش، ئۆگەنگەننى ئۇنتۇپ قالارمەنمۇ دەپ ئەنسىرەش ـــ بىلىم ئېلىشنىڭ يولىدۇر.

كۇڭزى

مېنىڭچە، ھەرقانداق زاماننىڭ ئۆزىدە ھەم كۆڭۈللۈك، ھەم ئەھمىيەتلىك ياشىغىلى بولىدۇ. بىز ھايات‌تىمىزنى بىھۇدە ئۆتكۈزمەسلىكىمىز، بۇ ھاياتتا: «قولۇمدىن كەلگەن ئىشنى قىلدىم» دېيەلىشىمىز كېرەك. ئىنسانلارنىڭ بىزدىن تەلەپ قىلىدىغىنى مۇشۇ.

ماريە كيۈرى خانىم

كىچىكلىكتە تىرىشمىسا، قېرىغاندا قايغۇرىدۇ.

مەھمۇد كاشغەرىي

غەيرەتلىك ئادەم يولدا ياتقان قورام تاشنى ئالغا ئىلگىرىلەشنىڭ پەلەمپىيى قىلىدۇ، غەيرەتسىز ئادەم ئۇنى ئالغا ئىلگىرىلەشنىڭ توسالغۇسى دەپ قارايدۇ.

ئا. س. پۇشكىن

جاپا چېكىپ ئىلىم ئىگىلىسەڭ، كىتابنىڭ ھەر بېتىدىن ساڭا جەننەتنىڭ يولىنى ئېچىلىدۇ.

ئەخمەت خوجامنىياز قۇسۇرىي

مەن ئىلىم ئېلىۋاتقان چاغلىرىمدا ياندۇرغان چىراغ ياغلىرىنى ئۆلچەپ كۆرسەڭ، ئۇنىڭ ئۈمرۈم بويىچە ئىچكەن نەرسىلىرىمدىن كۆپلۈكىنى بىلىسەن.

ئارىستوتېل

مېنىڭ ئالىم بولۇپ چىقىشىمدىكى ئاساسلىق نەرسە پەنگە بولغان قىزىقىش، مەسىلىلەر ئۈستىدە ئىزدىنىشتىكى چەكسىز سەۋرچانلىق، پاكىتلارنى كۆزىتىش ۋە توپلاشتىكى غەيرەت، بىر خىل ئىجابىي كۈچ ۋە مول ساۋاقتىن ئىبارەت.

چ. دارۋىن

ئۆزۈڭ بىلمىگەنلىكى ئىشلارنى باشقىلاردىن سورىغىن. بۇ گەرچە سېپىڭ سالاھىيىتىگە دەخلى - تەرۇز يەتكۈزسىمۇ، بىراق بىلىمىڭ كۈنسېرى ئېشىپ بارىدۇ.

شەيخ سەئدى

بىلىم ئۆگىنىشتە راستچىل بولۇش، جاپاغا چىداش، ماھىر ۋە جانلىق بولۇش كېرەك. راستچىللىقلار بولۇپ ماھىرلىق بولمىسا، بىرى ئارقىلىق قالغانلىرىنى ئۆگەنگىلى بولمايدۇ. جاپاغا چىداپلا ئۆگىنىپ، جانلىقلىق بولمىسا، بىلىم دائىرىسىنى كېڭەيتكىلى بولمايدۇ.

ئا. س. ماكارېنكو

ئىجتىھات، تىرىشچانلىق تەبىئىي نەرسە، ئەمما ئۇ خەلق ئىچىدە ئەزىز ۋە كەم نەرسە.

ئەللاخە زەمەخشەرى

ئۆگىنىشتە شاخسانغۇچقا ئوخشاش شاختىن - شاختا ئاتلاپ يۈرىدىغان بولماي، يېڭىنە بىلەن قۇدۇق كولايدىغان روھ بولۇش كېرەك.

ئا. س. ماكارېنكو

دۇنيادا ئىنسانىي پۇشايمانسىز ھاياتقا ئېرىشتۈرىدىغان ئەڭ خاسىيەتلىك پائالىيەت ئۆگىنىشتۇر.

ئابدۇرۇپ پولات تەكلىماكانى

قۇياش نۇرى ۋە ھاۋادىن باشقا ھەممە نەرسىگە ئەمگەك ئارقىلىق ئېرىشكىلى بولىدۇ.

ياپونىيە

ئىلىم ۋە ھۈنەرنى بىلمەستىن ئىنسان،
بەخت ئىشىكىنى ئاچالماس ھامان.

ئابدۇقادىر يەدىل

كىمكى ئۆگىنىش ئار دەپ ئويلىماس،
سۈدىن دۇر ئالىدۇ، تاشتىن لەئىلە، ئالماس.

نىزامى گەنجەۋى

كېسەل تۇتقۇزمىسا تېۋىپقا تۇمۇر،
تۇزەلمەك خىيالى خامدۇر، ھوشيار بول.
بىلمىگىنىڭنى سورا، سوراش ئادىتى
بەلكى بىلىمدانلىق ۋە ھۆرمەتكە يول.

سەئدى شىرازى

ئىلىم يولىدا ئەلەم چەككەن ئادەم،
ئەلەم ئەمەس، بەختكە قويىدۇ قەدەم.

كامالىدىن بىنايى

بىلىم ئۆگەن ئاتاڭدىن كېرەك بولسا مىراسى،
خەرجىڭ بولۇر بىر كۈنلا ئۇنى مالۇ دۇنياسى.

شەيخ شەئدى

ئىلىمدىن ياخشىراق خەزىنە بولماس،
قولۇڭدىن كەلگىنىچە يىغمىساڭ ئۇنى.

ئەبۇ ئابدۇللا روداگى

كىمدە ئىلىم-مەرىپەت ھاسىل بولمىدى،
مەقسەتكە ئەسلا ۋاسىل بولمىدى.

پەرىدىدىن ئەتتار

ئەگەر زۆرۈر بىلىمنى كۆچ بىلەن ئۆگەن،
زۆرۈر بولمىغانىنى ئىزدەپمۇ يۈرمە.
زۆرۈرىنى ھاسىل قىلغاندىن كېيىن،
ئاڭا ئەمەل قىلماي ھېچ ئۆمۈر سۈرمە.

ئابدۇراخمان جامى

كاتتا مەنسەپكە ئولتۇرغاندىمۇ،
بىلىمنى ئاشۇرۇشنى پىكىر قىل ھەر دەم.
مەنسەپ بىلەن كاتتا ئەمەس ئادەم،
مەنسەپ ئادەم بىلەن مۆھتەرەم.

ئابدۇراخمان جامى

تەلەپ گىردابى كەگ ھەم بەكمۇ يىراق،
ئىلىم دەريياسىمۇ چوڭقۇر بىر قىرغاق.
تاپقىنىڭغا ئەسلا قانائەت قىلما،
شۇنچە ئالدىرا چارچاشنى ئۇقما.
غەيرەت قىل، بىلىۋىلىشقا تىرىش،
بىلىپ ئال - دە، كېيىن راست ئىشقا كىرىش.

ئابدۇراخمان جامى

ھىممەت بىلەن شىر بېشىغا چىقار چۈمۈلە،
ھېكمەت بىلەن ھەسەل بېرەر تىرىشچان ھەرە.

پەدىردىن ھىلالى

تاكى تەنده جېنىڭ بارىكى بىلگىن،
ئىلىم ئۆگىنىشتىن بىردەم تىنچىمىغىن.
تېنىڭ زەئىپ، چېچىڭ ئاپئاق بولسا ھەم،
ئىلىمدىن نائۈمىد بولمىغىن بىردەم.
قېرى، خەستىلىكنى قىلما باھانە.
ئىلىم ئىزدەپ بېشىڭ ئۇرغىن ھەريانە،
تاكى تېنىڭدىن چىقماي تۇرۇپ جان،
كامالغا ئىنتىلمەي قېلىش كۆپ زىيان.

كامالىدىن بىنايى

بىلىملىك كىشىلەر ۋۇجۇدىنى ئۇرغۇتىدۇ،
بىلىم بىلەن شادلىنىپ جېنىنى ياشنىتىدۇ.

يۈسۈف خاس ھاجىپ

جاھاندا ھەر كىشى ئۆز كەسپىنى مەشىق قىلىش ئارقىلىق كامالەتكە يېتىدۇ. ئەگەر ئۆز ئىشىغا ئادەتلەنمىسە، ئۇنىڭغا ھەممە ئىش مۇشكۈل بولغۇسىدۇر.

موللا سىدىق يەركەندي

ھۈنەر ئۆگەنمەسلىك، تىرىشماسلىق جاھىللىق ۋە موھتاجلىققا رازى بولغانلىق.

مۇھەممەت سىدىق بەرشىدي

مەيلى سەن ھايات دەپ ئۆزۈڭنى بەزلە،
مەيلى سەن ئۆلۈم دەپ ئىبادەت ئىزلە.
ھەق - ناھەق چىرمىشىپ كەتكەن ئالەمدە،
ئىلىمنى قەدىرلەپ ھەق سۆزنى سۆزلە.

ئابدۇشۇكۇر مۇھەممەتئىمىن

ھۇنەر ئۆگەنگىن. ئۆگەنگەندە سوراشتىن نومۇس قىلمىغىن، نېمىنى بىلمىسەڭ شۇنى ئۆگىنىشكە تىرىشقىن.

مۇھەممەت سىدىق بەرشىدىي

كىمكى ئۆمرىنى بىھۇدە ئۆتكۈزسە، دۇنيادا ئۇ ئىنسانلىق بۇرچىنى ئادا قىلالماي قالىدۇ.

ئەلىشىر نەۋايى

دېگىز تەكتىگە شۇڭغۇپ لەھەڭ بىلەن ئېلىشمىغۇچە، قانداقمۇ گۆھەرگە ئېرىشكىلى بولسۇن؟

ئەلىشىر نەۋايى

ئۆزى بىلمەيدىغان نەرسىلەرنى سوراپ ئۆگەنگەن ئالىم بولۇر، سوراشنى نومۇس بىلىپ ئۆگەنمىسە زالىم بولۇر.

ئەلىشىر نەۋايى

ئىلىم ئۆگىنىشتىن پەقەت نادانلارلا نومۇس قىلىدۇ، ئۆگىنىشكە ئىشتىياق باغلاپ، بۇ يولدا ھەرقانداق جاپا - مۇشەققەتتىن قورقمىغانلار ئالىم بولىدۇ.

ئەلىشىر نەۋايى

كىشى ئىلىم ئۆگىنىش يولىدا ھەرقانداق ئاۋارىچىلىك ۋە جاپا - مۇشەققەتتىن قاچماسلىقى لازىم.

ئەلىشىر نەۋايى

پاراسەتلىك ئۇقالايدۇ، بىلملىك بىلەلەيدۇ. بىلملىك، پاراسەتلىكلەر ئىشنىڭ تېگىگە يېتەلەيدۇ.

يۈسۈف خاس ھاجىپ

كىمگە بىلىمدىن ئۇلۇش تەگمىگەن بولسا، ئۇنى تىرىك دېمەي ئۆلۈك ھېسابلا.

يۈسۈف خاس ھاجىپ

ئىلىم بىلەن نىجات تاپ، مەڭگۈ ياشايسەن.

ئابدۇقادىر ئەۋزىرى

ئىنسان بىلىم بىلەن يۈكسىلىپ شۆھرەت تاپىدۇ، ھەممىدىن ئۈستۈن تۇرىدۇ، ھەرقانداق ئىشنى ئورۇنلىيالايدۇ.

يۈسۈف خاس ھاجىپ

ھەممە كىشى بىلىم بىلەن بۈيۈك بولىدۇ، دەپ بىل، ھەممە سۆزۈڭنى بىلىم بىلەن سۆزلە.

يۈسۈف خاس ھاجىپ

ياشلارنىڭ كۆتۈرەڭگۈ روھى يوقالغاندا، ئالغا ئىنتىلىش ھەۋىسى سۇسلاشقاندا، كىشىلىك ھاياتنىڭ ھېچقانداق مەنىسى قالمايدۇ.

ف. موللىر

سائادەت يولى بىلىم بىلەن ئېچىلىدۇ، بىلىم ئال، سائادەت يولىنى تاپ.

ئەھمەد يۈكنەكى

بىلىم بىل، ئەقىل ئۆگەن، بىكار يۈرمىگىن، ئۇ ساڭا ياخشىلىق كەلتۈرىدۇ.

يۈسۈف خاس ھاجىپ

بىلىم، پەزىلەت ئۆگەن، ئۇنى قەدىرلە، ئۇ ئاخىر سېنىمۇ قەدىرلىك قىلىدۇ.

يۈسۈف خاس ھاجىپ

بىلىم ئېلىشنى كەسىپ قىل، بولمىسا دۇنيا قىيىن ئىشلىرىنى ھەل قىلغىلى بولمايدۇ.

ئەلىشىر نەۋائى

ئىلىم - ھېكمەت ئىزدە، ئۆگىنىشتىن چېكىنمە، غادايما، بىرەر نەرسىنى ئۆگەنمەيلا ئۆزىنى بىلىمدان كۆرسىتىپ ماختىنىدىغان كىشى سىناقتا ھودۇقۇپ قالىدۇ.

مەھمۇد كاشغەرىي

ئىچىگىنى بېرە، سىرتىڭنى بويىاپ پارقىراتما، ھەممە نەرسىنىڭ ئۈلۈغۋارلىقى ئىچىدە بولىدۇ، ئىچى ياخشى بولمسا سىرتى ھېچنېمىگە يارىمايدۇ.

يۈسۈف خاس ھاجىپ

بىلىم ئۆگەن، ئۆزۈڭگە تۆردىن ئورۇن ھازىرلا.

يۈسۈف خاس ھاجىپ

كىمنىڭ تىرىشچانلىقى بولمسا ئۇ ئۆلۈكتۇر.

يۈسۈف خاس ھاجىپ

ئۆگىنىدىغان دانا، ئالىم كىشى بولماي قالغاندا، ناداندىن ئۆگەنگىن.

مۇھەممەت سىدىق بەرشىدىي

دۇشمەندىن ئۆگىنىش ھەرگىزمۇ قانۇنسىزلىق ئەمەس.

د. يۇم

ئۆگىنىدىغان نەرسە ناھايىتى كۆپ، گەرچە دۇنياغا كەلگەنىدە نادان بولساقمۇ، ئەمما ئەخمەق كىشىلەرلا مەڭگۈ مۇشۇنداق كېتىۋېرىدۇ.

رېئو بوۋىسكاريا

تۇنلەر باشتىن - ئاياغ ئۇيقۇدا ئۆتسە،
ئەجەب ئەمەس يېرىم ئۆمۈر بىھۇدە كەتسە.

ئابدۇراخمان جامى

تالانتلىق بولۇش ئۇچۇن ئۆگىنىش كېرەك، ئۆگەنمەي تۇرۇپ تالانتلىق بولغىلى بولمايدۇ.

جۇگې لياك

تېجەش بىلەن تىرىشچانلىق ئىقتىسادنىڭ ئىككى دوختۇرى.

لوبو

ھۇرۇنلۇق — جىنايەتنىڭ ئۇۋىسى.

فرانسىيە

ھۇرۇن — تىنىقى بار ئۆلۈكتۇر.

كانادا

مېنىڭ ھايات بولۇم پۇل چېكى ياكى ھۆكۈمەت ھۆججەتلىرىنى ساناش بىلەن ئەمەس، بەلكى كىتاب - ژۇرنال سەھىپىلىرىنى ۋاراقلاش بىلەن ئۆتتى.

ئابدۇشۇكۇر مۇھەممەتئىمىن

ئۆگىنىش بىلمنى ئىشلىتىش يوللىرىنى بىلدۇرۇشكە قادىر ئەمەس، بىلمنى ئىشلىتىش ئۆگىنىشتىن ھالقىغان ئەقىل - پاراسەتتۇر، بۇ پاراسەت بىۋاستە كۆزىتىپ تەجرىبە قىلىشتىن كېلىدۇ.

ف. بىكون

شانۇ شەۋكىتىگلار كەلگەن يېرىگلاردا ئەمەس، بارماقچى بولغان يېرىگلاردا بولسۇن.

ف. نىتزى

كىم مەندىن ئۆتۈپ كېتىدىكەن، مەن ئۇنىڭ تەلىماتىنى ئۆگىنىمەن.

ف. نىتزى

ئەلگە باش بولۇشتىن ئىلگىرى ئالىم بولۇڭلار.

خەلىپە ئۆمەر

قىينىچىلىقتىن قورقۇپ ئۆگىنىشنى داۋام قىلدۇرالمىغان كىشى بىلىم ئىگىلىيەلمەيدۇ.

ئەبۇ مەنسۇر سەئالبى

سەن بەختلىك بولۇشنى خالامسەن؟ ئۇنداقتا، ئالدى بىلەن جاپا - مۇشەققەت چېكىشنى ئۆگەن.

تۇرگېنېۋ

بىلىمنىڭ يۇقىرى پەللىسىگە چىقىش ئۈچۈن ئالدى بىلەن ئۇنىڭ ABC (ئېلىپبە) سىنى ئوقۇش لازىم.

ئى. پ. پاۋلوف

ئىلىم - پەننىڭ دەرۋازىسىنى ئاچىدىغان ئاچقۇچ، شەك - شۇبھىسىزكى سوئال سوراش. تۇرمۇشتىكى ئەقىل - پاراسەتلىرىمىزنىڭ

كۆپ قىسمى، بىرەر ئىشقا يولۇققانىدا نېمە ئۈچۈن دەپ سوئال سوراپ ئىزدەنگەنلىكىمىزدىن كەلگەن.

ئۇ. بالزاك

بىر چوڭ چەمبىرەك مېنىڭ ئۆگەنگەن بارلىق بىلىملىرىمگە ۋەكىللىك قىلىدۇ، چۈنكى چەمبىرەكتىن باشقا يەنە نۇرغۇن بوش قالغان يەرلەر بار. بۇ مەن ئۈچۈن ئېيتقانىدا، ئۇ بىلىمسىزلىكنىڭ ئىپادىسى، شۇنىڭدەك ئۇنىڭغا بارىدۇ ھەمدە ئۇنىڭ تاشقى دۇنيا بىلەن بولغان ئۇچرىشىش يۈزى شۇنچە چوڭىيىدۇ. بۇنىڭدىن مەن بىلمەيدىغان نەرسىلىرىمنىڭ ناھايىتى كۆپ ئىكەنلىكىنى ھېس قىلدىم.

ئېينىشتېين

بىردەك قىل دائىما ئىچ ۋە تېشىڭنى،
توغرا بول، قىڭغىرلىق ئېگەر بېشىڭنى.
ئىشىڭنى بېزەتكىن تېشىڭغا ئوخشاش،
يا تېشىڭ رەڭگىنى قىل ئىچىك كەبى.

ئابدۇراخمان جامى

كۆرگەن نەرسىلەرنى چۈشىنىش ئۈچۈن كۆپ ئۆگىنىش كېرەك. كۆرۈپ تۇرۇپ چۈشەنمىگەننىڭ پايدىسى يوق، شۇنداقلا ئۇنىڭدىن ئادەم ھۇزۇرلىنالمايدۇ.

ماكسىم گوركي

ئەڭ مۇھىمى تىرىشىپ بىلىم ئاشۇرۇشۇڭ كېرەك. ئىمكانقەدەر بارلىق نەرسىلەرنى ـــ مۇزىكىنى، رەسىاملىقنى، ئىلىم ـ پەننى، تۇرمۇشنى گۈزەللەشتۈرىدىغان بارلىق نەرسىلەرنى بىلۈۋېلىشىڭ كېرەك. ئادەمنىڭ بىلىدىغىنى قانچە كۆپ بولسا، كىشىلەر ئۈچۈن تېخىمۇ ئەھمىيەتلىك، تېخىمۇ قىممەتلىك بولىدۇ.

ماكسىم گوركي

ئۆگىنىش قىل دوستۇم، دەسلەپتە بۇ زېرىكىشلىك ھەم قىيىن تۇيۇلىدۇ، لېكىن كېيىن ئۇنى تاشلىيالمايلا قالماستىن، بەلكى خۇشاللىق ھەم كۆڭۈللۈك ھېس قىلىپ قالسەن، كىشىلەرنىڭ ئىلگىرى ۋە ھازىر قانداق تۇرمۇش كەچۈرگەن، كەچۈرۈۋاتقانلىقىنى ھەم ئۇلارنىڭ تۇرمۇش كەچۈرۈشىنى قانچىلىك ئارزۇ قىلىدىغانلىقىنى بىلەلەيسەن.

ماكسىم گوركىي

سەن قانچىكى ئېچىكىرلەپ ئىزدەنسەڭ شۇنچە كۆپ نەرسىلەرنى بىلەلەيسەن، سېتىڭ قەلبىڭ، زېھنىڭ تېخىمۇ بېيىيدۇ، ئۇ چاغدا سەن ئۆزۈڭنىڭ ئېگىز تاغ چوققىسىدا تۇرغانلىقىڭنى كۆرەلەيسەن، سېنىڭ كۆز ئالدىڭدا يارقىن سۈرەتلەر كۆرۈنىدۇ، ئۇنىڭ ئېچىدىكى ھەممە نەرسىلەر ساڭا مەنسۇپ.

ماكسىم گوركىي

ھەرقانداق ئىلىم ۋە ھۈنەردىن خەۋەردار بولۇش، ئۇنى ئۆزلەشتۈرۈش يولىدا تارتىش مۇمكىن بولغان ھەممە ئەرزىيەت ۋە مۇشەققەتلەرنى بىلىش ئىنسانىڭ پەزىلىتىدۇر. جاھىل، تەرسا كىشىلەرلا بۇنىڭ مەنىسىنى چۈشەنمەيدۇ ۋە ئۇنىڭ پايدىسىنى بىلمەيدۇ.

ئارىستوتېل

مال - دۇنيا ئارقىسىدا ئاشۇرۇلغان ئىززەت - ئابرۇيدا ۋاپا يوق. ئىززەت - ھۆرمەت، شان - شەرەپ، ئىلىم - شۆھرەت پانىي ۋە زوراۋانلىقنى بىلمەيدۇ، دۆلەت ۋە سىياسەتنىڭ ئۆزگىرىشى ئۇنىڭغا تەسىر قىلمايدۇ.

ئارىستوتېل

ياشىلىقتا ئىلىم - پەن ئۆگىنىش، قېرىغاندا بولسا ئۆگەنگەننى ئەمەلگە ئاشۇرۇش ياخشىدۇر.

بوزۇر جىمھر

ئىلمىنى نادانلاردىن، ياخشىلىقنى يامانلاردىن ئۆگەندىم، ئۇلار نېمىنى قىلسا مەن ئۇنىڭ ئەكسىنى قىلدىم. يەنى ئۇلار قىلغانىنى مەن قىلمىدىم ...

لوقمان ھېكىم

بىلگەنلىرىمنى چەكلىك، بىلمىگەن نەرسىلىرىمنى ھەددىن ـ ھېسابسىز.

پ. لاپلاس

بىلىمنى سىكىدۇرۇش ئۈچۈن ئۇنى ئىشتىھا بىلەن يېيىش لازىم.

ئا. فرانىس

كىمكى ئۆگىنىشنى خالىمسا، ئۇ ھېچقاچان ھەقىقىي ئىنسان بولالمايدۇ.

خاس مارتى

ھەربىر نەرسىگە بولغان قىزىقىشتىن ئالىملار ۋە شائىرلار يېتىشىپ چىقىدۇ.

ئا. فرانىس

ئۆگەنمەي تۇرۇپ بىرەر سەنئەتكىمۇ، بىرەر دانىشمەنلىككىمۇ ئېرىشىش مۇمكىن ئەمەس.

دىموكرىت

كىمكى بىرەر نەرسىنى قىزىقىپ سورىمسا، ھېچ نەرسىنى ئۆگىنەلمەيدۇ.

ت. فوللېر

مەكتەپتە بىلىم ئېلىش كېرەك، مەكتەپتىن چىققاندىن كېيىن يەنىمۇ كۆپرەك ئوقۇش كېرەك. مەكتەپتىن سىرتقى ئوقۇش ئۆز نەتىجىلىرى بىلەن ئىنسانغا ۋە جەمئىيەتكە تەسىر كۆرسىتىش جەھەتتىن، مەكتەپتىكى تەلىمگە قارىغاندا چەكسىز مۇھىمدۇر.

د. ئى. پىسارىق

ھەرقانداق چوڭقۇر بىلىم پەقەت مۇستەقىل ئوقۇش يولى بىلەنلا قولغا كېلىدۇ.

ن. ئا. روباكىن

باشقىلارنىڭ دەستۇرى مەسلىھەت ئاۋازىدىن باشقا نەرسە ئەمەس.

ن. ئا. روباكىن

ھەقىقەتنى باشقىلار تىلىدىن تولۇق بىلۋېلىپ، تۇتىقۇشقا ئوخشاش يادلىۋالغاندىن، چالىراق بولسىمۇ ئۆز ھەرىكىتىڭ بىلەن بىلگىنىڭ ئەۋزەل.

روللان

تىرىشچانلىق ئىلىمگە ماڭىدىغان بىردىنبىر يولدۇر.

پ. شوئۇ

ھۈنەر ـ كەسىپتە ئەڭ ئىشەنچلىك ياردەمچىڭ ئۆز ئەقلىڭ، تەپەككۇرۇڭدۇر.

ژ. فابىر

تەييار چۈشەنچىلەرنى ياخشى تونۇش - بىلىشلەردىن سوراش ئارقىلىقمۇ، كىتاب دۇكانلىرىدىن سېتىۋېلىش ئارقىلىقمۇ قولغا كەلتۈرۈش مۇمكىن. مۇھىمى ئۆزلارنى ئۆز مېڭىمىزدە مەۋجۇت بولىدىغان مۇستەقىل پىكىر قىلىش جەريانىدا شەكىللەندۈرۈشىمىز زۆرۈر.

د. ئى. پىساربق

كامالەت ۋە بىلىمگە ھېچبىر كىشى ئۆز - ئۆزىدىن ئېرىشەلمەيدۇ، كىمكى بىلىملىك بولۇشنى خالايدىكەن، ئۇنىڭ ئۈچۈن پائالىيىتى، ئۆز كۈچى، ئۆز تىرىشچانلىقى بولۇشى لازىم.

ئا. دىستېرىۋېگ

ئەگەر بالىلىرىمىز ھەقىقەتەن بىلىملىك بولۇشنى خالايدىكەن، ئۇلار بىلىمنى مۇستەقىل مەشقلەر ئارقىلىق ئىگىلەشلىرى كېرەك.

ن. گ. چېرنىشېۋسكى

ئازراق بىلىش ئۇچۇنمۇ كۆپرەك ئوقۇش كېرەك.

ش. مونتېسكى

ئوقۇمۇشلۇق كىشى ئاچچىق يىلتىزنىڭ تاتلىق مېۋىسىدۇر.

چوڭ كاتون

ھېچقاچان ھەممە نەرسىنى بىلىپ بولدۇم، ئەمدى ئۆگىنىشكە ئورۇن قالمىدى دەپ ھېسابلىما.

ن. د. زىلىنسكى

بىلىمسىزلىككە تىك قارىيالغىنىڭدا، بىلىم دائىرەڭنى كېڭەيتىشىڭ مۇمكىن.

ك. د. ئوشىنسكى

بىلىم يادلاش بىلەن ئەمەس، پىكىر قىلىش يولى بىلەن ئارتتۇرۇلغاندىلا ھەقىقىي بىلىم ھېسابلىنىدۇ.

ل. ن. تولستوي

بىز ھەرقانچە چاققان بولۇپ كەتكىنىمىزدىمۇ بەربىر يەنە ئۆز ئايىغىمىز بىلەن ماڭىمىز.

پ. بوئاست

كىمكى ئۆزىگە ئەستايىدىل ئىشىنىدىكەن، ئۇ كۆپ نەرسىگە لاياقەتلىك بولۇپ چىقىدۇ.

ۋ. گومبولد

ئۆگىنىڭ، ئوقۇڭ، پىكىر يۈرگۈزۈڭ ۋە مەۋجۇت نەرسىلەرنىڭ ئەڭ پايدىلىقلىرىنى تاللاپ ئېلىڭ.

ن. ئى. پىروگوف

ھېچقانداق يېڭى نەرسە ئۆگەنمىگەن ھەمدە ئۇ بىلىمىگە يېڭى نەرسىلەرنى قوشمىغان پەيتلىرىڭنى ئەڭ مەنىسىز چاغلار دەپ ھېسابلاۋەر.

يا. كومېنسكى

«بۇگۈن بىرەر نەرسە ئۆگەنىدىمۇ - يوق؟» دېگەن سوئالنى ئۆزۈڭگە قويماي تۇرۇپ، ئۇخلاش ئۈچۈن ياتما. «مەن ئۆگەندىم»

دېگەن سۆزنىڭ مەنىسىنى ئىلمىي ياكى باشقا بىرەر پايدىلىق بىلىملىرىمىزنىڭ دائىرىسىنى كېڭەيتىشكە ئىنتىلىش دەپ چۈشىنىمەن.

گ. لېختېنبېرگ

كۆپ نەرسىنى بىلگەنگە قارىغاندا، ئاز بولسىمۇ پۈختا بىلگەن ئەۋزەل.

ۋ. ۋ. روُسسو

ھەممە ساھەدە چالا ساۋات بولۇپ قالماسلىقنىڭ ئۇچۇن ھەممە نەرسىنى بىلىشكە ئىنتىلمە.

دىموكرىت

كۆپ نەرسىنى ئۆگىنىشتىكى بۇيۇك سەنئەت ــ بىر يوللا كۆپ نەرسىگە قول ئۇزاتماسلىقتۇر.

ۋ. لوكىك

ھەرقانداق كىشى ھەممە نەرسىنى بىلىپ كېتەلمەيدۇ. خالىغان دائىرىدە، ئوخشاشلا ئىقتىدارلىق بولۇپ كېتىشىمۇ مۇمكىن ئەمەس.

ۋېركىلىي

بىرەر نەرسىنى ناچار بىلگەندىن، پۈتۈنلەي بىلمىگەن ياخشى.

پوبىللى سىر

خاتا بىلىۋىلىش بىلمەسلىكتىنمۇ يامان، بىلىمسىزلىك قۇيقۇرۇق،

ئەمما ئىشلەۋەرسە، تېرىسا بولىدىغان دالاغا ئوخشايدۇ؛ ساختا بىلەرمەنلىك بولسا ئوت بېسىپ كەتكەن، ئوتاش مۇمكىن بولماي قالغان دالاغا ئوخشايدۇ.

چ. كانتو

ئۆزىنى بىلىملىك ھېسابلايدىغان ناداندىن قاچ.

قابۇس

شۇنى نەزەردە تۇتۇش كېرەككى، بىلىمسىزلىك ھېچقاچان يامانلىق ئېلىپ كەلمەيدۇ. خەتەرلىكى خاتا بىلىۋېلىش، ئادەملەر بىلمىگەنلىكلىرى ئۈچۈن ئەمەس، بەلكى ئۆزلىرىنى بىلەرمەن ھېسابلىغانلىقى ئۈچۈن خاتالىشىدۇ.

ژ. ژ. روُسسو

بىلىمسىلىك ئۇياتلىقمۇ، زىيانلىقمۇ ئەمەس، ھەممە كىشى ھەممىلا نەرسىنى بىلىپ كېتەلمەيدۇ. ئەمما، بىلمىگەن نەرسىنى بىلىمەن دەپ مۇناپىقلىق قىلىش ھەم ئۇياتلىق، ھەم زىيانلىق.

ل. ن. تولستوي

سوقراتنىڭ دانالىقى شۇكى، ئۇ بىلمىگىنىنى بىلدىم دەپ ئويلىمايتتى.

تىستېرون

ناھايىتى كەمدىن-كەم، ئۇنىڭ ئۇستىگە ھەقىقىي كۈچلۈك ئادەملەرلا ئاددىي قىلىپ «بىلمەيمەن» دەپ راست ئېيتالايدۇ.

د. ئى. پىساربىف

ئوقۇشسىز ھەقىقىي بىلىم يوق، ئۇنىڭسىز نە دىت، نە سۆز، نە كەڭ

كۆلەملىك چۈشەنچىمۇ يوق ۋە بولۇشىمۇ مۇمكىن ئەمەس.

ئا. ئى. گېرتسېن

ئوقۇش تەپەككۇرنى چوڭقۇرلاشتۇرىدۇ. ئەقىلنى ئىزدىنىش ۋە ھادىسىلەرنى تەھلىل قىلىشقا ئۈندەيدۇ.

م. ئى. كالىنىن

ۋەزىيەت قانچىلىك قىيىن ۋە ئېغىر بولسا، قەتئىيلىك، پائالىيەتچانلىق ۋە جۈرئەت قىلىشنىڭ شۇنچىلىك زۆرۈر ئىكەنلىكىنى، ھۇرۇنلۇقنىڭ شۇنچىلىك زىيانلىق ئىكەنلىكىنى ئېسىڭدە تۇت.

ل. ن. تولستوي

ھەرقانداق تۇمانلىقنىمۇ يول تېپىشقا بولىدۇ، ئەڭ مۇھىمى بوش كەلمەسلىك ۋە ئالغا چاپماش.

ر. روللان

ئەگەر مەن يىراقنى كۆرەلىگەن بولسام، بۇ مېنىڭ گىگانتلارنىڭ مۇرىسىگە دەسسەپ تۇرغانلىقىمدا.

نىيۇتون

قەدىمكىنى ئۆگىنىش ــ كەلگۈسىنى بىلىش ئۈچۈندۇر.

كۇڭزى

ھەقىقىي ئىلىم كىشىلەرگە ئالدى بىلەن گۇمانلىنىشنى ۋە ئۆزىنىڭ بىلىمسىزلىكىنى بىلىشنى ئۆگىتىدۇ.

ئۇ. مامۇند

ئوقۇش تەربىيە دەپ ئاتىلىدىغان گۈلنىڭ پەقەت بىرلا گۈل يايرىقى، خالاس.

ۋ. ئا. سوخوملىنىسكى

خۇدانىڭ ئىنسانىنى سىناشتىكى بىردىنبىر پۈرسىتى ــ ئوگۇشسىز شارائىت.

گىئورگى ئىللوت

پەقەت دىققەت قىلغان ئادەملا خاتىرىسىدە ساقلىيالايدۇ.

س. جۇنسون

ســـەن پەقەت يورۇقلـــۇق ئاشـــكارىلىغانلىق كۆرەلـــمەڭ، ئـــاۋاز ئاڭلاۋاتقانلا ئاڭلىيالمىساڭ، ئـۇ ھالـدا سـەن ھەقىقەتەن ھېچ نەرسـىنى كۆرمىگەن ۋە ھېچ نەرسىنى ئاڭلىمىغان بولىسەن.

جىبران خەلىل

تۇرمـۇش خـۇددى بـىر ئەينـەككە ئوخـشايدۇ، سـەن ئۇنىڭغـا قـاراپ يىغلىساڭ، ئۇمۇ ساڭا قـاراپ يىغلايـدۇ، سـەن ئۇنىڭغـا قـاراپ كۈلسـەڭ، ئۇمۇ ساڭا قاراپ كۈلىدۇ.

ۋ. شېكسپىر

ئىلىم نانغا ئوخشايدۇ، ئون پاتمان نانىنى كۆتۈرۈش ئوڭاي، يېيىش قىيىن.

جالالىدىن رومى

يۆشۈكتىن تا قەبرىگىچە ئىلىم ئىزدە.

ئەرەب

ئىلىمگە پەقەت زېرەكلىك، قىزغىنلىق، تىرىشچانلىق، يېتەرلىك خىراجەت، ئۇستاز سۆھبىتى ۋە ئوزۇن زامان سەرپ قىلىشتىن ئىبارەت ئالتە خىل ئامىل بىلەنلا ئېرىشىلەيسەن.

مۇھەممەد ئىبنى ئىدرىس شافىئى

ئىلىم تەھسىل قىلىش يولىدا يۇرت - ۋەتەندىن ئايرىلىپ سەپەرگە چىق، چۈنكى سەپەرلەردە غەم - ئەندىشەك كۆتۈرۈلۈپ كېتىشى، تۇرمۇش يولىنى تېپىش، ئىلىم - مەرىپەت ئىگىلەش، ئەدەپ - ئەخلاق ئۆگىنىش ۋە ئېسىل زاتقا ھەمسۆھبەت بولۇشتىن ئىبارەت بەش خىل پايدا بار.

مۇھەممەت ئىبنى ئىدرىس شافىئى

تارتىنچاق بىلەن ھاكاۋۇر ئىلىم ئۆگىنەلمەيدۇ.

مۇجاھىد

ئىلىم ئۆگىنىڭلار، سىلەر قوۋمنىڭ كىچىكلىرى بولساڭلار كەلگۈسىدە ھەقىقەتەن ئۇلارنىڭ چوڭلىرى بولۇپ قالىسىلەر، كىمكى ئەستە قالدۇرالمىسا يېزىپ قويسۇن.

مۇھەممەد ئىبنى ئەلى

مەسئۇلىيەتتىن باش تارتقىنىڭ، ۋىجدان يۈكىنى ئېغىرلاتقىنىڭ.

گىرېتسىيە

شەيئىلەرنىڭ ماھىيىتىدىن ئېيتقاندا، سەن ئۆزۈڭگە نىسبەتەن ئەڭ ياخشى قۇتقازغۇچى.

ساموئىل سمايلىس

هايات چەكلىك بولىدۇ. ئەمما، بىلىمنىڭ چېكى بولمايدۇ. بىزنىڭ قانداق ئادەم بولۇپ چىقىشىمىزنى ئۆگەنگەن نەرسىلىرىمىز بەلگىلەيدۇ.

رېئو بوۋىسكاريا

دۇنيا ئېچىقلىق مېگىلەر ئۈچۈن ئېچىقلىق.

فېيرباخ

كىم ئەقىللىك؟ ھەممىلا ئادەمدىن ئۆگىنىشكە ماھىر بولغانلار ئەقىللىك. دانىشمەنلەر مۇنداق دېگەنىدى: «كېتىپ بارغان ئۇچۇق ئادەمنىڭ ئىچىدە چوقۇم ئۇستازىم بار».

«كەلىلە ۋە دەمنە»دىن

بېرىلىپ تىگىشاش ۋە ئورۇنلۇق جاۋاب قايتۇرۇش ئادەمدىكى ئەڭ ئالىي مۇكەممەللىكلەردىن بىرى ھېسابلىنىدۇ.

«ئوكسفورد ئەقلىيە سۆزلىرى توپلىمى»دىن

دانا ئادەم ئۆز دۈشمىنىدىنمۇ كۆپ نەرسىلەرنى ئۆگىنىۋالىدۇ.

ئايتوخان

نېسىۋە ھەممىگە باراۋەر بېرىلىدۇ، ئەمما ھەركىم ئۆز قۇربى يەتكۈچە ئالىدۇ.

جالالىدىن رومى

جاپا ـ مۇشەققەت ـــ تالانتنىڭ شوتىسى.

ئو. بالزاك

بىر كىشى دانىشمەندىن سورىدى: «مەن ئوقۇغان، ئاڭلىغانلىرىمنى ئاسانلا ئۇنتۇپ قالىمەن، بۇ نېمە سەۋەبتىن؟». «ئۇنداق بولسا قولۇڭدىن ياردەم سورا، ئاڭلىغانلىرىڭنى دەرھال يېزىپ قوي.»

«دانالار ھېكمەتلىرى»دىن

دىققەت - ئېتىبار كۆڭلىمىزنىڭ بىردىنبىر تۈگلۈكى، ئېڭىمىزدىكى ھەممە نەرسىلەر شۇ تۈگلۈك ئارقىلىق ئۆتىدۇ.

ك. د. ئوشىنىسكى

بىر ئادەمنىڭ بىلىدىغىنى قانچە كۆپ بولسا، ئۇ شۇنچە كۆچلۈك بولىدۇ.

ماكسىم گوركىي

ھەممە ئۇچۇن ئېيتقاندا پەقەت قىزغىن سۆيۈشلا ھەممىدىن ياخشى ئۇستاز، ئۇ مەسئۇلىيەتچانلىقتىن ئېشىپ چۈشىدۇ.

ئېينىشتىين

كەڭ بىلىم، تەپەككۇر قىلىش ئادىتى ۋە ئېسىل پەزىلەتتىن ئىبارەت ئۈچ شەرتنى ھازىرلىغان ئادەملا ھەقىقىي تەربىيە كۆرگەن ئادەم بولالايدۇ. بىلىمى كۆپ بولماسلىق نادانلىقتۇر.
تەپەككۇر قىلىشقا ئادەتلەنمەسلىك قوپاللىق ۋە ھاماقەتلىكتۇر، ئېسىل پەزىلەتكە ئىگە بولماسلىق چاكىنلىقتۇر.

ن. گ. چېرنىشېۋسكى

كېرەكلىك ئورۇقلۇقنى قوبۇل قىلالايدىغان كىشى، كۆپ يەيدىغان ئادەمدىن ساغلام كېلىدۇ، ھەقىقىي ئالىم تولا چاغلاردا كۆپ كىتاب كۆرگۈچى بولماستىن، بەلكى كېرەكلىك كىتاب كۆرگۈچىدۇر.

ئارىستوتېچوش

ئۆزۈڭگە ۋە خەلققە پايدىلىق ئىشلارنى قىلىشقا غەيرەت قىل؛ ئالىم، بىلىملىك، ئەخلاقلىق، تەربىيە كۆرگەن كىشىلەر بىلەن ھەمسۆھبەت بول؛ ئۇلارنىڭ سۆھبىتىدىن بەھرە ئال، نادان، بېخىل، ھەسەتخور، ئىككى يۈزلىمچى كىشىلەردىن ھەزەر ئەيلە، ھەركىم يالغانچى ۋە ھىيلىگەر بولسا، ھىممەت-مەرىپەتتىن يىراق بولىدۇ.

ئارىستوتېل

ئىززەت - ھۆرمەتكە لايىق بولاي، نامىم ئەبەدىي قالسۇن دېسەڭ، تىرىشىپ بىلىمگىنى ئاشۇر.

ئارىستوتېل

ئۆز ھايات تەجرىبىسىنى ھەر تەرەپلىمە بېيىتمىغان ئادەمنىڭ تەربىيەسى ئەرزىمەس تەربىيەدۇر.

ئە. تىلمان

بىزنىڭ ئىشىمىز ئۆگىنىش ۋە ئۆگىنىش، ئىمكانىيىتىنىڭ يارىچە كۆپرەك بىلىمگە ئىگە بولۇش ئۈچۈن ئىنتىلىشتۇر. چۈنكى بۇ بىر جىددىي ئىجتىمائىي يۆنىلىشتۇر. ئىنسانىيەتنىڭ ئىستىقبالى، بەختى پەقەت بىلىمدۇر.

ئا. پ. چېخوف

ئوقۇش، ئۆگىنىشتە باتۇر، مەردانە بول. سېنىڭ قەدىر - قىممىتىڭ ئۆز ئىمكانىيىتىڭدىن تولۇق پايدىلىنىپ ئوقۇشۇڭدا.

ۋ. ئا. سوخوملىنىسكى

ئوقۇش زۆرۈر، بىلىش زۆرۈر، بىلگىلى بولمايدىغان نەرسە يوق. بىر بىلىپ بولالمىغان نەرسىلەر ھەققىدىلا سۆز ئېچىشىمىز مۇمكىن.

ماكسىم گوركىي

ھەقىقىي شاگىرت مەۋجۇت نەرسىلەر ئاساسىدا مەۋھۇم نەرسىلەر راۋاجىنى ئۆگىنىدۇ ۋە شۇ يول بىلەن ئۇستازىغا يېقىنلىشالايدۇ.

ئى. گىيوتې

ئۆزىنىڭ نادانلىقىنى مۇئەللىملەرنى ئەيىبلەش بىلەن ئاقلايدىغانلار ئەسلىدە ئۆزلىرى ھېچبىر ئىشنى قىلالمايدىغان ۋە ئۆزلىرى بېرىشى لازىم بولغان جايغا قۇلقىدىن تارتىپ ئېلىپ بېرىشنى كۈتۈپ ياتىدىغان كىشىلەردۇر.

ن. ئا. دوبرولىيوبوف

كۆپلىگەن ئوقۇغۇچى ھەتتا چوڭ كىشىلەرنىڭمۇ ئەقىل ۋە خاراكتېرى جەھەتتىكى ئاجىزلىقى كۆپ نەرسىلەرنى چالا - بۇلا بىلىشكە، بىرەر نەرسىنى چوڭقۇر ۋە مۇكەممەل بىلمەسلىككە باغلىقتۇر.

ئا. دىستېرۋېگ

ئىنسانىنى ئەقىللىك قىلىش كۆچىگە ئىگە بولمىغان ھەرقانداق بىلىم كۆپىنچە ئۇنى شۆھرەتپەرەس ۋە تەكەببۇرغا ئايلاندۇرۇپ قويۇشى ئەجەبلىنەرلىك ھال ئەمەس.

ژ. ئاددىستون

كۆپنى بىلگەن ئەمەس، كىرەكلىكىنى بىلگەن دانا.

ئەسخىل

ئەگەر ئادەمنىڭ بىلىملىرى تەرتىپسىز بولسا، ئۇ قانچىلىك كۆپ بىلىمگە ئىگە بولغانسېرى پىكىرلىرى شۇنچە چۈپەيلىشىپ كېتىدۇ.

گ. سېپېنسېر

قۇدرەتلىك بولاي دېسەڭ ئىلىم - مەرىپەت ئىگىلە.

ئابدۇللا خەراباتى

بىلىمگە ئىنتىلىش تۈيغۇسىدىنمۇ يۇقىرى بولغان تەبىئىي تۈيغۇ بولمىسا كېرەك.

م. مامانىتىنى

مۇھىمى بىلىمنىڭ سانى ئەمەس، ساپاسى. بەزىلەر ناھايىتى نۇرغۇن نەرسىلەرنى بىلىدۇ، ژاھالەنكى، ئەڭ كىرەكلىك نەرسىلەرنى بىلمەيدۇ.

ل. ن. تولستوي

ئورۇنلۇق جاۋاب ئالماقچى بولساڭ، يوللۇق سوئال سورا.

گىيوتې

خۇدانىڭ ئىنسانغا بىر تىل، ئىككى قۇلاق بەرگىنى ئاز گەپ قىلىپ، چىق ئاڭلىسۇن دېگىنى.

پارس

قۇربىتىڭ يەتسە، ئەڭ ياخشى تەربىيەنى قوبۇل قىل.

بېرگارتىر

سەن نېمكى ئىزدىسەڭ ، ئۆزۈڭدىن ئىزدىگىن.

جالالىدىن رومى

سوراپ ، سوراپ بولار دانىشمەن ،
ھەر ئارزۇغا يېتىدۇ جەزمەن.

ئوبۇلقاسىم فىردەۋسى

قۇدرەتلىكتۇر كىمكى بولسا بىلىمدان.
بىلىمدان قېرىلار دىلى نەۋقىران.

ئوبۇلقاسىم فىردەۋسى

ئەي ياش ، ئىلىم ئۆگەن ، چۈنكى نادانلىق نومۇس ، نادانلىققا ئېشەكتىن باشقا نەرسە رازى بولمايدۇ.

ئابدۇقادىر ئەزىزى

ئىلىم تەلەپ قىلغۇچىلارنىڭ قايغۇلۇق كېچىلىرى ئۈمىد رىسالىسىنىڭ ۋاراقلىرىنى زىننەتلەيدۇ.

ئىمىر ھۈسەيىن سەبۈرى

ئىلىمدىن بىرنەچچە ھەرپ بولسىمۇ ، ئۆگىنىش ئۈچۈن پۈتۈن ئۆمرۈڭنى سەرپ ئەتكىن.

ئابدۇللا خەراباتى

تۇرمۇش ھەممە ئادەم ئۆگىنىدىغان ، ھېچكىمنىڭ ئۆگىتىشى زۆرۈر بولمىغان سەنئەت.

ببرخارت

ئالدىراش بولغىن ، ئالدىراش ئۆتكىن ؛ ئۇ دۇنيادىكى ئەڭ ئەرزان دورا ، شۇنداقلا ئەڭ ياخشى دورىلارنىڭ بىرى.

دېئېل گارنېگ

ھۆرۈنلۈق ــ نامراتلىق زاۋۇتىدۇر.

يې مېڭ

يول كۆرسەتمەك ئۈستازدىن، ئەقىل تېپىش ئۆزۈڭدىن.

ئۇيغۇر

ئۇلۇغ ـ ۋار ئىش كىچىكە تايىنىپ ئەمەس، چىداملىقتا تايىنىپ ئورۈنلىنىدۇ. ئەگەر بىر كىشى ھەر كۈنى روھلۇق قەدەم تاشلاپ ئىلگىرلىسە، يەتتە يىلدىن كېيىن ئۇ باسقان مۇساپە يەر شارىنى بىر ئايلىنىپ چىققانغا تەڭ بولىدۇ.

ساموئېل جونسون

ئادەمنىڭ ۋىجدانى ئۇنىڭ بىلىمى ۋە پۇتۇن تۇرمۇش ئۇسۇلى ئارقىلىق بەلگىلىنىدۇ.

دانتې

سۇ كىرىنى تازىلىسا، ئوقۇش مېڭىنى تازىلايدۇ.

موگغۇل

ئىلىم ئېلىپ تۇرۇپ ئەمەل قىلماسلىق، ئېرىق چېپىپ يەر تېرىمىغانغا ئوخشاشتۇر.

ئەلىشىر نەۋائى

ئۇلۇگنىسز ھېچ نەرسىنى ئۆگىنەلمەيسەن.

يا. كومېنىسكى

ئالدىڭدا توغرا مېڭىۋاتقانلىقىڭ ئىزىدىن توغرا مېڭىش ئاسان.
يا. كومېنىسكى

ئىزدىنىمەي مۇتالىئە قىلىۋاتقان مۇتالىئەچى قاناتسىز قۇشتۇر.
سەئدى

بىلىمنى ئۆز كۆچۈڭ بىلەن ئىگىلە، سەپدىشىڭنىڭ ئەمگەك نەتىجىلىرىنى ئىگىلۈۋېلىشىڭ نائىنسابلىق، دەرستىكى ۋەزىپىلەرنى مۇستەقىل ئورۇنلىماسلىق تەييارتاپلىققا تاشلانغان بىرىنچى قەدەم.

ۋ. ئا. سوخوملىنىسكى

ھەر كۈنى بىر قېيىن ئىشنى قىلىشتىن قورققان ئادەم، ھاياتلىقنىڭ بىرىنچى دەرسىنى ئوقۇمىغان بولىدۇ.

رالىپ ۋالدو ئېمېرسون

ئەجرىم بىكار كەتمەيدۇ دەپ قارىسىڭىزلا، زادى يېڭىلىشمەيسىز.
دېئېل كارنېگ

تالانت ــ ئەسەبىيلەرچە قىزغىنلىق، تالانت ئىگىسى ــ ئىبرىشىمكە ئەرزىيدىغان ھەرقانداق نەرسىگە ئىبرىشەلەيدىغان ئادەم، ئۆزى كۆزلىگەن نىشانغا يەتمەكچى بولغان، ئالايلى، مۇشۇكنى قوغلاۋاتقان ئىتقا ئوخشايدىغان ئادەمدۇر. ئۇنىڭ بەدىنىدىكى ھەربىر پەي ۋە تومۇرلىرىمۇ كۆچلۈك قىزغىنلىق ۋە قەتئىي نىيەت بىلەن تولغان بولىدۇ.

ۋ. س. ھولمان

كىشىلەر ھامان كۆز ئالدىدىكى ئەھۋالنى شارائىتتىن كۆرىدۇ. مەن شارائىتقا ئىشەنمەيمەن. بۇ دۇنيادا باش كۆتۈرگەنلەرنىڭ ھەممىسى كۈرەش قىلغانلار، ئۆزىگە لايىق شارائىتنى تاپقانلاردۇر. ناۋادا بىز ئۇنداق شارائىتنى تاپالمساق، ئۇنى ئۆزىمىز يارىتىشىمىز لازىم.

گېئورگى بېرنادشاۋ

ئۈمىدۋار ئادەم جەبىر - جاپادىن پۇرسەتنى كۆرەلەيدۇ، ئۈمىدسىز ئادەم ھەربىر پۇرسەتتىن جەبىر - جاپانى كۆرىدۇ.

يې مېك

ئىنسان ھاياتلا بولىدىكەن، گەرچە چېچى ئاقارغان بولسىمۇ، بىلىم ئېلىشى مۇمكىن ۋە بىلىم ئېلىشنى خالايدۇ. شۇنداقلا بىلىم ئېلىشى شەرت. چۈنكى مەكتەپتىن سىرت ئېلىنىدىغان ھەرقانداق بىلىم ـــ (چۈنكى ھايات پۈتۈن تۇرقى بىلەن مەكتەپ دائىرىسىگە سىغمايدۇ) مەكتەپتىن سىرت ئوقۇش جەريانىدۇر.

ئا. ۋ. لوناچارىسكى

بىلمەسلىك ئەيىب ئەمەس،
تىرىشماسلىق ئەيىب.

ئۇيغۇر

بىلىم ئۆگەنسە كىشى،
كۆككە يېتەر بېشى.

ئۇيغۇر

سوراپ بىلىش ئەيىب ئەمەس.

ئۇيغۇر

سورىغان بىلىم ئالار،
ئۇيالغان كېيىن قالار.

ئۇيغۇر

سوراپ - سوراپ مەككىنى تېپىپتۇ.

ئۇيغۇر

ئۇستىخىنىڭ قاتماستا بىلىم ئال.

رۇس

ئېلىپبە ـــ دانالىقنىڭ پەلەمپىيى.

رۇس

بولۇمسىز شاگىرت يۇلتۇز سانايدۇ.

رۇس

تىرىشچانلىق تاشقا مىخ قاقار.

رۇس

ئىلىم بىلەن دوست بولغانىنىڭ،
تېۋىپقا ئېھتىياجى چۈشمەس.

رۇس

ئاۋۋال قانىتلان،
ئاندىن ئۇچۇشقا ئاتلان.

رۇس

كۆپ بىلگۈسى كەلگەن، ئاز مۇگدىسۇن.

رۇس

مەن بىلمەيمەن دېمە،
ئۆگىنەي، دە.

ئۇكرائىنا

ئىخلاس بىلەن تىڭشىغانلىقىڭ ئۈچۈنمۇ كۆپ.

ئەرمەن

ئوقۇغىنىڭنى ئېيتما،
تۇرغىنىڭنى ئېيت.

تۈركمەن

يىلگەن يىلگىنىنى ئىشلەر،
بىلمىگەن يىلىكىنى چىشلەر.

باشقىرت

ئىلىم كىتابنىڭ ئىچىدىمۇ بار، تېشىدىمۇ بار.

باشقىرت

ئىزدىگەن قاينامدىنمۇ يىگىنىنى تاپار.

ئوسېتىن

بىلىم چەكسىز ئىكەن دەپ ئۈمىدسىزلەنمە.

موڭغۇل

«ئا»نى ئېيتقانكەنسەن، «ب»نمۇ ئېيت.

نېمىس

ئوقۇغان ئولجىغا كۆمۈلەر.

ياپون

تۆتىنچى باب ئەدەپ ـ ئەخلاق تەربىيەسى

ئەخلاق ـــ ئىنسانلارنى ياخشىلىققا چاقىرغۇچى، يامانلىقتىن قايتۇرغۇچى ئىلىمدۇر.

ئابدۇللا ئەۋلانى

ئىنسانلارغا ئەڭ مۇھىم، زور شەرەپ، يۈكسەك دەرىجە بەرگۈچى ئەخلاق تەربىيەسىدۇر.

ئابدۇللا ئەۋلانى

ئادەمنىڭ ئۇلۇغلۇقى ئۇنىڭ بويى بىلەن ئۆلچەنمىگىنىدەك، خەلقنىڭ ئۇلۇغۋارلىقىمۇ ئۇنىڭ سانى بىلەن ئۆلچەنمەيدۇ. بىردىنبىر ئۆلچەم ـــ ئۇنىڭ ئەقلىي كامالىتى ۋە ئەخلاقىي جەھەتتە ۋايىگە يەتكەنلىكىدۇر.

ۋىكتور ھىيۇگو

ئەخلاق ـــ ئادەملەر ئوتتۇرىسىدا مەۋجۇت بولۇپ تۇرغان مۇناسىۋەتلەر ۋە شۇ مۇناسىۋەتلەردىن كېلىپچىقىدىغان مەسئۇلىيەتلەر ھەققىدىكى پەن.

پ. گولباخ

ئادەملەر، ئىنسانپەرۋەر بولۇڭلار، بۇ سىلەرنىڭ بىرىنچى مەجبۇرىيىتىڭلار.

ژ. ژ. رۇسسو

ئادەتتىكى ئادەمىيلىك بولمىسا، كومموئنستنىك ئەخلاقمۇ بولمايدۇ.

ۋ. ئا. سوخوملىنسكى

ئىنسان ئادەملەرنى سۆيۈشى كېرەك. ئەگەر ئۇ ئادەملەرنى سۆيسە، ھاياتى ئاسايىشلىق بولىدۇ. خۇشال-خۇرام ياشايدۇ.

م. ئى. كالىنىن

ئادەملەرگە قىلىنىدىغان مېھىر شۇنداق بىر قاناتتۇركى، ئۇنىڭ بىلەن كىشى ھەممىدىن يۈكسەك پەرۋاز قىلىدۇ.

ماكسىم گوركىي

ھاياتىمىزنىڭ ئەبەدىي ۋە ئالىي مەقسىتى ـــ ياخشىلىقنى مەيلى قانداق چۈشىنەيلى، ھاياتىمىزنىڭ ئۆزى ياخشىلىققا ئىنتىلىشتىن باشقا نەرسە ئەمەس.

ل. ن. تولستوي

يۈكسەك ئەخلاقىي خاراكتېر ئىنسان ئىنتىلىشلىرىنىڭ ئالىي مەقسىتىدۇر.

ئە. تېلمان

ئەقلى روشەن، ئەخلاقى پاك ۋە جسمانىي جەھەتتە تازا بولۇشى كېرەك.

ئا. پ. چېخوف

ئەدەپنىڭ ياردىمىدە ھەتتا كۈچ بىلەن ئىگە بولغىلى بولمايدىغان غەلىبىگىمۇ ئېرىشىش مۇمكىن.

ژ. لىببوك

ئالىيجاناب بولۇش كۇپايە قىلمايدۇ، ئەدەپمۇ زۆرۈر.

ئا. ئامېل

ئەدەپ ئەڭ مۇھىم ئىنسانىي پەزىلەتلەرنىڭ بىرى. بۇ خىسلەتنىڭ يوق بولۇشى سەۋەبىدىن كۆپىنچە ئەڭ زۆرۈر تالانتلارمۇ گۇمران بولىدۇ.

ئو، سىممىس

ئەخلاقنى سېتىپ بايلىق ئالما، ئەركىنلىكنى سېتىپ هوقۇق ئالما.

فرانكلىن

ئەخلاقىي تەسىر كۈچ هەرقانداق كۈچتىن ئۈستۈن.

ن. ۋ. گوگول

هەربىگە ئەگەشسەڭ بال تېتىرسەن،
قوڭغۇزغا ئەگەشسەڭ قىغقا پاتارسەن.

رۇس

بەشنچى باب ۋەتەنپەرۋەرلىك تەربىيەسى

ھەقىقىي ساپ ۋىجدانلىق كىشى ئۆزىدىن ئائىلىنى، ئائىلىدىن ۋەتەننى، ۋەتەندىن ئىنسانىيەتنى يۇقىرى قويۇشى كېرەك.

ژ. دالامبېر

ئىنسانىنىڭ ئايىغى ئۆز يۇرتىنىڭ زېمىنىگە تومۇر تارتىشى كېرەك، لېكىن ئۇنىڭ دىققەت نەزىرى پۈتۈن دۇنيانى كۆزەتسۇن.

ج. سانتايانە

ۋەتەنگە بولغان مۇھەببەت پۈتكۈل دۇنياغا بولغان مۇھەببەت بىلەن ماسلىشىپ كېتىدۇ. شۇنىڭغا ئاساسەن بىلىم - مەرىپەتلىك خەلق ئۆز ئەتراپىدىكى قوشنىلىرىغا زىيان - زەخمەت سالمايدۇ. دۆلەتلەر قانچىلىك مەرىپەتلىك بولسا، ئۇلارئارا ئورتاق تىلغا كېلىشىپ، تېخىمۇ قۇدرەتلىك كۈچكە ئايلىنىدۇ. تەپەككۇرمۇ ئۇزۇنكسز راۋاجلىنىدۇ.

ك. گېلۇبتسى

ۋەتەنگە بولغان مۇھەببىتىم مېنى چەت ئەللەرنىڭ نەتىجىلىرىدىن كۆز يۇمۇشقا مەجبۇرلىمايدۇ. ئەكسىچە ۋەتەنگە بولغان مۇھەببىتىم كۈچەيگەنسېرى، ئۆز ۋەتىنىمنى جاھان خەزىنىلىرى بىلەن تېخىمۇ بېيىتقۇم كېلىدۇ.

ف. ۋولتېر

ۋەتەن دېگەن نېمە؟ ئۇ ئۆزىنىڭ تارىخىي ھەربكتىنى مەزكۇر

مەيدانـدا كامـالەتكە يەتكۇزىـدىغان پۇتكـۇل خەلقتـۇر. ۋەتەن خەلقنـىڭ ئۆتمۈشى، بۈگۈنكى كېلەچىكىدۇر. ئۇ، ئۆزىنـىڭ رەڭگـارەڭ مەدەنىيىتى، تىلى، خـاراكتېرى ھەمـدە ئـۇ ئـارقىلىق ئەمەلـگە ئاشـۇرالىغان ئىنقىلابـي مەقـسەت، تـارىخي ئۆزگـرىـشلەر ۋە ئۇنـىڭ تـارىختىكى مـۇھىم باسقۇچلىرىدۇر.

ل- ن- تولستوي

بىز ئۆز ۋەتىنىمىزنى سۆيىمىز، ئۇ بىز ئەپەس ئېلىۋاتقان ھاۋادۇر.

ئا- ئا- فادېيوف

ئۆز ۋەتىنىڭنىڭ پەرزەنتى بـول. قەھرىمـان تـۇپراق بـىلەن ئۆزۈڭنـىڭ چەمبەرچاس باغلىنىـشلىق ئىكەنلىكىنى چوڭقـۇر ھـېس قىـل؛ ئۇنىڭغـا پەرزەنتلىـك مۇناسـىۋەتتە بـول. ئۇنىڭـدىن بىـر ھەسـسە نەرسـە ئالغـان بولساڭ، ئورنىغا يۈز ھەسسە قايتۇر.

ك. د. ئوشىنسكى

باشـقا تۇرلـۇڭ-تـۇمەن دۆلەتـلەر ۋە ئـۆلكىلەر بولـسىمۇ، لـېكىن ئىنسانىنىڭ تۇغقان ئانىسىمۇ، ۋەتىنىمۇ بىرلا.

ۋ. گ. بېلىنسكى

چۆلدە ئۆسىلەپ يۈرگەن جانىۋارلارمۇ تۇغۇلۇشىدىنلا ئۆز ماكانلىرىنى بىلىشىدۇ. ھاۋادا ئۇچقۇچى قۇشلارمۇ، دېڭىز ۋە دەريالاردىكى بېلىقلارمۇ ئۇۋلىرىنى ھېس قىلىدۇ. بالىلىرى ۋە بالىلىرىنىڭ بالىلىرىمۇ ئـۇۋلىرىنى مۇھاپىزەت قىلىدۇ. شۇنىڭدەك ئادەملەرمۇ قەيەردە تۇغۇلۇپ تەربىيەلەنسە، شۇ جايغا چەكسىز مېھرىبان بولىدۇ.

ف. سكورىنا

ۋەتەنپەرۋەرلىك دېگەن يالغۇز ئۆز ۋەتىنىگە مېھىر باغلاشلا ئەمەس، بۇ ناھايىتى چوڭقۇر ھېسسىيات ... بـۇ ۋەتەن بـىلەن ئـۆزىنى بىـر گەۋدە

دەپ بىلىش، ۋەتەنىڭ ياخشى - يامان كۈنلىرىدە ئەسقېتىش دېمەكتۇر.

ل. ن. تولستوي

كىم قايغۇ - ئەلەمنى خەلق بىلەن تەڭ بۆلۈشۈپ ئالالمايدىكەن، ئۇنىڭ شادلىق بايرىمىدا ئۆزىنى خورلانغان ھېس قىلىشى شۈبھىسىزدۇر.

ل. م. لېئونوف

كىمكى، چوڭ بەختسىزلىك پەيتلىرىدە، ۋەتەنگە جان پىدا قىلىشتىن باشقا خىياللارغا بېرىلىدىكەن، ئۇنىڭ ئازادە دۆلەتتە ياشاش لايىقىتى يوق.

ج. كىلىنكېر

ئىنسان ھەممىدىن بۇرۇن ئۆز مەملىكىتىنىڭ پەرزەنتى، ۋەتەن مەنپەئەتلىرىنى دىلغا پۈككەن پۇقرادۇر.

ۋ. گ. بېلىنسكى

ساخاۋەت ئۇچۇن بولۇنغان ئەڭ زور باتۇرلۇقلار ۋەتەنگە بولغان مۇھەببەت سەۋەبىدىن بارلىققا كەلگەن.

ژ. ژ. روُسسو

ۋەتەنپەرۋەر — ئۆز ۋەتىنىنىڭ كامالەتكە يېتىشى بولىدۇ، ئۆز خەلقىگە بولغان مۇھەببەتى سەۋەبىدىن پۈتۈن گۈزەللىكنى، جېنىنىمۇ ئايىمايدىغان ئىنساندۇر. خەلقىنىڭ، ۋەتىنىنىڭ ئازادلىقى، پاراۋانلىقى ئۈچۈن ئۆزىنى قۇربان قىلغۇچى ئىنساندۇر.

م. ئاخۇندوف

ۋەتەنپەرۋەرلىكنىڭ تەرىپىۋى ئەھمىيىتى ناھايىتى چوڭ. ئۇ كىشىنى ئىنسانىيەت ھەققىدىكى غايىلەر بىلەن جانلاندۇرىدىغان مەكتەپ.

م. ئى. سالتىكوف — شېدرىن

ۋەتەن غايىسى شانلىق يىللاردىمۇ، كۈندىلىك ھاياتتىمۇ ۋەتەننىڭ ھەربىر ئەزاسى ئۈچۈن بىردەك خاس بولۇشى كېرەك. شۇ سەۋەبتىن بۇ غايىنى ھەقىقىي ھېس قىلغاندىلا، كىشى ئۆزىنى ۋەتەننىڭ پۇقراسى دەپ ھېسابلاشقا ھەقلىقتۇر.

م. ئى. سالتىكوف — شېدرىن

ۋەتەن ئالدىدىكى مەسئۇلىيەت — ئىنسان ئۈچۈن مۇقەددەستۇر.

ۋ. ئا. سوخوملىنىسكى

كىم بولۇشىدىن قەتئىينەزەر ئۇنىڭ ۋەتەنپەرۋەرلىكى سۆزى بىلەن ئەمەس، بەلكى ئەمەلىيىتى ئارقىلىق ئىسپاتلىنىدۇ.

ۋ. گ. بېلىنىسكى

ۋەتەنگە پايدىسىز ياشىغان ھەر كۈن،
ئىنسان ھاياتىدا قالار بىمەزمۇن.

م. سالمان

يۈكسەك ۋەتەنپەرۋەرلىك — ئۆز ۋەتىنى پايدىسىغا ئەمگەك قىلىش ئىشتىياقىدىن باشقا نەرسە بولماسلىقى كېرەك.

ن. ئا. دوبرولىيوبوف

ۋەتەنگە مۇھەببەت — ئاۋۋال ۋەتەنگە سەمىمىي قىزغىنلىق، ئۇنۇملۇك ئارزۇ بىلەن گۈزەللىك ۋە مەرىپەت تىلەشتىن ئىبارەتتۇر. ۋەتەنگە ھەممە نەرسىنى، ئەزىز جاننىمۇ پىدا قىلىش، ۋەتەندىكى ھەممە ياخشى نەرسىلەرگە قىزغىن ھېسداشلىق بىلدۈرۈش، ۋەتەننىڭ كامالەتكە يېتىشىگە توسقۇن بولىدىغان نەرسىلەرگە غەزەپ - نەپرەت ياغدۇرۇشتۇر.

ن. ئا. مىكراسوف

ۋەتەنپەرۋەر ـــ ۋەتەنگە خىزمەت قىلىۋاتقان كىشىدۇر. ۋەتەن ـــ بۇ ئەڭ ئالدى بىلەن خەلقتۇر.

ن. گ. چېرنىشۇنسكى

ۋەتەنپەرۋەرلىك ـ ۋىجدانى ۋە نازاكەتلىك تۇيغۇسىدۇر ... مۇقەددەس سۆزلەرنى ئېھتىيات بىلەن قىل، «ۋەتەنگە مۇھەببەت» توغرىسىدا كەلگەنلىكى يەردە سۆزلەۋەرمە. ئەڭ ياخشىسى ۋەتەننىڭ رونىق تېپىشى ۋە كۆچىيىشى يولىدا سەمىمىي ئەمگەك قىل.

ۋ. ئا. سوخوملىنسكى

ۋەتەنپەرۋەرلىك ۋەتەنىدىكى ھەممە ياخشى نەرسىلەرنى مەدھىيەلەشتىن ئىبارەت دەپ چۈشىنىپ كېلىندى. ۋەتەنپەرۋەر بولۇش ئۈچۈن بۇ نەرسىلەرلا كۇپايە قىلمايدۇ. ئاشۇ ياخشى نەرسىلەرنى مەدھىيەلەش بىلەن بىر چاغدا، بىزدە يەنە مەۋجۇت بولۇپ تۇرۇۋاتقان بىمەنىلىكلەرنى شەپقەتسىز پاش قىلىش ۋە رەت قىلىشمۇ بولۇشى كېرەك.

ن. ئا. دوبرولىيوبوف

ۋەتەنگە مۇھەببەت قارىغۇلارچە ئېھتىرام ئەمەس، بەلكى دانا ئەقىل پائالىيىتىدۇر.

ن. م. كارامۇنى

بىزگە ئاتا ـ ئانىلار، بالىلار، يېقىن ئۇرۇق ـ تۇغقانلار قىممەتلىكتۇر؛ لېكىن مۇھەببەت بابىدىكى ھەممە تەسەۋۋۇرلىرىمىز «ۋەتەن» دېگەن بىرلا سۆزگە مۇجەسسەملەشكەندۇر.

تىتسېرون

مەرپەتلىك خەلقلەرنىڭ جاسارىتى ۋەتەن يولىدا قۇربان بولۇشقا تەييار تۇرغانلىقىدا ئىپادىلىنىدۇ.

گ. گېگېل

ئەڭ بولمىغان پەزىلەت ــ ۋەتەنگە ۋە ئادەمزاتقا قىلىنغان خىيانەت.

ۋ. دېلىل

ئەگەر ھايات گۈزەللىكى ھەققىدە سۆز بولمىغان بولسا، ۋەتەن ئۈچۈن كۈرەشتە پىداكارلىق كۆرسىتىشنى بىلىش گۈزەل ھاياتنىڭ ئەڭ يۈكسەك نەمۇنىسىدۇر.

م. ئى. كالىنىن

كىم ئۆز يۇرتىنى سۆيمىسە، ئۇ ھېچنېمىنى سۆيەلمەيدۇ.

ۋ. بايرون

شۇنداق جىنايەت بارکى، ئۇنى ئاقلىغىلى بولمايدۇ. بۇ، ۋەتەنگە خائىنلىقتۇر.

ب. بۇئاست

ئالتىنچى باب غايە ـــ ئېتىقاد تەربىيەسى

غايىۋى. ئىجتىمائىي مەنپەئەتلەرگە تولغان، مەقسەتلىك ھايات يەر يۈزىدىكى ئەڭ ياخشى، قىزىقارلىق ھاياتتۇر.

م. ئى. كالىتىن

تەبىئەت ئادەمنى تۆت پۈتلاپ مېڭىشتىن خالاس قىلغاندىن باشلاپ، ئۇنىڭغا ماس ھالدا غايىنى تەقدىم قىلدى! شۇنىڭدىن بېرى ئىنسان ئىختىيارسىز ھالدا مۇكەممەللىككە، يۈكسەكلىككە ئىنتىلدى.

ماكسىم گوركىي

ئىنسانىيەتنىڭ ئالدىغا بۇرۇنقىسىغا نىسبەتەن تېخىمۇ يۈكسەك بولغان غايە قويۇلۇشى بىلەن بۇرۇنقى غايىلەر گويا قۇياشنىڭ چىقىشى بىلەن ئۆچكەن يۇلتۇزلاردەك ئۆچىدۇ. ئىنسان ئەنە شۇ قۇياشنى كۆرگەندەك، يۈكسەك بولغان غايىنىمۇ ئېتىراپ قىلىشى كېرەك.

ل. ن. تولستوي

ئەگەر ئادەمنىڭ پائالىيىتى غايە بىلەن سۇغىرىلمايدىغان بولسا، قۇيقۇرۇق ۋە غېرىبلىق ھالىتىگە قالىدۇ.

ن. گ. چېرنىشۇسكى

كۆچلۈك ئەقىدە بولمىغان ئادەم ئەڭ قورقۇنچلۇق ئادەمدۇر.

رومىن روللان

ئەگەر زۆرۈر تېپىلغانىدا، ئۆز ھاياتىنى تەقدىم قىلالمىغان كىشىنى ئەقىللىك دېيىشكە بولمايدۇ.

گ. ۋىچېر

ئالىيجاناب غايىسىز ئىنسانىيەت ياشىيالمايدۇ.

ف، م. دوستويېۋسكى

ئىنسانىيەتنىڭ بەختىي ئۇچۇن بارلىقىدىن ۋاز كېچىدىغان ئۇلۇغ غايىلەرنى كىشىلەرگە سىڭدۈرۈش بۇيۇك سەنئەتتۇر.

ستىندال

كىمدە غايە بار ئىكەن، كىمكى تىرىك ئىكەن، ئۇ ئۆز غايىسىدىن ۋاز كەچمىگەنلا بولسا ئۇنىڭدىن شەك - شۇبھىسىزكى نەپ كېلىدۇ.

ف. ئەدىبرۇبنىسكى

غايىدىن قورققان كىشى بارا - بارا ئۆز چۈشەنچىسىنمۇ يوقىتىدۇ.

ئى. گىيوتې

تىرىك جان كۆچلۈك ئېتىقادقا ئىگە بولۇشى كېرەك ... ئېتىقادسىز كىشى ئۆز غايىسىنى ئىشقا ئاشۇرالمايدۇ.

ن. چېرىنىشېۋسكى

ئېتىقاد پەقەت ئۆزىمىزگە تەۋە بولغىنى ئۈچۈنلا ئەمەس، بەلكى ھەققەنىيلىقى ئۈچۈنلا قىممەتلىكتۇر.

ۋ. گ. ببلىنسكى

ئىنسانىنىڭ ئەڭ يۈكسەك خاھىشلىرى، غايىلىرى، نىيەتلىرى ۋە تۇيغۇلىرى ئۇنى كۈندىلىك ھاياتتا ئۆز يۇرچىنى كۆڭۈلدىكىدەك ئادا قىلىشقا ئۈندىيەلمىسە، سۈنئۇق يارماقلىمۇ ئەرزىمەيدۇ.

گ. بىچېر

ئېتىقادنى كانايغا ئېسىپ قويۇپ، كۆز - كۆز قىلىشقا بولمايدۇ.

ئو. بالزاك

ھاياتنى ئۆز ئېتىقادىغا بېغىشلىغان ئادەم ئىنسانىيەتكە يېڭى مېتالنى بايقىغان ياكى يېڭى گازنى تاپقان تەتقىقاتچىدىن كۆپرەك خىزمەت قىلغان ھېسابلىنىدۇ.

ژ. لوئۇ ئېلىل

ھاياتنىكى مەقسەت ئىنسان قەدىر - قىممىتىنىڭ ۋە بەختىنىڭ ئاساسىدۇر.

ك. د. ئوشىنسكى

ئۆز ئالدىغا مۇئەييەن مەقسىتى بولغان ۋە شۇ مەقسىتى ئۈچۈن بارلىق كۈچىنى سەرپ قىلغان كىشىلا ھەقىقىي بەختلىك بولۇشقا تېگىشلىك.

م. ئى. كالىنىن

شان - شۆھرەت يۈكسەك مەقسەت بويلاپ ئاتلىغۇچىغا مەنسۇپ.
قەلبىنى ئارزۇلاردىن مەھرۇم قىلىش، يەر - زېمىننى ھاۋادىن ئايرىۋېتىشكە ئوخشاشتۇر.

ئە. بولۇپ ـــ لىتتون

ئالدىرىماي ماڭىدىغان كىشى، ئەگەر ئۆز مەقسىتىدىن چەتلەپلا كەتمەيدىغان بولسا، مەقسەتسىز تەمتىرەپ يۈرىدىغان كىشىگە قارىغاندا ھامان تېز ماڭىدۇ.

گ. لېسىڭ

ئۆز ئىنتىلىشىڭنىڭ پەللىسىگە يەتمەكچى بولساڭ، يولدىن ئاداشقانلىقىڭنىڭ سەۋەبىنى باشقىلاردىن سورا.

ۋ. شېكسپىر

مەقسەتسىز بولساڭ، ھېچ ئىش قىلالمايسەن، مەقسىتىڭ زور بولسا، بۇيۇڭ ئىشلارنىمۇ قىلالايسەن.

د. دىدرو

شۇنداق ئادەملەرمۇ بارکى، ئۇلار سۇغا چۈشكەن خەستەك، دۇنيادىن ھېچبىر مەقسەتسىز ئۆتۈپ كېتىدۇ. ئۇلار مۇستەقىل ئۇزمەيدۇ. پەقەت ئېقىملا ئۇلارنى ئېقىتىپ يۈرىدۇ.

سېنېكا

كىشىلەر ئىچىدىكى ئەڭ يارامسىزلىرى ئارزۇسى يوق كىشىلەردۇر.

ئاباي قونۇنباييۇف

مەقسەتكە يېقىنلاشقانسېرى جاپا - مۇشەققەت شۇنچە ئېشىپ بارىدۇ. شۇنداقتىمۇ ھەربىر كىشى ئاي، يۇلتۇزلارغا ئوخشاش ئاستا - ئاستا

بەلگىلەنگەن مەقسەتكە ئىنتىلگەن ھالدا ئۆز يوللىرىنى بېسىپ ئۆتۈشلىرى كېرەك.

ئى. گىيوتې

ۋاستە مەقسەتنىڭ تومۇر - تومۇرىغا سىڭىپ كەتكەن تەقدىردىلا، مەقسەتكە يېتىش مۇمكىن.

ف. لاسسال

كىشىلەر ۋاستىنى مەقسەت دەپ بىلىپ قېلىپ، ئۆزلىرىنىمۇ، باشقىلارنىمۇ خاتالاشتۇرىدۇ. نەتىجىدە، ئۇلارنىڭ بارلىق ھەرىكەتلىرىدىن ھېچبىر نەتىجە چىقمايدۇ، چىققاندىمۇ ئۆزلىرى ئىنتىلگەن نەرسىنىڭ ئەكسىچە نەتىجە چىقىدۇ.

ئى. گىيوتې

ئۈيقۇ ئۆلۈمنىڭ مۇقەددىمىسىدۇر، ئۇمىدسىزلىك ئىنسانغا راۋا ئەمەستۇر.
ئابدۇقادىر ئەزىزى

ئارزۇ - تىلەكلىرى كۆپ بولغان كىشى ــ ئۆمرى ئۇزۇن بولغان كىشىدۇر.
جىبران خەلىل

غايىسىز ئادەم ئەڭ بىچارىدۇر.

تۇرگېنېۋ

يەتتىنچى باب پەزىلەت ۋە خسلەت تەربىيەسى

1. مەردلىك

مەردلىك قەلبىنىڭ بۇيۇك پەزىلىتىدۇر؛ كىمدە شۇ پەزىلەت بولسا، ئۇ پەخىرلىنىشكە ئەرزيدۇ.

ن. م. كارامزىن

جاسارەت بەك قەدىرلىنىدىغان ۋە قورقۇنچلۇق قاتتىق جازالىنىدىغان دۆلەت ئەڭ قۇدرەتلىكتۇر.

ك. گېلۋېتسىي

ھەربىر باتۇر، ھەربىر ھەققانىيەتچى ئادەم ۋەتىنگە شان ـ شەرەپ كەلتۈرىدۇ.

ت. رولان

مەردلىك ۋە چىدامچانلىق ئادەمگەرگە. مەيلى دۈشمەن قورالىغا قارشى تۇرۇشتا بولسۇن، مەيلى باشقا ھەرقانداق زەربىلەرگە قارشى تۇرۇشتا بولسۇن ئىنتايىن زۆرۈر.

پلوتارىخ

پۇقرالىق جاسارىتىنىڭمۇ، ھەربىي جاسارەتنىڭمۇ تۈگىمەس مەنبەسى بىر.

ئو. بالزاك

مەردلىك بىلەن ۋەتىنىڭنىڭ شان ـ شۆھرەتكە ئۇراق!

م. ۋ. لومونوسوف

تەقدىر زەربىلىرىنى مەردلىك كۈمپەيكۈم قىلىدۇ.

دىموكرىت

جاسارەتلىك يۈرەك ھەرقانداق مۇسىبەتلەرنىمۇ بىتچىت قىلىدۇ.

م. سىرۇانتېس

ھەقىقىي مەردلىك ـــ كۈلپەتتە سىنىلىدۇ.

ف. ۋولتېر

مەردلىك ئادەملەرنى خەتەرلىك مىنۇتلاردىن ئاجايىپ ئىشلارغا ئۇندىگۈچى پەزىلەتتۇر.

ئارەستۇ

ھېچكىم باتۇردەك قورقۇشقا بەرداشلىق بېرەلمەيدۇ.

ئارەستۇ

قورقۇشنىڭ ئېلىكىنى بىلمەي، ئۆلۈمگە مەردانە يۈزلەنگەن ئادەمنى مەرد دېسە بولىدۇ.

ئارىستۇ

كىمكى مەرد ئىكەن، ئۇ جەسۇردۇر.

تىستېسرون

مەردلىك قورقۇشتىن يىرگىنىشتۇر. ئۇ يىرگە تەھدىت سېلىپ تۇرغان خەۋپ - خەتەرگە پىسەنت قىلماي، ئۇنىڭغا قارشى تىك باردۇ ۋە ئۇنى يەكسان قىلىدۇ.

سېنېكا

ھەقىقىي مەردلىك ھەرقانداق خەتەرگە دۇچ كېلىشكىمۇ تەييار تۇرىدۇ ۋە ھەرقانداق كۈلپەتتىنمۇ زەخمىلەنمەيدۇ.

ژ. لوكك

ھەقىقىي مەردلىك ھېچبىر كۈلپەت ۋە خەتەرلەرگە قارىمايى، ئۆزىنى خاتىرجەم تۇتۇشنى بىلىش ۋە ۋەزمىنلىك بىلەن ئۆز مەجبۇرىيىتىنى ئادا قىلىشتا نامايان بولىدۇ.

ژ. لوكك

مەردلىك خەتەرگە ئۆچ، مۇشكۈللۈك قانچە كۆپەيسە، مەردلىك شۇنچە كۈچىيىدۇ.

ق. شىللېر

خەتەرنى قورقمايى بىر تەرەپ قىلىش ئەمەس، بەلكى ئۇنى يۇزمۇيۇز قارشى ئېلىش مەردلىكتۇر.

ژان پول

شەرمەندە بولۇشتىن قورقۇش مەردلىكتۇر؛ باشقىلارنىڭ يىرگە قىلغان نالايىق ئىش - ھەرىكەتلىرىنى سەۋر - تاقەت بىلەن كەچۈرۈشنى بىلىشمۇ خۇددى شۇنداق مەردلىكتۇر.

ب. جونسون

مەرد ئادەم ئادەتتە ئازاب چەكسىمۇ نالە قىلمايدۇ؛ ئاجىز بولسا، جاپا چەكمەي تۇرۇپ نالە قىلىدۇ.

پ. بوئاست

ھەقىقىي مەرد ئادەم بىرەر ئىشقا كىرىشكەندە، ئېھتىياتكار بولۇشى، ھەممە تاساددىپىيلارنى مۆلچەرلەپ كۆرۈشى، ئەمما ئىشنى ھەل قىلىشقا كەلگەندە بولسا، جاسارەت كۆرسىتىشى لازىم.

گېردوت

خەتەرگە دۇچ كېلىشتىن بۇرۇنراق ئۇنىڭدىن ئېھتىيات قىلىش، چۆچۈش كېرەك، باشقا كەلگەندە بولسا، بىرلا يول ــ ئۇنى جاسارەت بىلەن يېڭىپ ئۆتۈشتىن ئىبارەتتۇر.

ف. فېنېنان

مەردلىك پەقەت پائال ھەرىكەت ئۇچۇنلا ئەمەس، ئۇنۇملۇك ئىش ۋە تەپەككۇر ئۇچۇنمۇ زۆرۈر.

ئا. دىستېرۋېگ

ئەڭ قىيىن ئىش، يىللار بويى قىلىنىدىغان كۈندىلىك خىزمەتتىكى جاسارەتتۇر. ئۆزۈڭ ئۈچۈن مەردلىك ئۆزىنىكىنى تاپ، چېكىنىشنى ئويلىمای، ئۇنىڭ ئىزىدىن ماڭ.

ۋ. ئا. سوخوملىنسكىي

ھەقىقىي مەردلىكنى مەن خەتەرنىڭ دەرىجىسىنى باھالاشتىكى ئەڭ مۇكەممەللىكى ۋە ئاشۇ خەتەرگە قارشى تۇرۇشنى بىلىشتىكى مەنىۋى تەييارلىق، دەپ تەرىپلەيمەن.

ئو. شېللېر

مەردلىك قىينىچىلىقلارغا قارشى ئېلىپ بېرىلىدىغان كۈرەشتە تاۋلىنىدۇ.

ن. ئا. ئوستروۋسكي

مەغلۇپ بولۇپ تۇرۇپ چۈشكۈنلۈككە بېرىلمەسلىك نەتىجىسىدە ئىنسان جاسارىتى مىسلىسىز ساناقتىن ئۆتىدۇ.

ر. ئىنگېرسالل

ئەگەر سىز جاسارەت كۆرسىتىشتە بىرىنچى سىناقتىن باش تارتسىڭىزلا ئىككىنچىسىدە يەنىمۇ قۇۋۇەتسىز بولۇپ قالىسىز.

ژ. بلىككى

جۈرئەتلىك بولۇشنى قېلىنلىق ۋە قوپاللىق بىلەن ئالماشتۇرۇپ قويماسلىق كېرەك. ئۇلار كېلىپچىقىشى جەھەتتىنمۇ، ئاقۇۋىتى جەھەتتىنمۇ بىر - بىرىگە ئەسلا يېقىن كەلمەيدۇ.

ژ. ژ. روسسو

ساددا جۈرئەتسىزلىك قورقۇنلىقىنىڭ ئالاھىدە كۆرۈنۈشىدۇر، خالاس.

سېنېكا

باتۇرلۇق مەنىۋى جاسارەتتۇر.

ژ. بلىككى

پاراسەتلىك جاسارەت، جاسارەتسىز ئەقىلگە قارىغاندا كۆپرەك نەپ بېرىدۇ.

ل. ۋاۋېنارگ

جاسارەت ئادەتتە كۆڭۈلچەكلىك بىلەن بىر قاتاردا تۇرىدۇ ۋە شۇ سەۋەبتىن مەرد ئادەم باشقىلارغا قارىغاندا ھىممەتلىكرەك بولىدۇ.

ن. ۋ. شېلگونوۋ

مەرد ئادەم سۆزىدە تۇرىدۇ.

پ. كورنېل

باتۇرلۇق باشقا ياخشى پەزىلەتلەرنىڭ ئۆسۈشى ئۈچۈن ئەلۋەتتە زۆرۈر. مەرد بولماي تۇرۇپ ئادالەت ئىزدەش ياكى مۇھەببەتنى ئەتىۋارلاپ ئاسراش مۇمكىنمۇ ئاخىر؟

م. گەندى

تېخى جاسارەتنى يوقاتماپتىمۇ، ھېچكىم ئۆزىنى مەغلۇبىيەتچى ھېسابلىشى مۇمكىن ئەمەس.

ژ. لېبېوك

مەيلى ھەممە نەرسە ئۆتسە ئۆتۈۋەرسۇن، ئەمما مەردلىك تەرك ئەتمىسۇن.

ئى. فىفتىر

مال - مۇلۇكۇڭدىن ئايرىلساڭ كۆپ نەرسە يوقاتمايسەن، نومۇسۇڭدىن ئايرىلساڭ كۆپ نەرسە يوقتىسەن. مەردلىكىڭدىن ئايرىلغىنىڭ ھەممە نەرسەڭنى يوقاتقىنىڭ.

ئى. گىيوتې

2. ئاددىي ـ ساددىلىق، كەمتەرلىك

ئاددىي ـ ساددىلىق ئەخلاقىي پۈتۈنلۈكنىڭ باش شەرتىدۇر.

ل. ن. تولستوي

ئاددىي ـ ساددىلىق ھەممە نەرسىگە قارىغاندا ئەڭ ئۇلۇغ پەزىلەتتۇر.

ل. ن. تولستوي

ئاددىي ـ ساددىلىق ئىنسانىي قەدىر ـ قىممىتىگىنى چۈشىنىشىگىدۇر.

پ. بوئاست

كۆچلۈك ئادەملەر ئاددىي ـ ساددا كېلىدۇ.

ل. ن. تولستوي

ھېچنېمە بۇيۇكلۇكتەك كۆزگە روشەن تاشلىنىپ تۇرمايدۇ؛ ئاددىي ـ ساددا بولۇش ـــ بۇيۇك بولۇش دېگەن سۆز.

ر. ئېمېرسون

ئۆزىنى ئالاھىدە ئورۇنغا قويۇۋالماي، ھەممە ئادەملەر قاتارىدا بولۇش تەكەببۇرلۇقتىن يىراق بولۇش دېگەنلىكتۇر.

م. م. پرىشۋىن

ياخشىلىقنىڭ كۆچى ئۇنىڭ ئاددىيلىقىدىدۇر.

ئا. فېيختېرسلېبېن

كەمـــتەر بـــول، غۇرۇرنـــىڭ ئەتراپـــىدىكىلەرنىڭ مەتـــىپەئەتىگە چېقىلمايدىغان يىرلا تۇرى شۇ كەمتەرلىكىدۇر.

ژ. رېنار

سـۇ ئـوتنى ئۆچۈرگەنـدەك كەمتەرلىكمـۇ مەغرۇرلـۇقنى تـىزگىنلەپ تۇرىدۇ. ئۇ خۇددى ئېيىقنىڭ ئاغزىغا سېلىنغان زەنجىرگە ئوخشايدۇ.

ت. گېپپېل

ئەزالار، بەدەن ئۈچۈن هايات قانچىلىك زۆرۈر بولسا، كۆڭۈل ئۈچۈن كەمتەرلىكمۇ شۇنچە زۆرۈردۇر.

ف. بېكون

كەمتەرلىك سېخىيلىقنىڭ كـۆڭۈلكى بولـۇپلا قالمـاي، بەلكـى ئۇنـىڭ يەنە قاراۋۇلىدۇ.

ج. ئاددىسون

كەمتەرلىك ئابرۇيىنى ئاشۇرۇپ، لايىقەتسىزلىكنى يوشۇرىدۇ.

ف. لاروشفۇكو

كەمتەرلىكنىڭ يېتىشمەسلىكى ئەقىلنىڭ يېتىشمەسلىكىدۇر.

ئا. پوپ

كىم ئۆزىنى چوڭ تۇتمىسا، ئۇ ئۆزى ئويلىغاندىنمۇ دۇرۇس‌راق ئادەمدۇر.

ئى. گىيوتې

ئادەم كەسىر جەدۋىلىگە ئوخشايدۇ. ئادەمنىڭ ئۆزى كەسىر سۈرئىتى بولسا، مەخرىجى ئۆزى ھەققىدىكى پىكىردۇر. مەخرەج قانچىلىك چوڭايغانسېرى سۈرەت شۇنچىلىك كىچىكلەيدۇ.

ل. ن. تولستوي

ئۆز يېتىشمەسلىكىڭنى چۈشىنىشىڭ كامالەتكە يېتەلەيدۇ.

ئى. گىيوتې

ھەممە ۋاقىت دېگۈدەك كەمتەرلىك ئىستېداتقا توپتوغرا پروپورتسيونال ماڭىدۇ.

گ. ۋ. پېلېخانوف

ماختاشلارغا پەرۋاسىز قارىغان ئادەم ئەمەس، ھېس-تۇيغۇلارغا دىققەت قىلغان ئادەم كەمتەردۇر.

ژان پول

ئادەمنىڭ خالىس، كەمتەر بولۇپ كۆرۈنۈشى قەدىمدىن بولۇپ كەلگەن ئىش؛ ئەمما كەمتەر ئادەم ھاياسىز بولۇپ كۆرۈنەلمەيدۇ.

گ. لىختېنبېرگ

ئەپچىل ۋە ساختىپەز بولۇشتىن كۆرە، ئاددىي ۋە ھالال بول.

سافاكل

تېخى ھېچكىم كەمتەر ياشىغىنىدىن ئەپسۇسلانمىغان.

ل. ن. تولستوي

كەمـــتەر بولمىغـــان ئـــادەم كـــۆپىنچە يـــاۋۇز ئـــادەمگە قارىغانـــدا خەۋپلىكرەكتۇر. چـۈنكى، يـاۋۇز ئـادەم پەقەت ئـۆز دۈشـمىنىگىلا يامـانلىق قىلسا، كەمتەر بولمىغان ئادەم دۈشمىنىنمۇ، دوستىنمۇ ئايمايدۇ.

ج. ئاددىسون

ھەممە نەرسىدە، ھەتتا كەمتەرلىكتىمۇ ئۆلچەمنى بىلىش كېرەك.
ئا. فرانس

ئاجىزلىقتىن كېلىپچىقىدىغان كەمتەرلىك پەزىلەت ئەمەس.

ئاباي قۇنانبايىف

كەمتەرلىكنـــى مەســخىرىلەش دەرىجـــىسگە چۈشـــۈرۈپ قويماســـتىن، بەلكى ئۇنى ئاسراش كېرەك.

ئا. باكىخانوف

كەمتەرلىكنـــى پەش قىلـــىدىغان كەمتەرلـــىك كەمتەرلـــىك ئەمەس، بەلكى ئۇ كەمتەرلىك جەتىسىگە ئۆگىنىـــپ قالغـان تەكەببۇرلۇقنـــىڭ دەل ئۆزىدۇر، خالاس.

ئى. ببخېر

باشقىلارغا كۆرسىتىش ئۈچۈن قىلىنغان كەمتەرلـىك پەردە ئىچىدىكى مۇناپىقلىقتۇر.

ف. لاروشفۇكو

ساددا بولۇپ كۆرۈنۈشنى خالىغۇچىلار ئۇنچە بـوزەك ئـادەملەر ئەمەس. قەستەن ساددىلىق ئەڭ چوڭ، ئەڭ سەت سۇنئىيلىكتۇر.

ل. ن. تولستوي

ساختا كەمتەرلىك مەنمەنلىكتەك يىرگىنىچلىكتۇر.

ك. گولدانى

3. ئادالەت

ئىنسان ئىش-ھەرىكەتلىرىنىڭ مىزانى ـــ ئادالەت بولۇشى كېرەك.

ن. گ. چېرنىشۆۋسكىي

ئادالەت تۇغمىگەن جايدا كىشىلىك ھاياتنىڭ قەدىرى قىممىتىنى ساقلاپ تۇرىدىغان ھېچنېمە بولمايدۇ.

ئى. كانت

ئادالەت ھەممە پەزىلەتلەر ئىچىدىكى ئەڭ ئالىي پەزىلەتتۇر.

تىستېسرون

ئادالەتپەرۋەر ئادەمنىڭ ئەخلاقىي خىسلەتلىرى بىمالال قانۇن ئورنىنى باسالايدۇ.

مېناندر

خەلقىمىزنىڭ ئەڭ ئالىي ۋە ئۆزىگە خاس پەزىلىتى ئۇنىڭ ھەققانىيىلىق تۇيغۇسى ھەم ئۇنىڭغا تەشنالىقىدۇر.

گ. م. دوستوۋىسكىي

ئۆز يېقىنلىرىغا نىسبەتەن زادى كەينىگە سوزمايلى ئادالەتلىك

بولۇشۇڭ لازىم؛ بۇنداق هاللاردا سۇسلۇق قىلىش ئادالەتسىزلىك بىلەن باراۋەردۇر.
ج. لابرويېر

ئادالەت ـــ ئىش ـ ھەربىكەتلىرىمىز ۋە ھەرقانداق ئارزۇلىرىمىزنىڭ ئاساسى بولۇشى لازىم.
ك. ف. رىلېف

ئادالەتلىك پىكىر قىلىش ـــ تېخى ئەمەلدە ئادالەتلىك ئىش قىلىدىغان ئەمەس.
ك. د. ئۇشىنسكىي

ئادالەت ھەقىقەتنىڭ ئەمەلگە ئېشىشىدۇر.
ژ. روبىر

ئادالەت ھەممە نەرسىنى ئۆز ئورنىغا قويۇشنى بىلدۈرىدۇ.
تىستېسرون

سېخىي بولۇش بەك ئاسان، قىيىنى ئادالەتلىك بولۇش.
ۋ. گىيۇگو

ئادالەتنىڭ ئىككى باش مەنبەسى مەۋجۇتكى، بىرىنچىسى، ھېچبىر كىشىگە زىيان يەتكۈزمەسلىك؛ ئىككىنچىسى، جەمئىيەتكە نەپ كەلتۈرۈش.

تىستېسرون

مۇلاھىزىلىرىمىز، ئىش ـ ھەربىكەتلىرىمىزنىڭ تۇغرىلىقى شەخسىي مەنپەئەتلىرىمىزنىڭ جەمئىيەت مەنپەئەتلىرى بىلەن ئوخشاش بىر شەكىلدە مۇۋاپىق كېلىشىنىڭ نەتىجىسىدۇر.
ك. گېلۋېتسىي

شەك ـ شۇبھىسىز، ھېچكىم ھوقۇق ۋە ئادالەت توغرىسىدىكى تەييار چۈشەنچىلەر بىلەن تۇغۇلمايدۇ، بىراق ئىنسان تەبىئىي شۇنداقكى، مەلۇم ياشقا كەلگىنىدە، بۇ ھەقىقەتلەر تەبىئىي يوسۇندا شەكىللىنىشكە باشلايدۇ.

ف. ۋولتېر

پەقەت ئىنسانىي سۆيۈش ئارقىلىقلا ئادالەتپەرۋەر بولۇش مۇمكىن.

ل. ۋووۋېنارگ

ئادالەتسىزلىكنى بىر ئادەم قىلسىمۇ ياكى كۆپچىلىك قىلسىمۇ بەرىبىر ئۇ مۇناپىقلىقتۇر.

گ. سېپىسېر

ئادالەتسىزلىك قىلمايدىغان ئادەملا ئادالەتپەرۋەر ئەمەس، بەلكى ئادالەتسىزلىك قىلىش ئېھتىماللىقى بولغاندىمۇ ئۇنىڭدىن ئۆزىنى تارتقان ئادەم تېخىمۇ ئادالەتپەرۋەردۇر.

مېناندر

ئادالەتسىزلىكتىن قېچىش ياخشىلىققا خاس، يامانلىق بولسا ئۇنىڭدىن قاچمايدۇ.

كلېۋول

ئادەملەرنىڭ ئادالەتنى سۆيۈشى ئۇچۇن، ئۇلارغا ئادالەتسىزلىكنىڭ ئاقىۋەتلىرىنى كۆرسىتىپ تۇرۇش كېرەك.

ئا. سېمىت

ئادالەتپەرۋەرلىكنىڭ تۇنجى مېۋىسى ئادالەتلىك ئىش قىلغانلىقتىن مەمنۇن بولۇشتۇر.

ژ. ژ. رۇسسو

دانىشمەنلىكى بولمىغان تەقدىردىمۇ ئادالەت ئادەمگە كۆپ نەرسە بېرىدۇ. لېكىن، ئادالەتسىز دانىشمەن بولسا ھېچنېمە بەرمەيدۇ.

تىستېسرون

كامالەتكە ئىگە بولغان ئادەم ھەممە جانداراردىن يۇقىرى تۇرىدۇ؛ ئەمما، ئۇ قانۇنلار ۋە ئادالەتكە بويسۇنماي ياشىسا، ھەممىدىن تۆۋەن تۇرىدۇ. دەرھەقىقەت، ئادالەتسىزلىكنى قورال قىلىۋېلىشتىن ئارتۇق دەھشەتلىك نەرسە يوق.

ئارەستۇ

كۆچكە تايانمىغان ئادالەت ساپ ئاجىزلىقتۇر. ئادالەتسىز كۈچمۇ زوراۋانلىقتۇر. دېمەك، ئادالەتنى كۈچ بىلەن مۇۋاپىقلاشتۇرۇش ۋە بۇنىڭ ئۈچۈن ئادالەتنىڭ كۈچلۈك، كۈچىنىڭ بولسا ئادالەتلىك بولۇشىغا كاپالەتلىك قىلىش زۆرۈر.

ب. پاسكال

ئادالەت كۈچلۈك، كۈچ بولسا ئادالەتلىك بولۇشى لازىم.

پ. پاسكال

چەكسىز ئادالەتمۇ، ئادالەتسىز كۈچمۇ ھەر ئىككىلىسى دەھشەتلىكتۇر.

ج. جوبىر

4. هالاللىق

بۇيۇكلۇككە ئەڭ يېقىنى هالاللىقتۇر.

ۋ. گىيۇگو

ئەگەر ئادەم هالاللىقتىن يۈز ئۆرۈسە، شۇنچىلىك بەھىساب ناچار ئىللەتلەرگە بېرىلىپ كېتىدۇكى، ئاقىۋەت هاياتىنىڭ ناپاك يوللىرىدىن مېڭىشقا ئادەتلىنىپ قالىدۇ.

ن. گ. چېرنىشۇسكىي

هەممە ئادەملەر ئەسلىدە بىر خىل، دۇنياغا كېلىشلىرىمۇ بىر خىل، پەقەت تەبىئەتتە هالال ئادەمنىڭلا نامى گىگانت.

سېنېكا

دۇنيادا هالال ئادەمدىنمۇ بۇيۇكرەك زات يوق.

ر. رولان

هالاللىق هەرقانداق مەرتىۋىنى بېزەيدۇ.

ف. شىللېر

هالاللىق دەۋرىمىزنىڭ تولۇق مەنىدىكى ئېسىلزادىلىكىدۇر.

ئە. رېنان

هەقىقەت ۋە ئادالەتنىڭ دەل ئۆزىگە ئايلانغان بۇيۇك قەلبنىڭ هالاللىقى ئادەمگە چاقماقتەك تەسىر قىلىدۇ.

ۋ. گىيۇگو

هالاللىق ئەڭ ياخشى، شۇنداقلا ئەڭ توغرا پائالىيەت شەكلىدۇر.

ز. لېببوك

ۋىجدانلىق ئادەملەر ئۈچۈن هالاللىق، ساۋاتلىق ئادەملەر ئۈچۈن ئىلىم قانچىلىك زۆرۈر بولغىنىدەك كۆپرەك قىممەتلىكرەكتۇر.

ژ. ژ. رۇسسو

شەرمەندە ئۇزاق ئۆمۈردىن، قىسقا هالال ئۆمۈرنى هەمىشە ئەۋزەل كۆر.
ئېپىكتېت

هالال ياشاۋاتقىنىڭنى بىلىپ تۇرساڭ، هايات لەززەتلىك ۋە ئوڭاي تۇيۇلىدۇ.

م. ئى. كالىنىن

ئۆمۈر بويى بەختلىك بولۇشنى خالىساڭ هالال ئادەم بول.

ت. فوللېر

هالال بولۇش ئۈچۈن، كۆڭۈل ساخاۋىتىگە دانا ئەقلىنىمۇ ئۈيغۇنلاشتۇرۇش كېرەك. كىمدە تەبىئەتنىڭ بۇ ئىككى ئىنئامى بىللە قوشۇلغانىكەن، ئۇ هەمىشە ئىجتىمائىي مەنپەئەت چىرىغىنى ئۆزىگە رەهنامما دەپ بىلىدۇ.

ك. گېلۋېستي

ئەگەر هالال ئىش قىلىمەن دېسەڭ، كۆڭچىلىك مەنپەئەتىنى كۆزلە هەمدە ئۇنىڭغا ئېتىقاد قىل، شەخسي مەنپەئەت كۆڭىنچە خاتالاشتۇرىدۇ.

ك. گېلۋېتسسي

ھەربىر ئىنسان ئۇچۇن ھالاللىق ـــ كۆپچىلىك بەخت ـ سائادىتى ئۇچۇن ياشاش، ئومۇم ئىشى ئۇچۇن شەخسىي مەنپەئەتتىنمۇ كېچىش دېگەنلىكتۇر.

ن. پ. ئوگارېۋ

خەلق بەخت ـ سائادىتىنىڭ ئومۇم مەسىلىلىرى توغرىسىدىكى مۇئەييەن چۈشەنچىلەر بىلەن مۇستەھكەملەنمىگەن. پەقەت شەخسىي ئىشلاردىكى ھالاللىق جەمئىيەتكە بەكمۇ ئاز مەنپەئەت كەلتۈرىدۇ.

ن. گ. چېرنىشۇسكىي

ۋىجدانلىق ئادەم بىلەن ۋىجدانسىز ئادەمنى نېمە قىلغىنى بىلەنلا ئەمەس، نېمىنى خالىشى بىلەنمۇ بىلىشكە بولىدۇ.

دىموكرىت

ئۆز ھالاللىقىنى نامايىش قىلىش كۆپرەك خۇش پېئىل ئادەمگە يارىشىدۇ.

ئارەستۇ

ھالاللىق نېمە؟ ھالاللىق توپتىن ئوغرا، سەمىمىي مۇناسىۋەتتۇر. ۋىجدانسىزلىق بولسا يېگانە يوشۇرۇن مۇناسىۋەتتۇر.

ئا. س. ماكارېنكو

مۇتتەھەملەرنىڭ شۇنىڭ ئۈچۈن ئوشۇقى ئالچۇقكى، ئۇلار ھالال ئادەملەرگە مۇتتەھەملەردەك مۇناسىۋەت قىلىۋاتقانلىرىدا، ھالال ئادەملەر مۇتتەھەملەرگە گويا ھالال ئادەملەر بىلەن قىلغاندەك مۇناسىۋەتتە بولىدۇ.

ۋ. گ. بېلىنسكىي

ھالال ئادەملەرنىڭ شۇنداق بىر بىمەنە ئادەتلىرى باركى، ئۇلار يۇزسىزلەر، نومۇسسىزلار ئالدىدا ھەمىشە ئۆيات ھېس قىلىپ يەرگە قاراپ قېلىشىدۇ.

ۋ. گ. ببلىنسكىي

كاللاكىدىكىنى غاچچىدە ئېيتىشقا ھەمىمە ۋاقىت تەييار تۇرساق، مۇتتەھەم سەندىن قاچىدۇ.

ئو. بلېيك

ئادەم ئۆزى ئالدامچى بولمىسا، ئالدامچىلار بىلەن ئاپاق - چاپاق بولۇشنى خالىمايدۇ.

ژ. ژ. روُسسو

نەپرەتلىنىشنى بىلىش ھەربىر ھالال ئادەمنىڭ ئەڭ مۇھىم قورالى.

ژ. لوئوئېرلل

ئەقىلنىڭ ھالاللىقى ھەقىقەت ئالدىدا چېكىنمەي، ئۇنىڭغا ئىنتىلىش، ھەرقانچە قىيىن بولغاندىمۇ ئۇنى تېپىش يېنىك، ئوڭاي. چالا - بۇلا خۇلاسىلەر، ھاقارەت ۋە ساختىپەزلىكلەردىن يىرگىنىشتۇر. مۇستەقىل ئىزدىنىش، ھۆكۈم چىقىرىش ۋە ئۆزىچە ھەل قىلىۋېلىش جۇرئىتىگە ئىگە بولۇشتىدۇر. مۇستەقىل پىكىر قىلىش جۇرئىتىدۇر.

ر. روللان

ئۆزىنى تۇتۇۋىشنى بىلگەن ھالال ئادەم ساختىپەزلەرنىڭ پۇتۇن نەيرەڭلىرىنى كۆپىنچە روشەن كۆرۈپ تۇرىدۇ.

ئى. گىيوتې

هـــالال ئادەملەرنـــىڭ تاماغـــا بېرىلمەيـــدىغان ئېـــسىل ئـــادىتى مۇتتەھەملەرنى ھەمىشە دەككە - دۈككىگە سالغىنى سالغان.

ژ. ژ. رۇسسو

ئـــادەم قانچىلىـــك ئەقىللىـــك ۋە ئەپچـــىل بولـــسىمۇ، ھـــالاللىقىنى يوقىتىشى بىلەن شۇنچىلىك ياۋۇز، ئادەۋەتچى بولۇپ كېتىدۇ.

تىستېسرون

ئەگەر مـــــۇتتەھەملەر ھالاللىقنـــــىڭ ھەمـــــمە ياخـــــشىلىقلىرىنى بىلگەنلىرىـــدە، ئـــۇلار شـــۇ يەردىمـــۇ مەنـــپەئەت چىقىرىـــۋېلىش ئۈچـــۈن رەزىللىكتىن توختىغان بولاتتى.

ب. فرانكلىن

ئۆز - ئۆزىدىن «راست، مەن ھالالمەنمۇ» دەپ سورايدىغان ئادەملا ھەقىقىي ھالالدۇر.

پلاۋت

پەسكەش تاماگەرلىكتىن كۆرە جازانى ئەۋزەل كـــۆر، چـــۈنكى جـــازا بـــر قېتىم، تاماگەرلىك ئۆمۈرۋايەت دىلىنى قارا قىلىدۇ.

خىلون

ھەقىقىي ساخاۋەتتىنمۇ ئۆتۈپ كېتىدىغان ھالاللىق بولمىسا كېرەك.

ب. فرانكلىن

ھالال ئادەم ئۈچۈن ئەڭ ئېغىر ھاقارەت، ئۇنىـــڭ ھـــالال ئەمەس دەپ گۇمان قىلىشتۇر.

ۋ. شېكسپىر

ھالال ئادەمنى تەقدىر قىلىش مۇمكىن، ئەمما ئۇنىڭ نامىنى قارىلاش مۇمكىن ئەمەس.

ف. ۋولتېر

5. ھەققانىيلىق

ئادەمنىڭ قانچىلىك ھەققانىيلىقى ئەخلاقىي مۇكەممەللىكىنىڭ ئۆلچىمىدۇر.

ل. ن. تولستوي

ھەقىقەت ھاۋادۇر، ئۇنىڭسىز نەپەس ئېلىش مۇمكىن ئەمەس.

ئى. س. تۇرگېنېۋ

ھاياتنى سۆيۈش ــــ ھەقىقەتنى سۆيۈش دېگەنلىكتۇر.

ر. كېنت

ھەقىقەت ئاچچىق بولسىمۇ، ئۇنىڭغا قۇلاق سال.

قابۇس

يۇمشاق ھەقىقەت بولمايدۇ.

م. گوركىيي

ھەقىقەتنىڭ تەمى ئاچچىق، ئەمما ئۇ سالامەتلىكنى ياخشىلايدىغان ئاچچىق دورىنىڭ دەل ئۆزى.

ئو. بالزاك

ھەقىقەت ھەتتا ئايىماي ئېيتىلغان تەقدىردىمۇ بىرەر ئادەمگە دەھشەت سالماسلىقى مۇمكىن.

ن. ئى. پىروگوف

ھەققانىيلىق ـــ ھاياتلىق نەپىسى، ھەرقانداق پەزىلەتلەرنىڭ ئاساسى.

ت. دارايزېر

ھەقىقەت ـــ ئادەمدە ئىنساب ـ دىيانەتنىڭ غالىب كېلىشىدۇر.

م. م. پرىشۋىن

ھەققانىيلىق باشقا ھەممە ياخشى تۈيغۇلارنى بېزەيدۇ.

ژ. ژ. رۇسسو

بۇرۇنقىدىن يالغانلىق مەلۇم بولۇپ كېلىۋاتقان نەرسىنى ھەقىقەت دېيىشتىنمۇ ئارتۇق ھاياسىزلىق يوق.

قابۇس

پەقەت مۇھىم ئىشلاردا ھەقىقەتنى سۆزلەش ۋە ئۇنىڭغا رىئايە قىلىش كېرەك، دەپ ئويلىما. ھەمىشە، ھەممە يەردە، ھەتتا ئەڭ ئەرزىمەيدىغان ئىشلاردىمۇ يالغانغا يول قويما، ھەقىقەتنى سۆزلەش ۋە ئۇنىڭغا رىئايە قىلىش لازىم. گەپ سېنىڭ ناھەقلىقى سەۋەبىدىن كېلىپچىقىدىغان ئاز ـ تولا يامانلىق توغرىسىدا ئەمەس، مۇھىمى ئۆزۈڭنى ھېچقاچان يالغانچىلىق بىلەن بۇلغىماسلىقىڭ ھەققىدە كېتىۋاتىدۇ.

ل. ن. تولستوي

ئەگەر سەن ھەقىقەتنى سۆزلىمەي، ئۇنى يوشۇرساڭ، مەجلىستە ئورنۇڭدىن تۇرۇپ، ئۇنى سۆزلىمىسەڭ، سۆزلىگەندىمۇ ھەممە ھەقىقەتنى تولۇق ئېيتمىساڭ، سەن ھەقىقەتكە خىيانەت قىلغان بولىسەن.

ژ. لوندون

ھەتتا ئۇششاق - چۈششەك ئىشلاردىمۇ ھەققانىي بولۇش كېرەك.

م. گوركىيي

زېھنى - زىننەت، ھەشەمەتچىلىكنىڭ نېمە كېرىكى بار. ھەممە كىشىگە ھالاللىق كېرەك. تەسەۋۋۇرىدىكى ھەممە ئاجايىپ ئىختىرالارمۇ بىرلا يالغانچىلىق ئارقىلىق ئابرۇيدىن قالىدۇ. بىنايىكارنىڭ تاملىرى سىلىق تاختايدەك بولسىمۇ بولسۇن؛ لاي - كاكۇللاردىن قوپۇرۇلغان بىنا بولسىمۇ بولسۇن، بىرلا نەرسە — ئۇنى يالغان بىلەن ئۆرە قىلماڭ.

ج. رېسكىن

ھەممە نەرسىدە، ھەتتا ۋەتەنگە تەئەللۇق مەسىلىدىمۇ ھەققانىي بولۇش لازىم. ھەربىر پۇقرا ئۆز ۋەتىنى ئۈچۈن جان پىدا قىلىشقا تەييار تۇرۇشى كېرەك. لېكىن ھەرگىز ۋەتەنىنىڭ نامىنى سېتىپ، يالغان سۆزلەشكە ھەققى يوق.

ش. مۇنتېسكى

ئەگەر ھەقىقەتنى سۆزلەشنىڭ تازا ئېچى كېلىۋەرمىسە، بۇنىڭدىن «ئالداش مۇمكىن ئىكەن» دېگەن خۇلاسە چىقارماسلىق كېرەك. مەن ھېس قىلغىنىم ۋە ئويلاۋاتقانلىرىمنى ھەر ۋاقىت ئېيتالماسلىقىم مۇمكىن،

ئەمما بۇ ھېس قىلمىغىنىمنى سۆزلىشىم كېرەكلىكى ياكى سۆزلەشكە مەجبۇرلۇقۇمنى بىلدۈرمەيدۇ.

ۋ. لېبكنېخت

ھەقىقەتەن مەن پېتىنغىنىمچە ئېيتالىشىم مۇمكىن. يېشىم ئۇلغايغانسېرى بۇ جۇرئىتىم بارغانسېرى سۇسلاپ باردۇ.

ف. ناسېن

ئىرادىسىز ئادەملەر ئاق كۆڭۈل بولالمايدۇ.

ف. لاروشفۇكو

گۇناھسىز ئادەم سۆزگە باتۇر كېلىدۇ.

سەئدى

ھەقىقەت تەڭداشسىز بايلىقىمىزدۇر. كېلىڭلار، ئۇنى ئاياپ ئاسرايلى.

مارك تۋېن

پەقەت چىن ھەقىقەتلا ماختاشقا لايىق.

س. تسۋېيگ

نەدە ھەقىقەتكە مالامەت ياغدۇرۇلىدىكەن، ئۇ چاغدا ئۇنى ھمايە قىل.

ر. ئېمېرسون

بىز ھەقىقەتنى خالاپلا قالماي، بەلكى ئۇنى بىردىنبىر تەن ئېلىشىمىز لازىم.

ن. بېخېر

ئەگەر ھەقىقەت بىزگە نامەلۇم بىر ئىشنى قىلىشىمىزنىڭ زۆرۈرىيىتى يوقلۇقىنى بىلدۈرسە، ئۇ ھالدا ئۇ ئىشنى قىلماسلىقىمىز ياكى ئۇ ئىشتىن ئۆزۈمىزنى تارتىشىمىز لازىم.

ل. ن. تولستوي

ھەقىقەتنىڭ ئېگىلمەس بىر تەبىئي خۇسۇسىيىتى شۇكى، ئۇ پەقەت بىر نەرسىنى ـــ دۇنيادا ئەركىن كۆز ئېچىش ھوقۇقىنى تەلەپ قىلىدۇ ۋە خالايدۇ. قۇياشنى تەسۋىرلەپ ئولتۇرۇشنىڭ ھاجىتى يوق. بۇنىڭسىزمۇ ئۇنى قاراڭغۇلۇقتىن پەرق ئەتتۈرگىلى بولىدۇ.

ت. پېن

ھەقىقەت ـــ ئېتىقاد ۋە ئۈمىدلىرىمىزنىڭ مەنبەسى.

ئا. باربيۇس

ھەققانىي ياشا ـــ ئەڭ ياخشى نەسىھەت شۇ.

م. سېرۋانتېس

ئەڭ ئاچچىق ھەقىقەت تاتلىق يالغاندىن ھەمىمە ۋاقىت ئەۋزەل.

ن. ئا. ئوستروۋسكى

ھەقىقەتتىن قورقمايدىغان ئادەمنىڭ، يالغان قورقۇشقا ئاساسى يوق.

ت. جېففېرسون

ھەقىقەت گاھىدا ئېگىلىدۇ، ئەمما ھېچ ۋاقىت سۇنمايدۇ. يالغانچىلىق خۇددى سۇ يۈزىدىكى مايدەك يالغانچىنىڭ چىرايىدىن كۆرۈنۈپ قالىدۇ.

م. سېرۋانتېس

ئەگەر سىز ھەقىقەتنى يوشۇرۇپ، تۇپراققا كۆمسىڭىز، ئۇ گەپ يوق ئۇنۇپ چىقىدۇ ۋە كېيىن شۇنداق كۈچكە ئايلىنىدۇكى، يەرنى يېرىپ چىقىپلا ئۆز يولىدا ئۇچرىغان ھەممە نەرسىلەرنى سۈپۈرۈپ تاشلايدۇ.

ئى. زولا

چىن ھەقىقەت ھەممە تىرىك جانلىقلاردەك ياشايدۇ ۋە قاتتىق يەرنى يېرىپ چىققان باھاردىكى يېشىل مايسىدەك ئۆزىگە يول ئېچىپ باريدۇ.

م. م. پرىشۋىن

ھەرقانداق مۇناپىقلىقمۇ ئۇزۇنغا بارمايدۇ.

يا كومېنسكي

ناھەقىقەت نەرسە بۇيۇك بولمايدۇ.

گ. لېسسىڭ

ھەقىقەت نۇرىغا ھېچبىر غۇبار تەڭ كېلەلمەيدۇ.

گ. م. دوسوۋېسكي

ھەقىقەت قۇياشتەك تۇمان ئاستىدا قېلىشى مۇمكىن. ئەمما بۇ ئۇنىڭچى ھال.

ك. باغوۋى

ھەقىقەت ھەرقانداق مۇساپىگە پىسەنت قىلمايدۇ، ئۇنى ھېچبىر چېگرا توختىتالمايدۇ.

ئا. باربيۇس

ۋاقىت ـ سائىتى كەلگەندە، ھەرقانداق ھەقىقەت ئاشكارا كۆرۈنىدۇ.

مېنانىدر

ھەقىقەتتىن يالغانچىلار ۋە ساختا گۈزەلچىلار قېچىپ قۇتۇلالمايدۇ.

گىبراكلىت

ھەقىقەت ئورۇنلۇق ئىشلىتىلسە، ئۇنى يەڭگىلى بولمايدۇ.

پلوتارخ

ھەقىقەتنىڭ تىلى ئاددىي.

سېنېكا

ھەقىقەت گۈزەل ئوخشاش، ئۇنى بېزەپ ئولتۇرۇشنىڭ ھاجىتى يوق. ئەمما ئۇنى كۆزگە ئېنىق تاشلىنىپ تۇرىدىغان جايغا قويۇش لازىم.

ژ. سانتايانا

ھەقىقىي ئىش تۇغرا بايان قىلىنغانىكەن، ئۇنى ئىنكار قىلغىلى بولمايدۇ.

پلوتارخ

ھەقىقەت ئەمەلىي ھەرىكەتتە مۇجەسسەملىنىشنى خالايدۇ. ھەرقانداق ئىش ھەقىقەت بولۇۋەرمەيدۇ. بىراق ھەقىقەت ھەممە ۋاقىت ئەمەلىي ئىشتا نامايان بولىدۇ.

م. م. پرىشۋىن

ھەقىقەت جاسارەت كۆرسىتىشنى تەلەپ قىلىدۇ؛ ھەقىقەت ئۇچۇن كۈرەش قىلىش ياكى كىرىستقا مىخلىنىش لازىم. ئادەم ھەقىقەتكە

ئىنتىلىدۇ. ھەقىقەتنىڭ ئىزىغا چۈشۈش ــ توغرىلىقنى ئىزدەش لازىم.

م. م. پرشۇتن

6. سەمىمىيلىك

سەمىمىيلىك ھەقىقەتنىڭ جېنى ۋە ھالال ئادەمنىڭ پېشانىسىگە يېزىلغان بەلگىسىدۇر.

د. دېدرو

سەمىمىيلىك ئېغىر ۋە بەك نازۇك مەسىلە، ئۇ ئەقىل ۋە چوڭقۇر مەنىۋى ئەدەپنى تەلەپ قىلىدۇ.

ۋ. ۋ. ۋېرېسايېۋ

سەمىمىيلىك ساپ دىللىقتۇر. بۇ پەزىلەت كەمدىن ـ كەم ئادەملەردە بار.

ف. لاروشفوكو

سەمىمىيلىك ھەممە كىشىدە ئۇچراۋەرمەيدىغان روھىي خۇشلۇقتۇر. ئادەتتە كۆز ـ كۆز قىلىنغان سەمىمىيلىك كۆپىنچە ئەتراپتىكىلەرنىڭ ئىشەنچىسىنى قولغا كەلتۈرۈشكە قارىتىلغان مۇغەمبەرلىك بولۇپ چىقىدۇ.

ف. لاروشفۇكو

ئىرادىسىز ئادەملەر سەمىمىي بولالمايدۇ.

ف. لاروشفۇكو

ئىچىمدىكىنى تاپ دېيىش ــ ئاجىزلارغا خاس ھالەت.

ف. بېكون

كىمكى باشقىلار بىلەن سەمىمىيەتسىز مۇناسىۋەتتە بولۇشقا ئادەتلەنگەنسىكەن، ئۇ ئاخىر نەتىجىدە ئۆز - ئۆزىگىمۇ سەمىمىي بولالماي قالىدۇ.

ف. لاروشفۇكو

7. ئۇياتچانلىق

ئەقىللىك مەۋجۇداتلار تەبىئىتىدە ئۆزىنىڭ مۇكەممەللىكىنى ھېس قىلىش ئىقتىدارى مەۋجۇت. شۇ سەۋەبتىنمۇ تەبىئەت كىشىلەرگە ئۇياتنى، يەنى ئۆز مۇكەممەللىكىدىن ئۇيىلىش تۇيغۇسىنى ئاتا قىلغان.

ش. مۇنتېسكىي

قانۇن تەقسىر قىلالمىغان نەرسىلەرنى گاھىدا نومۇس تەقسىر قىلالايدۇ.

سېنېكا

ئەڭ ئېغىر يوقتىش، تەڭداشسىز دەرد — ھاياتنىڭ مەنىسى دەپ ئەتىۋارلىغان نەرسەڭنى قاتتىق تۇرۇپ ھمايە قىلالماسلىقىدۇر.

م. گوركىيي

ئۆزۈڭدىنمۇ خۇددى باشقا ئادەملەردىن ئۇيالغانىدەك ئۇيىلىشىڭ ۋە يالغۇز ئۆزۈڭ بىلىپ تۇرۇپمۇ باشقىلار بىلىۋىن - بىلمىسۇن، بۇنىڭدىن قەتئىينەزەر ھامىنى يامان ئىشتىن ئۆزۈڭنى تارتىشىڭ كېرەك. ئەمما، ھەممىسىدىن كۆرە ئۆز ۋىجدانىڭدىن نومۇس قىل.

دېموكرىت

ئادەملەر ئالدىدا ئۇيىلىش ياخشى پەزىلەت، ئەمما ئۇنىڭدىنمۇ ئەۋزىلى ئۆزۈڭ - ئۆزۈڭدىن ئۇيىلىشىڭدۇر.

ن. ن. تولستوي

ئادەمنىڭ مەنىۋى كامالىتىدە قايسى پەللىگە كۆتۈرۈلگىنىنى نېمىدىن نومۇس قىلىش ۋە نومۇس قىلماسلىقتەك ئېنىق كۆرسىتىپ بېرىدىغان نەرسە يوق.

ل. ب. تولستوي

ئەدەپنى نومۇستىن، نومۇسنى بولسا ئەدەپتىن ئاجراتقىلى بولمايدۇ. ئەگەردە ئۇمۇ يىمىرىلىشكە باشلىسا ھەممە كۆركەم بىنا يىقىلىدۇ. قەدىرسىز بولىدۇ ۋە نەپرەتتىن باشقا ھېچبىر تۇيغۇ ئويغاتمايدۇ.

م. سېرۋانتېس

نومۇس ئىنسان قەلبىدىكى پۈتۈن ھېسسىياتلارنىڭ ئەڭ كۆركەم بولىدىغان سۆيگۈنىڭ جېنىدۇر.

ستېندال

ئادەم قانچە ئۇيالغانسېرى شۇنچىلىك ئېھتىرامغا لايىقتۇر.

پ. سوئو

ئادەم بىردىنبىر قىزىرىدىغان ياكى مۇئەييەن ھالەتكە چۈشكەندە قىزىرىش لازىم بولغان جانلىقتۇر.

مارك تۈۋېن

ئۇياتتىن قىزىرىش — ياخشىلىق زىننىتى.

ف. بېكون

دىلدا داغ كۆتۈرۈپ يۈرگەندىن كۆرە يۈزىنىڭ قىزارغىنى ياخشى.

م. سېرۋانتىس

ئادەم قىزارغان چاغدا ئۇنىڭدا ياخشى ھەممەتلىك «مەن» ئويغىنىدۇ.

ف. گېبېيل

ئەڭ ئەشەددىي قەلبىلەرمۇ خىجالەت تارتىۋاتقان ئادەمدە، ئۇنى بىكارچى تەلۇبلەر توپىدىن ئاجرىتىپ تۇرغۇچى قانداقتۇر خىسلەتنىڭ بارلىقىنى بىلىدۇ.

م. ئى. سالتىكوۋ — شېدرىن

كەمتەر ئادەملەر چاكىنا قىلىقلار ئۈستىدە بولۇپ قالغىنىدىن نومۇس قىلىدۇ.

گ. لېيئىتىس

نومۇسنى ئۆگەتكىلى بولمايدۇ، ئۇ تۇغما.

پوبلىلىي سىر

كىمكى ئۈياتنى يوقاتسا، ئۇنى ئۆلگەن دەپ ھېسابلاش كېرەك.

پلاۋت

بىر كەتكەن ئۈيات قايتىپ كەلمەيدۇ.

سېنېكا

ئۈيات ۋە نومۇس گويا لىباس. كىيىلىپ كونىرىغانسېرى ئۇنىڭغا پەرقسىز قاراشقا باشلايسەن.

ئا. پۇلېي

هايانى يوقاتقان ئادەم ھەرقانداق پەشكەسلىككىمۇ رازى بولۇشى مۇمكىن.

ج. لابرۇيېر

8. ۋىجدان

دىلىمىزدا ياشايدىغان قانۇن ۋىجدان دەپ ئاتىلىدۇ. ۋىجدان ئەسلىدە ئىش - ھەرىكەتلىرىمىزنىڭ شۇ قانۇنغا مۇۋاپىق كېلىشىدۇر.

ئى. كانت

قانۇنلار قانۇنىي ۋىجدانىدۇر.

ئا. لامارتىن

ئالىي ھۆكۈم ۋىجدان ھۆكۈمىدۇر.

ۋ. ھيوگو

ئىنسانىنىڭ قانداقلىقى تەنھا ئۆزى قالغان ۋاقىتتىكى ھالىتىدە بىلىنىدۇ. ئۇنىڭدىكى ھەقىقىي ئىنسانىي ماھىيەت ئۇنىڭ ئىش - ھەرىكەتلىرىنى باشقا بىرى ئەمەس، ئەينەن ئۇنىڭ ئۆز ۋىجدانى باشقۇرغاندىلا نامايان بولىدۇ.

ۋ. ئا. سوخوملىنسكىي

قانداقتۇر بىرەر ئىشنى قىلىپ، كېيىن يوشۇرۇپ كېتىمەن، دەپ ئويلىما، باشقىلاردىن يوشۇرغىنىڭ بىلەن ئۆز ۋىجدانىڭدىن يوشۇرالمايسەن.

ئىساكرات

باشقىلارنىڭ ھۆكۈمىنى كۆزگە ئىلماسلىق مۇمكىن، ئەمما ئۆز ھۆكۈمۈڭدىن قاچالمايسەن.

ئا. س. پۇشكىن

ۋىجدان ئىش - ھەربىر كىشىنىڭ يېقىن ئادەملىرىنىڭ قانچىلىك ئېغىرلىقىنى ياكى تەنبىھكە لايىقلىقىنى خاتاسىز كۆرسىتىپ بەرگۈچى سودىيەدۇر.

پ. گۇلباخ

ۋىجدان بىز ئىگە بولغان ھەممە كىتابلار ئىچىدىكى ئەڭ دانا كىتابتۇر، ئۇنىڭغا دائىم كۆز تاشلاپ تۇرۇش كېرەك.

ۋ. پاسكال

ۋىجدانىمىز، ئەگەر ئۇنى ئۆزىمىز نابۇت قىلمىغان بولساق، پاك سودىيەمىزدۇر.

ئو. بالزاك

ئادەملەردە ۋىجدان ۋە ئەقىل روشەنلىكىنى يېتىلدۈرۈش لازىم.

ئا. پ. چېخوف

ساپ ۋىجدان ئەڭ كېرەكلىك زىننەتتۇر.

تىتېسرون

ساپ ۋىجدان ئاۋازى يۇزلىگەن شان - شۆھرەت ئاۋازىغا نىسبەتەن يېقىملىقراقتۇر.

پ. بوئاست

ۋىجدانسىز بولساڭ، دانا ئەقىل بىلەنمۇ ياشىيالمايسەن.

م. گوركىي

ۋىجدان ئادەملەر ھاياتىنىڭ ئادىل رەھناماسىدۇر.

ل. ن. تولستوي

ۋىجدانىڭ بۇيرۇمىغان ھەممە نەرسىدىن ئۆزۈڭنى تارت.

ل. ن. تولستوي

ئۆز ئەيىبىڭنى ئۇنتۇشۇڭ نومۇسسىزلىققا ئېلىپ بارىدۇ.

دىموكرىت

ۋىجدانغا زىت ئىش قىلما ۋە ھەقىقەتكە زىت نەرسىنى سۆزلىمە. شۇ مۇھىم نەسىھەتكە رىئايە قىلساڭ، ھاياتىڭدا ئۆز ئالدىڭغا قويغان ۋەزىپىلەرنى تولۇق ئادا قىلىسەن.

م. ئاۋرېلىي

دائىم ئىرادەڭگە ھاكىم بول. ۋىجدانىڭنىڭ قۇلى بول.

م. بېبېر — ئېشىنباخ

ساپ ۋىجدان — بۇ بىر ئۆمۈرلۈك تەنتەنە.

سېنىكا

كۆپچىلىك قانۇنىي ۋىجدان ئىشىدا تايمايدۇ.

م. گەندى

ساپ ۋىجدان باشقىلارنى خۇشال قىلغانلىقتىن، خۇشاللىقنىڭ دەل ئۆزىدۇر؛ پاك بولمىغان ۋىجدان بولسا ئۇقۇشماسلىق، كېلىپچىققان ئازاب ۋە جەبىر چېكىشنىڭ ئۆزىدۇر.

ل. فېيېرباخ

ئۆتكەن ئىشلىرىڭدا ئەيىبلىك بولمىسا، ساپ ۋىجدان ئىگىسىسەن.

گوراتسىي

ۋىجدان يولىغا كىرىش يېقىملىقتۇر.

ئو. بالزاك

ساپ ۋىجدان بوھتانىنىمۇ، مىش-مىشنىمۇ پىسەنت قىلمايدۇ.

ئووۋرې

پاك يۈرەكنى قورقۇتۇش قىيىن.

ۋ. شېكسپىر

پاك بولمىغان ۋىجدانغا تەسكىن بەرگۈچى ھەرقانداق نەرسە جەمئىيەتكە زىيان كەلتۈرىدۇ.

پ. بوئاست

ھەرقانداق ۋەزىپىدىمۇ ۋىجدان بىلەن ئىش قىلمىغان ئادەمگە ھېچقاچان ئىشەنمە.

ل. ستېرىن

مەجبۇرىيەت تۈيغۇسى ھەمدە پۈشايمان بىلەن باغلىق، ۋىجدان ئازابى ئادەم بىلەن ھايۋان ئارىسىدىكى مۇھىم پەرقتۇر.

چ. دارۋىن

كۆپىنچە ئادەملەرنىڭ ۋىجدانى ـــ باشقىلارنىڭ مۇلاھىزىلىرىدىن چۆچۈشتىن باشقا نەرسە ئەمەس.

ژ. تەيلور

ئەقىل ۋە ۋىجدانىنى ئۆز ھوقۇقلىرىدىن مەھرۇم قىلغىلى بولمايدۇ. ئۇلارغا يالغان سۆزلەش مۇمكىن بولسىمۇ، ئەمما ئۇلارنى ئالداش قىيىن.

ئى. گىيوتې

قانچىلىغان غەم ـ قايغۇلىرىم بولغاندىمۇ، شۇنىڭدىن تەڭداشسىز بىر تەسكىن تاپمەنكى، ھېچقانداق دۇشمىنىمۇ ۋىجدانىمنى تارتىۋېلىشقا قادىر ئەمەس، مەن بولسام ھېچقاچان ۋىجدانىمغا دەۋ سالغۇچى ئۆز دۇشمىنىمگە ئايلانمايمەن.

گ. فىلدىڭ

ئەگەر قېنىپ ئۇخلايمەن دېسەڭ، ئورنۇڭغا ساپ ۋىجدان بىلەن يات.

ب. فرانكلىن

شان ـ شۆھرەتتىن كۆرە، كۆپرەك ۋىجدانىڭ ھەققىدە ئويلا.

پوبلىلىي سىر

ئادەمنىڭ ھەقىقىي ئۇلۇغۋارلىقى ۋىجدانىغا قارشى بىرەر ئىش قىلىشتىن كۆرە ئۆمۈر بويى ئازاب ـ ئوقۇبەتنى ئەۋزەل كۆرۈشكە بەل باغلىغىنىدىن بۆلەك يەنە قانداق ھاللاردا بىلىنىشى مۇمكىن؟

ۋ. گ. بېلىنسكىي

ۋىجدانىڭ سۇسلاشقىنىنى ئىنسانىيەتكە زىيان كەلتۈرگۈچى ھەربىكەتلەرگە دەرغەزەپ بولالماسلىقتىنمۇ بىلىشكە بولىدۇ.

ئا. ئامبل

پەقەت ئالدامچىلىق، قىينچىلىق، نومۇسسىزلىق جەندىسىنى كىيگەن ئادەملا، ئۆز ۋىجدانىي ھۆكۈمىدىن قورقمايدۇ.

م. گوركىي

ئەيىبنى ھېس قىلىش ــ ئەدەپلىك ئادەمنىڭ ياخشى تۈيغۇسىدۇر. پەقەت تەلۈە، تايىنى يوق تەنتەكلا ئۆز ئەيىبىنى چۈشەنمەيدۇ.

ۋ. ئا. سوخوملىنسكىي

ئەيىبنى ھېس قىلىش ئۆزىنى ئۆزى پاش قىلىش ئەمەس، بەلكى ۋىجدان ئازابى، مەنىۋى ساپلىق ۋە دىيانەتسىز ئىنتىلىشتۇر.

ۋ. ئا. سوخوملىنسكىي

ۋىجدان پەقەت جىنايەت ۋە پەسكەشلىك سەۋەبىدىنلا سۇسلىشىدۇ.

ژ. لابېترې

كۆپىنچە ئادەملەر خاتىرىلىرى بوش بولغىنى ئۈچۈنمۇ، ساپ ۋىجدانلىرى بىلەن مەغرۇرلىنىدۇ.

ل. ن. تولستوي

ۋىجدان خاتىرىدىن كۆرە ئىشەنچلىكرەك.

م. يو. لېرمونتوف

ئادەملەر ئۆز دىلى، ۋىجدانى، ئەقلىنى خۇددى ئاشقازانلىرىنى كاردىن چىقارغانلىرىدەك كاردىن چىقىرىدۇ.

ن. شامغور

كىمكى ئۆز قىلمىشىدىن ئۇياتمىسا، ئۇ ئىككى ھەسسە ئەيىبكار.

پوبلىلىي سىر

ۋىجدانى مەجرۇھ ئادەملەرگە قاراش تاياق يېگەنلەرگە قاراشتىنمۇ دەھشەتلىك.

يو. فوچىك

ۋىجدان قەلبىنى تاتىلايدىغانلار ئۆتكۈر تىرناقلىق مەخلۇق.

ئا. س. پۇشكىن

ئادەملەرنى ھېچقانداق نەرسە پاك بولمىغان ۋىجدانچىلىك ئاۋارە قىلمايدۇ.

روتتېردامسكىي

ۋىجدان يارىسى ھېچقاچان تولۇق تۇزۇلۇپ كەتمەيدۇ.

پوبلىلىي سىر

مەن ھاياتتا پەقەت ئىككىلا ھەقىقىي بەختسىزلىك يارلىقىنى بىلىمەن، ۋىجدان ئازابى بىلەن كېسەللىك.

ل. ن. تولستوي

ياشىتىلا ئۆزىنى تۇغرا تۇتۇشنى بىلگەن ئادەم ۋىجدان ئازابىدىن خالىيدۇر.

ئابول فاراج

ۋىجدان ئازابى قولدىن كەتكەن پەزىلەتلەرنىڭ ئەكسى ساداسىدۇر.

ئە. بوۋېر ـــ لىتتون

جازا بېرىلمىگەن جايدا ۋىجدان ئازابى باشلىنىدۇ.

گ. گېلۇۋېتسىي

ئەيىبىمىز يالغۇز ئۆزىمىزگە مەلۇم بولسا، بىز ئۇنى چاپسان ئۇنتۇيمىز.

ف. لاروشفۇكو

جىنايەتچىلەردە قالغان يېگانە خىسلەت ۋىجدان ئازابىدۇر.

ف. ۋولتېر

ياماق ئىشلارغا تـوۋا ـ ئىستىغپار قىلىش ئۆمـۈرنى ئاسـراپ قـىلىش دېگەن سۆز.

دىموكرىت

كىمكىـى ۋىجـدان ئـازابى كېـسەللىكىدىن قىينالمـسا، هـالاللىق توغرىسىدا ئويلىمايلا قويسۇن.

ژ. رېنار

9. نومۇس

نومۇس ـــ ئېسىل گۈزەللىك!

ر. رولان

نومۇس ئىنسان ئەقلىنىڭ ئۇل تېمى!

ۋ. گ. بېلىنىسكىي

نومۇس تاشقى ۋىجدان، ۋىجدان بولسا ئىچكى نومۇس.

ئا. شۆپېنگائوئېر

كۆپچىلىك ئۈچۈن مەنپەئەتلىك ئىشقا ھەرقانداق ۋەزىيەتتە جۈرئەت قىلىشنى بىلىش ھەقىقىي نومۇستۇر.

ب. فرانكلىن

نومۇس چۈشەنچىسى ئەخمەقنى جازا ھەققىدىكى ھەرقانداق كىتابچىلاردىنمۇ ياخشىراق ئىزغا سالىدۇ.

ئا. سېرن — سىمون

نومۇسنى ساتقان بىلەن ئادەم بېيىمايدۇ.

ل. ۋووۋېنكارگ

ھەقىقىي نومۇس ئەگىرىلمىكە تاقەت قىلالمايدۇ.

گ. فىلدىڭ

ھەربىر ئازابقىمۇ رازىمەن، تەييار،
نومۇسۇم زەخمە چەكمىسۇن زىنھار.

پ. كارنېل

نومۇس — بىر ئىنسانىنىڭ ئەڭ گۈزەل ئەخلاقى.

— پىداقول

سەككىزىنچى باب جىسمانىي تەربىيە ۋە ساغلاملىق تەربىيەسى

تەنتەربىيە، جىسمانىي مەشغۇلات، پىيادە مېڭىش، ئەمگەك ئىقتىدارىنى ۋە سالامەتلىكىنى ساقلاپ قالماقچى بولغان، ھەقىقىي ۋە شاد-خۇرام ھايات كەچۈرۈشنى خالىغان ھەربىر ئادەمنىڭ كۈندىلىك تۇرمۇشىدىن مۇستەھكەم ئورۇن ئېلىشى لازىم.

ھىپپوكرات

سالامەتلىكنى ساقلاش ھەمدە ھەر تۈرلۈك كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىشتا تەنتەربىيە ۋە ھەرىكەتتىن ياخشى ۋاستە يوق.

م. يا. مودروف

ھايات ھەرىكەتنى تەلەپ قىلىدۇ.

پولوتارخ

ھەرىكەت ـــ ھايات خەزىنىسى.

ئارەستو

ھەرىكەت تەسىر جەھەتتىن ھەرقانداق دورىنىڭ ئورنىنى بېسىشى مۇمكىن. لېكىن دۇنيادىكى ھەممە دورا - دەرمەك ھەرىكەتچىلىك تەسىر كۆرسىتەلمەيدۇ.

ت. تاسسا

ساغلام مۇھىت ـــ ساغلام روھنى يېتىلدۇرىدىغان مەكتەپ.

گونتىرگراس

بەدەن نورمالىلىقىنى ساقلاش، گۈزەل ۋە ساغلام بولۇش ئۈچۈن، پەقەت پەن ۋە سەنئەت ساھەسىدىكى بىلىملەرنىڭ بولۇشلا كۇپايە قىلمايدۇ. بۇنىڭ ئۈچۈن ئۆمۈر بويى تەنتەربىيە ۋە گىمناستىكا بىلەن شۇغۇللىنىشنى تەلەپ قىلىدۇ.

ئەپلاتون

توغرا ئەقىل ـ ئىدراك قىلىشنى خالىغان ئادەم بەدىنىنى پەرۋىش قىلىپ تۇرۇشى كېرەك.

ر. دېكارت

مەنىۋى جەھەتتىن ساغلام بولۇش ئۈچۈن جىسمانىي جەھەتتىن بەردەم بولۇشى لازىم.

ل. ن. تولستوي

تەنتەربىيە ئىشەنچ ـ ئېتىقاد مەدەنىيىتىنى، تېتىكلىك مەدەنىيىتىنى شەكىللەندۇرىدۇ.

ئا. ۋ. لونا چارىسكى

تەنتەربىيە ئادەمنىڭ ياشلىقىنى ئۇزارتىدۇ.

ژ. لوكىك

يامغۇر دەرەختىكى غۇبارلارنى يۇغانىدەك، تەنتەربىيە بەدەنىدىكى غۇبارلارنى تازىلايدۇ.

ھىپپوكرات

تەنتەربىيە ئادەمنى تەمكىن ھەربىكەت قىلىشقا ئۆگىتىش بىلەن بىللە، ئۇنى نۇرغۇن كونا دەردلەردىنمۇ قۇتۇلدۇرىدۇ.

ك.د.ئوشىنسكى

ئۆز ۋاقتىدا، مۇۋاپىق تەنتەربىيە بىلەن شۇغۇللانغان ئادەمگە دەرد يېقىن يولىمايدۇ.

ئىبىن سىنا

تەنتەربىيە بىلەن شۇغۇللىنىلسا، ھېچقانداق دورا-دەرمەكىكە زۆرۈرىيەت قالمايدۇ. بۇنىڭ ئۈچۈن مۇئەييەن بىر تەرتىپكە رىئايە قىلىش شەرت.

ئىبىن سىنا

خاتىرىنى كۈچەيتىشنىڭ مۇھىم شەرتى نېرۋىلارنىڭ ساغلام بولۇشىدۇر. بۇنىڭ ئۈچۈن تەنتەربىيە بىلەن شۇغۇللىنىش لازىم.

ك. د. ئوشىنسكى

تەن ھەربىكىتىنىڭ ئەقىل ھەربىكىتىگە قانچىلىك تەسىر كۆرسىتىشىنى تەسۋىرلەش قىيىن.

پىلىنى

تەنتەربىيەنى تەرك قىلغان ئادەم كۆپىنچە خاراب بولىدۇ. چۈنكى ھەربىكەتسىز قالغان ئەزالارنىڭ قۇۋۋىتى ئاجىزلايدۇ.

ئىبىن سىنا

ئاساسىي دورا-دەرمەكلەر ــ ساپ ھاۋا، سوغۇق سۇ، ھەرە بىلەن پالتا.

ۋ. ر. پولىنوق

بىز ئىنسانلىقنىڭ ھەر تەرەپلىمە كامال تېپىشتىن خالايمىز. تاكى ئۇ خالىغانچە يۈگۈرىدىغان، ئۇزىدىغان، چاپسان ۋە چىرايلىق قەدەم تاشلايدىغان بولسۇن. ئۇ ئەمگەك ۋە مۇداپىئەگە ھەمىشە ھازىر تۇرۇش ئۈچۈن جىسمانىي تەرەپلىرى بىلەن ئەقلىي قابىلىيىتى باراۋەر راۋاج تاپقان رەسمىي، ساغلام ئادەم بولسۇن.

ئى. كالىنىن

ساغلاملىق بايلىقتىن ئەلا.

ج. رېي

ساغلاملىق ئالتۇندىن قىممەت.

ۋ.شېكسپىر

سالامەتلىكنىڭ باھاسى ھېچقانداق كېمەيمەيدۇ. چۈنكى سالامەتلىك يوق يەردە پاراغەتمۇ ۋە ھالاۋەتمۇ بولمايدۇ.

ن. گ. چېرنىشېۋسكى

ساغلاملىق ـــ دانالار ئۈچۈن دۆلەت.

پ.بېرانژې

ئىنسان يۈز يىل ياشىشى مۇمكىن، لېكىن بىز ئۆزىمىزنى باشقۇرۇشتىكى لاياقەتسىزلىكىمىز، قالايمىقانچىلىقىمىز، ئۆز ئورگانىزمىمىزغا نىسبەتەن شەپقەتسىزلىكىمىز تۈپەيلى بۇ مۇددەتنى كۆپ يىل قىسقارتىۋېتىمىز.

ئى. پ. پاۋلوف

سەيلە قىلغان ۋە سۈغا چۆمۈلگەندىن كېيىن ياشىرىپ قالغاندەك بولىمەن. ئەگەر مۇھىمى تەن ھەرىكىتى بىلەن مېڭەمنى سەگىتىمەن.

ك. ئە. تىسىلكوۋسكى

يۇگۇرگەنسېرى پىكىرىم ئېچىلىدۇ. بىر جايدا تۇرغىنىمدا دېگەندەك پىكىر قىلالمايمەن. بەدىنىم ھەمىشە ھەرىكەتتە بولۇشى كېرەك. ئەنە شۇ چاغدا ئەقلىمۇ ھەرىكەتكە كېلىدۇ.

ژ. ژ. رۇسسو

ھەرىكەت ۋە پىيادە مېڭىش مېڭگە تۇرتكە بولۇپ، پىكرىنى ئىشقا سالىدۇ.

ژ. ژ. رۇسسو

يۇگۇرگەن چېغىمدا تەپەككۇرۇم ئېچىلىپ پىكرىنى ئىپادە قىلىشنىڭ يەنىمۇ ياخشى ئۇسۇللىرىنى تاپىمەن.

ئى. گىيوتې

سالامەتلىك ۋە ئورگانىزمنىڭ راۋاجلىنىشىسىز ئىنسانىنى تەلتۆكۈس ۋە گۈزەل قىياپەتتە تەسەۋۋۇر قىلىشقا بولمايدۇ.

چېرنىشۇسكى

بالاغەت يېشىدا ئەمەل قىلىنىدىغان ئاقىلانە تازىلىق ئورگانىزمنى تېز قېرىشتىن ساقلايدىغان ئەڭ ياخشى ۋاستە.

ف. يۇرلېر

تازىلىق ئىنسانىنىڭ ئۆسۈشىنى يەنىمۇ تاكامۇللاشتۇرىدۇ. چېكىنىشنى ئاستىلاشتۇرىدۇ. ھاياتنى مۇستەھكەملەپ، ئۆلۈمنى كەينىگە سۈرىدۇ.

م. پېتىنكوفېر

ئىنسان ئورگانىزمىدا رېتىمدىن كۈچلۈك ھۆكۈمران يوق. ھېچبىر ئەزا رېتىم ئەركىدىن چىقىپ كېتەلمەيدۇ.

ئى. پ. پاۋلوف

ئۇزاق ياشاشنىڭ بىردىنبىر سىرى ئۆمۈرنى قىسقارتماسلىقتا.

ئە. فېيختېرسلىن

ئۇزاق ياشىماقچى بولساڭ تاماقنى ئاز يە.

ب. فرانكلىن

تاماقنىڭ ئەڭ ياخشى قوشۇمچىسى ـــ ئاچلىق.

سوقرات

ئاغزىنىڭغا ھېزى بول؛ ھەممە كىشىللىك ئېغىز ئارقىلىق كىرىدۇ. شۇنداق قىلغىنكى، تاماق يەپ قويقىنىڭدىمۇ ئىشتىھايىڭ قانمىغان بولسۇن.

ل. ن. تولستوي

ھېچكىم ئۆلچەمدىن ئارتۇق ئوزۇقلانماسلىقى كېرەك.

پىفاگور

چۈش ۋاقتىدا ئازراق تاماق يە، كەچقۇرۇن ئۇنىڭدىنمۇ ئازراق بولسۇن، چۈنكى پۈتۈن سالامەتلىكىمىز ئاشقازىنىمىز ئاستىغا جايلاشقان.

م. سېرۋانتېس

ھەر قېتىم تويۇپ تاماق يېگەندىن كۆرە پات ـ پات ئاچ قالغان ياخشى.

ئەبول فاراج

ئۇلۇغ ئادەملەر ھەمىشە لايىقىدا تاماق يېيىشكەن.

بالزاك

ھەرىم بولمىغان تاماق ئۇنى يېگەن ئادەمنىڭ ئۆزىنى يەيدۇ.

ئەبۇل فاراج

كۆچمەنلەرنى قىرغىن تاشلايدىغان دەرىجىدە ئەمەس، بەلكى كۆچمەنگە كۈچ قوشىدىغان دەرىجىدە يەپ-ئىچەيلى.

تىستېرون

ئۇستەل ئۈستىدىكى سانسىز نازۇ نېمەتلەرنى كۆرگىنىمدە، ئۇلارنىڭ ھەرىبىرىدە خۇددى پىستىرمىدىكىدەك رېماتىزم، سۇ چېچەك، زۇكام ۋە يەنە ئاللىقانداق كېسەللىكلەر يوشۇرۇنۇپ ياتقاندەك تۇيۇلىدۇ.

م. ئادىسسۇن

ئۆلچەم قۇۋۋەتكە قۇۋۋەت قوشۇپ ھۇزۇر-ھالاۋىتىڭىزنى ئاشۇرىدۇ.

دىموكرىت

ئۆلچەمنى سالامەتلىكنىڭ ئانىسى دېيىش مۇمكىن.

ماكسىم ۋالبىرىي

ھېچ نەرسە ئارتۇقچە بولمىسۇن.

ئالبىن

ھەممە نەرسىدە ئۆلچەم بولۇش كېرەك.

سۇلۇن

كېسەللىك ــــ ئەركىنلىكى بوغۇپ قويۇلغان ھايات.

ك. ماركس، ف.ئېنگېلس

كېسەللىك ــ ۋاقتسىز قېرىشنىڭ ئالاھىدە بىر خىلى.

ئا. پوف

سالامەتلىكىگە ئېھتىيات قىلىپ يۈرگەن ئادەم ئۆزىگە نېمىنىڭ پايدىلىق ئىكەنلىكىنى ھەرقانداق تېۋىپتىن ياخشىراق بىلىدۇ.

سوقرات

خۇش چاقچاقلىق ساغلاملىق بەلگىسىلا ئەمەس، بەلكى كېسەللىكتىن خالاس قىلىنغۇچى ئەڭ نەتىجىلىك ۋاستىدۇر.

س. سمايلىس

خۇرسەنلىك ئادەم ھاياتىغا بولغان مۇھەببەتنى ئۇلغايتىپ، بەدىنىنى چېنىقتۇرىدۇ.

ئى. پ. پاۋلوف

ساغلام تەندە ساغلام ئەقىل بولۇشقا ئىنتىلىش زۆرۈر.

يوۋېنال

جىسمانىي جەھەتتىن ساغلام بولۇشنىڭ ئەڭ مۇھىم شەرتى، روھىي تېتىكلىك. روھىي چۈشكۈنلۈك ئۆلۈم بىلەن چېتىشلىقتۇر. روھىي تېتىكلىك ئورگانىزمغا يېگىدىن ھايات بەخش ئېتىپ، ماددا ئالمىشىشنى ياخشىلايدۇ.

ئو. گودۋىن

كۆكۈل مەملىكىتىنىڭ شاھى ــ ساقلىقتۇر.

ئەلىشىر نەۋائى

بىر ئوقۇتقۇچىغا نىسبەتەن ئېيتقاندا، ئۆزى ئۆتىدىغان دەرسنى

ياخشى ئۆتۈش كۆپايە قىلمايدۇ. مۇھىمى ئوقۇغۇچىلارنىڭ ساغلام ئۆسۈپ يېتىلىشىگە كۆڭۈل بۆلۈشى لازىم.

بى شېڭتاۋ

كەچكى تاماقنى قىسقارتىش، كۆرىدىغان كۈنۈڭنى ئۇزارتىش.

نېمىس

تېنى ساغلام ئادەم ــ دۆلەتمەن ئادەم.

نېمىس

خۇشاللىق ئادەمنىڭ ساغلاملىقى.

فرانسۇز

ئادەم ھەرىكەتسىز بولمىسا، ئاغرىقمۇ چاپلاشماس.

ياپونىيە

ھاياتنىكى راھەتنىڭ ئەڭ ياخشىسى ــ ئۇزۇن ياشاش.

ياپونىيە

بېشىڭنى سالقىن، پۇتۇڭنى ئىسسىق ساقلا.

ياپونىيە

بىلىمدىن قىممەت دوستۇڭ يوق،
ئاغرىقتىن بەتتەر دۈشمىنىڭ يوق.

كونە ئۇندى

نەدىكى يۈز دوختۇرغا چاپقۇچە،
تامىقىڭنى چاغلاپ يېگەن پايدىلىق.

كونە ئۇندى

ئادەم روھىي جەھەتتىن كۈچلۈك بولۇپ قالماي، جىسمانىي جەھەتتىنمۇ كۈچلۈك بولۇشى لازىم.

ئامېرىكا

ئالەمگە قىممەت يارىتاي دېسەڭ، سالامەتلىكىڭگە ھەر ۋاقىت كۆڭۈل بۆل.

ياپونىيە

ئاز كېسەل بولاي دېسەڭ، ھەر كۈنى يۈگۈر، گىمناستىكا ئويىنا.

جۇڭگو

ئەڭ ياخشى بايلىق ـــ سالامەتلىك.

ئەنگلىيە

سەھەر تۇرۇشقا ئادەتلەنسەڭ، سەكسەن ياشقا كىرگەندىمۇ قېرىلىق ھېس قىلمايسەن.

ئاسىيا

قاۋۇل. كۈچلۈك بولاي دېسەڭ يۈگۈر،
ساغلام، گۈزەل بولاي دېسەڭ يۈگۈر،
ئەقىل-پاراسەتلىك بولاي دېسەڭ يۈگۈر.

گېرمانىيە

ئەقلىي ئەمگەك ـــ نېرۋا سىستېمىسىنى چېنىقتۇرۇشقا پايدىلىق، لاغايلاپ بىكار يۈرۈش ـــ نېرۋا سىستېمىسى ئۈچۈن زىيانلىق.

سابىق سوۋېت ئىتتىپاقى

بىر خىل تۇرساڭ يۈز يىل ئۆمۈر كۆرىسەن.

جۇڭگو

بېشىڭنى سالقىن، قورسىقىڭنى توق، پۈتۈڭنى ئىسسىق تۇت.

جۇڭگو

بولسمۇ زېمىستان قىش، توختىمىسۇن چېنىقىش.

جۇڭگو

پىيادە ئاستا مېڭىش جەددىي كەيپىياتنى نورماللاشتۇرۇپ، سالامەتلىكنى ياخشىلايدىغان تەڭشەش دورىسى.

ئامېرىكا

تاماقنى كۆپ يەپ ئۆلگەن ئادەمنىڭ سانى ئاچلىق بىلەن ئۆلگەن ئادەمنىڭ سانىدىن كۆپ.

ئامېرىكا

تەنتەربىيە بىر خىل پەن بولۇش سۈپىتى بىلەن قىلچىمۇ ساختىپەزلىكنى كۆتۈرمەيدۇ.

ئاسىيا

تېنىم ساغلام بولسۇن دېسەڭ، بەدەن چېنىقتۇرۇشنى، مەدەنىي كۆڭۈل ئېچىشنى ھەمراھ قىل.

ئاسىيا

تېنى ساغلام ئادەم كۆپ ھاللاردا روھىي جەھەتتىن ساغلام بولىدۇ.

ئەنگلىيە

تېنى ساغلام كىشىنىڭ زېھنىي كۈچى ئۇرغۇپ تۇرىدۇ.

ئەنگلىيە

تەرتىپسىز تۇرمۇش كەچۈرگەن كىشىنىڭ ئۆمرى قىسقا بولىدۇ.

ئىسپانىيە

تۈرمۇشۇڭدا بولۇپ تۇرسا،
ئۇسسۇل، كۇلكە، ھەربكەت،
ھەر كۈنى قوشۇلار،
تۈرمۇشۇڭغا بەربكەت.

جۇڭگو

چېنىقىشنى بوشاشتۇرماسلىق، ئۇزۇن ئۆمۈر چولپانلىرى بىلەن ھايانلىق بەيگىسىگە چۈشەلەيسەن.

ئاسىيا

خەلقنىڭ سالامەتلىكى ــ دۆلەتنىڭ گۈللەپ ياشنىشىدىكى ئاچقۇچ.

ياپونىيە

روھىڭ ئازادە، ئېغىر-بېسىق بولسۇن، يېمەك-ئىچمەكتە پەرھىز تۇت، ئىسسىق-سوغۇقتىن ئېھتىيات قىل، ۋاقتىدا تۇرۇپ ۋاقتىدا ئۇخلا، ئەمگەك بىلەن دەم ئېلىش مۇۋاپىق بولسۇن.

مېڭ لەنفاڭ

تېنى ساق قەلەندەر، كېسەل شاھتىن بەختلىك.

شوپېنخا ئوبىر

دورا ئىچىشكە تىرىشما، تازا ھاۋا بىلەن دەم ئال.

ئەرەب

ساغلام مۇھىت ــ ساغلام روھنى يېتىشتۇرىدىغان مەكتەپ.

تەن ساقلىق ـــ تەڭدىشى يوق بايلىق.

ئۇيغۇر

تەننىڭ ساقلىقى ـــ پادىشاھلىق.

ئۇيغۇر

ساغلام تەندە ساپ ئەقىل.

ئۇيغۇر

كەچ يات، سەھەر قوپ.

ئۇيغۇر

توققۇزىنچى باب گۈزەللىك تەربىيەسى

بىز تەربىيەلەۋاتقان ئىنسانىدا ئەخلاقىي ساپا، مەنىۋى بايلىق، جىسمانىي مۇكەممەللىك ئۈيغۇنلىشىپ بېرىشى زۆرۈر.

ۋ. ئا. سوخوملىنسكى

ئادەم بالىلىق چېغىدىن باشلاپ، ياخشىلىق ۋە گۈزەللىك بىخلىرىسىز ھاياتقا قەدەم قويماسلىقى كېرەك. ئەۋلادلارنى ياخشىلىق ۋە گۈزەللىك بىخلىرىسىز ھاياتقا تاپشۇرۇشقا بولمايدۇ.

ف. م. دوستويېۋسكى

گۈزەللىك تۈيغۇسىنى سىڭدۈرمەي تۇرۇپ، تولۇپ تاشقان، ۋايىغا يەتكەن، مۇكەممەل ئىنسانىنى يېتىلدۈرۈش مۇمكىن ئەمەس.

ر. تاگور

مۇزىكا ــ كۆڭۈلگە مۇئەييەن تەسىر كۆرسىتىش كۈچىگە ئىگە. ئەلۋەتتە مۇزىكا شۇنداق خىسلەتكە ئىگە ئىكەن، ئۇنى ياشلارنى تەربىيەلەش ۋاستىلىرى قاتارىغا كىرگۈزۈش لازىم.

ئارىستو

مۇزىكا تەپەككۇرنىڭ قۇدرەتلىك مەنبەسى، مۇزىكىسىز تەربىيە بىلەن ئەقلىي كامالەتنىڭ بولۇشى مۇمكىن ئەمەس.

ۋ. ئا. سوخوملىنىسكى

روھىي دۇنيادا بىزنى ئەڭ زوقلاندۇرىدىغىنى ئىنسان چىرايىدۇر.

گ. لىختېنبېرگ

چىراي ـــ قەلبنىڭ ئەينىكىدۇر.

ماكسىم گوركىي

گۈزەللىك ھەقىقىي بەخت- سائادەت ۋە قەھرىمانلىق بولۇپ، ئۇ يۇقىرى مۇقاملىق سۆزلەرگە موھتاج ئەمەس.

ۋ. راۋابى

گۈزەللىك ھەممە يەردە ئارزۇلىنىدىغان مېھماندۇر.

ئى. گىيوتې

ئەڭ ئۇچۇن ساغلام پىكىر لازىم بولغاندەك، بەدەنگە نەپىسلىك كېرەك.

ف. لاررىسفۇكو

ئىچكى گۈزەللىك بىلەن يۇغۇرۇلمىغان ھەرقانداق تاشقى گۈزەللىك مۇكەممەل بولمايدۇ.

ۋېكتور ھىيۇگو

ئەقىلسىز ھۆسن گۈزەل ئەمەس.

ئە. ل. گولى

تاشقى گۈزەللىك ئۆزىنىڭ پىنھان ئىچكى ئالمىنى بىلەن تېخىمۇ قىممەتلىكتۇر.
ۋ. شېكسپىر

گۈزەللىككە باشقا ياخشى پەزىلەتلەرنى قوشۇشقا تىرىشىڭ.

ئىزوف

بەدەن گۈزەللىكى ھەقىقىي ئاشىقلارنى شەيدا قىلىشى مۇمكىن، ئۇلارنى ئۆمۈر بويى مەپتۇن قىلىش ئۈچۈن بولسا، قەلب گۈزەللىكى تەلەپ قىلىنىدۇ.

ك. كولتون

ئەقىللىكلىك ھۆسن ئورنىنى بېسىشى مۇمكىن.

سېتىندال

جەلپ قىلغۇچى كۈچ چىراي جەھەتتىكى كەملىكنى تولدۇرۇشىغا قارىغاندا، كۆپىنچە ئەقىلگە مۇجەسسەملەشكەن، چۈنكى چىراي-ھۆسن كۆزگە ئېنىق كۆرۈنىدۇ. ئۇنىڭ كۈتۈلمىگەن سېھرىي ئەسرار يوق. بىراق، ئەقىل ئادەمنىڭ تەلىپىگە قاراپ، ئۇ خالىغان مىقدارىدا ئاستا-ئاستا ئېچىلىپ بارىدۇ.
گۈزەللىك ئەركىن قەلب ۋە مۇستەھكەم ساغلاملىقنىڭ نەتىجىسىدۇر.

شېفىر

ياخشى خۇلۇق چىرايىنىڭ گۈزەللىكىگە قارىغاندا مىڭ مەرتىۋە ئەۋزەللىدۇر.
ياخشى خۇلۇق سىرتنى مەپتۇن قىلسا، ھۆسن پەقەت دىققەتنى تارتىدۇ.

ئا. لامارتىن

مەپتۇن قىلىش ـــ ھەربىرىكەتتىكى گۈزەللىكتۇر.

گ. لېسسىڭ

گۈزەللىك ئارتۇقچە ھەشەمگە موھتاج ئەمەس، ئاددىيلىق ئۇنىڭغا تولىمۇ يارىشىدۇ.

ئى. گېردېر

تاشقى قىياپەتنى بېزىمەستىن، ئىچكى ئالەمنى بېزەش كېرەك.

فالىس

مەدەنىيەت بىلەن تاشقى جۇلا ـــ پۇتۇنلەي باشقا-باشقا نەرسىدۇر.

ر. ئېمېرسۇن

كىيىنىشتە نوچىلىق قىلماسلىق، نەپىس بولۇشقا ھەرىكەت قىلىڭ. ئەدەپ كۆركەملىكىڭ، ئىسراپخورلۇق «چوڭچىلىق» نىڭ بەلگىسىدۇر.

سوقرات

ئىنسان چىرايى ھەمىشە ئۇنىڭ ئىچكى دۇنياسىنى ئەكس ئەتتۈرىدۇ. شۇ سەۋەبتىن پىكىر جايىدا ئەكس ئەتمەيدۇ دەپ ئويلاش خاتا.

ۋېكتور ھىيۇگو

ئىنسان چىرايى ئۇنىڭ تىلىغا نىسبەتەن كۆپ قىزىقارلىق نەرسىلەرنى

ئېيتىپ بېرىشى مۇمكىن. تىل پەقەت ئىنسانلىق پىكرىنى بايان قىلسا، چىراي پىكرىنىڭ ماھىيىتىنى كۆرسىتىدۇ.

ئا. شوپىنخائۇئېر

گۈزەل چىراي ئۆزى توغرىسىدا ئۆزى سۆزلەيدۇ.

ف. بېكىن

چىرايى ئوچۇق ئادەمنىڭ قەلبىمۇ ئوچۇق.

ف. شىللېر

پەزىلەتسىز گۈزەللىك قەلب ئۇچۇن ئەمەس، پەقەت كۆز ئۇچۇن كېرەك.

ۋ. گ. بېلىنسكى

گۈزەللىك بىر قىسىم پەزىلەت ۋە بەلگىلەردىن ئىبارەت ئەمەس، بەلكى ئومۇمىي تاشقى قىياپەتتە ۋە ئۇنىڭدا ھاياتنىڭ ماھىيىتى قايسى دەرىجىدە ئەكس ئېتىشىدە.

ن. ئا. دوبرولىيوبوف

گۈزەللىك ــ مەنمەنلىكنى پەيدا قىلىدۇ.

ت. فونتانى

ئەڭ گۈزەل تاشقى قىياپەتمۇ، ئەگەر ھېچكىم شەيدا بولمىسا بىر تىيىن.

ئو. بالزاك

ھۆسن ـ جامالى گۈزەل ئادەملەر بىر قىسىم، بىراق ئىچكى دۇنياسىنىڭ ماختىغۇچىلىكى يوق.

ف. كوپېر

ساختا گۇزەللىك گۇزەللىك ئەمەس. ئەقلى يوق ساھىبجامالغا قارا: يۇزىدىكى ھەربىر بەلگە، ھىجىيىش، قاراشلىرىغا سەپسېلىپ قارىساڭ، ئۇنىڭ گۇزەللىكى بارا- بارا ھەيران قالارلىق دەرىجىدە بىمەنىلىككە ئايلىنىدۇ.

ئى. ئا. گونچاروف

دۇنيادا پەقەت ياسىنىشىلا بىلىدىغان خوتۇنلارنىڭ ھاياتىدىنمۇ قايغۇلۇقراق ھايات يوق.

ب. فونېتېنل

مەن ئۆزىنى كۆز-كۆز قىلىشقا موھتاج بولمىغان، ئۆزىدە قەلب پەزىلەتلىرىنى نامايان قىلىدىغان گۇزەللىكنى ئەۋزەل كۆرىمەن.

ر. تاگور

گۇزەللىكنىن ساخاۋەتلىك بولۇش ياخشىراقتۇر.

گ. گېينى

ياخشى نام گۇزەل چىرايدىن ئەۋزەلرەكتۇر.

ت. فوللېر

قەلب گۇزەللىكى ھەتتا كۆرۈمسىز بەدەنگە كۆركەملىك بەخش ئېتىدۇ. قەلب مەينەتچىلىكى بەدەنىنىڭ ئەڭ دىلبەر ئەزالىرىغىمۇ داغ چۈشۈرۈپ، ئۇلار بىزدە يىرگىنىش ئويغىتىدۇ.

گ. لېيبنىتس

كۆپچىلىك تەرىپىدىن ئېتىراپ قىلىنغان پەزىلەتلىك ۋە ئەقىللىك ئادەم گەرچە كۆرۈمسىز بولسىمۇ، سەت ھېسابلانمايدۇ، كۆرۈمسىزلىكىمۇ ئەسلىي بار نەرسە، ئەمما ئۇ دىققەتكە سازاۋەر ئەمەس.

ج. لابرىيوبېر

جۇلالىنىپ يېنىپ تۇرغان ياشلىق ھۆسنى ھەددىدىن ئارتۇق ئۇپا-

ئەڭلىك بىلەن پەردازلىنىۋەرسە گۈزەللىكنى يوقتىدۇ.

لىئوناردو. داۋانچى

بىز ئارتۇقچە ھەشەمەتسىز بولغاچقا گۈزەلمىز.

گ. لېسسىڭ

ھۆرمەتكە لايىق باشقا گۈزەل قالپاق كىيىلىۋەرمەيدۇ.

ت. فولېر

پەيلىرى چىرايلىق تۈتىقۇشتىن باشقا يەنە قانداق چىرايلىق نادان بولۇشى مۇمكىن.

يا. كومېنسكى

ئىنسانىيەت ھاياتىدا تاشقى كۆرۈنۈش چوڭ ئەھمىيەتكە ئىگە. ئېپلاس ۋە مەينەت ئادەم ئۆز ئىش-ھەرىكەتلىرىنى كۆركەم قىلىشنى تەسەۋۋۇر قىلالمايدۇ.

ئا. س. ماكارېنكو

ئەدەپ ئېستېتىكىسى ئەھمىيىتى جەھەتتىن، كىيىم-كېچەك، ساراي، دۇكانلار ئېستېتىكىسىدىن ئۈستۈن تۇرىدۇ.

ئا. س. ماكارېنكو

ئىنساندا ھەممە نەرسە — يۈزمۇ، كىيىممۇ، قەلبىمۇ، پىكرىمۇ گۈزەل بولۇشى لازىم.

ئا. پ. چېخوف

خۇلق ھەركىم ئۆز قىياپىتىنى كۆرستىدىغان ئەينەك.

ئى. گىيورتې

ھەقىقىي خۇشخۇيلۇق ئادەملەر ئارىسىدىكى ياخشى مۇناسىۋەتتىن ئىبارەت.

ژ. ژ. رۇسسو

خۇشخۇيلۇق خۇش مۇئامىلىلىكنى بارلىققا كەلتۈرىدۇ.

روتتېرداسكى

تەرىبىە ئىنسان قەلبىنى رۇسلىغىنىدەك، مۇزىكىمۇ ئىنسان قەلبىنى رۇسلايدۇ.
ۋ. ئا. سوخوملىنسكى

گۈزەللىكسىز دىيانەت، ئىلىممۇ بولمايدۇ.

جىبران خىلىل جىبران

ئىنسانىنىڭ شەرمى ھايالىقىدىن كىلىپچىققان ئوڭۇشسىزلىقى، ئۇنىڭ كۆرەڭلىكىدىن كىلىپچىقىدىغان مۇۋەپپەقىيىتىدىن كۆپ ياخشى.

جىبران خىلىل جىبران

ئەڭ ياخشى سەنئەت ئەسەرلىرىنى ۋاقتى-ۋاقتىدا تەكرار سىنچىلاپ كۆرۈش زۆرۈر. ئۇلاردا كۆز يەتمەس چوڭقۇرلۇق يوشۇرۇنغان بولىدۇ.

ئى. گىيوتې

ئاياللار ئۈيات ۋە قورقۇشتىن ئۆزلىرىدىكى مۇھەببەت يالقۇنىنى گۈزەل نازاكەتلىرى ئىچىگە يوشۇرىدۇ.

ژووۋانىنى بوككاچچۇ

دۇنيادا بېجىرىم مۇسكۇل ۋە يېڭى تېرىدىنمۇ چىرايلىق كىيىم يوق.

مايىق. ماۋىسكى

بالىلار گۈزەللىك، ئويۇن، چۆچەك، مۇزىكا، رەسىم، خىيال، ئىجادىيەت ئالمىدە ياشاش كېرەك.

ۋ. ئا. سوخوملىنسكى

كۈلۈمسىرەش چارچىغانلار ئۈچۈن ئارام ئېلىش، مۇڭغا پېتىپ قالغانلار ئۈچۈن كۈندۈز، ھەسرەت چېكىۋاتقانلار ئۈچۈن كۈن نۇرىدۇر. ئۇ تەبىئەت دۇنياسىدىكى ئەڭ ئېسىل دورا.

دېئېل كارنېگ

كىم سەنئەتنى ئۆلچىسە بايلىق، مال- دۇنيا بىلەن، ئۇ گۆھەرنى تەڭ كۆرەر ساپال بىلەن.

خۇسراۋ دېھلىۋي

گۈزەل مۇھىت ئالىيجانابلىقنى رويابقا چىقىرىدۇ.

لىئوناردو داۋىنچى

خۇش چىراي، شېرىن سۆز بىلەن ئىنسان قەلبى ئىسسىيدۇ. ھەر قانداق كىشىنىڭ قەلبى ئىسسىتقۇچقا ئەسىر بولىدۇ.

يۈسۈف خاس ھاجىپ

خۇش خەت پۇتۇكچى سۆزنىگە زىننەت، ئوقۇغۇچىغا راھەت بېغىشلايدۇ.

ئەلىشىر نەۋائى

كىمكى بولسا خۇش چىراي ۋە خۇش قىلىق،
دائىما كۆرگەي جاھاندا ياخشىلىق.

ئەپلاتون

ئىنسانىنىڭ گۈزەللىكى ۋە لاتاپىتى ھايادۇر، ھاياسىز يۈز جانسىز جەسەتكە ئوخشايدۇ.

ئىبىن سىنا

ئەينەككە قارىغان ئادەم ئۆزىنىڭ يۈزىنى گۈزەل دەپ بىلسە، ناچار قىلىقلارنى قىلىپ بۇ گۈزەللىككە نۇقسان يەتكۈزمەسۇن. ئەگەر ئەينەكتە ئۆز يۈزىنى كۆرۈمسىز قىياپەتتە كۆرسە، بۇ كۆرۈمسىز چىراينىڭ ئۈستىگە يەنە بىر تالاي ناچار ئىللەتلەرنى يۈكلىمەسۇن.

ئەپلاتون

يۈزى چىرايلىق، خۇلقى سەت كىشى ئىملاسى خاتا ھۆسنىخەتكە ئوخشايدۇ.

خۇسراۋ دېھلەۋي

ھۆسن — كۆڭۈل ئەينىكى.

ئەرەبەيجان

ئادەم كۆركى — يۈز
يۈزنىڭ كۆركى — كۆز

تاتار

ئادەمنىڭ كۆركى كىيىمى ئەمەس، بىلىمى.

موڭغۇل

گۈل ياخشى بولسا، كىپىنەك ئۆزى كىيىدۇ.

چاۋشيەن

سېتىلىدىغان نەرسە گۈل بىلەنمۇ يېزىلىدۇ.

ياپونىيە

پاكىزلىقنىڭ ئۆزىمۇ گۈزەللىك.

فىرانسۇز

پەرىشتىدىنمۇ بەش نۇقسان تېپىلار.

ياپونىيە

ھەققانىي ئادەم چىرايلىق.

ئەرەب

ئاناڭنى داداڭغا پەردازسىز كۆرسەتمە.

ئۇيغۇر

تاغنىڭ زىننىتى قۇرام تاش،
ئادەمنىڭ زىننىتى ئۇستىباش.

ئۇيغۇر

دۆلەت كەتسىمۇ كەتسۇن، سۆلەت كەتمىسۇن.

ئۇيغۇر

سۇ كېتىدۇ تاش قالىدۇ،
ئوسما كېتىدۇ قاش قالىدۇ.

ئۇيغۇر

چىرايى كۆيدۈرەر، خۇلقى سۆيدۈرەر.

ئۇيغۇر

چىرايلىق چىرايلىق ئەمەس، سۆيگەن چىرايلىق.

ئۇيغۇر

گۈزەللىك يۈزدە ئەمەس، سۆزدە.

ئۇيغۇر

روھ بىلەن تەن جايىدا بولسا باشقىسى بازاردا بار.

ئۇيغۇر

ئونىنچى باب ئەمگەك تەربىيەسى

ئۆمۈر بويى ئەمگەكنى سۆيگەن ۋە ئىشلەشنى بىلگەن ئادەملەرنىلا ھەقىقىي قەھرىمان دەپ ھېسابلاپ كەلدىم.

ماكسىم گوركىي

كەسىپ بىزنىڭ زاماندا بۇيۇك ھوقۇق ۋە بۇيۇك مەجبۇرىيەت.

ماكسىم گوركىي

مەدەنىيەتنىڭ يۇقىرىلىقى دائىم توغرىدىن-توغرا ئەمگەككە بولغان مۇھەببەتكە باغلىقتۇر.

ماكسىم گوركىي

مەدەنىيەت قانچىلىك يۇكسەك بولسا، ئەمگەك شۇنچە يۇكسەك قەدىرلىنىدۇ.

ب. روشېر

ئەمگەك ھەمىشە ئىنسان ھاياتى ۋە مەدەنىيىتىنىڭ ئاساسى بولۇپ كەلگەن.

ئا. س. ماكارېنكو

ھەممە نەرسە ئەمگەك شاراپىتىدىندۇر. ھەممە نەرسە ئىنسان مېھنىتىدىن، تارىخنىڭ ھۆكمى شۇ.

ر. ئى. مېندېلېۋ

هاياتتا هېچقانداق نەرسە مۇشەققەتلىك ئەمگەكسىز قولغا كەلگەن ئەمەس.

گوراتسي

بىز ياشىغان دۇنيا سۆز بىلەن ئەمەس، بەلكى ئەمگەك بىلەن ۋۇجۇدقا كەلگەن.

ماكسىم گوركي

ۋىجدانىدىن قاينىاپ ئىشلەنگەن ھەرقانداق ئەمگەك پايدىلىقتۇر، دېمەك، ئۇ ھۆرمەتكە لايىق.

سېپىنرال

قىلىۋاتقان ئىشىڭنى سۆيۈشۈڭ كېرەك. ئەنە شۇ چاغدا ئەمگەك، ھەتتا ئەڭ ئېغىر ئەمگەكمۇ ئىجادقا ئايلىنىدۇ.

ماكسىم گوركي

چىن دىلىدىن ئەمگەك قىلغان ئادەم ھەرقانداق ئىشنىمۇ شائىرانە دەرىجىگە كۆتۈرىدۇ.

ئى. گ. چېرنىشىۋسكى

ئۇلۇغ ئادەملەرنى ئەمگەك يېتىشتۈرىدۇ.

سېنېكا

شان ـ شەرەپكە ئېلىپ بارىدىغان يول ئەمگەكتە.

پۇبلىئىلي سىر

ئەمگەك كۈچىدىن باشقا ھەرقانداق كۈچ ئىنسانىنى بۈيۈك ۋە دانا قىلالمايدۇ.

ماكسىم گوركي

دائىملىق ئەمگەك سەنئەتىنىڭمۇ، ھاياتىنىڭمۇ قانۇنىدۇر.

ئو. بالزاك

ئەمگەك مېڭە ۋە مۇسكۇللار پائالىيىتىدۇر. ئۇ تەبىئىي ھالدا ئىچكى ئېھتىياجدىن چىقىدۇ.

گ. چېرنىشۇسكى

ئىنسان تەبىئىتىدە چوڭقۇر يىلتىز تارتقان ئېھتىياجلاردىن بىرى كۆڭۈل خالىغان ئىشنى تاللاش ۋە ئۇنى رەڭمۇرەڭ قىلىشقا ئىنتىلىشتۇر.

ئا. بەبىل

ئەمگەككە ئادەتلەنگەندىن كېيىن ئۇنىڭسىز ياشىغىلى بولمايدۇ. بۇ دۇنيادىكى ھەممە نەرسە ئەمگەك بىلەن باغلانغان.

ئۇ. فوستېر

كىمگەكى ئىش بولدى قانائەت پەنى،
بىلكى، ئۇنى قىلدى قانائەت غەنى.

ئەلىشىر نەۋائىي

ئىنسان ماھىيىتى ئۇنىڭ ئەمگىكى ۋە ئىجادىدا نامايان بولىدۇ.

ئا. ئا. پادېيىق

بىلگىنكى، قولۇڭدىكى بايلىق ئەمگەكسىز، ئوڭاي قولغا كەلگەن بولسا ئۇ ھەرچاغ شۇبھىلىنىشكە تېگىشلىك ئامانەت بايلىقتۇر.

ل. م. لېونوف

بىردىنبىر ھەقىقىي دۆلەت ئىنسان ئەمگىكىدۇر.

ئا. فرانىس

ئەمگەك ھەقىقىي ئالىيجانابلىقنىڭ بىردىنبىر ئۇنۇۋانىدۇر.

ر. روللان

ئىنسان ئەمگەك يارىدىمى بىلەن كامالەت تاپىدۇ.

ت. كارلېيىل

ئەمگەك ئادەمنى يۈكسەكلىككە كۆتۈرىدۇ.

ۋ. گ. بېلىنسكى

ئادەمنى ھېچ نەرسە ئەمگەكتەك يۈكسەكلىككە كۆتۈرمەيدۇ، ئادەم ئەمگەكسىز ئۆز ئىنسانىي قەدىر-قىممىتىنى ساقلىيالمايدۇ.

ل. ن. تولستوي

ئۆزىگە خاسلىق ۋە ئۆز قەدرىنى بىلىش پەقەت ئەمگەك ۋە كۈرەش بىلەنلا قولغا كىرگۈزۈلىدۇ.

ف. م. دوستوۋېسكى

ئەمگەك ئىنساندا ئىجادىي كۈچ ئويغىتىدۇ.

ل. ن. تولستوي

شۇنداق ياشاش كېرەككى، ئەمگەك زۆرۈرىيەتكە ئايلانسۇن، ئەمگەكسىز ساپ ۋە شادىيانە ھايات بولمۇشى مۇمكىن ئەمەس.

ئا. پ. چېخوف

ئىنسان كىم بولۇشىدىن قەتئىينەزەر، ئەمگەك قىلىشى، تەرگە چۆمۈلۈپ ئىشلىشى كېرەك. ئۇنىڭ ياشاش مەقسىتى، بەخت ۋە ھاياجانلىرىمۇ ئەنە شۇ ئەمگەككە مۇجەسسەملەشكەن.

ئا. پ. چېخوف

پۈتۈن ئىرادىنى ئىشقا سېلىپ ئەمگەك قىلىش كېرەككى، ئىرادىمىز خۇددى مىناغا ئوخشاش پارتلاپ، توسالغۇلارنى چۆرۈپ تاشلىسۇن.

ژ. خابىر

ئىشلەش، ئىشلەش دائىم ئىشلەش كېرەك. ئەكسىچە بولغاندا تىرىك تۇرۇپلا دەرد تارتىپ قالسەن.

گ. گائوپتىمان

ياشاش ئىشلەش دېمەكتۇر، ئەمگەك ــ ئادەمنىڭ ھاياتى.

ق. ۋولتېر

ئىنسان ئەمگەك قىلمۇاتقان ۋاقتىتلا تولۇق مەنىدىكى ئىنسانغا ئايلىنىدۇ.

ۋېكتور ھيوگو

ئىش بەزىنى ئۈچ خىل ئىللەتتىن ــ زېرىكىش، قۇسۇر، موھتاجلىقتىن خالاس قىلىدۇ.

ف. ۋولتېر

يېسەم ئارپا ئېنىنى ئەمگەك بىلەن،
تاتلىقتۇر خەقلەرنىڭ ئاق ئېنىدىن.
تەرسىز كەلگەن ئاق نانىدىن،
ئىشلەپ يېگەن نان ياخشى.

سەئىدى

ھايات كېمىسى ئەمگەكتىن ئىبارەت لەنگەرگە تايانسا بارلىق شامال، بورانلارغا بەرداشلىق بېرەلەيدۇ.

سېپتېندال

ئادەملەر ئۇچۇن ھەقىقىي خەزىنە ئەمگەك قىلىشنى بىلىشتۇر.

ئىزوف

ئىنسان پاراۋانلىقى يولىدا ئەمگەك قىلىش ھەقىقەتەن بۈيۈك ئىشتۇر.

ئا. سىنسىمۇن

ئەمگەكنىڭ ھايات قانۇنى ئىكەنلىكىنى بالىلىقىدىنلا بىلىۋالغان، ئاشلىقنىڭ پېشانە تەرى بىلەن ئۇندۇرۇلىدىغانلىقىنى ياشلىقىدىنلا چۇشەنگەن ئادەم جاسارەت كۆرسىتىشكە قادىردۇر. چۇنكى جىددىي كۇن ۋە سائەتتە ئۇ جاسارەت كۆرسىتىشكە ئۆزىدە ئىرادىمۇ ۋە ئۇنىڭغا كۇچمۇ تاپالايدۇ.

ژ. ۋېردىن

جەمئىيەت ئۇچۇن ۋە ئۆزى ئۇچۇن پايدىسىز بولۇشتىن ھەمدە ئەقىل- ئىدراكنى ھېچقانداق ئىش قىلماسلىق بىلەن سەرپ قىلىۋېتىشتىنمۇ ئارتۇقراق سەتچىلىك يوق.

ب. پاسكال

قىلىۋاتقان ئىشىڭ مەينەت ئىش بولسىمۇ ئۇنىڭدىن نومۇس قىلما، پەقەت بىر نەرسىدىن: بىكارچىلىقتىن نومۇس قىل

ل. ن. تولستوي

ھاياتتا ئەڭ نازۇك جىسمانىي ياكى ئەخلاقىي پەزىلەتلەرمۇ ئىشلەپچىقىرىشقا قاتناشماي تۇرۇپ، تەييارتاپلىق قىلىشتەك ئىجتىمائىي گۇناھنى يۇيۇشقا ئاجىزلىق قىلىدۇ.

ل. ن. تولستوي

ھۇرۇن ۋە تەييارتاپ ئادەملەر ھەسەل ھەرىسى ئۈۋۈسسىدىكى جاپاكەش ھەرە يىغقان ھەسەلنى يىغىۋالغۇچى تەييارتاپ ھەرىگە ئوخشايدۇ.

م. سىرىۋانتېس

تەييارتاپلارنى يوقىتىش ۋە ئەمگىكىنى ئۇلۇغلاش تارىخنىڭ دائىمىي ئېقىمى بولۇپ كەلگەن.

ئا. ن. دوبرولىيوبوۋ

ئەمگەكنىڭ نېمىتىنى چۈشىنىش ئەڭ چوڭ لەززەتلەرنىڭ بىرىدۇر.

ل. ۋاۋىنارگ

راھەتنىڭ ئاتىسى ئومۇمەن ئەمگەكتۇر.

ف. ۋولتېر

ئەمگەك ئاددىي كۈنلەرنىمۇ بايرامغا ئايلاندۇرۇۋېتىدۇ.

يا. راپىنىس

پەقەت ئەمگەكلا ئادەمنىڭ قەلبىگە تىنچلىق ۋە ئاسايىشلىق ھەمدە ئۆز-ئۆزىدە قانائەت تۇيغۇسىنى ئېلىپ كېرىپ، ئۇنى بەختيار قىلىدۇ.

ۋ. گ. ۋېلىنسكى

ھاياتتىكى ئەڭ ئاساسلىق مۆجىزە ئەمگەكتۇر. بارلىق بالا-قازالاردىن، ھەممە قىيىنچىلىقلاردىن پەقەت بىرلا يول ئارقىلىق — ئەمگەك ئارقىلىق قۇتۇلۇش مۇمكىن.

ئى. ھېمىڭۋاي

دۇنيادىكى ھەممە شادلىق، ياخشىلىقلارنىڭ مەنبەسى ئەمگەكتۇر.

ماكسىم گوركىي

پەقەت ئىچكى، مەنىۋى، ئارامبەخش ئەمگەك كۈچىلا ئىنسان قەدىر-قىممىتىنىڭ، شۇنداقلا ئەخلاقىي پاكلىق ۋە بەختىيارلىقنىڭ مەنبەسى بولۇپ خىزمەت قىلىدۇ.

ك. د. ئوشىنسكى

ئىشتىن بىرەممۇ بوشىمىغان سائەتلىرىڭدە ئۆزۈڭنى ئايەت زور بەختلىك ھېس قىلسەن.

ژ. فابىر

ئادەم ئاخىرىغىچە جىددىي ئەمگەك قىلمىسا، يەنى ئۆزى يەيدىغان ھەربىر پارچە نانىنى ئۆزى ئىشلەپ تاپمىسا، ئۇ بەختلىك بولالمايدۇ.

د. ئى. پىساربىق

بەختنىڭ ئەڭ زۆرۈر شەرتى ئەمگەكتۇر، يەنى بىرىنچىدىن، سۆيۈملۈك ۋە ئازاد ئەمگەكتۇر. ئىككىنچىدىن، ئىشتىها ئاچىدىغان ۋە قاتتىق، قانداقلىق ئوخلىتىدىغان جىسمانىي ئەمگەكتۇر.

ل. ن. تولستوي

ئەمگەك، ئەمگەك!... ئەمگەك قىلمۇاتقىنىمدا ئۆزۈمنى ئاجايىپ بەختيار ھېس قىلىمەن.

ئىزوق

ئەمگەك مېنىڭ بىرىنچى ھوزۇر-ھالاۋىتىم.

ۋ. ماتسارت

ھوزۇر-ھالاۋەتكە ئىگە بولۇش ئۈچۈن ئەمگەك قىل. پەقەت ئەمگەكلا ھايات كەيپىنى سۈرۈش ھوقۇقىنى بېرىدۇ.

ئا. ن. دوبرولىوبوۋ

بەخت — ئەمگەكنى تېخىمۇ ئاكامۇللاشتۇرۇشتىن كېلىدۇ.

يا. راپىنىس

ئۆزى سۆيگەن ئىش بىلەن ئۆمۈرۋايەت شۇغۇللىنىش ئىنسانىنىڭ ئالىي بەختىدۇر.

ۋ. ئى. نېمىروۋىچ داتچىنكو

جىسمانىي ئەمگەك روھىي ئازابلارنى ئۇنتۇشقا ياردەم بېرىدۇ.

ف. لاروشفۇكو

ئىنسان ئۇچۇن ئەڭ گۈزەل، ئەڭ قەدىرلىك نەرسە ئۇنىڭ ئۆز هاياتىدۇر. هايات هەر تەرەپلىمە، ئۇزۇكسىز ئەمگەك ئارقىلىق مۇستەهكەملىنىدۇ. ئىنساننىڭ ئەمگىكى توختىسا ئۇنىڭ هاياتىمۇ توختايدۇ.

گ. م. گرۇزىنوۋىسكى

ئەمگەك سۆيەر قەلب ئۆز كەسپى بىلەن شۇغۇللىنىشى لازىم. چۈنكى بەدەنگە تەنتەربىيە زۆرۈر بولغىنىدەك، ئۇزۇكسىز قىلىنغان ئەمگەك قەلبكە هايات بەخش تەسىر كۆرسىتىدۇ.

ئا. ۋ. سوۋۇوروف

بۇ دۇنيانىڭ ئەڭ ئاقىلانە پىرىنسىپى ئەمگەكتۇر. ئادەمنىڭ بارلىق ئەزالىرى ئىشلىشى كېرەك.

ئا. ئا. بوگومىلېتسى

ئەمگەك يۈز يىل ئۆمۈر كۆرۈش سەئىتىنىڭ زۆرۈر شەرتلىرىدىن بىرى.

م. شېۋرىل

ئۇزاق ئۆمۈرنىڭ سىرى ئەمگەكتە.

س. ن. سېرگېۋ — نىسېنسكى

ئەمگەك — ئۆمۈر چىرىغىغا ياغ قۇيۇپ تۇرغۇزىدۇ.

ج. بېللىرىدىن

هېچقانداق نەرسە، ئۇزاق ۋاقىت جىسمانىي ئەمگەك قىلماسلىقتەك ئادەم ماغدۇرىنى يوقىتالمايدۇ ۋە ئۇنى نابۇت قىلالمايدۇ.

ئادەستو

دۇنيادا ھەربىر كىشىلىكتىنمۇ ئارتۇق ھالاكەت ۋە تاقەت قىلىپ تۇرغىلى بولمايدىغان نەرسە يوق.

ئا. ئى. گېرتسېن

ئەمگەك بىلەن جۇلالىنىپ تۇرمىغان كۈچ سۇسلىشىدۇ.

د. ئى. بىساربى

ئەمگەك ئاچارچىلىقنىڭ داۋاسى، ئاشقازانىنىڭ مەلھىمى، ساق-سالامەت بولۇشنىڭ كاپالىتىدۇر.

م. سافىر

ئەڭ ياخشى ئەخلاقىي ۋە ئېستېتىك دورا — ئەمگەكتۇر.

ئا. فرانس

ئەمگەك بارلىق كىسەللىكلەردىن قۇتۇلدۇرغۇچى شىپا بەخش مەلھەمدۇر.

ن. ئا. ئوستروۋىسكى

ئەمگەك ئىشتىھانى ئاچقانغا ئوخشاش، راھەتكە بولغان تەشنالىقنىمۇ ئاشۇرىدۇ.

ق. چېخېرتىنىڭ

ئىشتىياق بىلەن قىلىنغان ئىش دەردنى داۋالايدۇ.

ۋ. شېكسپىر

ئەمگەك ئىجادىيەتكە ئايلانغان ئورۇندا تەبىئىيكى ئۆلۈم دەھشتى فىزىيولوگىيەلىك جەھەتتىنمۇ يوقىلىدۇ.

ل. ن. تولستوي

ئادەم ئۆزىنى ئىشلەش ئارقىلىقلا ئازادىلىككە ئېرىشتۇرەلەيدۇ.

ساموئېل موپسۇن

ھەر كىۋنى ئەمگەك قىلىپ ئادەتلەنگەن كىشىلەر ئاجىز ۋە قېرى بولسىمۇ، كۈچلۈك چېنىقمىغان ياشلارغا قارىغاندا ئىشتا ئەپچىل كېلىدۇ.

ھىپپوكرات

ئۆزىنى كونترول قىلىش بىلەن ئەمگەك ــ ئىنسانىيەتنىڭ ھەقىقىي دوختۇرى.

ژ. ژ. روسسۇ

ئەمگەك ــ گۈزەل ئەخلاقنىڭ مەنبەسىدۇر.

ئا. ئى گرېتسيېن

ھەرقانداق ۋاقىتتا ئەڭ ئادەتتىكى، ئەڭ قوپال، ئەڭ پاسكىنا ئەمگەكنىمۇ پەس كۆرمىگىن، چۈنكى ئىجادىيەت پائالىيىتى دەل مۇشۇ يەردىن باشلىنىدۇ.

ژ. ئا. سوخوملىنسكى

ئوقۇغۇچىنى ئەمگەك قىلىشقا ئۆگەت، ئۇنى ئەمگەكنى ھەقىقىي سۆيۈشكە، ئەمگەك بىلەن شۇغۇللىنىشقا شۇنداق ئۆگەتكىنكى، ئەمگەك ئۇنىڭ ۋۇجۇدىغا سىڭىپ كەتسۇن. ئۇنى شۇنىڭغا ئۆگەتكىنكى، ئۇنىڭ ئۈچۈن ئۆز كۈچى بىلەن بىرەر نەرسىنى بىلۋالماسلىق ئەقىلگە سىغمايدىغان ھالەت ھېسابلانسۇن.

ئا. دېستېرۋېگ

بىلىم ئەمگەك بىلەنلا كامال تاپار.

ئەرەب

ئەمگەك بىلەن ئەر كۆكرەر،
يامغۇر بىلەن يەر.

ئۇيغۇر

ئەمگەك قىلساڭ ئاتىقىڭ چىقار،
ئەمگەك قىلمساڭ چاتىقىڭ چىقار.

ئۇيغۇر

ئەمگەكنىڭ نېنى تاتلىق،
ھۇرۇننىڭ چېنى تاتلىق.

ئۇيغۇر

ئەمگىكىڭ قاتتىق بولسا،
يېگىنىڭ تاتلىق بولۇر.

ئۇيغۇر

ئەمگەك ـــ رىزىق، ھۇرۇنلۇق ـــ يوقلۇق.

نېمىس

ئەڭ تاتلىق دەپ تېتىغىنىڭ، ئەمگەك قىلىپ تاپقىنىڭ.

كونە ئۇندى

ئەڭ نامراد ئادەمدىنمۇ ئازراق بايلىق قالىدۇ.

پىداقول

ئون بىرىنچى باب ئوقۇتقۇچى ـ ئۇستازلارنى ھۆرمەتلەش تەربىيەسى

ئوقۇتقۇچى ـــ ئىنسان روھىنىڭ ئويغاتقۇچىسى.

پىداقول

ئوقۇتقۇچى ـــ ئىنسان روھىنىڭ ئىنژىنېرى.

م. ئى. كالىنىن

دۇنيادا ئوقۇتقۇچىلىقتىن ئالىيجاناب خىزمەت يوق.

كامئوس

كىشىلىك جەمئىيەتتە ئوقۇتقۇچىنىڭ مېھنىتىدىن پەخىرلىكرەك مېھنەت يوقتۇر، چۈنكى ئالىم، مۇتەخەسسىس، يازغۇچى، قوماندان، جەمئىيەت ئەربابى ۋە باشقىلارنىڭ ھەممىسى ئوقۇتقۇچى مېھنىتىنىڭ مەھسۇلىدۇر.

ئەخمەتجان قاسىمى

ئوقۇتقۇچىنىڭ ۋۇجۇدىدا ئىككى مۇھەببەت رىشتىسى، يەنى كەسىپكە بېغىشلانغان مۇھەببەت بىلەن ئىلىمگە بولغان مۇھەببەت گىرەلەشكەن بولىدۇ.

ئابدۇشۇكۇر مۇھەممەتئىمىن

ئوقۇتقۇچى مەنسەپدار تۆرە ئەمەس، مەنسەپدار تۆرە ئوقۇتقۇچى ئەمەس.

ك. ر. ئوشىنىسكى

ئوقۇتقۇچى ئىنسان قەلبىگە تۇنجى مەرىپەت نۇرىنى ئېلىپ كىرگۈچى مەشئەل، ئۇ ئىنسانىيەت مەدەنىيەت تارىخىنىڭ ئاسمىنىنى يورۇتقۇچى قۇياش، مىللەتنىڭ باغۋىنى، دۆلەت مۇرەببى.

ئابدۇشۇكۇر مۇھەممەتئىمىن

ئوقۇتقۇچى — ياش ئەۋلادلارنىڭ ئىلىم-پەن دۇنياسىدىكى تۇنجى ھاسىسى. ئۇ ئىلىم خەزىنىسىنىڭ ئالتۇن ئىشىكىنى ئاچقۇچى، ئەقىل دۇردانىلىرىنى چاچقۇچى، ھېكمەت قامۇسىنىڭ مەنىلىرىنى يەشكۈچى، تارىخ بىلەن ماكان، تىلىسىم بىلەن زامان ئارىسىدا پەرۋاز قىلىپ، مۇتەپەككۇرلار بىلەن سۆزلەشكۈچى، ھەقىقەت مەرۋايىتلىرىنى تەشكۈچى زەكى ئۇستاز، پىداكار جەڭچى. مېھرىبان، ساپ قەلب ئىگىسى.

ئابدۇشۇكۇر مۇھەممەتئىمىن

ئوقۇتقۇچى — ئىنسانىنى شەكىللەندۈرگۈچى بىر ئۇلۇغ سىيما. ئىستەك ئويغاتقۇچى، تەپەككۇرلارغا يېتەكلىگۈچى، ئەقىل ئىزدىگۈچى ۋە كامالەت يولىغا باشلىغۇچى.

ئابدۇشۇكۇر مۇھەممەتئىمىن

ئوقۇتقۇچىنىڭ پىداكارلىق قەلبى، تەپەككۇر خەزىنىسى ئانىنىڭ ئۆز پەرزەنتلىرىگە بەخش ئەتكەن ئانىلىق پەرۋىشى ۋە ئانىلىق تەربىيەسىنىڭ يېڭى قاتلامدىكى داۋامى، بۇ ئىككى تەربىيەنىڭ يۇرىكى بىر.

ئابدۇشۇكۇر مۇھەممەتئىمىن

ئىككىسى ئۇلۇغ ھامىنىڭ بىرى ئانا، يەنە بىرى ئوقۇتقۇچىدىن ئىبارەت. ئۇلارنى بىلمەك ھەرقانداق بىلىشنىڭ مۇقەددىمىسى ۋە شەرتى، ئۇلارنى قەدىرلىمەك ھەرقانداق مۇھەببەت ۋە كامالەتنىڭ بوسۇغىسى! ئوخشاشلا ئۇلارنى خارلاش بارلىق خارلىنىشنىڭ سەۋەبى ۋە باشلىنىشى.

ئابدۇشۇكۇر مۇھەممەتئىمىن

ئوقۇتقۇچى ئەزىزلەنگەن جاي — دەل بەخت قۇشى بولغان ئەنقانىڭ تۇخۇم باسقان ماكانىدىن ئىبارەت. ئوقۇتقۇچى ئەزىزلەنمىگەن جاي — ئالتۇن كۆمۈلگەن خارابە ئۇستىدە ھۇۋقۇشى ھۇۋلايدىغان ماكانىدىن ئىبارەت.

ئابدۇشۇكۇر مۇھەممەتئىمىن

پەدەر مېھرىدىن ئەۋزەل جەبرى ئۇستاز.

سەئدى شىرازى

ئۇستات پەدەردىن ئىلغار،
ئۇنىڭدىن ئارتۇق ھەققى بار.
پەدەر ھاياتە بېرىدۇ،
تۇنىستات نىجات بېرىدۇ.

كامالىدىن بىنايى

كىم بېتەكلىسە بىلىم ناملىق ئۆمۈر ئېتىنى،
ئۆزى ئۆلسىمۇ ياد ئېتەر ئۇنىڭ ئېتىنى.

ئوبۇلقاسىم فىردەۋسى

ياخشى ئوقۇتقۇچىلار ياخشى شاگىرتلارنى يېتىشتۇرىدۇ.

م. ۋ. ئوستىرگىرادىسكى

تەربىيەلىگۈچى ئۆزى تەربىيەلەۋاتقانلارنى قانداق كۆرۈشنى خالىسا، ئالدى بىلەن ئۇنىڭ ئۆزى شۇنداق بولۇشى كېرەك.

ۋ. ئى. رال

ئوقۇتقۇچىلار ئىلمىنىڭ يەرلىك مەشئەللىرى بولغانلىقى ئۈچۈن، ئۇلار ئۆز ئىختىيارى بويىچە زامانىۋى پەننىڭ يۈكسەك چوققىسىدا تۇرۇشلىرى كېرەك.

د. ئى. مېندېلېيف

تەربىيەلىگۈچى ئەقىللىك، ناھايىتى سالماق، خۇشخۇي، يۈكسەك ئەخلاقي خىسلەتلەرگە ئىگە بولۇشى كېرەك.

م. ئى. دراگومانوف

..... تەربىيەلىگۈچى ئالدى بىلەن تەربىيەلەنگەن بولۇشى زۆرۈر. ئەگەر ئوقۇتقۇچى ۋىجدانلىق بولسا، ئۇ ھەمىشە زېرەك شاگىرتلىق ھالىتىدە تۇرالايدۇ.

ماكسىم گوركىي

باشقىلارنى ئوقۇتۇش جەريانىدا ئۆزىمىزمۇ ئۆگىنىمىز.

سېنېكا

كىمكى ئاز بىلسە، باشقىلارغا ئۆگەتكىنىمۇ ئاز بولىدۇ.

يا. كومېنسكى

باشقىلارغا ئۆگىتىش ئۈچۈن، ئۆزۈڭنىڭ ئۆگىنىشىڭ ئۈچۈن لازىم بولغاندىنمۇ كۆپرەك ئەقىل كېرەك.

م. مانتىن

كىمكى نەسىھەت قىلىۋاتقانىكەن، نەسىھەتنى ئاڭلىغۇچىنى ئۆزىگە قارىغاندا تەدبىرلىك ھېس قىلىشى لازىم. ئۇنداق بولمىسا كىچىككىنە بىر خاتالىقمۇ ئىشتى بۇزىدۇ.

ر. ريكارت

بىلىمى كۈچلۈك بولغان، ئۇنى ياخشى ئىگىلىگەن ۋە ئۇنىڭغا ئىخلاس باغلىغان ئوقۇتقۇچىلا ھەممە ئوقۇغۇچىلارغا ئۈنۈملۈك تەسىر كۆرسىتەلىشى مۇمكىن.

د. ئى. مېندېلېيېف

ياخشى ئوقۇتقۇچى بولۇشى ئۈچۈن نېمىنى ئوقۇتساڭ شۇنىڭغا، كىمنى ئوقۇتساڭ ئۇنىڭغا مېھىر باغلىشىڭ كېرەك.

ۋ. ئى. كليوچېۋسكى

ئەگەر پېداگوگ ئىنسانىنى ھەر تەرەپلىمە تەربىيەلەشنى خالايدىكەن، ئۇ ھالدا، ئالدى بىلەن ئۇ ئىنسانىنى ھەر تەرەپلىمە چۈشىنىشى كېرەك.

ك. ر. ئوشىنسكى

پېداگوگىكا پائالىيىتى ئۈچۈن بىرىنچىدىن، تەربىيەلىگۈچى ئۆزى تەربىيەلەنگۈچىلىرىنى ھەر تەرەپلىمە بىلىشى، ئىككىنچىدىن، تەربىيەلەنگۈچى بىلەن تەربىيەلىگۈچى ئوتتۇرىسىدا تولۇق ئىشەنچ بولۇشى زۆرۈر.

ر. ئى. پىسارېۋ

مۇڭمۇپەقىيەتلىك تەربىيەنىڭ سىرى ــ ئوقۇغۇچىنى بولغان ھۆرمەتتە.

ر. ئىمېرسون

بالىلارنى ھۆرمەتلەش دېگەنلىك، ئۇلارنى ئەركىلىتىپ قويۇش، ئۇلارنىڭ ئېيتقانلىرىنى بېجىرىپ بېرىش دېگەنلىك ئەمەس. بالىلار ئۆز تەربىيەۋى تەلەپلىرىنى ھاياتقا قەتئىي نىيەت بىلەن تەتبىق قىلغۇچى ئوقۇتقۇچىلارنى ھۆرمەت قىلىدۇ.

ن. ك. كروپسكايا

مېھرىبانلىق ــ گاس ئاڭلىيالايدىغان، گاچا چۈشىنەلەيدىغان سۆزدۇر.

يې مىك

تەربىيەچىنىڭ مەنىۋى دەرىجىسى قانچىلىك تۆۋەن، ئەخلاقىي قىياپىتى قانچە تېتىقسىز بولىدىكەن، ئۇ ئۆزىنىڭ تىنچ-ئاراملىقىنلا ئويلايدۇ ۋە بالىلارنىڭ تەشۋىشىنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدىغان ھەر خىل بۇيرۇق ھەم تەھقىلەرنى شۇنچىلىك كۆپ چىقىرىۋېتىدۇ.

يا. كورچاك

بالىلارنى ئۇلارنىڭ ئۆزلىرى ئۆزلەشتۈرۈپ ئالالايدىغان دەرىجىدە ئەمەس، بەلكى «مەن ئۆزۈم خالىغان دەرىجىدە ئوقۇتۇشۇم زۆرۈر» دەپ ھېسابلايدىغان كىشى مۇتلەق ئەقلىسىزلىك قىلغان بولىدۇ.

يا. كومېنسكى

ئاررۇ ئويغاتمايدىغان تەربىيە قەلبىنى خاراب قىلغۇچى تەربىيەدۇر. تەربىيەچى مۇھىمى ئوقۇغۇچىغا ئىزدىنىشنى ئۆگىتىشى كېرەك.

ئا. فرانس

ئوقۇتقۇچىدا مېھرىبان ئانىنىڭ مۇھەببىتى، ئانىنىڭ ئىناۋىتى، پەيلاسوپنىڭ زاكونى ۋە ئەمەلىيەتچىنىڭ بەجانىدىللىقى بولۇشى كېرەك.
«هايات هەقىقەتلىرى»دىن

ئانا بالىنىڭ تېنىنى چېنىقتۇرسا، ئۇستاز بالىنىڭ جېنىنى چېنىقتۇرار.

موگغول

سەن بىر ئادەمگە ئۇچۇشنى ئۆگىتەلمىسەڭ چۇشۇشنى ئۆگەت.

ف. نېتزى

سىز دەردىگىزنى ئەمەس، ئېرىشكەن بەختىگىزنى ھېسابلاپ كۆرۈڭ.

«هايات هەقىقەتلىرى»دىن

ئەڭ كۆپ ئاغرىنىدىغان كىشى، كۆپ هاللاردا ئەڭ ئاز ئىشلەيدىغان كىشىدۇر.

«هايات هەقىقەتلىرى»دىن

بىزنىڭ بېشىمىزنى قاتۇرۇۋاتقىنى خىزمەتنىڭ ئېغىرلىقى ئەمەس، بەلكى ئۆزۈمىزگە تەۋە قانچىلىك خىزمەتنىڭ بارلىقى ۋە ئۇنىڭ قايسىسىنى بۇرۇن قىلىشىمىز لازىملىقىنى بىلمىگەنلىكىمىزدۇر.
دېئىل كارنىگ

مېنىڭ كەسپىم بۇغداي تېرىش ئەمەس، دۇنياغا ئەقىل تېرىش.

ل. ن. تولستوي

گەپ بىر ئادەمنىڭ قانچىلىك بىلىشىدە ئەمەس، بەلكى ئۆزى بىلگەنلەردىن قانچىلىك پايدىلىنىشىدا، ئۇنىڭ نېمىگە ئىگە بولغانلىقى، قانداق تەربىيە كۆرگەنلىكىدە ئەمەس، بەلكى ئۇنىڭ ھازىرقى ئەھۋالىنىڭ قانداقلىقى ۋە نېمىلەرنى قىلالايدىغانلىقىدا.

جوستا . ھوللاند

جامائەتچىلىكىنىڭ بەختى ئۇچۇن ئىشلىگەنلەر مەيلى ئۇ قايسى مىللەت، قايسى دۆلەتتىن بولسۇن، ئۇلارنىڭ مېھنەت، مېۋىسى بىرەر دۆلەتكىلا مەنسۇپ بولماستىن، بەلكى پۈتكۈل ئىنسانىيەتكە مەنسۇپ.

ماريە كيۈري خانىم

ئىلىم - مەرپەت ئىگىلىرى بىلىمسىز نادانلارنىڭ كىبىرلىرىنى يەرگە ئۇرىدۇ.

ئاللامە زەمەخشەرى

ئۇستازنىڭ سۆھبىتى جان ئوزۇقىدۇر.

سەئدى شىرازى

ئۆز شاگىرتلىرىدا ئەمگەكتىن زوقلىنىش خىسلەتلىرىنى ئويغىتالىغان مۇئەللىم شەرەپكە لايىق.

ئە. خەببارد

ھەرقانداق تەلىم ۋە تەربىيەدە ئەڭ ئاساسلىقى مۇئەللىم، يەنى ئۇنىڭ تەپەككۇر دۇنياسىدۇر.

ئا. رىستېرىۋىگ

ئۆزىنىڭ باللىق چېغىنى ئۇنتۇغان تەربىيەچى — يامان تەربىيەچى.

م. ئېنېر ئېشېنبباخ

ئوقۇتقۇچى جاۋابكارلىقى ئەڭ كۈچلۈك ۋەزىپىنى ئادا قىلىدۇ. ئۇ ئىنسانىنى شەكىللەندۈرىدۇ.

م. ئى. كالىنىن

قانداقلا بولمىسۇن ئوقۇتقۇچىلارنىڭ ئوقۇغۇچىلاردىكى ھەققىي ناھايىتى كۆپ، ئەگەر ئوقۇتقۇچى پادىشاھ بولسا، ئۇنىڭغا قۇللۇق قىلىش تولىمۇ ياخشىدۇر.

ئەلىشىر نەۋايى

جاپا چېكىپ ساڭا بىر ھەرپ ئۆگەتكەن كىشىنىڭ ھەققىنى يۈز تىللا بىلەنمۇ ئادا قىلغىلى بولمايدۇ.

ئەلىشىر نەۋايى

گۈل ئېچىلماس بولسا ياپراق بىلەن گۈل شاخچىسى،
ئەر كۆكەرمەس بولسا پەرۋىشچى، باغۋەن، باشچىسى.
مەيلى ئۇستاز، مەيلى ئۇلپەت بارچىسى قىممەت، بىراق،
ئۆزىنى بىلمەك كىشىنىڭ بىر ئۆمۈر ساقچىسى.

ئابدۇشۇكۇر مۇھەممەتئىمىن

بىر كۈنلۈك ئۇستاز ئۆمۈرلۈك ئاتا.

ئەرەب

ئوقۇتقۇچىلىق بىر خىل تىرىكچىلىك بىلەن شۇغۇللىنىدىغان كەسىپ بولۇپ قالماستىن، بەلكى ئەخلاقىي مۇكەممەللىكنىڭ ئۇلگىسى.

ئەرەب

مەن ھەممە گۈزەللىكلەرنى ـــ ياخشىلىقنى، سەمىمىيلىكنى، قەتئىيلىكنى ئوقۇتقۇچىنىڭ جىسمىدىن كۆردۈم. ئوقۇتقۇچى ھەقىقەتەن مۇ گۈزەللىك ئىلاھى.

جىبران خەلىل جىبران

بىر ئادەم ياشقىلارغا تەلىم بەرگۈدەك سالاھىيەتكە ئىگە بولالىسا، بۇ ياخشى ئىش.

ئەپلاتون

كۆپ چاغلىرىم سىلەرنى، ياشلارنى ۋە ئاتا يوللۇقلارنى جىسمانىي لەززەت ھەم دەپسەندە دۇنياغا ئەمەس، ھەممىدىن مۇھىمى قەلبىگە ئېتىبار بېرىشىنىڭ ئەڭ زور قۇتلۇق ئىش ئىكەنلىكىگە قايىل قىلىش بىلەن ئۆتۈپ كەتتى.

ئەپلاتون

تەربىيەدە پۈتۈن مەسىلە ئوقۇتقۇچىنىڭ كىم ئىكەنلىكىگە باغلىق.

ئى. گىيوتې

ياخشى ئىشقا سايە قىلغۇچى ساۋابتا ياخشى ئىش قىلغۇچى بىلەن باراۋەردۇر.
«كەلىلە ۋە دەمنە»دىن

تالانتلىق كىشىلەرنى بايقىيالايدىغان ئادەملا دۇنيا بويىچە ئەڭ ئۇلۇغ ئادەم ھېسابلىنىدۇ. تالانتلىق كىشىلەرنى بايقاش بايلىق يارىتىشتىن قىممەتلىك.

بوھىن

بالا ئېمىتۋاتقان ئانا ۋە باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇتقۇچىسى ـــ ھۆرمەتنىڭ ئەڭ مۇھىم ئىككى خادىمى.

ۋېكتور ھىيۇگو

مائارىپنى گۈللەندۈرۈشنىڭ ئۇمىدى ئوقۇتقۇچىلاردا.

«جۇڭگو مائارىپ گېزىتى»دىن

ئوقۇتقۇچىنىڭ سۆزى ــ ئاۋازلىق ھەربىكەت، ھەربىتى ــ ئاۋازسىز سۆز، ئالدىنقىسى ئوقۇغۇچىنى ئىشەندۈرىدۇ، كېيىنكىسى ئوقۇغۇچىنى قايىل قىلىدۇ.

ئا. س. ماكارېنكو

ئىنساننىڭ قەدىر-قىممىتى ئۇنىڭ ئېرىشكىنى بىلەن ئەمەس، بەلكى بەخش ئەتكىنى بىلەن ئۆلچىنىشى كېرەك.

ئېينىشتېين

پىكىر قىلىش ئادىتىنى يېتىلدۈرۈشكە بەل باغلىمىغان كىشى تۇرمۇشتىكى ئەڭ زور خۇشاللىقتىن مەھرۇم بولىدۇ.

ئېدىسون

بىلىملىك كىشى ئەمەلدە ئىشلىمىسە، ھەسەل ھەرىسى ھەسەل چىقارمىغان بىلەن تەڭ.

سەئدى

ئىنسانىنى سۆيىمەك ئاللانى سۆيىمەكتۇر.

جالالىدىن رومى

كىشى ھەر ئىشقا دىلبەستە بولغاي،
تىكەن قولىدا ھەم گۈلدەستە بولغاي.

مۇھەممەد جەنولدۇردى

ئالىم ياكى مۇئەللىم، ئاڭلىغۇچى ياكى ئىلمنى سۆيگۈچى بول، بەشىنچىسى بولۇپ قېلىشتىن ساقلان، ھالاك بولسەن

ئەرەب

ئوقۇتقۇچى ئوقۇغۇچىلارغا بىلىم بېرىش، ئىقتىدار ۋە ماھارەتنى ئۆگىتىش بىلەنلا چەكلىنىپ قالماي، ئوقۇغۇچىلارغا تەربىيە بېرىشى كېرەك. بۇ ئوقۇتقۇچىنىڭ مۇقەددەس بۇرچى.

زامىكوف

تەربىيەلىگۈچىلەرنىڭ تەربىيەلىنىشى تەربىيەچىلەرنىڭ ئۆزلىرىنىڭ بۇ مەسىلىدە ئۆرنەك بولۇشىغا باغلىق.

ئەخمەتجان قاسىمى

باشقىلارنىڭ ئۆزىگىز ئۈمىد قىلغان ئادەم بولالمىغانلىقىدىن قايغۇرماڭ، چۈنكى سىزمۇ ئۆزىگىز ئۈمىد قىلغان ئادەم بولالمايسىز.

ت. تۇماس

بىلىملىكنىڭ ئۇيقۇسى بىلىمسىزنىڭ ئىبادىتىدىن ئۈستۈن.

يۈسۈف خاس ھاجىپ

ئادەملەرنىڭ بىلىمى قانچىكى ئاز بولسا، ئۇ شۇنچە مەغرۇرلىنىدۇ. بىلىمى قانچىلىك مول بولسا، ئۇ شۇنچە كەمتەر بولىدۇ. بۇمۇ خۇددى مېۋىسىز دەرەخنىڭ غادىيىپ، مېۋىلىك دەرەخنىڭ يەرگە ئېگىلىپ ئانا تۇپراقتا تەلپۈنۈپ تۇرغىنىغا ئوخشاپ كېتىدۇ.

لىئوناردو. داۋىنچى

كىتابى يوق ئالىم ـــ مېۋىسىز دەرەخ.

شەيخ سەئدى

قابىلىيەتسىز ئوقۇتقۇچى ھەقىقەتنى ئاددىي سۆزلەپلا قويۇپ بولدى قىلىدۇ. ياراملىق ئوقۇتقۇچى ھەقىقەتنى تېپىشقا ئۆگىتىدۇ.

ۋ. ئى. ريستېرىۋىگ

ھەربىر تەربىيەچى، ئۆزىنىڭ ئاساسىي ۋەزىپىسىنىڭ تەربىيەلەنگۈچىلەرنى ئەقلىي ئەمگەككە ئۆگىتىشتىن ئىبارەت ئىكەنلىكىنى ۋە بۇ ۋەزىپىنىڭ دەرس ئوقۇتۇشقا قارىغاندا تېخىمۇ مۇھىم ئىكەنلىكىنى ئۇنتۇماسلىقى لازىم.

ك. د. ئۇشىنسكى

تەربىيەچى تەربىيەلەنگۈچىلەرگە مۇئەييەن بىلىم بېرىش بىلەنلا ئەمەس، بەلكى ئەدەپ-ئەخلاق، تۇرمۇش ئۇسۇلى، كۈنلۈك ۋەقەلەرگە بولغان مۇناسىۋىتنى قاتارلىقلار بىلەنمۇ تەسىر كۆرسىتىدۇ.

م. ئى. كالىنىن

ئۆگىتىش ئۈچۈن تىللاش، ياردەم بېرىش ئۈچۈن ھاقارەتلەش ئەسلا توغرا ئەمەس.

ف. لاروشفۇكو

نېمە قىلىش كېرەكلىكى ھەققىدە ھەرقانچە توغرا تەسەۋۋۇرلارنى ئوتتۇرىغا قويغان بولسىڭىزمۇ، ئەگەر ئۇزاق ۋاقىتلىق قىينىچىلىقلارنى يېڭىش ماھارىتىنى يېتىلدۈرەلمىگەنكەنسىز، مەن سىزنى تەربىيەدە «ھېچ ئىش قىلالمايسىز» دېيىشكە ھەقلىمەن.

ئا. س. ماكارېنكو

بىلىملىك كىشى ۋۇجۇدىنى ئۇيرىتىدۇ،
بىلىم بىلەن شادلىنىپ جېنىنى ياشىنىتىدۇ.

يۇسۇف خاس ھاجىپ

بىلىملىك بىر كىشى مىڭ نادانغا تەڭ كېلىدۇ.

ئەھمەد يۈكنەكى

جاھاندا ئۆزى ئۈلگە بولۇشتىن ياخشى تەربىيە يوق.

ئىندرا. گەندى

مەكتەپنى سۆيۈش، ئۆگىنىشنى سۆيۈش، ئىنتىزامغا رىئايە قىلىش، ئالغا بېسىش، يولداشلار ئارا دوستلۇقنى راۋاجلاندۇرۇش ـــ بۇلارنىڭ ھەممىسى ئوقۇتقۇچى ۋە ئاتا ـ ئانىنىڭ بالىلاردا ئالدى بىلەن پېتىلدۇرۇشكە تېگىشلىك ئالاھىدىلىكىدۇر.

ن. ر. لىۋىتوف

ئۇستاز سۆھبىتى ـــ جان ئوزۇقىدۇر.

سەئىدى شىرازى

ئوقۇتقۇچى ئوقۇغۇچىنىڭ پۈتۈن ئۆمرى ئۈچۈن ئويلىنىشى لازىم.

يى شېڭتاۋ

تەربىيە قىلغۇچى گويا تېۋىپ كەبىدۇركى، تېۋىپ بىمارنىڭ بەدىنىدىكى كېسەلگە داۋا قىلغىنىغا ئوخشاش، تەربىيە قىلغۇچىمۇ

يالىنىڭ ۋۇجۇدىدىكى جاھىللىق مەزمۇنىدىكى «ياخشى خۇلق» دېگەن داۋانى ئىچىدىن، «پاكلىق» دېگەن داۋانى سىرتىدىن بېرىپ ئۆستۈرمەك لازىمدۇر.

ئابدۇللا ئەۋلانى

ئىلىم تەربىيەسى — ئۇزۇن زامانلاردىن بېرى قەدىرلىنىپ كەلگەن ئوقۇتقۇچىلارنىڭ دىققىتىگە يۆلەنگەن، ۋىجدانلىرىغا يۈكلەنگەن مۇقەددەس ۋەزىپىدۇر.

ئابدۇللا ئەۋلانى

تەربىيە قىلغۇچى مۇئەللىم ئۆزى ئالىم بولۇپ، ئەمەل قىلمىسا بۇنىڭمۇ شاگىرتلارنىڭ ئەخلاقىغا زور تەسىرى بولىدۇ.

ئابدۇللا ئەۋلانى

ھەقىقىي ئوقۇتقۇچى ئىنسانلار ئارىسىدىكى پەرىشتە.

ئابدۇكېرىم ئەبەيدۇللا

يېتەرلىك كۆيۈمچانلىق بولسىلا، دۇنيادىكى ئەڭ تەسىرى بار ئادەم بولغىلى بولىدۇ.

ئائتونىي روبىن

سۆزنى ھەرىكەتكە ئايلاندۇرۇش، ھەرىكەتنى سۆزگە ئايلاندۇرۇشتىن مۇشكۇل.

ماكسىم گوركىي

بىزگە تەلىم بېرىۋاتقانلار ھەقلىق ھالدا بىزنىڭ ئوقۇتقۇچىلىرىمىز ھېسابلىنىدۇ. ئەمما، بىزنى ئوقۇتۇۋاتقانلارنىڭ ھەممىسىنىڭ بۇ نامغا لايىق بولۇشى ناتايىن.

ئى. گىيوتې

بىلىملىكنىڭ سۆزى ــ بىلىمسىزگە كۆزدۇر.

يۇسۇف خاس ھاجىپ

باشقىلارغا پەند-نەسىھەت قىلىۋاتقان ۋاقتىڭدا ئۆزىڭنىڭ ھەممىنى بىلىپ كەتمىگەنلىكىڭنى، بەلكى رېئاللىق ناھايىتى تېز ئۆزگىرىۋاتقان بۇ دەۋردە ياشىغانسېرى ھەممىنى بىلىپ كېتىشىڭنىڭ شۇنچە قىيىن بولىدىغانلىقىنى ئەستىن چىقىرىپ قويماڭ.

ماكسىم گوركىي

مەن پەقەت «سىز كىم؟» دەپ سورىغان كىشىنىڭ ئالدىدا ئاجىزلىق قىلىمەن

جىبران خەلىل جىبران

كۆپ بىلگۈچى ئەمەس، بىلىمى مەنپەئەت بەرگۈچىلا دانادۇر.

ئىمىخىل

مېنىڭ ھېچقانداق ئالاھىدە ئىقتىدارىم يوق. پەقەت مەسىلىنىڭ تېگى-تەكتىنى ئېنىقلاش ئۈچۈن ئىزدىنىمەن.

ئېينىشتېين

توقلۇق ھېرسىن كۆڭۈلدىن يوق قىل،
ئۆزۈڭگە ئاچ بولۇپ بىر ئاچنى توق قىل.

ئەلىشىر نەۋائى

لىباس ھەرنىچە كىم زىبادۇر،
كىيگىنىڭدىن كىيدۈرگىنىڭ ئەلادۇر.

ئەلىشىر نەۋائى

بىلىمىڭ ئاسمانغا يەتكەن بولسا ھەم،
باشقىلار ئىلمىگە قۇلاق سال ھەردەم.

ئەبۇشۇكۇر بەلقى

ئالىم گەر ئىلمىگە قىلمىسا ئەمەل،
ئۇ ئۈستىگە كىتاب يۈكلەنگەن ئېشەك.
ئىلىمسىز قارىنى ئېشەك دەپ ئېيتتى،
چۈنكى بۇ ئېشەككە تۆھمەت ۋە ئۆرنەك.

خوسراۋ دېھلىۋى

بىلىملىكلەر سۆزى باردۇر بابتا،
«بىلىملىك قەبرىدە، ئىلمى كىتابتا.»

ئابدۇراخمان جامى

بەختىگىنى تېپىپ ئۆرۈمە يۈزۈڭ،
ئۈچكە يۈزلەنسۇن كېچە-كۈندۈزۈڭ.
بىرىنى ئۆتكۈر ئىلىم ئۆگىنىپ،
ئىلىمسىزلىك سەت، ئۆتمە ئۆكۈنۈپ.
ئىككىنچىسىدە سەن ئىلمىي ئىشلە،
ئۈچىنچىسىدە ئۆگەت ئۆزگىگە.

ئابدۇراخمان جامى

ئەينەكتىن ھەممىنى كۆرەر نەۋقىران،
كېسەكتىن بىلىدۇ، قېرى، بىلىمدان.

ئوبەيد زاكۇنى

ئۆگەنگەن ئىلىمنىڭ ئىشلەت ھەر مەھەل،
ئۆچمىسۇن كۈچ بىلەن يېقىلغان مەشئەل.

ئابدۇراخمان جامى

ئەي ئىلىم يىغقۇچى، سىر بىلگۈچىلەر،
ھەرقانداق مۇشكۈلنى ھەل قىلغۇچىلار.
ئەقىل بىناسىنىڭ ئاساسى سىزلەر،

كۆل گۈمبەز ئاستىدا كۆيدۈرگۈچى سىز.
ھەممىنىڭ كۆزى كور، كۆرسەتكۈچى سىز،
كۆزى ساقلار تاشلاپ تۇرمىسا نىگاھ.
كورلار ئوتقا چۈشۈپ كېتىدۇ ناگاھ،
سىزلەردىن نۇرلارغا تولسۇن ھەممە.
يامان كۆز ئۇ نۇردىن بولسۇن كۆپ يىراق.

ئابدۇراخمان جامى

مېۋىسىز شاخ بېشىنى كۆتۈرەر تىك،
مېۋىلىك شاخ بېشى سالامغا ئېگىك.

ئابدۇراخمان جامى

ئىلمىڭنى ئەمەلدىن قىلمىغىن جۇدا،
ئىلىم ئەمەل بىلەن ئىشقا دەھنا.
ئىلىم گەر ئەمەلگە يار بولمىسا،
ئۇندىن كۆزگە ھېچ مادار بولماس.

كامالىدىن بىنايى

ئالىملار ھەر زېمىنىڭ بېغىدۇر ۋە مەملىكەتنىڭ شاھىدۇر.

مۇھەممەد ئىمىنى ئابدۇللا خەراباتى

خەلق كۆڭلىدىن ئورۇن تۇتماقلىق مەن ئۈچۈن ھەممىدىن ئەلا.

مەھزۇن

نادانلار ئۆلۈك، ئالىملار تىرىك.

ئابدۇقادىر ئەزىزى

شام ئۆزىنىڭ توغرىلىقىدىن خۇرسەن، بۇنىڭ ئۈچۈن ئۇ باشتىن-ئاخىر كۆيۈپ تۈگىگىچە نۇر تارقىتىدۇ. چاقماقچۇ؟ ئۇمۇ يالقۇن چاچىدۇ،

ئەمما ئۇنىڭ تەبىئىتى ئەگرىلىك بولغىنى ئۈچۈن بىر نەپەسلىك يورۇقلۇقتىن كېيىن ئۆچىدۇ.

ئەلىشىر نەۋائى

كىمكى ئەل خىزمىتىگە ئۆمرىنى سەرپ ئېتەر،
ئەگەر ئۆمرى كېتەر مەڭگۈلۈك ئۆمۈرگە يېتەر.

ئەلىشىر نەۋائى

دۇنيادا ياخشى ئىش، ياخشى ھەربىكەتلەر ئۈچۈن، خەلقنىڭ ۋە دانىشمەنلەرنىڭ خىزمىتى ئۈچۈن ئۆمرىنى سەرپ ئەتكۈچىلەر ئۆلۈپ كەتسىمۇ، ئۇلارنىڭ ياخشى نامى مەڭگۈ ساقلىنىدۇ.

ئەلىشىر نەۋائى

سۆزلىگەندە ھەركىمنىڭ ئەھۋالىغا لايىق، مۇۋاپىق سۆز-جۈملىلەرنى تاللاپ سۆزلەش كېرەك. مۇنداق بولغاندا كىشىنى قايىل قىلغىلى بولىدۇ، باشقىلارمۇ بۇ سۆزدىن لەززەتلىنىدۇ.

ئەلىشىر نەۋائى

كىمكى ئۆز ئىلمىنى ئىززەت-ھۆرمەت ۋە ئابرۇيىنىڭ ۋاستىسى قىلمىسا، ئۆزىنى ۋە ئەلنىمۇ خاتالىققا باشلايدۇ.

ئەلىشىر نەۋائى

بىلىملىكنىڭ سۆزى تۇگىمەيدۇ، ئېقىپ تۇرغان سۇزۇك بۇلاقنىڭ سۈيى ئۆكسۈمەيدۇ.

يۈسۈف خاس ھاجىپ

بىلىملىك كىشىنىڭ دۈشمىنى كۆپ بولىدۇ.

يۈسۈف خاس ھاجىپ

ياخشى سۆز ئىلىم ۋە ھۈنەرنىڭ زىيادىلىكىنىڭ ئالامىتىدۇ.

يۈسۈف خاس ھاجىپ

بىلىملىك كىشى قىممەتلىك تىللا، بىلىمسىز كىشى نادان، قىممىتى يوق يارماق.

يۈسۈف خاس ھاجىپ

بىلىملىك كىشى ئۆز ئىپسۈنسىگە تولۇق ئىگە بولالايدۇ.

يۈسۈف خاس ھاجىپ

بىلىمسىزنىڭ كۆڭلى قۇمدەك بولىدۇ، دەريا كىرسىمۇ تولمايدۇ، ئوت- چۆپىمۇ ئۈنمەيدۇ.

يۈسۈف خاس ھاجىپ

سۆزنى دانالاردىن ئاڭلاپ، كېيىن بىلىمسىزگە ئېيتىش كېرەك، كېرەكلىك سۆزنى ئۇلۇغلاردىن ئاڭلاش لازىم، ئاندىن كىچىكلەرگە ئېيتىش كېرەككى، ئۇلار ئۆزىنى تونۇۋالسۇن.

يۈسۈف خاس ھاجىپ

بىلىمنىڭ قىممىتىنى بىلىملىك بىلىدۇ،
ئەقىل-ئىدراكنىڭ قەدرى بىلىمدىن كېلىدۇ.

يۈسۈف خاس ھاجىپ

بىلىملىككە بىلىمى يېتەرلىك كىيىم-كېچەك، يېمەك-ئىچمەكتۇر.

يۈسۈف خاس ھاجىپ

بىلىملىك كىشى قىممەتلىك دىناردۇر.

ئەھمەد يۈكنەكى

دىلىنى ئىلىم بىلەن يورۇتقان كىشى كور بولسىمۇ، جاھاننى ئەينەن كۆرەلەيدۇ.

مۇھەممەد ئىبنى ئابدۇللا خەراباتى

بىلىملىك كىشىنىڭ كۆڭلى بەئەينى گۈلزارلىققا ئوخشايدۇ.

مۇھەممەد ئىبنى ئابدۇللا خەراباتى

ئىلىم ئىزدىگۈچىلەرنىڭ قەلب ئەينىكىدە پىلانبتالارنىڭ سىرلىرى روشەن، يەر-زېمىننىڭ مەخپىيىتى ئاشكارىدۇر.

ئىمىر ھۈسەيىن سەبۇرى

مەرىپەتلىك كىشىگە بارچە مۇشكۈللەر ئاسان بولىدۇ.

مۇھەممەد ئىبنى ئابدۇللا خەراباتى

ئىلمى يوق كىشى، جېنى يوق مۇردىغا ئوخشايدۇ.

مۇھەممەد ئىبنى ئابدۇللا خەراباتى

مەرىپەتسىز كىشىنىڭ بەدىنى جانسىز جىسمغا ئوخشايدۇ.

مۇھەممەد ئىبنى ئابدۇللا خەراباتى

بىلىملىك كىشى ئالىم، بىلىمسىز كىشى زالىم.

مۇھەممەد ئىبنى ئابدۇللا خەراباتى

بىر ئادەم ئۆز ھاياتىدا ئۆز ئورنىنى تاپالىسا، ئۇ بەرداۋلىقتىن بولسۇن، ئىشىنىمەنكى، ئۇ شان-شەرەپ ئۈچۈن خەتەرگە تۇغرا قارىيالايدۇ. ھاياتىنى ۋە بارلىقىنى تەسەددۇق قىلىشتىن ئايانمايدۇ.

ئەپلاتون

مەن ئۆزۈم ئۈچراتقان ھەربىر ئادەمگە ھەقىقەتنى شەرھىلەيمەن. مەن ئۆزۈم ئادەتلەنگەن ئۇسۇل بويىچە داۋاملىق سۆزلەيمەن.

ئەپلاتون

كۆڭۈلدە ئىنسانلارغا مۇھەببەت بولمايدىكەن، ئۇنداقتا، ھەرقانداق بۈيۈك ئىلمۇ دانىشمەنلىكمۇ پايدىسىز ھەتتا يىرگىنىشلىك.

جالالىدىن رومى

بىر مىنۇت نۇتۇق سۆزلىمەكچى بولساڭ، ئاز دېگەندە بىر كۈن تەييارلىق قىل.

ھارىس

تىل بىلەن سۆزلەنمىسە بىلىم شۇ پېتى قېلىۋېرىدۇ.

يۈسۈف خاس ھاجىپ

كىمكى ئۇستازلىق دەۋاسىنى قىلىدىكەن، ئۇنداق كىشى ئۇستاز ئەمەس، بىھۇدە غوۋغا قىلغۇچىدۇر.

مۇھەممەد ئىبنى ئابدۇللا خەراباتى

كىمكى ئىلىم ئۆگىنىپ ئەمەلدە ئىشلەتمىسە، يەرنى ھەيدەپ قويۇپ ئۇرۇق چاچمىغانغا ئوخشاش.

شەيخ سەئدى

ھاياتتىن ئىككىلا نىشان بولىدۇ: بىرى، ئۆزۈڭگە كېرەكلىك نەرسىنى قولغا كەلتۈرگەن نەرسىدىن بەھرىمەن بولۇش. يەقەت ئەقىللىك كىشىلا ئىككىنچى نىشانغا يېتەلەيدۇ.

لوگال ئىپاسال سېمت

ئىككى كىشى ھەسرەت بىلەن ئۆلۈپ كېتىدۇ: بىرى، بار تۇرۇپ يەپ-ئىچمىگەن؛ يەنە بىرى، بىلمىگە ئىگە بولۇپ تۇرۇقلۇق ھېچ ئىش قىلمىغان.

شەيخ سەئدى

ساقلى بارلار بىلمىلىك ھېسابلانسا، ئۆچكىمۇ دەرس ئۆتەلەيدۇ.

\دانىيە

گەپ بىر ئادەمنىڭ قانچىلىك بىلىشىدە ئەمەس، بەلكى ئۆزىنىڭ بىلگەنلىرىدىن قانچىلىك پايدىلىنىشىدا؛ ئۇنىڭ نېمىگە ئىگە بولغانلىقى، قانداق تەربىيە كۆرگەنلىكىدە ئەمەس، بەلكى ئۇنىڭ ھازىرقى ئەھۋالىنىڭ قانداقلىقى ۋە نېمىلەرنى قىلالايدىغانلىقىدا.

جۇستاۋ ھوللاند

مەن بىلىم ئىگىسى بولغان ئوقۇتقۇچىنى ئۇستاز دەپ ئاتايمەنكى، ئوقۇتقۇچى دەپ ئاتىمايمەن. سەۋەبى ئوقۇتقۇچىنىڭ بالىلارنى قانداق بىلىم بىلەن ئوقۇتۇشىدا ئەمەس، بەلكى بالىلارنىڭ قانداق ئادەم بولۇشىغا يېتەكچىلىك قىلىشىدا.

ژ. ژ. روسسو

دۇنيادا ھەممىدىن ساپ، ئادەمنى ھەممىدىن ئارتۇق تەسىرلەندۈرىدىغان كۆڭۈللۈك ئىش، ئۆزىگە سەمىمىي مۇئامىلە قىلىدىغان ئۇلۇغ كۆڭۈلنى كۆرۈش.

ئى. گىيوتې

بىر ئادەم ئۆزىنىڭ پايدا-زىيىنىنى ئۇنتۇغان چاغقا يەتكىنىدە، ئەمەلىيەتتە ھەقىقىي كىرىمگە ئىگە بولغان بولىدۇ.

ر. تاگور

كىمكى شاگىرتلىققا چىن دىلىدىن شاد،
بىر كۈنى بولغۇسى ئۆزىنىمۇ ئۇستات.

ناسىر خىسراۋ

ئۇستازلىرىنى ھۆرمەت قىلغان كىشى ئەزىزلىك مەرتىۋىسىگە ئېرىشىدۇ.
مۇھەممەد ئابدۇللا خەراباتى

ئۇستازلارنى ئاتا-ئانىلاردىنمۇ ئەلا بىلىپ ئۇنىڭ ئىززەت-ھۆرمىتىنى قىلغىن.

موللا بىلال ئىبنى يۈسۈف خوتەنى

بىلىم بەرگەن ئۇستازىڭنى ئاتاڭدىنمۇ ئارتۇق بىل، ئۇنىڭغا ئىززەت-ئىكرام قىل.

موللا ئەلەم شەھيارى

ئۇستازىڭنى داۋاملىق ئەزىز كۆرگىن، ھەرقاچان دانىشمەنلەرنى ئۆزۈڭگە دوست تۇتقىن، ياخشى ئىشلارغا جان-دىللىق بىلەن تىرىشقىن، كىرىشكىن.

لوقمان ھېكىم

پەرزەنتلەر، ياش ئەۋلادلار ئۆز ئاتا-ئانىسىدىن، ئۆز ئۇستازلىرىدىن، ئۆزى تەربىيە ئالغان مۇئەللىپتىن تۆلەپ بولغۇسىز قەرزدار.

ئابدۇشۇكۇر مۇھەممەتئىمىن

مەن ئۇستازىمنى سۆيىمەن، ھەقىقەتنى تېخىمۇ سۆيىمەن.

ئارىستوتېل

يالقۇننىڭ ساڭا يورۇقلۇق ئاتا قىلغانلىقىغا رەھمەت دېگىن. بىراق، قاراڭغۇدا قەتئىي تەۋرەنمەي چىراغ كۆتۈرۈپ تۇرغان ئاشۇ ئادەمنى ئۇنتۇپ قالما.

ر. تاگور

مۇئەللىم ئېيتقاندا سۆزىنى تەكرارلاش بىلەنلا ئۇنىڭ ئىز باسارى يولۇپ چىقىش قىيىن.

د. ئى. پىسارېۋ

ئۇستاز-مۇئەللىملەرنى ھۆرمەتلىگەنلەر بۇ دۇنيا ۋە ئاخىرەتتە سائادەت تاپىدۇ.

ئۆزبېك

ئوقۇتقۇچىنىڭ پۈتۈن يەخرى ئوقۇغۇچىلاردا، يەنى ئۆزى چاچقان ئۇرۇقنىڭ ئۆسۈشىدە.

ئابدۇشۇكۇر مۇھەممەتئىمىن

ئىلىم ھەم ئۇستات ۋە كىتاب ھۆرمىتى،
ھەممىسىدىن زۆرۈر بۇ باب ھۆرمىتى.
كىم ئەستىن چىقارسا ئۇشبۇ ھۆرمەتنى،
تارتار ھاياتىدا يوقلۇق زىللەتنى.

كامالىدىن بىنايى

ھاياتىنى ئۆتكۈزسە ئۆگىتىپ ساۋاق،
ئۇستا ھەم، شاگىرت ھەم خۇشال ھەممە ۋاق.

ئەبۇ سۈكۈرا بەلفى

ياش چېغىدا كىمنى تەربىيەلەپ يېتىشتۈرسەڭ، قېرىغاندا تايانچىڭ شۇ بولار.

رۇس

ئۇستازىڭنى چوڭ داداڭدەك ئاسرا.

ئۇكرائىنا

ھەر ئىشنىڭ ئۇستىسى بار،
ھەر ئۇستىنىڭ ئۇستازى بار.

تاتار

ئۇستا بار ۋاقتىدا قولۇڭنى تارت،
ئۇستاز بار ۋاقتىتا تىلىڭنى تارت.

تاتار

ئالىم كىتابقا خۇمار،
ئاچ كۆز قورساقتا خۇمار.

موڭغۇل

بىلگىنىنى يوشۇرغان دانادىن،
كۆرگىنىنى ئېيتقان بالا ياخشى.

موڭغۇل

چالا ئۇستىنىڭ شاگىرتىمۇ چالا.

موڭغۇل

ئۇستازىنى ھۆرمەتلىگەن، ئۇستاز بولار.

ۋىيېتنام

بىرىگە ئۆگەتسەڭ، ئۆزۈڭمۇ ئۆگىنىسەن.

نېمىس

ئۇستا مەرگەننىڭمۇ ئەگرى كېتەر ئوقى بار.

ئېنگلىز

ئۇستاز موخۇ، شاگىرت گاس.

بېنگال

خەقنى باشتىن-ئاياغ كىيىندۈرىدىغان يىگىنىنىڭ تېنى يالىڭاچ.

ئەرەب

قەلەم ياسىغان، خەنجەر سوقماس.

تۈرك

ئۇلۇغ ئادەمنىڭ ئاغزىمۇ لوغەت.

ھىندى

بىلگىنىڭنى ئەلدىن ئايىما.

ئۇيغۇر

پىرىگە قاراپ قۇرت بولۇر،
ساقالغا قاراپ بۇرۇت.

ئۇيغۇر

زېرىككەك بولماڭ، تېرىككەك بولماڭ،
كۆڭۈلچەك بولماڭ، ئېرىنچەك بولماڭ.

ئۇيغۇر

تەلىم بېرىش ئۇچۇن تەلىم ئال.

ئۇيغۇر

بىر ئېغىز يېقىملىق گەپ، ئۇزاققا سوزۇلغان قىشنى ئىللىتىدۇ.

ياپونىيە

ئۇستازغا گۇڭگا نەرسە،
شاگىرتقا قاراڭغۇ كېچىدەك.

قىرغىز

ئۇستازنىڭ خاتاسى،
شاگىرتنىڭ خاتاسى.

قىرغىز

ئۇستا تۆمۇردىنمۇ ئالتۇن قىلىچ سوقىدۇ.

قىرغىز

ئۇستىلاردىن ھۈنەر قالار،
ئوقۇغاندىن بىلىم قالار.

قىرغىز

دۆلەت ۋە مىللەتنىڭ گۈزەل كېلەچىكى ئۇچۇن ئۆزىنى قۇربان قىلالىغان مەسئۇلىيەتچان قابىل ئوقۇتقۇچى كىشىلەر قەلبىدە مەڭگۈ يادلىنىدىغان ئوقۇتقۇچىدۇر.

پىداقول

ئون ئىككىنچى باب ئىرادە تەربىيەسى

بىلىمسىز ساياھەتچى قانىتسىز قۇشقا، ئەمگىكى يوق ئالىم مېۋىسىز دەرەخكە، ئىلىمسىز زاھىت ئىشكى يوق ئۆيگە ئوخشايدۇ.

شەيخ سەئدى

مۇۋەپپەقىيەت دائىم ئىرادىسى مۇستەھكەم كىشىلەرگە ھەمراھ بولىدۇ، مەغلۇبىيەت بولسا دائىم توختۇ يۇرەك كىشىلەرنىڭ دېرىزىسىنى چېكىدۇ.

ئا. س. ماكارېنكو

قەتئىي ئىرادە مۇۋەپپەقىيەتنىڭ كاپالىتى، ئەگەر بىر تولۇپ تاشقان قىزغىن ھېسسىيات بىلەن ئالغا بېسىۋەرسەك، راھەت، بەخت ۋە مۇستەقىللىققا ئورتاق ئېرىشىشتەك مەنزىلگە يېتىپ بارالايمىز. ئۇنى باشقا خەلقلەرگىمۇ ئومۇملاشتۇرالايمىز.

ۋىلىيام دالگان

قەيسەر ئىرادە دۇنيادىكى ئەڭ ئېگىز چوققىنى بويسۇندۇرالايدۇ.

دېككىنس

قەيەردە ئىرادە بولمايدىكەن، شۇ يەردە ھالاكەت بولماي قالمايدۇ.

ف. نېترزى

كەلگۈسى پارلاق ھەم گۈزەلدۇر، ئۇنى سۆيۈ، ئۇنىڭغا ئىنتىل، شۇنىڭ ئۈچۈن ئىشلە، ئۇنى كۈتۈۋال، ئىمكانىيەتنىڭ بارىچە ئۇنى رېئاللىققا ئايلاندۇرۇش ئۈچۈن تىرىش.

ن. گ. چېرنىشۇسكى

ھەركىم ئۆزى شەخسىي قەدىر-قىممىتىنى يەرگە ئۇرىدۇ. ئادەمنىڭ بۈيۈك ياكى بۈيۈك ئەمەسلىكى ئىرادىسىگە باغلىق.

س. سمايلىس

ھېچقانداق نەرسە ئۆز-ئۆزىدىن، ھەرىكەت ۋە ئىرادىسىز، بەدەلسىز ۋە ئەمگەكسىز ۋۇجۇدقا چىقمايدۇ.

ئا. ئى. گېرتسېن

ئەقىل ئىرادە يولىنى يورۇتىدۇ، ئىرادە بولسا پائالىيەتنى ئىدارە قىلىدۇ.

يا. كومېنسكى

ئىرادە يوق يەردە يولمۇ يوق.

پ. شوئو

ئىرادە ئىشقا ئايلىنىدىغان پىكىردىن باشقا نەرسە ئەمەس.

ئا. ئا. بېستۇژېۋ. مارلىنسكى

شۇنداق ئادەملەر بارکى، ئۇمىدسىزلەنگەن ياكى ئەسەبىيلەشكەن هالدا ئۆز ئەھۋالىدىن زوقلىنىدۇ. ھەتتا پەخرلىنىدۇ، بۇ خۇددى پەسكە كېتىۋاتقان ئاتنىڭ تىزگىنىنى قويۇۋېتىپ، يەنە ئۇنى قامچىلاش بىلەن باراۋەر.

ل. ن. تولستوي

ئۆزىمىزنى ئۆزىمىزگە ئاقلاپ كۆرسىتىش ئۈچۈن بىز كۆپ هاللاردا ئۆزىمىزنى مەقسەتكە يېتىشكە كۈچىمىز يەتمىگەندەك قىلىپ ئىشەندۈرىمىز. ئەسلىي بىز كۈچسىز ئەمەس، ئىرادىسىزمىز.

ف. لاروشفۇكو

بىزدە ئىرادىگە قارىغاندا كۈچ كۆپ، بىز كۆپىنچە هاللاردا ئۆزىمىزنى ئۆزىمىزگە پاك قىلىپ كۆرسىتىش مەقسىتىدە كۆپ نەرسىلەرنى ئۆزىمىزنىڭ ئىمكانىيەتلىرىدىن خالىي دەپ هېسابلايمىز.

ف. لاروشفۇكو

ئىرادىلىك ئادەم ئۈچۈن هېچقانداق قىيىن ئىش يوق.

روتتېردامسكى

تېشى قانچىلىك قاتتىق بولسۇن، دۇنيادا ئىنسان ئىرادىسى ۋە تەپەككۇرىغا قارشى تۇرالايدىغان قالقان يوق.

ژ. ئامارو

ئىراده ئادەم قىيابىتى بىلەن قوشۇلغان ھالدا ئىنسانىنى ئەمەلدە تۇغرا ئىپادىلەيدۇ.

ئا. ژ. لۇنا چارىسكى

ئىتائەتسىز ۋۇجۇدنى يېڭىشتە ئىراددىن كۈچلۈك ھېچ نەرسە يوق.

ر. روللان

ھېچ نەرسىنى ھەل قىلمايدىغان ئىراده ھەقىقىي ئىراده ئەمەس؛ ئىرادىسىز ئادەم ھېچقاچان بىر قارارغا كېلەلمەيدۇ.

گ. گېگېك

كۈرەشتە غەيرەتلىك كىشىلەر ئۆتۈپ چىقىدۇ.

بېستۇژېف — ريومىن

قەتئىي بولالمىغان ئادەم ھېچقاچان ئۆزىگە خوجايىنلىق قىلالمايدۇ.

ئۇ. فاستېر

ھەممە نەرسىنى تەۋەككۈلچىلىككە تاشلاپ قويغان ئادەم ئۆز ھاياتىنى قىمارغا ئايلاندۇرىدۇ.

ت. فوللېر

ئۆزىنى تۇتۇشىنى بىلمىگەن ئادەم رولىسز ۋە كومپاسسىز كېمىگە ئوخشايدۇ. ئۇ شامالنىڭ چىقىشىغا قارap يۆنىلىشىنى ئۆزگەرتىۋېرىدۇ.

س. سمايلىس

قەتئىي ئىرادە بولمىغان ئادەمدە ئەقىلمۇ بولمايدۇ.

ۋ. شېكسپىير

ئىرادىسىز ئادەملەر قورقاق بولىدۇ. قورققاق ئادەم ئاجىز ئادەمدۇر.

ئى. پ. پاۋلوف

كۆچلۈك ئىرادە پەقەتلا بىرەر نەرسىنى ئارزۇ قىلىپ، ئۇنىڭغا ئىگە بولۇشلا ئەمەس، بەلكى زۆرۈر تېپىلغاندا بىر نەرسىدىن ۋاز كېچىشكە ئۆزىنى مەجبۇرلاشنى بىلىشتىنمۇ ئىبارەت. ئىرادە شۇنداق ئىشەنچكى، ئۇ يالغۇز ئارزۇ ۋە ئۇنىڭ قانىدۇرۇلۇشلا ئەمەس، بەلكى ئۇ ھەم ئارزۇ، ھەم قانائەت، ھەم ۋاز كېچىشتۇر.

ئا. س. ماكارېنكو

ئەڭ قىيىن ئىشنى ئۆزىدىن تەلەپ قىلىش ئىرادىدۇر.

ئا. س. ماكارېنكو

باشقىلارنى كۆپ نەرسىلەر ئۈچۈن كەچۈر، ئۆزۈڭنى ھېچ نەرسە ئۈچۈن كەچۈرمە.

پوبللىي سىر

ئىقتىدارىمىزغا ئوخشاش، ئىرادىمىزمۇ ئۇزۇكسىز كۆچىيىپ بېرىۋاتقان پائالىيىتىمىز سەۋەبىدىن مۇستەھكەملىنىدۇ.

ك. د. ئوشىنسكى

ئىرادىسىنى كۈچەيتىشنى خالىغان ئادەم توسقۇنلۇقلارنى يېڭىپ ئۆتۈشكە ئادەتلىنىشى لازىم.

ئى. پ. پاۋلوف

ھاياتىمىز ـــ ياشاش داۋامىدا بارلىققا كەلگەن قىيىنچىلىقلارنى يېڭىشكە كەتكەن كۈچىمىزنىڭ قىممىتىگە تەڭ.

ف. ماربئاك

ئاسانلا قولغا كەلگەن غەلىبىلەرنىڭ قەدرى بولمايدۇ. زور كۈرەش نەتىجىسىدە قولغا كەلتۈرۈلگەن ئۇتۇقلار بىلەنلا پەخىرلىنىشكە ئەرزيدۇ.

گ. بېچىر

ئۆزۈڭگە، ئۆز كۈچىڭگە ئىشەنچ ھاسىل قىلىشىڭ كېرەك. بۇنداق ئىشەنچكە توسقۇنلۇقلارنى يېڭىپ ئۆتۈش، ئىرادىنى تەربىيەلەش، ئۇنى «مەشىق قىلدۇرۇش» ئارقىلىق ئىگە بولغىلى بولىدۇ. ئۆزۈڭدىكى ئۆتمۈشىنىڭ ناچار سارقىندىلىرىنى تۈگىتىشنى بىلىشىڭ كېرەك. ئۆز ئۈستۈڭدىن قازانغان بىر كىچىك غەلىبەڭمۇ كۈچۈڭگە كۈچ قوشىدۇ.

ماكسىم گوركىي

ئۆز بەدىنىنى مەشىق قىلدۇرۇش ئارقىلىق ئادەم چىداملىق، ئەپچىل بولۇپ يېتىشىدۇ، شۇنىڭغا ئوخشاش، ئۆز ئەقلىڭنى، ئىرادەڭنى ئۆزۈڭسىز مەشىق قىلدۇرۇپ يېرىشىڭ كېرەك.

ماكسىم گوركىي

ئۆزۈڭدىكى ئىرادە سۈسلۇقىنىڭ ئەڭ ئاددىي بەلگىلىرى بولغان

ئىنجىقلىقنى، نارۇكلۇقنى، تېرىككەكلىكنى، يىغلاڭغۇلۇقنى، غەيرىي تەبىئىي مەنمەنلىكنى تۇزەت، چۈنكى ئۇ ئىللەتلەردىن شەخسىيەتچى خاراكتېرىك كۈچىيىپ قالىدۇ.

ۋ. ئا. سوخوملىنسكى

ئۆزۈڭنى ئۆزۈڭ ئىداره قىلىشنى، ئۆز ئۈستۈڭدىن خوجايىنلىق قىلىشنى بالىلىق چېغىڭدىن باشلاپ ئۆگەن. ساڭا ياقمايدىغان، ئەمما ئورۇنلىنىشى زۆرۈر بولغان ئىشلارنى قىلىشقا ئۆزۈڭنى مەجبۇرلا. ئۆز-ئۆزىنى مەجبۇرلاش ئىرادىنىڭ باش مەنبەسى.

ۋ. ئا. سوخوملىنسكى

ئىرادىسىز ئادەم ھەرقانداق مۇتتەھەمنىڭ قولىدا قورچاققا ئايلىنىدۇ.

ن. ك. كىروپوسكايا

دۇنيادىكى ئەڭ كارامەت نەرسە ئادەمنىڭ ئۆگىنىش ئىقتىدارى. ئىنتايىن كىچىك بىلىم تامچىلىرىمۇ بىزگە نىسبەتەن پايدىلىق.

رېئو بوۋسكارىيا

ئون ئۇچىنچى باب ۋاقىت تەربىيەسى

تىرىشچان ــ ۋاقىتنىڭ خوجايىنى، ھۇرۇن ۋاقىتنىڭ قۇلى.

چاۋشيەن

ئادەم ئۇچۇن زىيان سالىدىغان نەرسە، دەل «ئەتە» دېگەن سۆزنىڭ ئۆزى.

بالزاك

ئادەم ۋاقىتنىڭ قىممىتىنى بىلگەنسېرى ۋاقىتنى قولدىن بېرىپ قويغانلىقىنىڭ ئازابىنى شۇنچە ھېس قىلىدۇ.

دانتى

ئادەم ۋاقىتنى كېرەك قىلمىسا، ۋاقىتمۇ ئۇنى كېرەك قىلمايدۇ.

ۋ. شېكسپىر

«سەھەر قوپقان ئىتتىن قورق» دېگەندەك، كىم بۇرۇن ھەرىكەت قىلسا، ئىزدىگىنىنى تاپار.

«مىكىبر كېچە»دىن

جېنىگىنى ئەزىزلەمسەن، ئۇنداق بولسا، ۋاقىتنى ئىسراپ قىلما، چۇنكى ۋاقىت جاننى تەشكىل قىلغۇچى ماتېرىيال.

فرانكلىن

پۇرسەت يوق دېيىش ــ ئاجىزلارنىڭ ئەڭ ياخشى ئىقرارنامىسى.

ناپولېئون

ھاياتىمىزدىكى قىسقا مۇساپە ئىچىدىكى ئەگرى-توقاي-ھە! ئۇششاق بالىلار: «چوڭ بالا بولغاندا» دېيىشىدۇ، چوڭ بالا بولغاندا نېمە بولماقچى؟ چوڭ بالىلار: «چوڭ بولۇپ ئادەم بولغاندىن كېيىن» دېيىشىدۇ، چوڭ بولۇپ ئادەم بولغاندىن كېيىن «توي قىلغاندىن كېيىن» دېيىشىدۇ. توي قىلغاندا بولسا نېمە بولماقچى؟ ئاخىر ئۇلارنىڭ ئوي-پىكرى «پېنسىيەگە چىققاندىن كېيىن»گە ئۆزگىرىدۇ. پېنسىيەگە چىققاندىن كېيىن بېسىپ ئۆتكەن مۇساپىنى ئەسلىسە تېنىنى تىترەك باسىدۇ. ئۇلار ئۆزى بىلىپ - بىلمەي ھەممىنى قولدىن بېرىپ قويىدۇ. قولدىن كەتكەن نەرسىلەر قايتىپ كەلمەيدۇ. بىز كۆپ چاغلاردا ھاياتنىڭ تۇرمۇش ئىچىدە، ھەربىر كۈن ۋە ھەربىر مىنۇت ئىچىدە ئىكەنلىكىنى بىلىۋېلىشقا ئامالسىز قالىمىز.

سىتخان ركولىك

ۋاقىت جان دېمەكتۇر، باشقىلارنىڭ ۋاقتىنى ئورۇنسىز ئىپلىش ئەمەلىيەتتە مال-دۇنيانى دەپ باشقىلارنىڭ جېنىغا زامىن بولۇشتىن پەرقلەنمەيدۇ.

لۇ شۈن

20 ياشتا چىرايلىق، 30 ياشتا ساغلام، 40 ياشتا بايى، 50 ياشتا ئەقىللىك بولالمىساڭ، بۇ نەرسىلەرگە مەڭگۈ ئېرىشەلمەيسەن.

ھېربورت

ۋاقىت ناھايىتى شەپقەتسىز، شۇنداقلا بەكمۇ رەھىمدىل، ئۇ بىزنى نۇرغۇن نەرسىدىن مەھرۇم قىلىدۇ. شۇنداقلا بىرتى نۇرغۇن نەرسىگە ئىگە قىلىدۇ. «ھايات ھەقىقەتلىرى»دىن

تېز ئۆتكەن ۋاقىت قايتىپ كەلمەيدىغان ۋاقىت. ۋاقىت ئىنسانىنىڭ ئەڭ قىممەت، بىباھا بايلىقىدۇر. دېمەك، ئۇنى بىكار ئۆتكۈزۈش قاراپ تۇرۇپ تالان-تاراج قىلىشتۇر.

س- مۇئەم

ھاياتنى سۆيەمسەن؟ سۆيسەڭ ۋاقىتنى بىكارغا ئۆتكۈزمە، چۈنكى ھايات ۋاقىتتىن تەشكىل تاپىدۇ.

ب. فرانكلىن

ئادەمزات ھاياتى تېجەلگەن ۋاقىتقا قاراپ ئۆزىرايدۇ.

ف. كوللىر

ۋاقىت بىزنىڭ ئەڭ ئەرزان ۋە شۇنىڭ بىلەن ئەڭ قىممەت باھالىق مۇلكىمىز. چۈنكى ۋاقىت ئارقىلىق بىز ھەممە نەرسىگە ئىگە بولىمىز.

يا. راينىس

ۋاقىت مەۋجۇت ۋاستىلەرنىڭ ئەڭ قىممەتلىكىدۇر.

تېئوفراست

قولىمىزدىن كېلىدىغان ھەممە ماھارەتلەر چىدام بىلەن ۋاقىتنىڭ ئارىلاشمىسىدىن باشقا نەرسە يوق.

ئو بالزاك

پۇل ئەزىز، ئىنسان ھاياتى ئۇنىڭدىنمۇ ئەزىز، ۋاقىت بولسا ھەممە نەرسىدىن ئەزىزدۇر.

ئا. ژ. سوۋۇوروق

ۋاھالەنكى، ۋاقىت ئەڭ قىممەت مۇلۇك ئىكەن، ئۇنداقتا ۋاقتىنى تالان-تاراج قىلىش ئەڭ ئېغىر گۇناھ.

ب. فرانكلىن

ئىنسانىنىڭ بېشىغا چۈشۈشى مۇمكىن بولغان ئەڭ ئېغىر يوقتىش ۋاقتىنى قولدىن بېرىشتۇر.

تېئونراست

زايە كەتكەن ھەربىر ۋاقىت قولدىن كەتكەن نەتىجە، قولدىن كەتكەن پايدىدۇر.

ف. چېتېرفىلو

ئەڭ ئېغىر يوقتىشلاردىن بىرى ۋاقتىنى يوقتىش.

ژ. بيۇففون

سائەتنىڭ ھەربىر مىنۇتىنمۇ قەدىرلە.

ب. فرانكلىن

ئادەم تەبىئىي ھالدا قىزىق يارىشلىغان، بايلىقنى يوقاتسا خاپا بولىدۇ، ئەمما ئۆمرىنىڭ زايە بولۇۋاتقىنىغا پەرۋا قىلمايدۇ.

ئابول فراژ

ئۆز ۋاقتىنىڭ بىر سائىتىنى بوشقا ئۆتكۈزمەكچى بولغان ئادەمنى،

هاياتنىڭ پۈتۈن قەدىر-قىممىتىنى تېخى چۈشىنىپ يېتىش دەرىجىسىگە بارمىغان دېسە بولىدۇ.

چ. دارۋىن

ۋاقتى بىكار كېتىۋاتقانلىقىغا تىت-تىت بولىدىغان ئادەم، ئەڭ دانا ئادەمدۇر.

رانتى

ۋاقىت ـــ ئەقلىي ئەمگەك ئەھلىنىڭ سەرمايىسى.

ئو. بالزاك

ۋاقىت مۇكەممەل بولۇپ يېتىشىشىمىز ئۈچۈن بىزگە ئىنئام قىلىنغان قىممەت باھا سوۋغىدۇر.

ت. مانىن

ۋاقىتنىڭ قەدىر-قىممىتىگە يەتمىگەن ئادەمگە شان-شەرەپ نېسىپ بولمايدۇ.

ل. ۋۇۋېنارگ

ھەربىر كۈنىنى ئۆلچە، كەتكەن ھەربىر مىنۇتىڭنى ھېسابقا ئال!

ت. مانىن

ئۆزىنىڭ ۋە ئۆزگىلەرنىڭ ۋاقتىنى تېجەشنى بىلمەسلىك، تولىمۇ مەدەنىيەتسىزلىكتۇر.

ن. ك. كروپساكايا

ئۆز قابىلىيەتلىرى بىلەن داڭ چىقارغان ئادەملەر ۋاقتىنى ئۆزلىرى ۋە ئەۋلادلىرىغا ھۆرمەت كەلتۈرىدىغان قىلىپ سەرپ قىلغان.

ۋاقىت ھەممە نەرسىگە ئۆز تەسىرىنى ئۆتكۈزمەيدۇ، يىللارنىڭ پايانسىز ھالقىسى نامىنىمۇ، قىياپەتنىمۇ، خاراكتېرنىمۇ ھەتتا تەقدىرنىمۇ ئۆزگەرتەلەيدۇ.

ئەپلاتون

ئادەتتىكى كىشى ۋاقىتنىڭ چاپسان ئۆتكۈزۈش كويىدا بولىدۇ. قابىلىيەت ئىگىسى ۋاقىتنىڭ پايدىلىنىۋېلىشقا تىرىشىدۇ.

ئا. شۇپېنخائۇئېر

ۋاقىتنىڭ قولدىن چېرىش، ئۆز-ئۆزىنى قەتل قىلىش بىلەن باراۋەر.

ژ. پېكىك

ئۆز ۋاقتىدىن ئاقلانىلىك بىلەن پايدىلىنالمىغان ئادەم ھەممىدىن بۇرۇن ۋاقتىنىڭ يەتمەيدىغانلىقىدىن زارلىنىدۇ. ئۇ كۈنلەرنى كېينىشكە، يېيىشكە، ئۇخلاشقا، تاينى يوق گەپلەرگە سەرپ قىلىدۇ. «نېمە قىلىش كېرەك» دېگەننى ئويلىمايدۇ.

ج. لابرىويېر

ئەگەر ياخشى ئىگىلەنسە، ھەمىشە يەتكۈدەك ۋاقىتنىڭ تېپىش مۇمكىن.

ئى. گىيوتې

ھەر ئىش بىلەن شۇغۇللانمىغان ۋاقىتنى پەقەت تەسەۋۋۇر قىلالمايمەن.

ف. م. دوستويېۋسكى

دەم ئېلىشقىمۇ ۋاقتىم قالسۇن دېسەڭ ۋاقتىنى بىكار ئۆتكۈزمە.

ب. فرانكلىن

ۋاقىتتىن ئاقىلانىلىك بىلەن پايدىلىنىش قىممەتنى يەنىمۇ ئاشۇرىدۇ.
ژ. ژ. روۇسسو

ئىنسانىنىڭ خاراكتېرى ئالدى بىلەن قايسى يوسۇندا دەم ئېلىش لايىق ۋە ئوڭاي ئىكەنلىكى بىلەن بەلگىلىنىدۇ.

ن. گ. چېرنىشېۋسكى

مەن ھەمىشە بوش ۋاقتىمدا كۆپرەك ئىش بىلەن يەنە بولىمەن.

تىستېرون

ھېچبىر ئىشنى ئەتىگە قالدۇرما، ۋاقتىنىڭ قەدرىگە يېتىدىغانلارنىڭ ئۇستۇنلۇكىمۇ شۇنىڭدا.

ئى. لابولىي

«ئەتە» «بۈگۈن»نىڭ چوڭ دۈشمىنىدۇر. «ئەتە» بىزنى بار ۋەسلىمىزدىن ئايرىيدۇ. پائالىيەتسىزلىككە ئەسىر قىلىپ، ئاخىر ناتۋان قىلىدۇ.
ئى. لابۇلىي

«ئەتە» دېگەن سۆز قەتئىي قاملاشمىغان ئادەملەر ۋە بالىلار ئۈچۈن ئويلاپ چىقىرىلغان.

ئى. س. تۇرگېنېۋ

مۇددەتنى ئۇزارتىش ــــ ۋاقتنى ئوغرىلاش دېمەكتۇر.

ئى، يۇك

ھاياتتىكى مۇھىم ئىشلارغا ھەر دائىم شۇنداق ئالدىراش كېرەككى، گويا يىر مىنۇت قولدىن كەتسە ھەممە نەرسە بەربات بولىدىغاندەك تۇيۇلسۇن.

ۋ.گ، پېلىنسكى

تۇنۇگۈنكى ۋاقىت ــــ ئۆتمەس چەك، ئەتىكى ۋاقىت ــــ ئالدىن كېلىشپ قويغان چەك بولىدۇ. پەقەت بۈگۈنكى ۋاقىتلا پۇل بولۇپ، ئۇ مۇشۇ سائەت، شۇ مىنۇتتىلا ئوبوروتچانلىققا ئىگە.

ساكمك يىياك

ۋاقىت ئىسراپچىلىقى ــــ ئوغا.

رۇس

تۇنۇگۈنكىگە يېتەلمىسەك، ئەتىدىكىدىن ئۆتەلمەيسەن.

رۇس

ۋاقتىڭدىن ئايرىلغىنىڭ،
بەختىڭدىن ئايرىلغىنىڭ.

ئۆزبېك

ۋاقىتنى ھېسابلىمىغان ئۇتتۇرار.

ئەزەربەيجان

ۋاقىتنى قەدىرلىمىگەنىنىڭ زىيىنى كۆپ.

ئەزەربەيجان

قولدىن كەتكەن ۋاقىت،
قولغا قايتىپ كەلمەس.

ئەزەربەيجان

ئوغرىلاپ ئۆگىنىشكىمۇ ۋاقىت كېرەك.

ياپونىيە

ئەتە ئەتىكى شامال چىقار.

ياپونىيە

ۋاقىت ئوچۇمۇڭدا تۇرمايدۇ.

بېيجىڭ

ۋاقىت ئىختىيارىڭغا كۆنمىسە، ۋاقىتنىڭ ئىختىيارىغا سەن كۆن.

كورت

بۇگۈنكى ئىشنى ئەتىگە قويما.

ئۇيغۇر

تۆمۈرنى قىزىقىدا سوق.

ئۇيغۇر

جاننى ئاسرىساڭ، ۋاقىتنى ئاسرا.

ئۇيغۇر

كۈندىن قالدىڭ ـــ ئايدىن قالدىڭ.
ئايدىن قالدىڭ ـــ يىلدىن قالدىڭ.

ئۇيغۇر

ۋاقتىڭ كەتتى ـــ بەختىڭ كەتتى.

ئۇيغۇر

ۋاقتى ئۆتكەندە قىلىچىڭنى پوقا چاپ.

ئۇيغۇر

ۋاقىت ئالتۇندىن قىممەت.

ئۇيغۇر

ياش ۋاقتىدا ئۆگەن، بىل،
چوڭ بولغاندا ئەمگەك قىل.
قېرىغاندا ۋەزىپەڭنى ئادا قىل.

رۇس

ۋاقىت ـــ ئۇلۇغ شىپاگەر.

رۇس

ئون تۆتىنچى باب كىتاب ۋە كىتاب ئوقۇش تەربىيەسى

كىتاب ــ ئالىملار پىكرىنىڭ پاناھگاھى، دانا كىشىلەر بوستانىنىڭ چىمەنى، ئاددىي كىشىلەرنىڭ تاماشىخانىسىدۇر. ئۇ يالغۇز كىشىلەرگە دىل ئاچقۇچى باغ، كۆڭۈل زېدىلەرگە رەھنامادۇر، دەردلىك كىشىلەر دىلىغا داۋادۇر.

مۇھەممەت جەبۇلدۇردى

كىتاب ــ زامانىمىزدىكى ھەقىقىي ئالىي مەكتەپتۇر.

تۇماس كارلىل

كىتاب ــ جاھانىنى كۆزىتىدىغان دېرىزە.

رۇسىيە

كىتاب ــ بەخت ۋە قۇدرەتلىك ئىستىقبال يولىدا ئادەمزات يارانقان. ئىنھتىمال مۇرەككەپ مۆجىزىلەر ئىچىدىكى ئەڭ بۈيۈك مۆجىزىدۇر.

ماكسىم گوركىي

كىتاب ــ ھەرقانداق بىلىمنىڭ جېنى ۋە يۈرىكى، ھەرقانداق پەننىڭ ئىپتىداسى.

كىتاب ـــ دانىشمەنلىكنى تارقىتىش قورالىدۇر.

يا كومپىتسكى

كىتاب ـــ بىرنەچچە ئەڭ سادىق دوستىمىز، ئۇ بىزنى ئالدىمايدۇ، ھەمىشە يېنىمىزدا تۇرىدۇ ۋە قېرىغىنىمىزدىمۇ بىزنى مالامەت قىلمايدۇ.

ئە. فاكىن

كىتاب كىشىلەرگە مول بىلىم بېرىدۇ. ئەمما ھەزىم قىلالمايدىغان بەزى كىشىلەرنى سارالڭ قىلىدۇ.

ئىتالىيە

كىشى كىتابنىڭ قۇلى بولۇپ قالسا، ئۇ ئادەمنى ئۆلۈمگە باشلايدۇ. ئادەم كىتابنى قورال قىلغاندا كىتابتىكى بىلىم تىرىلىدۇ.

خۇا لوگېڭ

ئەگەر يالغۇز بولساڭ ھەمدەم كىتابتۇر،
بىلىم سۇبھىدىكى نۇر ھەم ئاپتاپتۇر.

ئابدۇراھمان جامى

كىتابتىن ياخشىراق دوست يوق جاھاندا،
غەمخورۇڭ بولغاي ئۇ غەملىك زامانىدا.
ئۇ بىلەن قال تەنھا ئۇ بەرمەس ئازار،
جېنىڭغا يۇز راھەت بەرگۈسى تەكرار.

ئابدۇراھمان جامى

كىتاب مىڭ ئادەمگە ئۇستاز بولالايدۇ.

ئۇلۇغبېك

كىتابنى سۆي، ئۇ بىلىم بۇلىقى.

ماكسىم گوركىي

كىتاب كىشىلەرنى مول مەلۇماتقا ئىگە قىلىدىغان خەرىتە.

پىتراك

كىتاب ئوقۇشنى ياخشى كۆرۈش ـــ ھاياتتىكى زېرىكىشلىك ۋاقىتنى غايەت زور راھەتلىك ۋاقىتقا ئايلاندۇرغانلىق.

پىتراك

كىتابنىڭ بىر ۋاربقىنى ھەزىم قىلىپ ئۆزلەشتۈرۈش پۈتۈن بىر كىتابنى ئالدىراپ-سالدىراپ ئوقۇپ تۈگەتكەندىن ئەلا.

مىككىلاي

كىتاب ـــ دەۋر دېگىزى دولقۇنىدا ئۈزگۈچى تەپەككۇر كېمىسى.

ئۇ قىممەتلىك ماللارنى ئەۋلادتىن-ئەۋلادقىچە ئېھتىياتچانلىق بىلەن يەتكۈزۈپ بېرىپ تۇرىدۇ.

بارلىق ياخشى كىتابلارنى ئوقۇش نۇرغۇن ئالىيجانىاب كىشىلەرنىڭ سۆزىدۇر.

دېكار

ياماق كىتابلار ـــ قاراقچىدىنمۇ بەتتەردۇر.

ئەرەب

كىتابنى مۇلاھىزىسىز ئوقۇش ـــ يېگەن تاماقنى ھەزىم قىلمىغان بىلەن باراۋەر.

پىرىك

ھەر كۈنى ياخشى كىتاب ئوقۇساڭ ھەر خىل ئەخمىقانە ئىشلار

خۇددى ئوتقا قاقلىغاندەك تەدرىجىي ئېرىپ تۈگەيدۇ.

ۋ. ھىيۇگو

كىتاب ئوقۇش كىشىگە خۇشاللىق بېغىشلايدۇ، كىشىنى نۇرلاندۇرىدۇ، كىشىگە قابىلىيەت ئاتا قىلىدۇ.

ف. بىكون

كىتاب سوغۇققان، ئىشەنچلىك دوست.

ۋ. ھىيۇگو

كىتاب ئوقۇش ئىقتىدارىنى كۈچەيتىشنىڭ يېقىن يولى.

تىرا

كىتابنى قانچىكى كۆپ ئوقۇغان بالا، باشقىلارنى شۇنچە بېسىپ چۈشىدۇ.

ۋابورگېر

دۇنيادا كىتابتىن ياخشى دوست يوق.

ئابدۇراھمان جامى

كىتابنى ياخشى كۆرۈش پايدىلىق، سەن قانچە كۆپ نەرسىلەرنى بىلسەڭ تۇرمۇش شۇنچە مەنىلىك بولىدۇ.

ماكسىم گوركىي

بىلىملىك كىشى ئۈچۈن ئېيتقاندا، كىتاب ئوقۇش بىر خىل ئالىي ھۇزۇرلىنىشتۇر.

ماكسىم گوركىي

ئادەمزات ياراتقان مۆجىزىلەرنىڭ مۆجىزىسى كىتاب ـــ دۇنيا هاياتىغا دائىر هەممە بىلىملەرنى، جاهان ئەقلىي كامالىتىنىڭ پۈتۈن تارىخىنى، يەر شارى خەلقلىرىنىڭ تارىخي ئەمگىكى ۋە تەجرىبىسىنى ئۆزىدە جەم قىلىدۇ. كىتاب ـــ ئىنسانىيەت مەنىۋى كۈچلىرىنى يەنمۇ ئۆستۈرۈشىنىڭ ئەڭ قۇدرەتلىك قورالىدۇر.

ماكسىم گوركىي

تىينىلاردىن سوملار يىغىلغاندەك، ئاز-ئازدىن ئوقۇغان كىتابلاردىن ئىلىم تەركىب تاپىدۇ.

ۋ. ئى. دال

ياخشى كىتاب مېۋە بېرىپ، ياشقا كىتابلارنىڭ تۇغۇلۇشىغا ئېلىپ كېلىدۇ. ئۇنىڭ شان-شۆھرىتى ئەسىرلەردىن ئەسىرلەرگە ئۆتۈپ، ئۇنى مۇتالىئە قىلىش كىتابخانلار هاياتىدىكى پۈتۈن بىر دەۋرنى تەشكىل قىلىدۇ.

ئا. ئۇلگانت

كىتاب ـــ ئىنسانىيەت ئىجادىيىتىنىڭ هەقىقىي هەيران قالارلىق ۋە ئېتىبارغا لايىق كۆرۈنۈشىدۇر. كىتابلاردا ئۆتمۈش زامانلارنىڭ ئەقىل-ئىدراكى ياشايدۇ.

ت. كارلېيىل

كىشى ئۈچۈن كىتابتىن ئەزىز ۋە يېقىملىقراق سۆھبەتداش يوقتۇر. كىتاب پاساهەت، بالاغەت، لاتاپەتتە ئەگىدىشى يوق، مۇناپىقلىقتىن خالىي هەمراهتۇر.

مۇهەممەد جەبۇلدۇردى

مەدەنىيەتلىك كىشىلەرنى تەربىيەلەپ يېتىشتۈرۈشتە سەنئەت ۋە پەندىن ئىبارەت ئىككى كۈچنىڭ ئەھمىيىتى زور. بۇ ئىككى كۈچ كىتابتا جەملەنگەن.

ماكسىم گوركىي

تەرەققىياتنىڭ ئومۇمىي كۆلىمىدە ھەرقايسى خەلقنىڭ ئورنى شۇ خەلق ئوقۇۋاتقان كىتابلارنىڭ سانى بىلەن بەلگىلىنىدۇ.

ئى. لابولى

كىتابلار قەلبىنى يورۇتىدۇ. ئىنسانىنى يۇقىرى پەللىگە كۆتۈرىدۇ ۋە كۈچكە كۈچ قوشىدۇ. ئەڭ ياخشى ئارزۇ-تىلەكلەرنى ئويغىتىدۇ. ئەقلىنى ئۆتكۈر قىلىدۇ ۋە يۈرەكنى يۇمشىتىدۇ.

ئۇتېككېربىي

كىتابلار ئەقىل پەرزەنتىدۇر.

ۋ. سۇيفت

بىلىمنىڭ كۆپىنچىسى باسما سودىگەرلىرى زىيان تارتقان كىتابتىن كېلىدۇ.
«كەلىلە ۋە دەمنە»دىن

كىتاب ئەڭ يىراق ۋە زىمىستان تۆمۈرىيوللىرىدا ئىنسانغا نۇر بېغىشلاپ تۇرغۇچى سېھىرلىك چىراغدۇر.

ئا. ئوپىت

يۈزلىگەن-مىڭلىغان، مىليونلىغان قول يازما ۋە كىتابلاردا يېزىپ قالدۇرۇلغان كىشىلىك تەپەككۇرنى تاريخنىڭ ھەرقانداق بوران-چاپقۇنلىرىمۇ، زامانلارنىڭ جىمجىت بوشلۇقلىرىمۇ يوقىتىشقا قادىر ئەمەس.
ك. گ. پائوستوۋىسكى

كىتابلار مەڭگۈلۈك خۇسۇسىيەتكە ئىگە. ئۇلار ئىنسان پائالىيىتىنىڭ ئەڭ ئۆمۈرلۈك مېۋىلىرىدۇر.

س. سمايلس

كىتابلار ئالدىدا ھەممە نەرسە تۇرسىز بولۇپ قالىدۇ.

ئا. پ. چېخوف

ياخشى كىتاب مۇئەللىپنىڭ ئادەمزات ئۈچۈن ئاتىغان سوۋغىسى.

م. ئاددىسون

كىتابلار بىر ئەۋلادنىڭ باشقا ئەۋلادقا قالدۇرغان مەنىۋى ۋەسىيىتى، ئۆمرى ئاخىرلاشقان قېرىنىڭ ھاياتقا ئەمدى قەدەم قويۇشقا باشلىغان ئۆسمۈرگە قىلغان پەند-نەسىھەتى، دەم ئېلىشقا چىققان ساقچىنىڭ نۆۋەتچىلىككە تۇرغان ساقچىغا بەرگەن بۇيرۇقىدۇر.

ئا. ن. گېرتسېن

ئىنسانىيەتنىڭ ھاياتى پەيدىنپەي كىتابتا مەنزىل تاپتى؛ قەبىلىلەر، ئادەملەر، دۆلەتلەر يوق بولۇپ كەتتى، كىتابلار بولسا قېلىۋەردى.

ئا. ن. گېرتسېن

كىتابلار بىزنى ياخشى جەمئىيەتكە قاراپ يېتەكلەيدۇ، بىزنى ھەممە زامانلارنىڭ بۈيۈك ئەقىل ئىگىلىرى بىلەن تونۇشتۇرىدۇ.

ئۇ. جېتنىك

بىز كىتاب ئارقىلىق كىشىلىكنىڭ بۇيۇك ئەقىل ئىگىلىرى بىلەن ئالاقىدە بولۇپ ھۆزۈرلىنىمىز ۋە يۇ ئالاقە ۋاستىسىدىن ھەربىرىمىز پايدىلىنىشىمىز مۇمكىن.

ئۇ. جېننىڭ

ساۋاتى بار ھەربىر ئادەم كىتابنىڭ ياردىمىدە ئەقىل-ئىدراك بىناسىغا كىرىش ھوقۇقى ۋە ئىمكانىيىتىگە ئىگىدۇر.

س. سمايلىق

ئىنسانىيەت ئىلمىنىڭ ھەممە ساھەلەرگە ئائىت كاتتا قىسمى قەغەزلەردە، كىشىلىكنىڭ خاتىرىسى بولغان كىتابلاردا ياشايدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈنمۇ ئادەمزاتنىڭ يالغۇز ئۆمرى ۋە ئۆلمەس خاتىرىسى پەقەت كىتاب تۇپلاش ھەم كۈتۈپخانا ئېچىشتۇر.

ئا. شوپېنخا ئوئېر

كىتابسىز ئىنسان ھايىاتى قۇپقۇرۇق بولغان بولاتتى. كىتاب دوستىمىزلا ئەمەس، بەلكى دائىمي، ئۆمۈرلۈك يولدىشىمىز.

د. بېدنىي

ھەممە ياخشى كىتابنى ئوقۇش ئارقىلىق ئادەم ئۆزىنى يەنمۇ كۈچلۈك، بىلىملىك، نومۇسچان سېزىدىغان بولىدۇ.

يا. سۇررابكالىن

ئۆز ۋاقتىدا ئوقۇلغان كىتاب ـــ مۆلچەرسىز ئۇتۇق، ھاياتىڭدا ئەڭ ياخشى دوستۇڭ ۋە ئۇستازىڭدىنمۇ كۆرمىگەن ياخشىلىقنى ئۇنىڭدىن كۆرۈشۈڭ مۇمكىن.

ب. ئا. پاۋلېنكو

گاھىدا ئادەم كىتابنى ئوقۇپ تۈگەتكەندە مۇتلەق باشقىچە بولۇپ، ئۆزگىرىپ قالىدۇ. ئەڭ مەغرۇر ئەقىل ئىگىلىرىمۇ، بەك نازاكەتلىك شەخسلەرمۇ، ئەڭ سادىدا ۋە ئەڭ ئەۋلىيا ئادەملەرمۇ بۇ تارتىش كۈچى ئالدىدا باش ئېگىدۇ.

ۋ. ھىيۇگو

بىرەر ياخشى كىتابنى ئوقۇش ئارقىلىق ئۆز ھاياتىدا مۇتلەق يېڭى سەھىپە ئاچقان ئادەملەر ئاز ئەمەس.

گ. تورا

يۈرەككە تەگكەن بىرىنچى كىتاب ـــ گويا بىرىنچى مۇھەببەت، ئۇ كەلگۈسىدە ئىنسانىنىڭ پۈتۈن تۇيغۇلار ئالىمى ئىختىيارسىز ئۆزىدە جەم قىلىدىغان گۈزەل ئەينەكتۇر.

ئۇ. د. قورش

ئۆزۈمدىكى ھەممە ياخشى خىسلەتلەر ئۇچۇن كىتابتىن مىننەتدارمەن.
ماكسىم گوركىي

قانچىلىك كۆپ ئوقۇغانسېرى، كىتابلار مېنى ھاياتقا شۇنچىلىك بېقىنلاشتۇردى، تۇرمۇش ماڭا يەنمۇ مۇنەۋۋەر، مەنىلىكرەك تۇيۇلدى.

ماكسىم گوركىي

كىتاب ئىنسانىنى كائىناتنىڭ ئىگىسىگە ئايلاندۇرىدۇ.

ب. ئا. پاۋلېنكو

كىتاب ئىنسانغا قانات بېغىشلايدۇ.

ف. ۋ. گىلادكو

كىتاب ۋاستىسى بىلەن ئادەملەر تارىخنىڭ تۇرلۇك دەۋرلىرىدە ياشىغان ئۆتكەن ئەقلۇ مۆھتەرەم ئەقىل ئىگىلىرى بىلەن ئالاقىدە بولىدۇ؛ ئىنسان كىتاب ئارقىلىق ئەسىرلەردە يۈز بەرگەن بۈيۈك ۋەقەلەرنىڭ ئىشتىراكچىسىغا ئايلىنىدۇ.

ج. گېرشېل

پار ۋە تۆمۈريول مۇساپىلەرنىڭ يىراقلىقىنى يوقاتقان بولسا، كىتاب نەشرى زامان چېگرالىرىغا بەرھەم بەردى؛ كىتاب شائىرنى بىلەن بىز ھەممىمىز زاماناشىمىز. مەن گۈمبىر ۋە تېستېرون بىلەن سۆھبەت باشلىسام، كېلەچەكنىڭ گۈمبىر ۋە تېستېرونلىرى بولسا بىز بىلەن سۆھبەتلىشىدۇ.

ئا. لامارتىن

مەكتەپ ــ ئەڭ ئاۋۋال كىتاب دېمەكتۇر. كىتاب ــ قۇدرەتلىك قورال، كۆتۈرەڭگۈ روھ بىلەن يېزىلغان كىتاب كۆپىنچە ئىنسان تەقدىرىنى ھەل قىلىدۇ.

ۋ. ئا. سوخوملىنسكى

ياخشى كىتابلارنى ئوقۇش ئۆتمۈش زامانلارنىڭ ئەڭ دانا ئادەملىرى بىلەن ھەمسۆھبەت بولۇش دېمەكتۇر. شۇنىسىمۇ بارىكى، بۇ سۆھبەتتە ئۇلار بىزگە ئۆزلىرىنىڭ ئەڭ ياخشى پىكىرلىرىنى بايان قىلىدۇ.

ر. دېكارت

ياخشى يېزىلغان تارىخىي رومان تارىخ توغرىسىدىكى ئەڭ ياخشى دەرسلىكلەر بىلەن تەڭ.

ئو. بالزاك

كىتابتا ئۆزىگە خاس تارتىش كۈچى بار، ئۇ بىزگە ھۆزۈر بېغىشلايدۇ؛ ئۇ بىز بىلەن سۆھبەتلىشىدۇ، بىزگە ئالىيجاناب مەسلىھەتلەر بېرىدۇ، بىزنىڭ جانلىق دوستىمىزغا ئايلىنىدۇ.

ن. پېترارکا

كىتابسىز ئادەم ئەقلىي جەھەتتىن بەك كەمبەغەل ئادەمدۇر؛ ئۆزىنىڭ مۇنداق ئەھۋالغا چۈشۈرۈپ قويماڭ.

تىستېرون

كىتاب ئوقۇمايدىغان ساۋاتلىق ئادەم تەكرار ساۋاتسىزلىققا مەھكۇمدۇر. بۇنداق ئادەم نېمىگىمۇ ئەسقاتار؟

ئا. ۋ. لوناچارسكى

ئەخلاقلىق، مەدەنىيەتلىك كىشىلەر، ئاڭلىق ئەمگەكچىلەر كىتابقا چوڭقۇر ھۆرمەت بىلەن قارايدىغان ئائىلىدە ئۆسۈپ ۋايىگە يېتىدۇ.

ۋ. ئا. سوخوملىنسكى

ئادەملەر كىتاب ئوقۇشتىن توختىسا، پىكىر قىلىشتىنمۇ توختايدۇ.

د. دىدرو

ياخشى كىتاب ـــ ھاياتنىڭ مۆلچەرلىگۈسىز خەزىنىلىرىدىن بىرىدۇر.

س. سمايلىس

ياخشى كىتاب ـــ نەق بايرامنىڭ ئۆزى.

ماكسىم گوركىي

ياخشى كىتاب كۆڭۈرۈڭلۇغان ئادەم ھېچقاچان يالغۇز ئەمەس.

ك. گولرانى

كىتاب ـــ يالغۇزلۇقتا دوست. ئۇنى ئوقۇش بىلەن ئادەم ئۆزىنى چۈشىنىدۇ.

ج. دىيوئامېل

ياخشى كىتابنى بىرىنچى قېتىم ئوقۇغاندا، گويا ياخشى دوست تېپىۋالغاندەك ھېس قىلىمىز. ئاشۇ كىتابنى يەنە تەكرار ئوقۇغاندا بولسا، كونا دوست بىلەن قايتا ئۇچراشقاندەك بولىمىز.

ف. ۋولتېر

كىتابلار جانسىز، ئەمما سادىق دوستلاردۇر.

ۋ. ھىيۇگو

كىتابلار غايەت زور دوستلىرىمىزدۇر. ئۇلارغا ھاياتنىڭ ئەڭ قىيىن مىنۇتلىرىدىمۇ ئىشەنسە بولىدۇ. ئۇلار ھېچ ۋاقىت دوستلارغا خيانەت قىلمايدۇ.

ئا. دودە

كىتاب ئەڭ سەۋر-تاقەتلىك، بەردەم، قىزغىن بۇرادىرىمىز. ئۇ

ھەرقانداق مۇسىبەتلىك ياكى بەختسىزلىك چاغلىرىدىمۇ بىزدىن يۈز ئۆرۈمەيدۇ.

س. سمايلىس

كىتاب ئوقۇشنىمۇ ياخشى خۇشاللىق ۋە ئۇزاق داۋام قىلىدىغان ئارام بولمىسا كېرەك.

م. مونتېسكى

نادانلار توپىدا ئولتۇرغاندىن كۆرە كىتابتىن تەسكىن تاپقان ئەۋزەل.

ب. بوئېست

ئەتراپىمدا ئۆزلىرىنىڭ بوش ۋاقىتلىرىنى قانداق ئۆتكۈزۈشنى بىلمەي، ئەڭ بىمەنە ئىش ۋە ئويۇن-كۈلكىلەرنى ئويلاپ تېپىۋاتقان كىشىلەرنى كۆرگىنىمدە، قولۇمغا كىتاب ئالىمەن-دە، ئۆز-ئۆزۈمگە: «ياخشى مۇشۇنىڭ ئۆزىلا ئۆمۈر بويى كۈيايسەن» دەيمەن.

ف. م. دوستويېۋسكى

كىتابلار پۈتۈن ھايات يولۇمدا ماڭا ھەمراھ بولىدۇ. مەن ھەر ۋاقىت ۋە ھەممە يەردە ئۇلار بىلەن بىللە نەپەس ئالىمەن. قېرىلىق يىللىرىمدا، يالغۇز، تەنھا ياشايدىغان چاغلىرىمدا كىتابلار ماڭا تەسەللى بېرىدۇ. ئۇلار مېنى جانغا تېگىدىغان بىكارچىلىق يۈكىدىن ئازاد قىلىدۇ ۋە ھەر دائىم ماڭا بىمەنە ئۈلپەتلەردىن قۇتۇلۇش ئىمكانىيىتىنى بېرىدۇ. ئەگەر كېسىلىم

باشقا هەممە نەرسىلەرنى باش ئەگدۇردىغان دەرىجىدە كۆچىيىپ كەتسە، كىتابلار ئاشۇ ئاغرىق خۇرۇچلىرىنىمۇ يۇمشىتىدۇ.

ئا. فرانىس

كىتابقا بولغان مۇھەببەتنى ھەقىقەتەن ماختاشقا لايىق. بەزىلەر «كىتاب مەستانىلىرى» ئۇچۇن كۇلۇشىدۇ. راستىنى ئېيتقاندا، ئېھتىمال بۇنىڭغا لايىق ئۆزى ئەيىبلىك. چۇنكى ھەممە ئاشقىلارنىڭ يولى شۇ. لېكىن، مەسىلىدە ئۇلارغا ھەۋەس بىلەن قاراش كېرەك ئىدىغۇ...

ئا. فرانىس

كىتاب قېرىلىقتا ئەڭ ياخشى دوست. ياشلىقتا ئەڭ ئەزىز يول كۆرسەتكۈچىدۇر.

س. سمايلىس

بىر ياخشى كىتاب ئوقۇساڭ، نۇرغۇن ئالىيجانىاب كىشىلەر بىلەن سۆزلەشكەندەك بولىسەن.

ئى. گىيوتې

كىتاب ـــ پايدىلىنىشنى بىلسە چەكسىز كۈچتۇر.

ئا. ئا. بىلوك

كىتابنى ئوقۇپ چىقىپ ئۇنى تۇغرا چۈشىنىش ـــ يازغۇچى دەرىجىسىگە كۆتۈرۈلۈش دېمەكتۇر.

ب. ئا. پاۋلېنكو

كىتابنى، ئۇ قانداق يېزىلغان بولسا شۇنداق ئالدىرىماستىن، ئاۋايلاپ ئوقۇش كېرەك. يۇزەكى ۋاراقلاپ چىقىش، كىتاب ئوقۇش ئەمەس. ئادەمنىڭ مۇقەددەس يۇرەك سۆزلىرىنى تىڭشاۋاتقاندەك ئوقۇش كېرەك. كىتابقا شۇڭغۇش كېرەك. ئەنە شۇ چاغدا ئۇ باغرىنى ئاچىدۇ ۋە سەن ئۇنىڭ پۈتۈن گۈزەللىكىنى چۈشىنىسەن.

ك. ئا. فىدىن

كىتاب ــ ئادەمنى بىلىمچان، سۆزمەن، سەزگۈچى قىلىدۇ.

ف. بىكون

كىتاب ئوقۇش ــ ئىشنىڭ مۇقەددىمىسى، ھاياتنىڭ ئىجاد تاپسا مانا بۇ قىممەت.

ن. ئا. روباكىن

ئۇچ خىل ئوقۇش بار: بىرىنچىسى، ئوقۇپ چۈشەنمەسلىك؛ ئىككىنچىسى، ئوقۇپ چۈشىنىش؛ ئۈچىنچىسى، ئوقۇش ئارقىلىق ھەتتا يېزىلمىغان نەرسىنىمۇ چۈشىنىپ يېتىش.

يا. ب. كىنياژىن

خەزىنىنى چوڭقۇردىن تاپسەن،
بىلىمنى كىتابتىن ئالسەن.

تۇۋۋا

كىتاب ــ پۈتكۈل دۇنيانىڭ ئورۇقى، كىتابسىز ئۆمۈر تۇتۇق كۈنگە، كىتابسىز ئالىم قانىتسىز قۇشقا ئوخشايدۇ.

ۋ. شېكىسپىر

كىتاب ـــ ئىنسانىيەتنى ئالغا ئىلگىرىلىتىدىغان بالداق، ئۇ ياشلارنىڭ قەدىرلىك ئۇلپىتى ۋە ئۇستازى.

ماكسىم گوركىي

كىتاب بىلەن ئۆتكەن ھەربىر مىنۇتۇم ھاياتنى قەدىرلىگەن، سۆيگەن ۋاقتىمدۇر.

پىداقول

نادان ئەلدە كىتابنىڭ قەدىر-قىممىتى بولمايدۇ.

پىداقول

بىر مىللەت ئۆزىنىڭ گۈزەل كېلەچىنى كىتابتىن ئىزدىشى كېرەك. كىتاب ـــ ئىلىم بۇلىقىدۇر. ئىنسانىيەت ھاياتلىقنىڭ يول بەلگىسىدۇر.

پىداقول

ئون بەشىنچى باب تىل ۋە ئانا تىل تەربىيەسى

ئانا تىل ــ ئانا دېمەكتۇر. پەرزەنتنىڭ ئانا ئالدىدا مەسئۇلىيىتى بار.

چىڭغىز ئايتماتوۋ

ئانا تىلدىن ۋاز كېچىش ــ ئاتا-ئانىدىن ۋاز كېچىشتۇر.

«دانالار ھەقىقەتلىرى»دىن

ئانا تىلنى ئاناڭنى سۆيگەندەك سۆيۈشۈڭ كېرەك. كۇنلەرنىڭ بىرىدە باشقىلارغا ئۆزۈڭنىڭ ئىدىيەسىنى ئېنىق، روشەن ئىپادىلەپ بېرىش ئۈچۈن ئانا تىلنى ئوبدان سۆزلىيەلىشىڭ كېرەك.

ماكسىم گوركىي

تىل ئۆگىنىش شەرەپلىك، ئۆگەنمەسلىك نومۇس.

ف. بىكون

كۆپ تىللىق بولۇش شەرەپلىك، ئەمما ئانا تىلنى بىلمەسلىك جىنايەت.

چىڭغىز ئايتماتوۋ

تىل — كۆڭۈل خەزىنىسىنىڭ قوۇلۇپى، سۆز ئۇنىڭ ئاچقۇچىدۇر.

ئەلىشىر نەۋائى

ئۆز تىلىغا قانداق مۇناسىۋەتتە بولغانلىقىغا قاراپ ھەربىر كىشىنىڭ مەدەنىيەت دەرىجىسىنى، پۇقرالىق قەدىر-قىممىتىنى ئېنىق ئېيتىپ بەرگىلى بولىدۇ.

ك. گ. پ. ئوستوروۋسكى

سۆزنى گىراماتىكا بىلەن گۈزەللەشتۈر، چۈنكى سۆز قائىدىسىدىن مەھرۇم بولغان كىشى سۆزنى بۇزىدۇ.

ئابدۇقادىر ئەزىزى

باش — خەزىنە، تىل — ئاچقۇچ، كۆز — قاراۋۇل، قول — بايلىق.

قىرغىز

تەنتەكنىڭ تىلى ئۆز بېشىغا دۇشمەندۇر.

ئەھمەد يۈكنەكى

ئەگەر بىر ئادەمنىڭ سۆزى بوشاڭ، ئېغىر، تەكرار، تەمسىز، مۇجمەل، ئەپلەشمىگەن بولسا، ئۇنىڭ زېھنىمۇ شۇنداق، چۈنكى ئۇ پەقەت تىل ۋاستىسى ئارقىلىقلا پىكىر قىلىدۇ.

ئى. گېدىر

مۇنداقلا چىقىپ كەتكەن بىر ئېغىز يامان سۆز ئىككى ئادەم ئوتتۇرىسىدا نەچچە ئون يىل داۋام قىلىدۇ. ھەتتا ئۆلگۈچىمۇ كۆڭۈلدىن چىقمايدىغان ئازارلىقنى پەيدا قىلىدۇ.

«ھايات دەقىقىلىرى»دىن

ھەربىر كىشىنىڭ سۆزى ئۇنىڭ پەزىلەتلىرىنىڭ دەللىلى، ئەقىلنىڭ تەرجىمانىدۇر، شۇنىڭ ئۈچۈن، قىسقا، مەنىلىك سۆزلەش لازىم. بىھۇدە سۆزلەشتىن تىلنى يىغىش كېرەك. ئورۇنسىز سۆز يوشۇرۇن ئەيىبنى ئاشكارا قىلىدۇ.

ئەبۇ مەنسۇرسە ئالبى

ئاۋۋال «نېمىنى سۆزلىسەم بولىدۇ» دەپ ئويلىغاندىن كېيىن سۆزلەش، «بۇ ئورۇنسىز سۆزلەرنى نېمىشقا سۆزلىگەندىمەن» دەپ پۇشايمان قىلغاندىن ياخشىراقتۇر.

بۇزۇرجىمىھىر

تىل بىلەن يۈرەك ـــ ياخشىلىق بىلەن يامانلىقنىڭ بۇلىقى. بۇ ئىككىسى يامان بولسا ئادەم يامانلىق ۋە بەختسىزلىكتىن ئامان تاپالمايدۇ، ئۇنداق بولۇشى، تىل ـــ يۈرەكنىڭ جىرچىسى، يۈرەك نېمىنى ئويلىسا، تىل شۇنى سۆزلەيدۇ. كۆڭۈلگە كەلگەننى ئالەمگە ئايان قىلىدۇ.

لوقمان ھېكىم

سۆزلەش ئوقۇتقۇچىلارغا ئۆز پىكىرلىرىنى بايان قىلىش ئۈچۈنلا ئەمەس، بەلكى باشقىلارنىڭ تەپەككۇرىنى قوزغىتىش ئۈچۈن بېرىلگەن.

ۋ. ئى. ئوكلىيوچېۋسكى

بىزنىڭ كۆپ قىسىم بىلىمىمىز ۋە ئېتىقادىمىز بىزگە باشقىلار يارىتقان تىل بىلەن باشقىلار ئارقىلىق يەتكۈزۈلگەن.

ئېينىشتېين

دانانىڭ تىلى قەلبىدە، تەنتەكنىڭ قەلبى تىلىدا.

ن. ۋ. شېلگونوف

ئاچچىق تىل تاياقتىمۇ ئۆتكۈر.

رۇس

ئۆتكۈر تىل — تالانت،
ئۇزۇن تىل — جاللات.

رۇس

تىلىڭ بىلەن ئالدىرىما،
غەيرىتىڭ بىلەن ئالدىرا.

رۇس

ياخشى سۆز سۆڭگەكنى يۇمشىتار.

رۇس

نەيزە يارىسى تەنئى ئاغرىتار،
تىل يارىسى جاننى ئاغرىتار.

رۇس

ئۆتكۈر تىل — ئۆتكۈر قىلىچ.

رۇس

تىل — ئەقىلنىڭ مالىيى.

رۇس

سۆز ئازابىدىن ئېغىر ئازاب يوق.
ئەقىللىك ئاتالماس كۆپ سۆزلىگەن،
ئەقىللىكتۇر سۆزنى كېلىشتۈرۈپ سۆزلىگەن.

رۇس

ئېيتىلغان سۆزدىن كۆرە،
ئېغىزدىن چىقمىغان سۆز ئەۋزەل.

رۇس

ئەڭ تاتلىقمۇ تىل،
ئەڭ ئاچچىقمۇ تىل.

رۇس

سۆيىدۇرگەنمۇ تىل،
بەزىدۇرگەنمۇ تىل.

ئۆزبېك

سۆز — دۇنيانىڭ ھۆسنى.

ئەزەربەيجان

قىلىچ بىرنى چاپسا،
تىل تۈمەننى چاپار.

ئەرمەن

تىل — يۈرەكنىڭ تەرجىمانى.

ئەرەب

ئادەم تىلدىن كېتەر،
ھايۋان مۈگۈزىدىن.

ئۇيغۇر

بېشىڭ نەدىن كېتەر؟ تىلىڭدىن.

ئۇيغۇر

پۈت يۈگۈرۈكى ئاشقا،
ئېغىز يۈگۈرۈكى باشقا.

ئۇيغۇر

تاياق گۆشتىن ئۆتىدۇ.
تىل سۆڭەكتىن.

ئۇيغۇر

تىلى بىلەن تىكەن تېرىغان، ئاغزى بىلەن ئورىدۇ.

ئۇيغۇر

كۆپ سۆزلىگۈچى زېرىكتۈرگۈچىدۇر،
سۆزنى تەكرارلاۋەرگۈچى ئەقىلسىز كىشىدۇر.

ئەلىشىر نەۋائىي

ئون ئالتىنچى باب جەمئىيەت تەربىيەسى

تەربىيە بۇيۇك خىزمەت، ئىنسانىيەتنىڭ تەقدىرى تەربىيە بىلەن ھەل قىلىنىدۇ.

ۋ. گ. بېلىنسكى

تەربىيە ۋىجدان ئىشى.

ئى. گىيوتې

خەلقىڭ بىلەن كارىڭ يوق، زامانەڭنى ئەيىبلەيسەن، زامانەڭنى ئەيىبلىمەي خەلقىڭنى ئەيىبلە.

ئەھمەد يۈكنەكى

تەربىيەنىڭ كارامەت رولى ـــ بىزگە ئادەم بولۇشنىڭ قالتىس ئىكەنلىكىنى تونۇتقانلىقىدا.

ر. تاگور

تەربىيە كۆرگەن كىشىدىن قالغان مىراس ـــ نادان كىشىلەرنىڭ بايلىقىدىنمۇ قىممەتلىك.

دېموكرىت

بىزنىڭ دۆلەتكە قوشقان تۆھپىمىز نەدىمۇ ياشلارغا تەربىيە بېرىشتىن، ياشلارنى تەربىيەلەشتىن ياخشى ۋە ئۇلۇغ بولسۇن؟!

يا. كومىنسكى

ئەجدادلارغا قىلىنغان ھۆرمەتسىزلىك، ئەخلاقسىزلىقنىڭ بىرىنچى بەلگىسى.

ئا. س. پۇشكىن

ھەققانىيلىق ھەممە يەردە، بولۇپمۇ تەربىيە مەسىلىسىدە ئەڭ مۇھىم ئامىلدۇر.

ل. ن. تولستوي

خەلقىمىزنىڭ ياخشى بولۇشىنىڭ نېگىزلىك تايانچى تەربىيەدۇر.

ئابدۇللا ئەۋلانى

ھەربىر مىللەتنىڭ سائادىتى، دۆلەتلەرنىڭ تىنچلىقى ۋە رونىق تېپىشى ياشلارنىڭ ياخشى تەربىيەگە ئىگە بولۇشىغا باغلىقتۇر.

ئابدۇللا ئەۋلانى

تەربىيەنى بالا تۇغۇلغان كۈندىن باشلىماق لازىم.

ئابدۇللا ئەۋلانى

تەربىيە بىز ئۈچۈن يا ھايات، يا مامات، يا نىجات، يا ھالاكەت، يا سائادەت، يا پالاكەت مەسىلىسىدۇر.

ئابدۇللا ئەۋلانى

تەربىيە ساھەسىدىكى ئەڭ ئېغىر نۇقسان ـــ ھەددىدىن تاشقىرى ئالدىراڭغۇلۇق.

ژ. ژ. روسسو

تەربىيە مەسلىسىدە كىچىك مەسىلىلەر بولمايدۇ.

ن. ئى. پوگوف

ئىلىم بېرىش يالغۇز مەكتەپنىڭلا ئىشى ئەمەس، مەكتەپ شۇ بىلىمگە ئاچقۇچ بېرىدۇ. مەكتەپتىن سىرت ئوقۇش ھاياتىنى ئۆز پېتىچە قامالالاپ ئالىدۇ. ئىنسان ئۆمۈر بويى ئۆز بىلىمىنى ئاشۇرۇشى كېرەك.

ئا. ۋ. لونا چارىسكى

ئۆمۈر تەلىمى ـــ ئىنسانىيەت ۋە ئايرىم شەخسلەر ئوتتۇرىسىدىكى مەۋجۇت تەبىئىي ئالاقىنىڭ تەستىقى ھەم ئاڭلىنىشىدۇر.

ر. ئا. پىساريف

تەربىيە ئىشىدا ھەربىر كىشىنىڭ ئىندىۋىدۇئال قابىلىيىتىنى راۋاجلاندۇرۇش جەھەتتە غەمخورلۇق قىلىش بىلەن بىللە، ئۇلاردا ئەتراپتىكىلەرگە نىسبەتەن مەسئۇلىيەت تۇيغۇسى بولۇشىنى تەربىيەلەشكىمۇ ئەھمىيەت بېرىش زۆرۈر.

ئىينىشتىين

دۆلەتنىڭ گۈللەپ ياشنىشى، خەلقنىڭ پاراغىتى شەخ-شۇبھىسىزكى ئالىيجاناب ئەدەپ-ئەخلاققا باغلىق، ئالىيجاناب ئەدەپ-ئەخلاق بولسا، تەربىيەنىڭ نەتىجىسىدۇر.

ن. ئى. نوۋىكوف

تەربىيە بىزنىڭ دىلىمىزغا خۇسۇسىي ئۇچۇنمۇ، جەمئىيەت ئۇچۇنمۇ پايدىلىق بولغان پەزىلەت ئۇرۇقىنى چېچىشى لازىم.

ك. گىلىۋىستى

تەربىيە ـــ مەلۇماتلىق پۇقرالارنى يېتىشتۇرۇشتىن ئىبارەت بىرلا مەقسەت بىلەن چەكلىنىپ قالماسلىقى كېرەك. يالغۇز مەكتەپتىلا ئەمەس، ئىجتىمائىي ھاياتتىمۇ داۋاملىشۇېرىدىغان تەربىيە شەخسىنىڭ ئىجادىي قابىلىيەتلىرىنى، ئۇنىڭ غەيرىي ۋە تەشەببۇسكارلىقىنى ئاشۇرۇشقا ئىمكانىيەت بەرگۈچى ۋاستىلەر يارىتىلىپ بېرىلىشى لازىم.

ن. ئا. ئوموف

تەربىيە دېگەنلىك، نىسبەتەن پىشقەدەملەر بولغان ئەۋلادنىڭ ئۆز تەجرىبىسى، ئىختىيارى ۋە ئېتىقادىنى ياش ئەۋلادقا تاپشۇرۇش دېمەكتۇر.

ئا. س. ماكارېنكو

تەربىيە پەقەت ئىنسان زېھنىنى ئۆستۈرۈش ۋە ئۇنىڭغا مەلۇم ھەجمدىكى بىلىمنى سىڭدۈرۈشنىلا مەقسەت قىلماي، بەلكى ئۇ ئىنساندا ئەمگەككە ھەقىقىي مۇنىدىكى تەشنالىق ھېسىنى ئويغىتىش لازىم. بۇنىڭسىز ئادەم ھاياتنا ئەتراپلىقمۇ، بەختىيارمۇ بولالمايدۇ.

ك. د. ئوشىنسكى

تەربىيەنىڭ ئالىي ۋەزىپىسى ئادەمنى ياخشى ئىش-ھەرىكەتلەرگە مەجبۇر قىلىشلا ئەمەس، بەلكى ئۇلاردىن ھۇزۇرلىنىشنىمۇ ئۆگىتىشتۇر. پەقەت ئىشلەپلا قالماي، ئىشنى سۆيۈشمۇ كېرەك.

ۋ. ريسكىن

تەربىيەنىڭ يالغۇز بىرنى يولدىن ئاداشتۇرماي تۇرغىنىلا كۇپايە ئەمەس. ئۇ بارغانسېرى بىرنى ياخشى قىلىپ بېرىشى كېرەك.

م. مانتېن

باللارنىڭ روھى ۋە تېنى تەبىئەت تەرىپىدىن قانداق يارىتىلغان بولسا، شۇ بويىچە قېلىۋېرىشىدىن قانائەت ھاسىل قىلمايمىز. بىز ئۇلارنىڭ تەربىيەلىنىشى، ئوقۇشى توغرىسىدا غەمخورلۇق قىلىمىز. ئۇلارنى ياخشى بولسا، يەنىمۇ ياخشى بولسۇن، يامان بولسا، ئۆزگىرىپ ياخشى بولسۇن دەيمىز.

لوكىئان

تەربىيە ئادەمگە ئەمگەكىكە قارىتا كۆنۈشى ۋە ئۇنىڭغا مېھىر-مۇھەببەتنى كۈچەيتىشى لازىم. ئۇ ئىنسانغا ھاياتتا ئۆزىگە لايىق ئىش تېپىشنى بىلىش ئىمكانىيىتىنى بېرىشى لازىم.

ك. ر. ئوشىنسكى

تەربىيە مۇشەققەتلىك ئىش. تەربىيە شەرت-شارائىتلىرىنى ياخشىلاش ھەربىر كىشىنىڭ مۇقەددەس مەجبۇرىيەتلىرىدىن بىرى.

سوقرات

ئادەم قانچىلىك مەرىپەتلىك بولسا، ئەل-يۇرتقا ئۇنىڭ پايدىسى شۇنچە كۆپ بولىدۇ.

ئا. س. گرىبويېدوف

بارلىق مۆجىزىلەر ئىچىدە ئەڭ گۈزىلى ياخشى تەربىيە ئالغان ئىنساندۇر.

ئېپىكتېت

تەربىيە ئىككى ئاساسقا ــ ئەخلاق بىلەن ئەقىلگە تايىنىش لازىم. بىرىنچىسى ياخشى پەزىلەتنى يېتىشتۈرسە؛ ئىككىنچىسى باشقىلارنىڭ

ئىللىتسىدىن ھىمايە قىلىدۇ. ئەگەر سىز يالغۇز ئەخلاققىلا تايانسىڭىز ئۇنداقتا پەمسىز، داۋراڭكەش، دەردسىزلەرنى يېتىشتۇرۇپ چىقىشىڭىز، ئەگەر يالغۇز ئەقىلگە تايانسىڭىز ئۆزىنى بىلمەيدىغان شەخسىيەتچىلەرنى يېتىشتۇرۇپ چىقىشىڭىز مۇمكىن.

ن. شامغۇر

ئۆسۈپ يېتىلىش ھەر تەرەپلىمە ـــ جىسمانىي جەھەتتىنمۇ، ئەقلىي جەھەتتىنمۇ، ئېستېتىكا، ئەخلاقىي جەھەتتىنمۇ ئۆزىگارا ئۇيغۇن ھالدا ماسلىشىش كېرەك.

ف. لېسگافت

تەربىيە ئىشقىدا ئۆز-ئۆزىنى تاكامۇللاشتۇرۇش يولىغا چوقۇم ئورۇن يېرىلىشى لازىم. ھازىرقى جەمئىيەت ئۇچۇن تەربىيە مەسلىسى كېلەچەك تەقدىرى بىلەن باغلىق بولغان ھايات- ماماتلىق مەسلىسىدۇر.

ئە. رېئان

تەلىمگە بولغان ئېھتىياج ھەر بىر ئادەم ئۇچۇندۇر. خەلق نەپەس ئېلىش ئۇچۇن ھاۋانى قانچىلىك ئەتىۋار بىلسە ۋە ئىزدىسە، تەلىمنىمۇ شۇ قەدەر ئەتىۋارلايدۇ ۋە ئىزدەيدۇ.

ل. ن. تولستوي

تەربىيە ۋىجدان ئىشى، تەلىم بولسا پەننىڭ ۋەزىپىسى كېيىنچە ئىنسان ۋايىگە يەتكەندىن كېيىن بىلىمنىڭ بۇ ئىككى تۈرى بىر-بىرىنى تولدۇرىدۇ.

ۋ. ھيۇگو

ھەممە تەلىملەرنىڭ باش ۋەزىپىلىرىدىن بىرى شۇنىڭدىن ئىبارەتكى، ئۇلار مۇتلەق پاراغەتنى كۆزلەپ چەكسىز ئىنتىلىپ يېرىشتىنەك ئومۇمىي ئىشتا، ئىنسانىيەت ئۈچۈن ئۆزۈكسىز ھالدا يېڭى ئەۋلادلارنى يېتىشتۈرۈپ بېرىدۇ.

ھ. د. ئوشىنسكى

تەربىيە جەمئىيەت ئەزالىرى ئوتتۇرىسىدا قارار تاپقان مۇناسىۋەتلەرنى ساقلاپ تۇرۇش ئۈچۈن جىددىي زۆرۈر بولغان بىلىملەرنى ئۆزۈكسىز ئىگىلەش دەپ قاراش مۇمكىن.

ئا. س. سمون

پۈل ـ تەربىيە كۆرمىگەن ئادەمنىڭ تۇرمۇشىدىكى كۆڭۈل ئارزۇلىرىنى قاندۇرىدۇ. تەربىيە ـــ پۈلى يوق ئادەمنىڭ تۇرمۇشىدىكى كۆڭۈل ئارزۇلىرىنى قاندۇرىدۇ.

ماسرىن توكس

ئوگۇشسىزلىقتىن ئارتۇق تەربىيە يوق.

بېن جامىن دىسرائىل

كىمكى ئۆزىنى باشقۇرالمىسا مەڭگۈ قۇل بولۇپ ئۆتىدۇ.

ئى. گىيوتې

ئەڭ مۇھىم ئىشلىرىمىزنىڭ بىرى ـــ تەربىيە مەسىلىسى، تەربىيە يالغۇز خەلقنىلا تەربىيەلەشتىن ئىبارەت ئەمەس. تەربىيە كىلەچەكنىڭ ئىگىلىرىنى، جەمئىيەتنىڭ پايدىلىق ئەزالىرىنى يېتىشتۈرۈپ چىقىشنى مەقسەت قىلىدۇ.

ئەخمەتجان قاسىمى

ئادەم تەربىيەلەش ـــ سەنئەت ئىچىدىكى سەنئەت، چۈنكى ئادەم بارلىق نەرسىلەر ئىچىدىكى ئەڭ تۇراقسىز، ئەڭ مۇرەككەپ جانلىقتۇر.

ناگى ئەنكىن

خەلقنى ۋە شەھەرلەرنى نەزەرىيەۋى پەزىلەتكە ئىگە قىلغۇچىدۇر. تەلىم-تەربىيە خەلقنى بىلىم ئاساسىدا ئەخلاق-پەزىلەت ۋە سەنئەتكە ئىگە قىلغۇچىدۇر.

ئەلىشىر نەۋايى

ياخشى-يامان خۇلقلارنىڭ ھەممىسى مۇھىت، تەربىيە، ئادەتلىنىش نەتىجىسىدە ۋۇجۇدقا كېلىدۇ.

ئىبنى سىنا

ئەگەر تەربىيە كۆرمىگەن ئادەم،
ئېشەك بولۇپ قالار يۈزگە كىرسە ھەم.

سەئدى شىرازى

قابىلىيەتلىك ئادەمنى تەربىيەلىمەسلىك، زالىم، قابىلىيەتسىز ئادەمگە تەربىيە قىلىش بىھۇدە. ئالدىنقىسىدىن تەربىيەگىنى ئاياپ ئۇنى تاباۋەت قىلما، كېيىنكىسىگە تەربىيەگىنى زايە قىلما.

ئەلىشىر نەۋايى

ئەلگە نەسىھەت قىلىشتىن بۇرۇن ئۆز نەسىھەتىگە ئېيتىدىغانلارغا ئۆزۈڭ شەكسىز ئەمەل قىل، سۆزلىگەندە ئۆز خۇدۇگىنى بىلىپ سۆزلە. ئىلىم-ئەخلاقتا يېتىشكەن، پەزىلەتلىك كىشىلەر ھاياللىق بولىدۇ. ئىلىمسىز ۋە نادانلار ھاياسىز بولىدۇ.

ئەلىشىر نەۋايى

ئىت هايۋان تۇرۇپ تەربىيە نەتىجىسىدە بىلگۈچى بولغان يەردە، ئوغۇل بالىنىڭ بىلىمسىز قىلىشى تولىمۇ ئەجەبلىنەرلىك ئىشتۇر.

ئەلىشىر نەۋائى

كىشى بىلىم، پەزىلەت، ياخشى خۇلق ۋە قىلىقنى ئۆگەنسە، ئاندىن يۇرۇش-تۇرۇشى تۈزۈلىدۇ.

يۈسۈف خاس ھاجىپ

ئەخلاق ئىلمىنىڭ ئاساسى ـــ تەربىيە.

ئابدۇللا مەۋلانى

ھەقىقىي تەربىيە كۆرگەن كىشىلەردىن بولۇش ئۈچۈن ئەتراپلىق بىلىم، تەپەككۇر قىلىش ئادىتى ۋە ئالىيجانىاب مىجەزدىن ئىبارەت ئۈچ پەزىلەتنى ھازىرلاش لازىم. بىلىملىك بولمىسا نادان بولىدۇ. تەپەككۇر قىلىشقا ئادەتلەنمىسە قارام ۋە دۆت بولىدۇ. ئالىيجانىاب مىجەز بولمىسا پەسكەش بولىدۇ.

ن. گ. چېرنىشۇسكى

تۇغرا يول ئالدى بىلەن ياشلارنى ئالىي پەزىلەتلىك، ئەدەپ-ئەخلاقلىق قىلىپ تەربىيەلەشكە ئەھمىيەت بېرىشتىن ئىبارەت. بۇ خۇددى مۇنەۋۋەر بىر باغۋەننىڭ ئالدى بىلەن نوتا كۆچەتلەرنى پەرۋىش قىلىشقا كۆكۈل بۆلۈپ، ئاندىن باشقا دەرەخلەرگە قارىغىنىغا ئوخشاش بىر ئىش.

ئەپلاتون

ئۆمۈرنىڭ ئالدىنقى قىرنىق يىلى ئىچىدە دەرس تېكىستلىرى ئۆتۈلىدۇ. قالغان ئوتتۇز يىلدا تېكىستلەر ئىزاھلىنىدۇ.

شۇپىنېخاۋىر

ئادەم ئۇچۇن مۇناسىپ نەرسە شۇكى، ھېكمەت ئۆگەنسۇن، دانالىق ئىلمىنى بىلسۇن ۋە ئۇنى يۇرىكىگە نەقىش قىلسۇن.

ھارمۇس ھېكىم

مەدەنىيەتنىڭ بۇيۇك ۋەزىپىسى ئىنسانىنى پىكىر قىلىشقا ئۆگىتىشتۇر.

ئېپرسۇن

ئىنسان بالىسى ئاچ كۆزلۈك، ھوقۇق تاماسى ۋە شۆھرەتپەرەسلىك ئوتتۇرىسىدا ئاۋارە، سەرسان بولۇپ يۇرىدۇ، مانا بۇ ئۇچ نەرسە ئاممىۋى ئاگىنىڭ ئۇچ لەھەڭ بېلىقى.

چىگغىز ئايتماتوف

بىر ئادەمنىڭ ياخشى تەرىپىنى ماختاش، ئاندىن ئۇنىڭ كەمچىلىكىنى تۇگىتىشكە ئاستا-ئاستا ياردەم بېرىش لازىم. بۇ ئىشخانىدىمۇ، زاۋۇتتىمۇ، ئۆيدىمۇ ئۇنۇم بېرىدۇ. خوتۇنغىمۇ، بالىلارغىمۇ ۋە دۇنيادىكى بارلىق كىشىلەرگىمۇ شىپا بولىدۇ.

دانىل كارنېگ

ئوكۇشسىزلىقتىن ئارتۇق تەربىيە يوق.

بېن جامىن دىسرائىل

بىر ئادەمنىڭ دىلى جاھالەت ئىلكىدە قالغانىدا، ئۇنىڭدىن جىنايەت تۇغۇلىدۇ. گۇناھ جىنايەت ئۆتكۈزگەن ئادەمدە ئەمەس، بەلكى جاھالەتنى كەلتۈرۈپ چىقارغان ئادەمدە.

ۋ. ھىيۇگو

تەلىمنىڭ ئىنسان ئۈچۈن بۈيۈك قۇدرىتىنى ئىسپاتلاپ ئولتۇرۇشنىڭ ھاجىتى يوق. مەلۇماتسىز ئادەملەر ھەم قوپال، ھەم گاداي، ھەم بەختسىز بولىدۇ.

ن. گ. چېرنىشۇس

يامان تەربىيە كۆرگەن ئادەمنىڭ دادىللىقى قوپاللىققا ئوخشايدۇ. دانىشمەنلىكى بولسا ئۆتۈپ كەتكەن رەسمىيەتچىلىككە، گەپدانلىقى نەيرەڭ‌ۋازلىققا، ئاددىيلىقى نوقۇلۇققا، كۆڭۈلچەكلىكى خۇشامەتچىلىككە ئايلىنىپ قالىدۇ.

ژ. لوكىك

شىپالىق دورا ئاچچىق بولىدۇ.

ياپونىيە

نەسلىگە تايانغىچە، تەربىيەگە تايان.

ياپونىيە

ئاتىسىنىڭ سۆزىنى ئاڭلىمىغان ئازابقا قالار.

رۇس

نەسىھەت ئاچچىق، مېۋىسى تاتلىق.

ئۇيغۇر

ياغاچنى رەندە تۈزەيدۇ،
ئادەمنى تەربىيە.

ئۇيغۇر

ئۇستىنىڭ يۆلەنچۈكى ـــ شىنا.

رۇس

بىلەمدۇ ھەرىنى ئۆتكۈردەك بولسۇن دەپ،
ئۆگىتىدۇ بالىنى، ئەقلى تولۇپ ئۆتسۇن دەپ.

رۇس

پەرۋىش قىلمىسا‌ق دەرەخمۇ ئېگىز ئۆسەلمەس.

رۇس

نوتىنى پەرۋىش قىلمىسا‌ق، چىنارنى‌ق قارىسىنمۇ كۆرەلمەيسەن.

رۇس

خەلقە ئۆگەت، خەلقتىن ئۆگەن.

ئەزەربەيجان

يۇيۇنغان بويىنىنى سەگىتەر،
ئوقۇغان ئۆيىنى سەگىتەر.

مولداۋان

ئون يەتتىنچى باب قانۇن ـ تۈزۈم تەربىيەسى

خەلـق قـانۇننى ئـۆزلىرى ئۈچـۈن ھىمـايىچى، ئـۆزىنى مۇھـاپىزەت قىلغۇچى سېپىل سۈپىتىدە ھىمايە قىلىشى لازىم.

گېراكلىت

قـانۇننى ھىمـايە قىلمايـدىغان جۇرئەتـسىز ئـادەملەر ئۈچـۈن قـانۇن پايدىسىزدۇر.

ت. ماكولىي

قانۇنغا رىئايە قىلمايدىغان ئادەمدەك ياۋۇز ئادەم يوق.

ۋ. ساۋۇنارلا

قانۇنغا خىلاپ ھەرىكەت ھېچكىمنىڭ ئابرۇيىنى ئاشۇرمايدۇ ۋە ئۆزىگە ھۆرمەتمۇ ئويغىتالمايدۇ.

ئا. كازىبېگى

قانۇن ئىنسانىي دانالىقنىڭ يۇكسەك ئىپادىسى بولۇپ، ئۇ ئادەملەرنى توپلىغان تەجرىبىدىن چەمئىيەت پاراۋانلىقى يولىدا پايدىلىنىدۇ.

س. جونسون

قانۇنغا بويسۇنماسلىق، ئۆزىنى نىجات بەخش قىلغۇچى ھىمايىچىدىن

مەھرۇم قىلىش دېگەن سۆز. چۈنكى قانۇنلار بىرنى باشقىلاردىنلا ئەمەس، ئۆزىمىزدىنمۇ ئاسراپ تۇرۇشى كېرەك.

گ. گېيىنىي

قەيەردە قانۇن تۇگىسە، ئۇ يەردە زورلۇق باشلىنىدۇ.

ئو. پىتىت

ئەگەر قايسى يەردە غەرب خورلىنار بولسا، ئۇنداق مەملىكەت تېزلا گۈم بولۇر.

سەئدى

پۈقرا ۋە دۆلەت ئىشلىرىنى قانۇن ئەمەس، بېقىندۇرغۇچىلار، باشقىلار ۋە سودىيەلەر باشقۇرىدىغان يۇرتنىڭ جېنىغا ۋاي! ئۇلارنىڭ ھەربىرى ئۆزىنى تەڭداشسىز دانىشمەن دەپ بىلىدۇكى، ئاقىۋەتتە «قاسساپ كۆپ بولسا قوي ھارام بولىدۇ».

م. ئى. كاتونوف

قانۇن پاناسىدا بىرلەشكەن ئادەملەرنىڭ ئۆز ئالدىلىرىغا قويغان مەقسەتلىرى شۇنىڭدىن ئىبارەتكى، ئايرىم شەخسلەر تەرىپىدىن قىلىنغان زوراۋانلىق ۋە ئادالەتسىزلىكنىڭ ئالدىنى ئېلىش ھەم بىر تەرەپ قىلىش ئۈچۈن، ئۇلار شۇ يول بىلەن ئىجتىمائىي ھاكىمىيەت تۈزىدۇ.

گ. مابلى

قانۇنلار يامان ئىللەتلەرگە خاتىمە بېرىپ، ياخشىلىققا يول ئېچىشى كېرەك.
تىنتىپسرون
قانۇنلار ھەممە كىشىگە باباراۋەر بولۇشى كېرەك.

ش. مونتېسكىي

پۇقرالارنىڭ ھەقسىز تەكلىكى شۇنىڭدىكى، ئۇلار قانۇنلارغا بىر خىلدا ئېتىقاد قىلىشلىرى لازىم.

ژ. دالامبېر

قانۇن ـــ كىچىك ئىشلار چۈشۈپ، چوڭلىرى قۇتۇلۇپ كېتىدىغان تور ئەمەس.

ئو. بالزاك
ئىمتىياز ـــ قانۇننىڭ ئەشەددىي دۈشمىنى.

م. ئەبنېر. ئەشېنباخ

مەن ئۆچۈن قايسى تەرەپ كۆچلۈكلۈكىنىڭ ئەھمىيىتى يوق. مۇھىمى ھوقۇق كىم تەرەپتە ئىكەنلىكىدە.

ۋ. گىيۇگو

ئەڭ ياۋۇز زوراۋانلىق ـــ قانۇن سايىسىغا يوشۇرۇنۇۋېلىپ، ئادالەت بايرىقى ئاستىدا ئىش قىلىپ بېرىشتۇر.

ش. مونتېسكىي

يامان قانۇنلار زوراۋانلىقنىڭ ئەڭ ناچار كۆرۈنۈشىدۇر.

ئى. بېرك

ناتوغرا قانۇنچىلىق قۇمدىن توقۇلغان ئارغامچىغا ئوخشايدىغانلىقىنى، ئۇنى ئەشمەكچى بولساڭ، ھە دەپلا چېچىلىپ كېتىشىنى دانا ئادەملەر بىلىدۇ.

ر. ئېمېرسۇن

ياخشى قانۇنلارنى ھۆرمەت قىلىش، تېتىقسىزلىرىنى بولسا بىكار قىلىش ياكى ئۆزگەرتىش كېرەك.

م. رۇسنېك

قانۇن قىسقا بولۇشى كېرەك. تاكى ئۇنى ئاددىي ئاممىمۇ يادلىۋالسۇن.
سېنېكا

ئادىل سوت ھەممە ئىجتىمائىي ئادالەتنىڭ ئۇل تېمى.

پ. گولباخ

سوديىلەر ئۆز ئىشلىرىنى قانۇنلارنى پەش قىلىش ئەمەس، ئۇنى ئىزاھلاش ئىكەنلىكىنى ئۇنتۇماسلىقلىرى كېرەك.

ق. بېكون

سوديە ـــ سۆزلەۋاتقان قانۇن، قانۇن بولسا تىلسىز سوديە.

تىستېسرون

سوديىلىك ئورنىنى ئىگىلەشكە لايىقلىقىغا دىلىڭدا ئىقرار بولمىغۇچە باشقىلارنى سوتلاشقا جۇرئەت قىلما.

ئېپىكتېت

ئادىل سوتنىڭ ئەڭ خەتەرلىك دۇشمىنى ــ ئالدىن ئويلاپ قويۇلغان ناتوغرا مۇلازىمەتلەردۇر.

ژ. ژ. روُسسو

ئاقلىغۇچى، بولۇپمۇ سودىيە ئۆز مەجبۇرىيەتلىرىنى ئادا قىلىۋاتقان، ئۆز ھېسسىياتلىرىغا بېرىلىپ كېتىشكە ھەقلىق ئەمەس.

ر. ستۇۋېنسون

ھالال ئادەم ھاكىملىق ئورنىغا چىقىدىكەن، شەخسىي ماھىللىقىنى ئۇنتۇمايدۇ.

تىستېسرون

ئادالەت ــــ دۆلەتنىڭ بۇزۇلماس ئۇل تېمى.

پېندار

دوستنىمۇ، دۇشمەننىمۇ بىر خىلدا سوت قىلىش كېرەك.

مېيتاندر

ئەگەر سەن ئادىل سودىيە بولۇشنى خالىساڭ، قارىلىغۇچىغا ئەمەس، ئىشنىڭ ئۆزىگە قارا.

ئېپكتېت

قارىلىماقچى بولغان ئادەمنىڭ ئالدىرىشىغا ھەققى يوق.

ژ. مولېر

خالىس ۋە مۇلاھىزىچى ئادەم ئۆز ھۆكۈمىنى ئېيتىشقا ھېچ ۋاقىت ئالدىرىمايدۇ.

گ. فىلدىك

جازا بېرىشتىن ئاۋۋال ھەر دائىم گۇناھىدىن ئۆتۈشىنىڭ ئىلاجى يوقمىكەن، دەپ ئويلاپ كۆرۈش كېرەك.

گ. لىختېنبېرگ

جىنايەتكە ھۈجۈم باشلاشتىن ئاۋۋال ئۇنىڭ سەۋەبلىرىنى بىر تەرەپ قىلىش مۇمكىن ــ مۇمكىن ئەمەسلىكىنى تارازىغا سېلىپ كۆرۈش زۆرۈر.

ل. ۋووۋېنناركۇ

ھەم قارىلىغۇچى، ھەم سوتىيە بىر شەخسته مۇجەسسەملىشەلمەيدۇ.

مېنانىدر

تېگىشلىك جازاغا تارتىلغان جىنايەتچى ــ باشقا مۇتتەھەملەر ئۈچۈن ئىبرەت، ئاھەق قارىلانغان ئادەم بولسا، ھەممە ھالال ئادەملەرنىڭ ۋىجدانىغا ئېتىلغان تاشتۇر.

ج. لابرىويېر

بىگۇناھ كىشىنى جازالىغان سوتىيە ئاۋۋال ئۆزىنى جازالايدۇ.

پوبىللىي سىر

بىگۈناھ كىشىنى جازالاش ــ سوداىيەلەرنىڭ ئۆزىنى جازالاش دېگەن سۆز.
سېنېكا

بىر ناھەق ھۆكۈم ئايرىم شەخسلەر قىلغان كۆپلىگەن جىنايەتلەرگە قارىغاندا، ئېغىرراق كۈلپەت كەلتۈرىدۇ؛ ئايرىم شەخسلەر پەقەت ئېقىن تارماقلىرىنى، پەقەت ئاندا-ساندا ئۇچرىغان جىلغىلارنى بۇلغىسا، ناھەق سودىيە ئابىھايات بۇلىقىنى بۇلغايدۇ.

ف. بېكون

مۇتەدىل سودىيەنىڭ ئادالەتپەرۋەرلىكى ئۆزىنىڭ يۈكسەك مەرتىۋىسىگە نىسبەتەن ئېھتىرامدىن نىشاندۇر.

ف. لاروشفۇكو

ھەر ئىككى تەرىپىنى ئويدان تەكشۈرمەي تۇرۇپ ھۆكۈم چىقارما.

سولۇن

ئۆزى يوقلار ھەر ۋاقىت ئەيىبلىك بولۇپ چىقىدۇ؛ ھازىر بولغانلار بولسا ھەمىشە ئۆزلىرىنى ئاقلاش ئىمكانىيىتىگە ئىگە.

ب. فرانكلىن

ھەقنى قارىلاپ سۆزلىگەنلەر ئەيىبلەنگۈچىنى ئاقلايدىغان دەلىللەر خۇسۇسىدا لام-جىم دېمەي، ئۇنىڭغا قارشى ئۇزۇندىن-ئۇزۇن مەلۇماتلار رويخېتىنى كەلتۈرۈۋېرىدۇ. بۇنىڭدىن ئارتۇق ناھەقچىلىك يوق.
تىستېسرون

غەزەپلەنگەن گۈۋاھچىنىڭ سۆزلىرىگە ئىشىنىش مۇمكىن ئەمەس.

تىنىپسىرون

قەيەردە گەپ توشۇغۇچىلار رىغبەتلەندۈرۈلىدىكەن، شۇ يەردە گۇناھكارلار كۆپىيىپ بارىدۇ.

ك. مالىرىپ

ئەيىبدارلارغا نىسبەتەن غەرەزسىز، شەپقەتسىز ياكى خالىسانە، ھىممەتلىك بولۇش لازىم.

م. دىوكلۇ

رەزىللەر ئەڭ شەپقەتسىز كىلىشتۈرگۈچىدۇر.

م. گوركي

قانۇنلارغا رىئايە قىلىشنى ئاشۇرۇۋېتىش، قانۇنسىزلىققا ئايلىنىشىمۇ مۇمكىن.

رىرتېنتىسي

جازالاشتىن كۆرە كەچۈرۈۋېتىش مەردلىكتۇر. ئاجىز ئادەم كەچۈرەلمەيدۇ، ئەپۇ قىلىش كۈچلۈكلەرنىڭ پەزىلىتى.

م. گەندى

خاتالارغا يول قويماسلىق ئۈچۈن، بەزى تەرتىپ-قائىدىدىن چېكىنىشكىمۇ توغرا كىلىدۇ.

پ. ئا. پاۋلېنكو

كىمكى ناچار ئادەملەرگە خەيرخاھلىق قىلسا، ياخشى ئادەملەرگە زىيان يەتكۈزىدۇ.

پوبللىي سىر

كىم ياۋۇزلۇقنى كۆرۈپ تۇرۇپ، ئۇنى جازالىمىسا، ئۇنىڭ سادىر بولۇشىغا ئىمكانىيەت يارىتىپ بېرىدۇ.

لېئوناردۇ دانچى

جاللاتلارغا ھەممەت قىلىش قۇربان بولغانلارغا نىسبەتەن شەپقەتسىزلىكتۇر.

ر. روللان

جىنايەتچىگە شەپقەت قىلىش، ھالال ئادەملەرگە زەخىم يەتكۈزىدۇ.

سېنېكا

كىمكى مۇتتەھەملەرگە ئىلتىپات كۆرسىتىدىكەن، ئىككى خاتاغا يول قويىدۇ. بىرىنچىدىن، يارىدەمگە ئەرزىمەيدىغان ئادەمگە يارىدەم بېرىدۇ؛ ئىككىنچىدىن، ئۆزىنىمۇ خەتەرگە گىرىپتار قىلىدۇ.

فېدىر

جازالىيالمايدىغان سودىيە ئاجىز، نەتىجىدە ئۇ جىنايەتچىنىڭ شېرىكىگە ئايلىنىدۇ.

ئى. گىيوتې

كىمكى جىنايەتكە جازا بەرمىسە، ئۇ جىنايەتچىنىڭ ھمايچىسىدۇر.

لئوناردو داۋېنچى

سانىڭ زەخىملەنگەن قانىتىنى داۋالىساڭ، ئۇنىڭ يېۋۈز تىرناقلىرىغا جاۋابكار بولۇپ قالسەن.

تىستېپسرون

دۆلەتتە ئاقىلانە ئەركىنلىككە كەڭ يول ئېچىلغان بولسا، قانۇن كۈچى ۋە پۇقرالارنىڭ ئۆز مەجبۇرىيەتلىرىنى ئادا قىلىشلىرىمۇ شۇنچىلىك كەڭ بولىدۇ. چۈنكى، ئەركىنلىك غايىسى ھەقىقەت غايىسى بىلەن چەمبەرچاس باغلىنىشلىق بولىدۇ.

م. س. كۇتۇرگا

ئەركىنلىك ئىنسان جاسارىتى ۋە كۈچىنى ئىككى باراۋەر ئاشۇرىدۇ.

س. دىيومۇرې

پۇقرالار ئۈچۈن سىياسىي ئەركىنلىك روھىي خاتىرجەملىكتۇر، ئۇ ئارقىلىق ئۆزىنىڭ خەۋپسىزلىكىگە ئىشىنىدۇ.

ش. مونتېسكى

خەلقنىڭ غەيرىتى، ئەقلى ۋە ياخشى پەزىلەتلىرىگە يول ئېچىپ بەرگۈچى ئەركىنلىكسىلا قوللاپ-قۇۋۋەتلەش كېرەك.

ئو. جېننىڭ

ئىجتىمائىي ئەركىنلىك ھەممە ئۈچۈن ئادىل ۋە تەڭ بولغان جەمئىيەت قانۇنلىرىغا باشتىن-ئاخىر ئېغىشماي رىئايە قىلىشتىن باشقا نەرسە ئەمەس.

ك. بوتتا

ئىنتىزامسىز كوللېكتىپ ـــ كوللېكتىپ بولمايدۇ. كوللېكتىپسىز ئەشكىلاتمۇ يوق.

د. ئا. فورمانوف

ئەركىنلىك پەقەت قانۇن ئىزىدا بولۇشتىن ئىبارەت.

ۋ. ۋولىن

ئەركىنلىك قانۇن يول قويغان هەممە نەرسىلەرنى قىلىشنى بىلدۈرىدۇ.

ش. مونتېسكيې

باشقىلارغا زىيان يەتكۈزمەيدىغان ئۇرۇپ، هەممە نەرسىلەرنى قىلىش هوقۇقى ئەركىنلىكتۇر.

م. كلائودئوس

ئايرىم هاللاردا ئەركىنلىك دەپ ئاتىۋالغان نەرسە باشقا چاغلاردا ئىنتىزامسىزلىق بولىدۇ.

كۆنتىئان

پەقەت نادانلار باشباشتاقلىقنى ئەركىنلىك دەيدۇ.

تانىست

ئەركىنلىك بىكارچىلىق ئەمەس. بەلكى ئۆز ۋاقتىدىن ئەركىن پايدىلىنىش ۋە كۆڭۈلگە ياققان كەسىپتى تاللىۋېلىش ئىمكانىيىتىدۇر؛ قىسقىسى، ئەركىن بولۇش بىكار يۈرۈش ئەمەس. ئەكسىچە نېمە قىلىش، نېمىنى قىلماسلىقنى ئادەمنىڭ شەخسەن ئۆزى هەل قىلىشتۇر.

چ. لابرۇيۇيېر

ھەقىقىي ئەركىن ئادەم كىم؟ ئۆز ئېھتىراسلىرى ۋە باشقىلارنىڭ بىمەنە ھەۋەسلىرىگە قۇل بولمىغان ئادەم ئەركىندۇر.

ف. ن. گىلىنكا

ھاياتتىن مەقسەت كۆپچىلىك تەرىپىدە تۇرۇش ئەمەس، ئەكسىچە، ئادەم ئۆزى چۈشىنىپ يەتكەن ئىچكى قانۇنىيەتلەرگە مۇۋاپىق ياشاشتۇر.

مارك ئاۋرېلىي

ئويلىغىنىنى ئېيتالماسلىقتىنمۇ ئېغىرراق ئازاب يوق.

ش. سېنت. ئەۋرېمون

كۆڭلۈڭ خالىغانىنى ھېس قىلىشقا، ھېس قىلغىنىڭنى سۆزلەشكە ئەركىنلىك بېرىلگەن چاغلار قىممەتلىك چاغلاردۇر.

تاتسىت

ئەركىنلىكنى ياخشى كۆرمەيدىغان ئادەم يوق؛ ئەمما ھەققانىي ئادەم ئۇنى ھەممە ئۈچۈن، ھەققانىيەتسىز ئادەم پەقەت ئۆزى ئۈچۈن تەلەپ قىلىدۇ.

ل. بېرنې

ئالدامچىلار ھەمىشە ئازراق بولسىمۇ ساپ دىل ئادەم بولۇپ كۆرۈنۈشكە ئىنتىلىدۇ.

ن. شامفور

ئالدامچىلار باشقىلارنىمۇ ئۆزىگە ئوخشاش دەپ ئويلايدۇ.

ج. لابرويېر

ھەرقانداق ئالدامچى ئۆزلىرى ئالدىماقچى بولغان ئادەملەرنىڭ خاتىرىسى ناچارلىقىنى مۆلچەرلىيەلەيدۇ.

يو. فوچىك

بىر جىنايەت ئىككىنچىسىگە يول ئاچىدۇ.

سېنېكا

يامانلىقلار بىلەن ئاشنا بولغان ئادەم، ئاشۇ يامانلىقلارنىڭ ئەسىرىدۇر.

ت. درايزېر

گەرچە ئەمەلگە ئاشۇرالمىغان بولسىمۇ، كۆڭۈلگە كەلگەن جىنايەت ھامىنى جىنايەتتۇر.

سېنېكا

جىنايەتچىلەر سانىنىڭ كۆپلۈكى جىنايەتنى ئاقلىيالمايدۇ.

ت. فوللېر

ياۋۇز جىنايەتچىلەر ياۋۇز ئاقىۋەتلەرگە ئېلىپ بارىدۇ.

ئا. ئى. گېرتسېن

كىمكى جىنايەتنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئىمكانىيىتى تۇرۇپمۇ ئۇنى چەكلىمىسە، ئۇ جىنايەتنى رىغبەتلەندۈرگۈچىدۇر.

سېنېكا

ئوغرىلىققا ئىمكانىيەت يارىتىپ بېرىش ئوغرىلىقنى مەيدانغا كەلتۈرىدۇ.

ف. بېكون

پۇقرالارتىڭ ئۆزئارا بىر-بىرىنى تازارەت قىلىشى جىنايەتنى ئازايتىدۇ. جازا بەرمەسلىك جىنايەتكە قارىتا چوڭ رىغبەتلەندۈرۈش.

تىستېسرون

ئەيىبدار ئۇچۇن بىرىنچى جازا ئۆز ۋىجدانى ئالدىدا ئۆزىنى ئاقلىيالماسلىق

يوۋېنال

جىنايەت ئۆتكۈزۈپ تاپقان ھەرقانداق پايدا روھىي زەئىپلىكنىڭ ئورنىنى باسالمايدۇ.

گ. فىلدىڭ

ئورۇنسىز ئىش-ھەرىكەت گەرچە ۋاقتىنچە ئامەتتەك كۆرۈنسىمۇ، ئەمما ئۇ ھېچقاچان ھەقىقي بەخت ئاتا قىلالمايدۇ.

ۋ. سكوتت

جىنايەتكە قارىغاندا، جىنايەتنىڭ يامان ئاقىۋەتلىرى ئۇزۇنغىچە ساقلىنىدۇ ۋە شۆھرەت كەتكەنلەرنىڭ ئەرۋاھىغا ئوخشاش ھەمىشە قاتىلنىڭ ئىزىدىن قوغلىغىنى قوغلىغان.

ۋ. سكوتت

جىنايەتچى بەرىدە جازادىن قۇتۇلۇپ قېلىشى مۇمكىن، ئەمما جازا دەھشىتىدىن قۇتۇلالمايدۇ.

سېنېكا

نېمە ئۈچۈن ئادەم ئۆز ئەيىبىگە ئىقرار بولمايدۇ؟ چۈنكى ئۇ ھامان

ئاشۇ ئەيىبلىرىنىڭ سىرتىمقىدا بولىدۇ. ئۇ خۇددى ئۈيقۇدىكى ئادەمدىن چۈشىنى سۆزلەپ بېرىشنى تەلەپ قىلغاندەك گەپ.

سېنىكا

ئۆز ئەيىبىگە ئىقرار بولماسلىق ئەيىبنى چوڭايتىش دېمەكتۇر.

سېنىكا

ئەيىبدار ئەيىبىگە ئىقرار بولسا، ئۆزى ئۈچۈن ئەڭ چوڭ زۆرۈر نەرسىنى ـــ نومۇسنى ساقلاپ قالىدۇ.

ۋ. ھىيۇگو

پەقەت ئاجىزلار جىنايەت كوچىسىغا كىرىدۇ. كۈچلۈك ۋە بەختىيار ئادەملەر بولسا ئۇنىڭغا زار ئەمەس.

ف. ۋولتېر

ئەيىبدار بولماسلىق ئۈچۈن مىڭ ھەسسە توغرا بولۇشى كېرەك.

بالزاك

ئادەم ئۆزىنىڭ ھەقلىقلىقىغا ئىشىنىش، بۇ ئۇنىڭ بىگۇناھلىقىغا كېپىل بولغان ئىككى گۈۋاھچىدىنمۇ مۇھىمراقتۇر.

ت. گىپپېل

جازا ئەمەس، جىنايەت شەرمەندىلىكتۇر.

ئى. گېردېر

ئەلەخلىك قىلىپ تۇرۇپ ھەممىنى قايىل قىلىۋاتىمەن، دەپ ئويلىما.

م. گوركىي

ئون سەككىزىنچى باب دوستلۇق - ئىتتىپاقلىق تەربىيەسى

دوستلۇق ـــ ھايـاتتىكى ئەڭ زۆرۈر نەرسـە، گەرچە ئۆمـۈر راھەت-پاراغەتتە ئۆتسىمۇ ھېچكىم ھاياتىنى دوستسىز ئۆتكۈزۈشنى خالىمايدۇ.

ئارەستۇ

كىمكى دۇنيادا ئۆز دوستلىرى بارلىقىنى بىلمەيدىكەن، دۇنيامۇ ئۇنى بىلىشى شەرت ئەمەس.

ئى. گىيوتې

پۈتكۈل ھايات جەريانىدا دانىشمەنلىك بەخشەندە بولغان ئەڭ مۇھىم بەختىيارلىق ـــ دوست قەلبىنى تېپىشنى بىلىشتۇر.

ئېپىكور

دانالىقنىڭ كېيىن، ئادەملەرگە بېرىلگەن ئەڭ قىممەتلىك ئىنئام دوستلۇقتۇر.

ق. لاروشفۇكو

ئىنسان هاياتىدىكى ئەڭ قىممەتلىك نەرسە ـــ ئۇنىڭ باشقىلار بىلەن بولغان دوستلۇقىدۇر.

ئا. لىنكولن

ئەگەر تەقدىر ئادەمگە ساخاۋەت كۆرسىتىپ، دۇنيادىكى ئەڭ بۇيۇك بەختنى ئىنئام قىلماقچى بولسا، ئۇنى سادىق دوستلار بىلەن مۇكاپاتلايدۇ.

ئە. تېلمان

دۇنيادىكى ھەممە ئىززەت-ئىكراملار بىر ياخشى دوستنىڭ ئورنىنى باسالمايدۇ.

ف. ۋولتېر

ياخشى دوست ـــ تۇگىمەس غەزىنە.

قابۇس

دوست دەپ ئىشىنىپ يۈرگەن ئادەمنىڭ ئايرىلىپ قېلىشتىن ئېغىرراق غەم يوق.

ر. سېتىۋېنسون

دوستلۇق قانچىلىغان خىلمۇخىل ئىمتىيازلارنى ئۆزىدە جەملىگەن. قاياققا قارىماڭ، ئۇ سىزنىڭ خىزمىتىڭىزدە! ئۇ، ھەممە جايدا تەييار؛ ئۇ ھېچ ۋاقىت جېنىڭىزغا سانجىلمايدۇ. ئۇ ھېچقاچان مۇنداقلا بىر سەۋەب بىلەن كەلمەيدۇ. ئۇ مۇۋەپپەقىيەتلەرگە يېگىنچە مەزمۇن بەخش ئېتىدۇ، ئۇ ياردەملەشكەندە ھەرقانداق ئامەتسىزلىكلەرمۇ تۇگەپ كېتىدۇ.

تىستېرون

دوستتىن بەخت كۆرگەن ئادەم ـــ مىسلىسىز بەختلىكتۇر.

سېتېكا

دوستلۇق ھاياتتىكى تەڭداشسىز خۇشاللىقلارنىڭ بىرى، دوستلۇقنىڭ تەڭداشسىز خۇشاللىقتىن بىرى بولۇشىدىكى سەۋەب، ئىشىنىپ سىرىڭنى ئېيتىشىڭ مۇمكىن بولغان ئادەمنىڭ بولغانلىقىدۇر.

ئا. ھاندزوئى

دوست شۇنداق ئادەمكى، مەن ئۇنىڭ بىلەن سەمىمىي بولالايمەن. ئۇنىڭ ئالدىدا مەن ئوچۇق پىكىر قىلىشىم مۇمكىن.

ر. ئېمېرسون

ھەقىقىي دوستلۇقنىڭ يۇزىگە ئادەملەر چۈشەنمەيدىغان بىر خىل جەلپ قىلىش كۈچى يوشۇرۇنغان بولىدۇ.

ج. لابرېيۇيېر

دۇنيادا دوستلۇقتىن ئەۋزەلرەك ۋە يېقىملىقراق ھېچ نەرسە يوق؛ ئۆمۈر دەپتىرىدىن دوستلۇقنى ئۆچۈرۈۋېتىش، دۇنيانى قۇياش نۇرىدىن مەھرۇم قىلىش بىلەن باراۋەر.

تىستېسرون

ھەقىقىي دوستلۇق ئۆزئارا بىر-بىرىنى سۆيۈشتۇر، دوستۇم مېنىڭ نىيەتلىرىمنى قۇۋۋەتلەيدۇ، مەن بولسام ئۇنى قۇۋۋەتلەيمەن، شۇ تەرىقىدە گەرچە پىكىرلىرىم باشقا-باشقا بولسىمۇ بىرلىشىپ ئالغا باسىمىز.

ئى. گىيوتې

دوستلۇقتىن ئۆتۈپ كېتىدىغان ھېچنېمە يوق. شۇ سەۋەبتىن، دوست كۆپەيتىش ئىمكانىيىتىنى زادى قولدىن بەرمەڭ.

ف. گۈنچچاردىنى

يولداش غېمىڭدە غەمداش، كېسەل بولغاندا شىپاكارلىك، ئۇ ئۆلۈم خەۋپى چاڭگال سېلىپ تۇرغان ۋاقىتتا ئۆزىنى قۇربان قىلىشقا تەييار تۇرغان ئادەم.

س. ئوربېلىئان

يولداش، ئۇ ئەڭ يۇكسەك سېپىل، مۇستەھكەم قورغان، سۇ بىلەن تەمىنلەنگەن ئىشەنچلىك قەلئەدۇر.

س. ئوربېلىئانى

بىلگىنكى، دوستلۇق سەۋەبىدىن ئادەملەر بەختىياردۇر.

قابۇس

ئۆزۈڭگە دوست تاللا، يالغۇز ئۆزۈڭگە بەختلىك بولالمايسەن، بەختنى ئىككى كىشى يارىتىدۇ.

ف. پېكون

دوستلۇق خۇشاللىقنى ئىككى ھەسسە ئاشۇرىدۇ. غەم-ئەندىشەڭنىڭ يېرىمىنى كۆتۈرىدۇ.

ف. پېكون

دوستلۇق يولداشلىقنىڭ ئەڭ ئالىي دەرىجىسىدۇر.

م. گوركي

دوستلۇقتۇر ئابروي، كۈچمىز،
شۇ دوستلۇقنى ئالقىشلايلى بىز.

ر. بېرنىس

تۇرمۇشتىكى ھەرقانداق راھەت-پاراغەتلىرىمىزنى دوستلار بىلەن بىللە كۆرمەي، يالغۇز ئۆزىمىزلا كۆرسەك ئۇنىڭ تەمى بولمايدۇ.

روتتېردامسكي

بىز بىلەن باشقىلار بىرلىكتە خۇشال بولمىسا، بەختىمىز ئۆز كۈچىنى يوقاتقان بولىدۇ. بىز ئۇچۇن بىزدىن ئارتۇقراق قايغۇرغۇچى بولمىغانىدا، قانچىلىك ئېغىر كۈلپەتلەرگە قالارمىز-ھە!

تىستېسرون

سەمىمىي دوستلىرى بولمىغان ئادەم ھەقىقەتەنمۇ يالغۇزدۇر.

ف. ېبكون

ئۇلۇغ ئادەم ھېچ ۋاقىت يالغۇز قالمايدۇ. تەقدىر ئۇنى قانچىلىغان دوستلىرىدىن ئايرىۋەتسىمۇ، ئاخىرقى ھېسابتا ئۇ يەنە ئۆزىگە دوست تاپالايدۇ.

ر. روللان

يالغۇزلۇقتا ياشىغان ئادەم چالا ئۆمۈر ئۆتكۈزىدۇ.

پ. بۇئاست

بىرمۇ ھەقىقىي دوستى بولمىغان ئادەمگە ياشاشنىڭ ھاجىتى يوق.

دىموكرىت

دوستلار دىدارىدىن ئارتۇق خۇشاللىق، يالغۇزلۇقتىن ئارتۇق غەم يوق.

روداكىي

ئادەم دوستسىز قالغاندىن كۆرە، ئاكا-ئۇكىسىز قالغان ئەۋزەل.

قابۇس

ئاكا-ئۇكا دوست بولماسلىقى مۇمكىن، لېكىن دوست ھەمىشە ئاكا-ۋە ئۇكا.

ب. فىرانكلىن

ئادەملەر بىلەن شۇنداق ياشىغىنكى، دوستلىرىڭ دۈشمەن بولمىسۇن، دۈشمەنلىرىڭ بولسا دوستقا ئايلانسۇن.

پىفاگور

بىر دۈشمىنىڭ بولسىمۇ كۆپ، دوستلىرىڭ مىڭلاپ بولسىمۇ ئاز.

روداكى

ئادەم ھايات بولسا يېڭى تونۇش تاپمايدىكەن، ئۇ تېرلا يالغۇز قالىدۇ.

ب. جونسون

كىمكى ئۆزىگە دوست ئىزدىسە، ئەلۋەتتە تاپىدۇ؛ بىرەرمۇ دوستى يوق ئادەمگە بۇنداق ئارزۇ ھېچقاچان بولمىغان.

گ. لېسسىڭ

چاپسان دوست بولۇپ كەتمە، دوست بولىدۇكمۇ، ئۆمۈرلۈك دوست بولۇشقا تىرىش، ئېمىشقا دېگەندە، بىرەر دوستى بولماسلىقمۇ، دوستىنى ھەدەپ كۆپەيتىۋېرىشمۇ ياخشى ئەمەس.

ئىساكرات

دوستلۇق سۆيگۈگە قارىغاندا بەرداشلىقراق بولۇشى لازىم.

م. ژانلىس

ياشلىقتا باشلانغان دوستلۇق ئاجرالماس ۋە لەززەتلىكتۇر، ئۇ ھېچقاچان ئۆلمەيدۇ.

ن. م. كارامزىن

بىز مۇكەممەل ۋە بەختلىك ھايات ئۈتكۈزۈشىمىز كۆپ جەھەتتىن ئۆزىمىزگە مۇناسىپ دوست ۋە يولداش تاللاشىنى بىلىشىمىزگە باغلىق. ئەگەر ئۇلارنى تاللىمساق، بىزنى ھالاكەتكە گىرىپتار قىلىشى، ئەكسىچە ئۇلار ياخشى بولسا بىزنى بەشىدا كۆتۈرۈشى مۇمكىن.

ژ. لىببايك

ھەقىقىي دوست بىزنىڭ ئىككىنچى «مەن»نىمىز بولۇشى كېرەك؛ ئۇ ھېچقانداق ئۆز دوستىدىن مەنىۋى گۈزەللىكتىن باشقا نەرسىنى سورىمايدۇ. دوستلۇق بىزگە تەبىئەت تەرىپىدىن نۇقسانلىرىمىزنىڭ شېرىكى سۈپىتىدە ئەمەس، جاسارىتىمىزنىڭ يارەمچىسى سۈپىتىدە ئاتا قىلىنغان.

تىستېسرون

ئەگەر سىز ئابروي ساقلايمەن دېسىڭىز، پەزىلەتلىك ئادەملەر بىلەن بېقىنلىشىڭ، ياماڭ توپقا كىرىپ قالغاندىن كۆرە يالغۇز ئۆتكەن ئەۋزەل.

ژ. ۋاشىنگتون

ئىنسان خاراكتېرى ۋە ئەقلىنى ئۇنىڭ قانداق كىتاب ۋە دوست تاللىشىدىن ئېنىق بىلسە بولىدۇ.

ك. گېلۋېتسىي

ئالاقە باغلىغان ئادەملىرىڭىز بىلەن ئېھتىياتچان بولۇڭ، ھېچقاچان تۇيۇقسىز ئىككىگە بۆلۈنمەڭ ۋە ئۇيۇ-پىكىرى سىزگە قاراڭغۇ بولغان شەخسلەرگە ھېچقاچان سىرىڭىزنى ئېيتماڭ.

ئۇ. كولىرژ

ئەخمەقلىق ۋە نادانلىقمۇ خۇددى يۇقۇملۇق كېسەلدەك چاپسان يۇقىدۇ. شۇنداقكەن، ئۆزۈڭگە دوست تاللاشنى بىل.

ۋ. شېكسپىر

دانا ئادەم ئۆزىگە خۇش چاقچاق ئادەمدىن دوست ئىزدەيدۇ.

ئېپىكور

دوست تاللاشتا ئالدىرىما، ئۇنىڭدىن كېچىپ كېتىشتە بولسا يەنىمۇ ئېغىرراق بول.

ب. فرانكلىن

دوستنى ئالدىرىماي تاللا، تاللىدىڭمۇ ئۇنىڭدىن يۈز ئۆرۈمە.

روتتېردامسكي

بىر سۆھبەتلەشكەندە ئەقىل-پاراسەتنى ئىشقا سېلىشقا مەجبۇرلايدىغان ئادەملەرگە كۆپرەك يېقىنلىشىشقا ھەرىكەت قىلىشىمىز كېرەك.

ئە. فېيختېرسلىبېن

دوستلۇق ـــ مۇقەددەس سۆز، ئىلاھىي بىر تۇيغۇكى، ئۇ كەمتەر ئادەملەر ئارىسىدا قارار تاپىدۇ ۋە ئۆزئارا ئىززەت-ھۆرمەت سەۋەبىدىن كۈچىيىدۇ.

ئې. بوئېس

ئۆزئارا ئىززەت-ھۆرمەتسىز دوستلۇق بولمايدۇ.

ئا. س. ماكارېنكو

ھۆرمەت قىلالمايدىغان ئادەمگە بىلەن ھەر ۋاقىت دوستلاشما.

چ. دارۋىن

بىر پاراسەتلىك ئادەمنىڭ دوستلۇقى، نۇرغۇن پاراسەتسىز ئادەملەرنىڭ دوستلۇقىدىن ئەۋزەلرەكتۇر.

دېموكرىت

نادان دوستتىن ھەۋپىلىكەرەكى يوق.

ژ. لافونتىن

دوستلۇق ئەقىل بىلەن يۇغۇرۇلمايدىكەن، ئۇنى ئەخمەقلىق چاپسانلا بۇزۇۋېتىدۇ.

ۋ. شېكسپىر

داناغا يانداشقىن، قاچ ناداندىن سەن،
چۈنكى، ئۇ ھەۋپىلىكتۇر دانا دۈشمەندىن.

ژ. رومىي

مەن ئۆچۈن ئۆزۈم چوڭقۇر ھۆرمەت قىلىدىغان ئادەمنىڭ ھۆرمىتىگە ئىگە بولۇشتىن يۈكسەكرەك ھۆرمەت يوق.

ئاپۇلىي

ئەقىل مۇكەممەللىشىپ، ياش چوڭايغان چاغدا دوستلۇق مۇستەھكەم بولىدۇ.

تىتىسىرون

ئىناقلىقنىڭ ئەڭ يىرىنچى شەرتى ـــ سەمىمىيەت.

م. م. پرىشۋىن

ھەقىقىي دوستلۇق ئوچۇق-ئاشكارا بولۇشى، مۇناپىقلىق ۋە خۇشامەتچىلىكتىن خالىي بولۇشى كېرەك.

تىستېسرون

دوستلار پىكرىگە ۋە دۇشمەنلەر پىكرىگە بىپەرۋالىق بىلەن قاراش توغرا ئەمەس ۋە بۇ نادانەتتىن باشقا نەتىجە بەرمەس.

ئەلىشىر نەۋائىي

خۇددى دوستلۇقتەك دۆلەت ئىشلىرىدىمۇ مۇغەمبەرلىك ۋە ئىككىي يۈزلىمىلىچىلىككە ئورۇن بولماسلىقى كېرەك.

تىستېسرون

دوستلۇققا ساداقەتمەن بولۇش ۋە ئۇنى ئاسراشتەك ئەڭ ياخشى يولى ـــ ھەر قانداق ئىش بىلەن مەشغۇل بولۇۋاتقانلىقىمىزنى ئۆزئارا ئېيتىپ تۇرۇشىمىزدۇر. ئادەملەر ئۆزئارا پائالىيەتلىرى سەۋەبىدىن بىر-بىرلىرى بىلەن يەنىمۇ ئۆز بولۇپ كېتىدۇ.

ئى. گىيوتې

ئىش مۇناسىۋىتى بىلەن دوست بولۇش كېرەك. مەن دوستلۇقنى پەقەت شۇنداق چۈشىنىمەن.

ئا. ئى. گېرىتسېن

دوستلار هایاتتا بىللە قەدەم تاشلىسا، دوستۇم مېنىڭ نىيەتلىرىمنى قوللىسا، مەن ئۇنىڭكىنى قوللىسام، ئۆمۈرلۈك ۋە مەنىلىك دوستلۇق دېگەن شۇدۇر.

ئى. گىيوتې

مۇستەھكەم دوستلۇق بىر خىل ئارزۇ ۋە بىر خىل نەپرەتكە ئىگە بولۇش دېمەكتۇر.

سالليۋستې

ئىرادە ۋە پىكىرلەرنىڭ تولۇق ئۇيغۇنلۇقى دوستلۇق ئاساسىنى تەشكىل قىلىدۇ.

تىستېسرون

قېرىنداشلىق مۇناسىۋەتلىرى ئەمەس، ئۆزئارا قاراشلارنىڭ بىرەكلىكى دوستلۇققا ئېلىپ كېلىدۇ.

دېموكرىت

دوستلۇقنى بىر خىل نىيەت تۇغدۇرىدۇ.

دېموكرىت

دوستلۇق قۇلغىمۇ، ھۆكۈمرانغىمۇ رازى ئەمەس. دوستلۇققا تەڭلىك كېرەك.

ئى. ئا. گونچاروف

نۇرغۇن ۋە دوستلۇق ـــ ئوت بىلەن سۇدەك باشقا-باشقا، بىر-بىرگە دۇشمەن نەرسىلەردۇر. دوستلۇقنىڭ كاپالىتى ـــ تەڭلىك.

ۋ. گ. بېلىنسكې

مەنسىپى ئۆسكەندەمۇ سىز بىلەن ئالاقىسىنى ئۈزمىسە ئۇنداقتا سىز ھەقىقىي دوست تېپىپسىز.

ژ. لايرىۋېبر

دوستلۇقنىڭ ھەقىقىي زېمنى تەڭلىكتۇر؛ دوستلۇق ھېچقاچان ئوتتۇرىغا مەنسەپنى ئارىلاشتۇرمايدۇ. ھەممە ۋاقىت تەڭلىكنى تەلەپ قىلىدۇ.

ئە. بوئېسى

دوستلارنىڭ ھەممە نەرسىسى ئوتتۇرىدا بولىدۇ. دوستلۇقمۇ مىنەتسىز بولىدۇ.

پىفاگور

مۇھەببەت ۋە دوستلۇققا تەڭلىك بولمىكەن، ئۇ چاغدا بۇ مۇقەددەس نەرسىگە ئايلىنىدۇ.

ئى. ئا. كرىلوف

قەيەردە دوستلۇققا زىيان يەتسە، شۇ يەردە دوستلۇقمۇ بولمايدۇ.

د. ئوبېر

خىزمەت ۋە دوستلۇق بىر-بىرى بىلەن كېسىشمەيدىغان ئىككى پاراللېل سىزىقتۇر.

ئا. ۋ. سوۋوروف

دوستلۇققا قەرزدارمۇ، ھامىلارمۇ بولمايدۇ.

ر. روللان

دوستلۇق خىزمەت ئەمەس، ئۇنىڭ ئۈچۈن مىننەتدارچىلىق بىلدۈرۈلمەيدۇ.

گ. ر. دېرژاۋىن

ھەقىقىي دوستلۇق ھەسەتنى بىلمەيدۇ.

ف. لاروشفۇكو

دوستلىرىڭ بىلەن ئاق كۆڭۈل بول، ئۇلاردىن ھەدەپ ئۇنى-بۇنى تەلەپ قىلما، نېمە قىلساڭ غەرەزسىز قىل.

ئا. ۋ. سوۋوۋوۋ

ھەقىقىي دوست بولۇش ئۈچۈن، ئادەم بىر-بىرىگە ئىشىنىشى كېرەك.

ل. ن. تولستوي

دوستلۇقنىڭ بىرىنچى شەرتى ــ ئىشەنچ.

ج. لابرۇيۇيېر

ھەممە گەپنى ئېيتىشىم مۇمكىن بولغان ئادەم ــ مېنىڭ دوستۇم.

ۋ. گ. بېلىنسكي

شۇ خىل ئادەم بولار ماڭا چىن دوست،
ئەيىبىمنى ئۆزۈمگە دېسە ئاشكارا.

سەئدى

قەيەردە ئوچۇق سەمىمىيەت، تولۇق ئىشەنچ يوق ئىكەن، قەيەردە كىچىككىنە بولسىمۇ بىرەر سىر تۇتۇلىدىكەن، شۇ يەردە دوستلۇق يوق ۋە بولۇشىمۇ مۇمكىن ئەمەس.

ۋ. گ. بېلىنسكي

بىلمىلىك كىشىلەرمۇ يېقىن دوستلىرى بىلەن يۈزمۈيۈز ئولتۇرۇپ سۆھبەتلەشكەندە، بەزى تۇتامى يوق پىكىرلەرنى سۆزلەشلىرىمۇ مۇمكىن. چۈنكى دوست بىلەن سۆھبەتلەشكەندە پىكىرنى يانداۋۇرالمايسەن.

ج. ئاددىسون

گۈمان چۈشكەن جايدا دوستلۇق تۇگەيدۇ.

سېنېكا

كىشىگە ئىشىنىشتە ئېھتىياتچان بولۇش كېرەك. ئەمما ئۇنىڭغا ئىشەنمەسلىكتە بولسا، يەنىمۇ ئېھتىياتچان بولۇشى زۆرۈر. دوستنىڭ ئىشەنچىسىنى سۈيىئىستېمال قىلىش ــ نەپرەتكە لايىق ئېغىر جىنايەت.

گ. ئىبسېن

بىر-بىرىنىڭ ئۇششاق-چۈششەك كەمچىلىكلىرىنى كەچۈرەلەيدىغان كىشىلەرلا ھەقىقىي دوستلۇق يېپى بىلەن باغلىنالايدۇ.

ج. لابرۇيېر

پەقەت ھەقىقىي دوست دوستنىڭ ئاجىز تەرەپلىرىگە چىدايدۇ.

ۋ. شېكسپىر

ئەگەر دوستلار بىر-بىرىنىڭ ئانچە-مۇنچە نۇقسانلىرىنى كەچۈرەلمىسە، سىرداش بولۇپ كەتمەسلىكى كېرەك.

ج. لابرۇيېر

ھەممە كىشىدە كەمچىلىك بار، بىرىدە كۆپرەك، بىرىدە ئازراق.

شۇنداق ئىكەن، بىر-بىرىمىزنى كەچۈرۈش خىسلىتىمىز بولمىغاندا، ئۇ چاغدا دوستلۇقمۇ، ياردەمچىمۇ، ئۆزئارا مۇناسىۋەتمۇ بولمايدۇ.

گ. گۈنچىچاردىنىي

كىمكى نۇقسانسىز دوست ئىزدەيدىكەن، دوستسىز قالىدۇ.

بىئاس

دوست تاپاي دېسەڭ، قىساسكار بولما.

قابۇس

دوستتىن كېچىشتىن كۆرە، سۆزدىن كەچكەن ياخشى.

گۈنتىلىئان

ھەقىقىي دوستلىرى ئۈچاي تاشلاپ كېتىدىغان ئادەم قىلىقسىز ئادەم.

دىموكرىت

ئىنسانىي دوستلۇق كۆپ ھاللاردا سوغۇق «ئەگەر» ۋە «لېكىن» لەرگە كۆمۈلۈپ قالىدۇ ھەم ئاخىرقى ھېسابتا ئۆزئارا ئاشكارا پىكىر يۈرگۈزۈشلەر سەۋەبىدىنلا ئادەتتىكى دوستانە مۇناسىۋەتلەرگە ئايلىنىدۇ.

ب. شامفۇر

دوستلۇق سۆسلىشىپ، سوغۇقلىشىشقا باشلىسا، ياسالما مۇئامىلە كۆچىيىدۇ.

ۋ. شېكسپىر

دوستلارنىڭ كۆڭلى قېلىۋاتقانلىقىنى سەزمەسلىك ـــ ئۇلارنىڭ دوستلۇقىنى قەدىرلىمەسلىك دېگەن گەپ.

ق. لاروشفۇكو

ئوتتۇرىغا ئۇچىنچى شەخس چۈشمىسە دوستلار ئارىسىدا ئۇقۇشماسلىق ھېچقاچان جىددىي تۈس ئالمايدۇ.

رو. روللان

ئاخىرلاشقان دوستلۇق ئەسلىدىنلا ھېچقاچان باشلانمىغان دوستلۇقتۇر.

پوبلىلىي سىر

يېڭى دوست تاپساڭ، كونىسىدىن يۈزۈڭنى ئۆرۈمە.

قابۇس

يېقىن دوستۇڭ ساڭا يامانلىق سانىسا،
ئۇنىڭدىن يۈز ئۆرۈ، يا بەرداشلىق بېرىپ سۆزلە.
ئۇنىڭ بىلەن ئېلىشما، كايىما، تارتىشما،
شۇندىمۇ ئەپلىشىش يولىنى كۆزلە.

ئا. جامى

ئەگەر سىزنى دوستلىرىڭىز ئالدىسا، ئۇلارنىڭ دوستلۇقىغا سۈسلۇق كۆرسەتسىڭىزمۇ، لېكىن بەختسىزلىكىگە ھېسداش بولۇڭ.

ق. لاروشفۇكو

قىزنىقلىقتا دوست كۆيمەيدۇ. ئۇ چاغدىكى يىراقلىق ئەبەدىي يىراقلىقتۇر.

ل. ۋاربنارگ

ھەقىقىي دوستنى گەر قولدىن چىقارساق،
داۋاسىز بىر دەردكە چىلىققاي يۇرەك.

پ. كارنېل

ھالال ئادەملەر يېيىشى بىر يەرگە بېرىپ قالغاندا بىر-بىرلىرىنىڭ خاتالىرى، بۇرۇنقى كەمچىلىكلىرىنى كەچۈرىدۇ ۋە ئۇلارنى بىر-بىرىدىن ياتلاشتۇرۇپ كەلگەن يۇگەنسىز، ھېس-تۇيغۇلىرى ئورنىنى ئەمدى يېقىملىق، مېھرىبانلىق ئىگىلەيدۇ.

پ. بومارشې

ھەقىقىي مەسلەكداشلار ئۇزاق ۋاقىت ئاچچىقلىشىپ يۇرەلەيدۇ؛ ئۇلار ئاخىر بىر كۈنى ئەپلىشىپ قالىدۇ.

ئى. گىيوتې

دوستلۇق مەجبۇرىيىتىنى ئورۇنلاش، ئۇنىڭدىن پەخىرلىنىشكە قارىغاندا خېلى جاپالىق.

گ. لېسسىڭ

بىر ئارغامچىنى تۇتقان ھالدا توپلىشىپ قىياغا كۆتۈرۈلىدىغان كىشىلەرلا يولداشتۇر ۋە شۇ چاغدا ئۇلار ئىناقلىققا ئىگە بولىدۇ.

ئا. سېنت. ئېكزۈپېرى

مۇستەھكەم دوستلۇق دېگەن ھەمىشە ئېغىرچىلىق چاغلىرىدا ۋۇجۇدقا كېلىدۇ.

ك. كولتۇن

ئۇرۇش باتۇرنى، جاھىل دانانى، يوقسۇزلۇق دوستىنى سىنايدۇ.

ئەل. خارەزمى

ھەقىقىي دوست بەختسىزلىكتە سىنىلىدۇ.

ئىزوف

بەختسىزلىكتە دوست سىنىلىپ، دۈشمەن پاش بولىدۇ.

ئېپىكتىن

بەختسىزلىك ھەتتا بىر-بىرىگە پۈتۈنلەي قارشى ئادەملەرنىمۇ ئارىلىرىدىن قىل ئۆتمەس يېقىنلاردىن قىلىپ قويىدۇ.

م. گوركىي

ئامىتىڭنىڭ باربدا دوست تېپىشىڭ ئاسان، ئامىتىڭ كەتكەندە بەك قىيىن بولىدۇ.

دىموكرىت

دوست دوستىنىڭ كۆلپىتىنى بىلۈبلىشى كېرەك.

روتتېردامسكىي

دوستلار ئارىسىدا ھەممە نەرسە ئومۇمىي بولۇش زۆرۈر.

ئېۋرىپىد

دوستلار بىر-بىرىگە ياردەم بېرىشكەنلىكلىرى ئۈچۈن دوستتۇر.

ر. روللان

بەختىيار چاغلاردىمۇ دوستىنىڭ ساداقىتى كىرەك. كۈلپەتتە بولسا مىڭ ھەسسە زۆرۈردۇر.

سىبىرىكا

ئالىيجاناب يۈرەكنىڭ توغرا يولىدىن ئېغىش مۇمكىن ئەمەس.

ئو بالزاك

ساداقەتلىك دوستقا ھېچ ۋاقىت ھەددىدىن ئوشۇق ھەسەت قىلىپ يۈرۈشنىڭ كېرىكى يوق.

گ. ئېپسېن

دوستلۇق ھەرقانداق ئازاب-ئوقۇبەتكە پىسەنت قىلمايدۇ.

ج. گېي

كىمكى ئۆز مەنپەئەتىنى ئويلاپ دوستىغا خىيانەت قىلسا، ئۇنىڭ دوست بولۇشىغا ھەققى يوق.

ژ. ژ. روۇسسو

ھەمراھىنى جاپالىق يولدا تاشلاپ كەتكەن ئادەم ھېچ يەردە ھالاۋەت كۆرمەيدۇ.

سەئدى

ئەقىللىك ئادەم ھەممە نەرسىدىن جۇدا بولسىمۇ، دوستىدىن ۋاز كەچمەيدۇ.

ش. روستاۋېلي

كىمكى ئېغىر چاغلاردا دوستىنى تاشلاپ كەتسە، ئۆزىمۇ كۈلپەتكە يولۇقىدۇ.

ش. روستاۋلى

دوست دېمە گەر نازۇ نېمەت ئۈستىدە،
ئۇرسا لاپ: «دوستۇمسەن، ئەزىز، مېھرىبان».
دوست ئۇ دۇر — دوستىغا سوزىدۇ قولىن،
دوستى بولغىنىدا يوقسۇل ناتۇۋان...

سەئدى

دوستلۇقنى ھاقارەتلەش — دانالىقتىن يىراقلىشىشتۇر.

ش. روستاۋلى

شۆھرەت چوققىسىدا تۇرۇپ، بېشىڭغا كۈلپەت چۈشكەندە دوستقا ئېھتىياجلىق بولىدىغانلىقىڭنى ئۇنتۇما.

ف. شىللىر

دوستۇمغا چۈشكەن خەۋپ مېنىمۇ تەڭلىكە سالمايدىكەن، بۇ ھەقىقىي دوستلۇق ئەمەس.

ر. دىدرو

ئۆزىڭگە ئۆزى مەپتۇن بولۇش دوستلۇقنى ۋەيران قىلغۇچى زەھەردۇر.

ئو. بالزاك

دوست ساڭا كېرەك بولغان چاغدا دائىم بۇنى سېزىدىغان ئادەمدۇر.

ژ. رېنار

ھالال ئادەم ئۇچۇن دوستلارغا ياخشىلىق قىلىشتىنمۇ مۇھىم لەززەت يوق.

ف. ۋولتېر

دوستلارنى پەقەت ئۇلارنىڭ ئۆز ئالدىدا ئەمەس، باشقا چاغلاردىمۇ ئەسلەپ تۇرۇش كېرەك.

فالېس

دوستلار ياخشى كۈنلەردە پەقەت تەكلىپ بىلەن، بەختسىز كۈنلەردە بولسا تەكلىپسىز، ئۆزلۈكىدىن قەدەم تەشرىپ قىلىشلىرى كېرەك.

ئىساكرات

دوستۇم، ئاۋۋال سەن مېنى مۇشكۈل ئەھۋالدىن قۇتۇلدۇر. نەسىھەتكىنى كېيىن ئېيتىۋالارسەن.

ژ. لافانتىن

دوستقا پايدىسى يەتمىگەن ئادەم، ئۇنىڭ ئۇچۇن يات كىشىگە ئايلىنىدۇ.

پ. گولباخ

مېۋىگە مېغىز بولساڭ بولار پوستى ھەم،
ئادەمگىمۇ دۇشمەن ئېرۇر دوستى ھەم.

ئەلىشىر نەۋائىي

دوستۇڭنىڭكىگە ھەدەپ بېرىۋەرمە، سەندىن كۆڭلى سوۋۇپ، يامان كۆرۈپ قېلىشىمۇ مۇمكىن.

سولۇن

بىر ئادەمنىڭكىگە ھەدەپ بېرىۋېرىپ، ئېزىلىپ ئولتۇرما، چۈنكى بۇلار جانغا تېگىدۇ.

ئىساكرات

دائىم بىللە ياشايدىغان ئادىمىڭ بىلەن ئەپ ياشاشنى خالىساڭ، ئۆزۈڭنى ئۇنىڭ بىلەن ئەتەي ئۇچ يىلدا بىر قېتىم كۆرۈشۈۋاتقاندەك تۇت.

ژ. رېنار

داغدۇغىسىز، كەمتىرانە دوستلۇقنىڭ ئاقىۋىتى كۆپىنچە پايدىلىق، شۇنىڭ ئۈچۈنمۇ، مەن دائىم ئۆزىنى تۇتۇشنى بىلمىدىغان ئادەم بىلەن دوست بولۇشنى خالايتتىم.

ج. ئاددىسون

دوستقا سۆزلىسەڭمۇ بولغىن ئېھتىيات.
دۈشمەن قۇلىقىغا ئۇ يەتمىسۇن، باق.
ئۆي ئىچىدە تېمە دېسەڭ ھوشيار بول،
تامنىڭ كەينىدە بولمىسۇن قۇلاق.

سەئدى

دوستقا ئوخشاش كۆرۈنگەن كۆپ ئادەملەر ئەسلىدە دوست ئەمەس، ئەكسىچە ئايرىم ھالدا دوستقا ئوخشاش كۆرۈنمىگەنلەر ئەسلىدە دوست.

دىموكرىت

ھەقىقىي دوستلۇق ھەققانىي ۋە جاسارەتلىكتۇر.

ف. شىللېر

يالغان ماختىغان دوست ئالدامچىدۇر،
مالامەتچىلەر ساڭا ياردەمچىدۇر.
تاتلىق بولسىمۇ قەنت كېسەلگە زىيان،
داۋا بولغاي ئاچچىق، قېرىق دورىلار.

سەئدى

دوستلۇق ـــ بۇ ئەڭ ئاۋۋال سەمىمىيەت. بۇ شېرىكىڭىزنىڭ خاتالىقلىرىنى ئايىماي ئېيتىشتۇر. شېرىكى خاتاسىنى تۇرتتىپ ئېلىش ئۈچۈن بىرىنچى بولۇپ، ئۇنىڭ دوستى بولۇش سۈپىتى بىلەن شەپقەتسىز تەنقىد قىلىشى كېرەك.

ن. ئا. ئوستروۋسكىي

مەسلىھەت بېرىش ۋە مەسلىھەت تىڭشاش سەمىمىي دوستلۇققا خاس.

تىستېسرون

كىم غېمىڭگە شېرىك بولمىسا،
ئۇ سېنى ھېچ سۆيگەن ئەمەس.

ك. كىنىيىل

دوستلۇقنىڭ ئۇلۇغ جاسارىتى دوستقا ئۆز نۇقسانلىرىمىزنى كۆرسىتىشتە ئەمەس، بەلكى دوستىمىزنىڭ نۇقسانلىرىنى كۆرسىتىپ، كۆزىنى ئېچىشىمىزدا.

ق. لاروشفوكو

ئەگەر دوستۇڭ ئۇ ياكى بۇ كەمچىلىكىڭنى تەنە قىلسا، ئۇنىڭ تېخى ھەممە گېپىنى ساڭا ئېيتالمىغانلىقى ھەققىدە ھەمىشەم ئويلا.

ت. فوللېر

ساڭا ياخشىلىقنى راۋا كۆرۈپ شېرىن خىياللىرىڭنى ئويغىتىشقا مەجبۇر قىلغان ۋە ھەتتا بىر ئاز قاتتىق قول ۋە قوپاللىق قىلغان دوستۇڭدىن خاپا بولما.

ۋ. سكوتت

يەقەت بىر ھالەتتىلا، قاچانكى دوستقا ھەقىقەتنى ئېيتىش ۋە شۇنىڭ بىلەن ئۇنىڭغا ئۆز ساداقىتىڭنى ئىسپاتلاشقا تىرىشقان چاغلا، ئۇنى خاپا قىلىپ قويۇشتىن مۇتلەق قورقماسلىق كېرەك.

تىستېپسرون

دوستلۇق ھەممە ئادەملەرنىڭ ھاياتىغا خاس نەرسە، ئەمما ئۇنى ساقلاپ قېلىش ئۇچۇن بەزىدە خاپىلىقلاردىن كۆز يۇمۇشقا توغرا كېلىدۇ.

تىستېپسرون

ئەگەر سەن دوستۇڭغا ئۇ ھەقتە ئويلىغانلىرىڭنى ئاشكارا، ھەتتا زادى تەپ تارتماي ئېيتالمايدىكەنسەن ياكى ئۇنىڭدىن ئۆزۈڭ ھەققىدە شۇنداق ھەق گەپلەرنى ئاڭلاشقا قۇربىڭ يەتمەيدىكەن، دېمەك، سىلەر بىر-بىرىڭلارغا ھەقىقىي ئىشەنمەيسىلەر، بىر-بىرىڭلارنى چۈشەنمەيسىلەر ۋە ھۆرمەتلىمەيسىلەر.

ئى. ئا. گونچاروف

ئاشكارا ھەقىقەتكە بەرداشلىق بېرەلمەيدىغان دوستلۇق، ھەتتا ئەپسۇسلىنىشقىمۇ ئەرزىمەيدۇ. ئۇنداق دوستلۇق ئېرى كەتسە كەتسۇن.

د. ئى. پىساروف

مېنىڭ ھەققىمدە ھەق گەپنى دوستۇم ئېيتمىسا كىم ئېيتىدۇ.

ئۆزۈڭنىڭ قانداقلىقىڭنى باشقا بىرىدىن ئاڭلاش بەكمۇ زۆرۈر.

ۋ. گ. بېلىنسكىي

ھەيدەلگەن يەرگە ئوخشاش ـــ دەشنەم پايدا،
دەشنەمسىز باراقسان ئۆسۈشۈڭ قايدا.

ۋ. شىللېر

ئىككى كىشىدىن يوشۇرما دەردىڭ،
بىرى تېۋىپ، بىرى ھەمدەردىڭ.

ئەتتار

سىرگە ھەمىشە ساپ ھەقىقەتنى ئېيتقۇچى دوستلىرىڭىز بولۇشىدىنمۇ يېقىملىقراق نەرسە يوق.

ئوتېررى

دوستىنىڭ مەسلىھەتى دۈشمەنلەرگە قارشى ئەڭ ياخشى قالقان.

ۋ. شېكسپىر

پەقەت دوستىنىڭ قوللا يۈرەكتىكى تىكەننى سۇغۇرۇپ ئېلىشى مۇمكىن.

ك. گىلۆتتسىي

دوست ئاغرىدىن چىققان تەنقىدىي پىكىرلەر نەقەدەر تاتلىق، ئۇلارغا ئىشەن، ئۇلاردىن خاپا بولۇپ قالساڭمۇ، ئۇلارنىڭ توغرىلىقىدىن شۈبھىلەنمە، چۈنكى ئۇلار جاننى ئاغرىتمايدۇ.

ئو بالزاك

دوست دوستقا شۇنداق ئەينەككى، سۆزۈكلۈكدە ھېچ نەرسە ئۇنىڭدىن ئېشىپ كېتەلمەيدۇ.

ئا. ئەنۋەربي

رەقىبلەر ۋە دۈشمەنلەرنىڭ مۇلاھىزە، ئەيىبلەشلىرىنى بەزىدە پىسەنت قىلماسلىقمۇ مۇمكىن. لېكىن دوستلار قىلغان تەنىلەرنى قاتتىق ئېتىبارغا ئېلىش ياكى ئۇلارغا تەن بېرىش كېرەك.

ئا. ئى. گېرىتسىن

ئۆز دوستلىرىڭنىڭ ئاجىزلىقىدىن كۆز يۇمۇش، كەمچىلىكىنى كۆرسەتمەسلىك، نۇقسانلىرىدىن خۇددى ياخشى نەرسىنى ئۈچراتقاندەك خۇش بولۇشتىنمۇ ئارتۇقراق ئەخمەقلىق بارمۇ زادى؟

روتتېردامسكي

خاتالىرىڭنى ئېچىپ تاشلىغان دۈشمىنىڭ، خاتالىرىڭنى قانات ئاستىغا ئالغان دوستىڭنىڭغا قارىغاندا ئاز-تولا پايدا بېرىدۇ.

لوناردۇ داۋىنچى

دوستلارنىڭ پەلىپەتىش ماختاشلىرى بەزىدە ئاشۇ ماختاشلار سەممىي شۇبھە تۇغدۇرىدىكەن، ئۇ چاغدا دۈشمەنلەرنىڭ ھەسەتلىرىگە تولۇق ئىشىنىش مۇمكىن.

ك. ئىممېرمان

نۇقسانلىرىڭنى دۇشمەندىن سوراپ يۈرمە، ئۇ ئېيتمايدۇ. ئەڭ ياخشىسى دوستۇڭنىڭ ئاغزىغا قارا.

سەئدى

بىرلىكتە ۋاقىت ئۆتكۈزۈشنى بىلىشتىكى ئۆزئارا ياردەمنى، بىر-بىرىگە خىزمەت قىلىپ قويۇشنى، قىسقىچە قىلىپ ئېيتقاندا، شەخسىي مەنپەئەتچىلىكنى، قانداقتۇر مەنپەئەت يەتكۈزۈشنى كۆزلەپ قىلىنغان مۇناسىۋەتلەرنى ئادەملەر ئادەتتە دوستلۇق دەپ ئاتىشىۋالىدۇ.

ف. لاروشفۇكو

تۇرمۇشتىكى مۇناسىۋەتلەردە دوستلار ۋە تونۇش-بىلىشلەرنىڭ ھېسداشلىقىغا ئېرىشىش ئۈچۈن، ئۇلارنىڭ بىرگە قىلىۋاتقان خىزمىتىنى ئۇلارنىڭ ئۆزلىرى ئويلىغانغا قارىغاندا يۇكسەكرەك باھالىشىمىز، ئەكسىچە، ئۆزىمىز قىلىۋاتقان ئىشلارنى بولسا دوستلىرىمىز ۋە تونۇش-بىلىشلىرىمىز ئويلىغانغا قارىغاندا كەمرەك ھېسابلىشىمىز كېرەك.

پىلاتون

ئادەم ئۆز دوستلىرىنىڭ تەرىپىدە ئۆزىنىڭ قانداق باھاغا لايىقلىقىنى بىلسە ۋە ئۇلار ئۈچۈن يەنىمۇ قىممەتلىكرەك بولۇشقا تىرىشسا ياخشى بولاتتى.

سوقرات

دوستلۇق كۆپىنى تەلەپ قىلماي، بارىغا قانائەت قىلىدۇ.

ئارىستو

دوستلۇق روھىغا زىت كېلىدىغان تەلەپلەرنى قويماسلىق دوستلۇقنىڭ زۆرۈر شەرتىدۇر.

تىستېسرون

خائىن دوست ـــ ئەڭ خەۋپلىك دۈشمەن.

گ. فىلدىڭ

ساختا ئادەملەرنىڭ دۈشمەنلىكىدىن كۆرە، دوستلۇقى خەۋپلىكرەك.

ژ. ژ. رۇسسو

يالغان دوست ئەڭ جاھىل دۈشمەندىنمۇ يامانراق.

پوبىللىي سىر

ئاداۋەتلىك دوستنىڭ دۈشمەندىن پەرقى يوق.

مېناندر

يامان يولداشتىن كۆرە، يالغۇزلۇق ياخشى.

قابۇس

ئەگەر دوستلىرىم مايماق بولسا، مەن ئۇلارغا يان تەرەپتىن قارايمەن.

ژ. ژوبىر

ئىككى خىل ئادەمدىن قورقۇش كېرەك: بىرىنچىسى، ياۋۇز دۈشمەن؛ ئىككىنچىسى، مەككار دوست.

قابۇس

دۈشمەن ئادەتتە دوستتىن چىقىدۇ.

ئە. كاپىق

سىرنىڭ پۈتۈن سىر-ئەسرارىڭىزنى بىلىۋېلىپ، ئۆزىنىڭكىنى ئېيتمايدىغان كىشىدىن ھۆرمەت ۋە ئىشەنچ كۈتمەيلا قويۇڭ.

ل. ۋاۋېنارگ

ناچار دوستتىن دۇشمەن ئەۋزەل.

ب. شائو

بەزى ئادەمنى دوست قاتاردا كۆرگەندىن دۇشمەن قاتاردا كۆرگەن ئەۋزەل.

ف. م. دوستويېۋسكىي

ئەقلىي ئىشتىكى ۋىجدانسىز ۋە چەكلەنگەن شېرىك، پىرىنسىپ كۆرىشىدە دۇشمەندىنمۇ زىيانلىقتۇر.

د. ئى. پىساربق

قورققان دوست دۇشمەندىن يامان، چۈنكى دۇشمەنگە نىسبەتەن زېرەك تۇرىسەن، دوستقا بولسا ئىشىنىسەن.

ل. ن. تولستوي

بىۋاپا دوستلار ـــ پەقەت يازدا كېلىدىغان قارلىغاچلارغا ئوخشايدۇ. ئۇلار كۈن چىقىپ تۇرغاندىلا پايدىلىنىشى مۇمكىن بولغان كۆلەڭگىنىڭ ئۆزى.

ت. گىپپېل

ماڭا قاراپ ئۆزگىرىپ تۇرغۇچى ۋە ھەرىر ئىشارەمگىلا بېقىپ تۇرغۇچى دوست ماڭا كېرەك ئەمەس! بۇنى ئاخىرقى ھېسابتا، سايەمدىنمۇ كۆرۈپ ئالالايمەنغۇ.

پىلوتارخ

ئاچ كۆز دوستتىن نېرى تۇر، چۈنكى ئۇنىڭ دوستلۇقى سەمىمىيلىكىدىن ئەمەس، ئاچ كۆزلۈكىدىن. ھەسەتخور ئادەملەر بىلەن دوست بولما، چۈنكى ھەسەتخورلاردىن دوست چىقمايدۇ.

قابۇس

قەدەھۋاز دوستلىرىڭنى دوست دېمە، چۈنكى ئۇلار ساڭا ئەمەس، قەدەھلىرىڭگە دوست.

قابۇس

كىمكى مال-مۇلۈكۈڭگە دوست بولسا، ئەگەر يىلگىن ئۇ دوست ئەمەس، دۈشمەندىن بەتتەر.

ئا. شۇكۇر

دوستلىرىڭنىڭ ئەخلاقىنى ھەر خىل ھالەتلەردە سىناپ باق، بولۇپمۇ ئۇلار عەزەپلەنگەندە قانداقلىقىغا سەپسال.

فېئوكىد

ئۆزى تەپىئىي مۇڭداشقاق ئادەم بولسىمۇ، تېرىككەك دوستقا ئۇمىد باغلىما.

ئەبۇل فاراج

نادان دوست، دوستى بولۇپ تۇرۇپ باشقا شۇنداق كۈنلەرنى سالىدۇكى، بۇ يۈزلەپ دانىشمەننىڭ قولىدىن كەلمەيدۇ.

قابۇس

ۋىجدانى يوق ئادەملەرگە يېقىنلاشما.

ئە. دېلاكروئا

سەل دىققەت قىلىنسا، ئالدامچى دوستنى بايقاپ، بىلىپ قېلىش مۇمكىن. بۇ پاكىز، راۋرۇس نەرسىلەرنى ئۇستى پارقىراق ساختا نەرسىلەردىن ئاجرىتىش مۇمكىن بولغاندەك گەپ.

تىستېسرون

يېڭى دوستنى كونا دوستىدىن ئەتىۋار كۆرگۈچى ئادەمگە يېقىنلاشما. چۈنكى سىناشقان دوستلىرىغا خائىنلىق قىلغان ئادەم باشقىلارغىمۇ خائىنلىق قىلىدۇ.

ئىزۇف

دوستۇم دۇشمىنىگە دوستلۇق قىلىدىكەن، ئۇنى مەن دوست ھېسابلىمايمەن. زەھەرگە قېتىلغان شېكەردىن ئېھتىيات قىل، ئۆلگەن يىلاننىڭ ئۈستىگە قونغان چۈشىدىن ئۆرۈگىنى تارت.

ئىبىن سىنا

دۇشمەنلىرىڭ بىلەن ئاپاق-چاپاق بولغان دوستۇڭدىن قولۇڭنى يۇيۇپ قولتۇقۇڭغا قىس.

قابۇس

بىر-بىرىنى كۆرەلمەيدىغانلارنى دوست تۇتقان كىشى ھېچقايسىسىدىن ياخشىلىق كۈتمىسۇن.

ۋ. ئو. ئالىيۇچېۋسكي

ھەممە ئادەم بىلەن دوست بولغان ئادەم ھېچكىمگە دوست ئەمەس. ئايرىماستىن ھەرقانداق ئادەم بىلەن دوستلىشىپ كېتىۋەرگەن ئادەمنى مەن دوستۇم دەپ ھېسابلىمايمەن.

ژ. مولېر

دوستتىن ئاجراپ كەتمەسلىكنىڭ بىردىنبىر يولى ئۇلارنى ساتماسلىق.

ئۇمىرىنبىر

دوستنى قارىشىپ ئولتۇرغىنىڭدا كايىپ، كۆڭچىلىك ئىچىدە ماختا.

سولون

بىز ئۆز ھۆرۈرىدا دوستنى يامانلاشلارغا يول قويغان كىشنى قورققان دەپ ھېسابلايمىز.
كىمدۇر ئەگەر قىلمىشىڭ دوست ئۇچۇن غەيرەت،
ياقلىمسا باشقىلارنىڭ غەيرىتىنى رەت؛
دوستىغا ماختاش ئىزدەپ سۆزلىسە يالغان،
چاقچاق دەپ، ئويۇن دەپ چاپلسا بوھتان؛
ھەزەر ئەيلە، ئۇ قەبىھدۇر دۇشمەندىن يامان.

گوراتسي

دۇشمەنگە ياخشىلىق قىلمىغىن ھەرگىز،
كۇنلەرنىڭ بىرىدە تىقار بىگىز.
دوستۇڭنى جان تىكىپ قوغدىغىن ياۋدىن،
شۇندىلا مەرتىۋەڭ بولىدۇ ئېگىز.

پىداقول

قەلبى پاكىز ئادەمنى كىر باسمايدۇ.
بىراۋنىڭ قەلبىگە قاراپ دوست بول.

پىداقول

图书在版编目(CIP)数据

格言名言集：维吾尔文 /热合曼江·买买提等编. —
乌鲁木齐：新疆大学出版社, 2015.12
ISBN 978-7-5631-2896-9

Ⅰ. ①格… Ⅱ. ①依… Ⅲ. ①格言 - 汇编 - 世界 - 维吾尔语（中国少数民族语言） Ⅳ. ①H033

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2016)第 011511 号

责任编辑：**合力力·买买提**
责任校对：**阿布都热依木·阿不力米提**
封面设计：**努尔买买提·艾买尔**

格言名言集

（维吾尔文）

热合曼江·买买提
依不拉音·阿尤甫　编

新疆大学出版社出版
（乌鲁木齐市胜利路 666 号 邮编：830046）
新华书店经销
北京顺城彩色印刷有限公司印刷
880 毫米×1230 毫米　1/32　印张：9.75
2015 年 12 月第 1 版　2015 年 12 月第 1 次印刷

ISBN 978－7－5631－2896－9
定价：40.00 元